

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
“ДЕРЖАВНИЙ ОКЕАНАРІУМ” ІНСТИТУТУ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ
СИЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ”

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ЩОДО ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ ВІЙСЬКОВИМИ
ЧАСТИНАМИ ТА ПІДРОЗДІЛАМИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ
СИЛ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ , ЧОРНОМОРСЬКІЙ І
АЗОВСЬКІЙ ОПЕРАЦІЙНИХ ЗОНАХ, РІЧКАХ ДУНАЙ І
ДНІПРО ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ТА
ПОДІЇ У ОДЕСЬКОЇ, МИКОЛАЇВСЬКОЇ, ЗАПОРІЗЬКОЇ,
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ, МІСТІ МАРІУПОЛЬ, АР КРИМ ТА
ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ РЕГІОНІ

Частина II

(08.09 - 14.09.2024)

Одеса 2024

Голова робочої групи (наказ *навчальника ІВМС НУ «ОМА» від 08.07.2024 № 71*):

працівник Збройних Сил України Геннадій БІЛОУС

Робоча група:

працівник Збройних Сил України Оксана МАКСИМОВА, працівник Збройних Сил України Олена АРДАКОВСЬКА, працівник Збройних Сил України Олександр СМОЛЯР, головний старшина Артем ФИЛИПЕНКО

Інформаційні матеріали щодо ведення бойових дій військовими частинами та підрозділами Військово-Морських Сил на Південних напрямках, Чорноморській і Азовській операційних зонах, річках Дунай, Дніпро під час російсько-української війни та події у Одеської, Миколаївської, Запорізької, Херсонської області, місті Маріуполь, Ар Крим та Придністровському регіоні:

Вип. 2 : вересень 2024 року / Науково-дослідний центр Збройних Сил України “Державний океанаріум” Інституту Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська морська академія”.– Одеса, 2024. – 227 с

У другій частині вересня “Інформаційні матеріали щодо ведення бойових дій військовими частинами та підрозділами Військово-Морських Сил на Південних напрямках, Чорноморській і Азовській операційних зонах, річках Дунай, Дніпро під час російсько-української війни та події у Одеської, Миколаївської, Запорізької, Херсонської області, місті Маріуполь, Ар Крим та Придністровському регіоні ” висвячена інформація з офіційних та не офіційних відкритих джерел щодо подій російсько-української війни у період з 08.09 - 14.09.2024 року. Інформаційні матеріали призначені для курсантів, студентів вищих морських навчальних закладів, військових і цивільних фахівців різного рівня.

ЗМІСТ

1.	Перелік скорочень та умовних позначень	4
2.	Огляд подій у світі, Військово-Морських Силах Збройних Сил України та басейнах Чорного, Азовського морях, річках Дунай, Дніпро.	6
3.	Інформаційні матеріали Генерального Штабу Збройних Сил України щодо хронології подій російсько-української війни, які відбуваються на Південних напрямках	14
4.	Інформаційні матеріали з офіційних та відкритих (неофіційних) джерел, що стосуються подій, які відбуваються у Військово-Морських Сил Збройних Сил України під час російсько-української війни	18
5.	Інформаційні матеріали Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України щодо подій російсько-української війни	52
6.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел про перебіг бойових дій на інших напрямках, що входять до зони відповідальності підрозділів Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України під час російсько-української війни	53
7.	Інформаційні матеріали Оперативного Командування «Південь» Збройних Сил України щодо подій російсько-української війни	54
8.	Інформаційні матеріали Командування Повітряних Сил «Південь» Збройних Сил України щодо подій російсько-української війни	57
9.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел щодо хронології подій російсько-української війни які відбуваються на Південних напрямках.	59
10.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел стосовно знищення Збройними Силами України військових об'єктів, особового складу армії РФ на тимчасово окупованій території АР Крим та Маріупіль	74
11.	Інформаційні матеріали від військовослужбовців Збройних Сил України про події, які відбувалися під час російсько-української війни на Південних напрямках	75
12.	Інформаційні матеріали від інституту вивчення війни стосовно подій які відбуваються на Південних напрямках.	82
13.	Інформаційні матеріали з офіційних джерел щодо хронології події російсько-української війни, які відбуваються в Запорізькій, Херсонській та Миколаївській області	98
14.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел щодо подій, які відбуваються під час російсько-української війни в Одеській, Миколаївській, Херсонській, Запорізькій, Донецькій області, АР Крим та Придністровському регіоні	106

1.ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочується
АКДВС	Автоматичний комплекс далекого візуального спостереження
АРЛК	Артиллерийский радиолокационный комплекс
АІС	Автоматична ідентифікаційна система
АМПУ	Адміністрація морських портів України
АРК	Автономна Республіка Крим
АКРР	Автоматизований комплекс радіорозвідки
БпЛА	Безпілотний літальний апарат
БАК	Безпілотний авіаційний комплекс
БТТЛБ	Багатоцільові транспортери-тягачі легки броньовані
БМД	Бойова машина десанту
БТР	Бронетранспортер
ББМ	Бойова броньована машина
БЕК	Безекіпажний корабель
ВВС	Важка вогнеметна система
ВМС	Військово-Морські Сили
ВПП	Всесвітня продовольча програма
вмф	військово-морський флот
ГУР	Головне управління розвідки
ЗРК	Зенітний ракетний комплекс
ЗРП	Заряд розмінування переносний
ЗСУ	Збройні Сили України
КДВС	Комплекс дальнього візуального спостереження
КШМ	Командно-штабна машина
КВТС	Комплекси відеотепловізійного спостереження
КСВ	Купольна станція відеоспостереження
КР	Крилата ракета
КТК	Каспійський трубопровідний консорціум
КПП	Корабель на повітряній подушці

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочується
МКЧХ	Міжнародний комітет Червоного Хреста
МТЛБ	Багатоцільовий транспортер-тягач легкий броньований
МРЛС	Мобільна радіолокаційна станція
МТЗ	Матеріально-технічні засоби
МРК	Малий ракетний корабель
НСКА	Наземні станції керування антенами
НАТО	Північноатлантичний альянс
НВАК	Народно-визвольна армія Китаю
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ОВА	Обласна військова адміністрація
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ОСК	Об'єднана суднобудівна корпорація
ПММ	Пально-мастильні матеріали
ПТРК	Протитанковий ракетний комплекс
ПТКР	Протитанкова керована ракета
ПЗРК	Переносний зенітно-ракетний комплекс
ПКР	Протикорабельна ракета
ППО	Протиповітряна оборона
ППББ	Польовий пункт боєпостачання боєприпасів
ПРРРБ	Пост радіолокаційної розвідки та радіолокаційної боротьби
РВА	Районна військова адміністрація
РЛС	Радіолокаційна станція
РЕБ	Радіоелектронної боротьби
РСЗВ	Реактивна система залпового вогню
РКРКС	Радіолокаційний комплекс розвідки й контролю стрільби
РНБО	Рада національної безпеки і оборони України
рф	російська федерація
САУ	Самохідна артилерійська установка
СНАР	Станція наземної артилерійської розвідки
СПГ	Станковий протитанковий гранатомет
СПП	Судно на повітряній подушці
ТОТ	Тимчасово окуповані території
фсб	федеральна служба безпеки росії
чфрф	чорноморський флот російської федерації

2. ОГЛЯД ПОДІЙ У СВІТІ, ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА БАСЕЙНАХ ЧОРНОГО, АЗОВСЬКОГО МОРЯХ, РІЧКАХ ДУНАЙ, ДНІПРО.

Огляд визначних подій

09.09.2024. Катери Combat Boat 90 та ПЗРК: Швеція оголосила про новий пакет допомоги.

Катер Combat Boat 90

Зображення з ресурсу armyinform.com.ua

17-й пакет військової допомоги Україні на суму 4.6 млрд шведських крон оголосило Королівство Швеція. Про це повідомили в Міністерстві оборони України. До чергового пакета входять шість бойових катерів Combat Boat 90, ПЗРК Robot System 70, протитанкові міни та гранатомети. «Це посилить наші сили на морі, на суші та в повітрі», — зазначили в Міноборони. У 2024 році загальна військова допомога Україні від Королівства Швеція склала 25 мільярдів шведських крон. За повідомленням Міністерства оборони Королівства Швеція (Підвищена обороноздатність на морі. З боку росії все ще існує загроза руху українських торговельних суден, і такі судна регулярно направляються розмінованими маршрутами до протоки Босфор. Крім того,

тривають інтенсивні бойові дії вздовж лінії фронту, визначеної річками, де ВМС України підтримують наземні сили оборони. Таким чином, пакет підтримки включає передачу морського обладнання на суму приблизно 500 мільйонів шведських крон. Річки України піддаються значній військовій діяльності, і шведський бойовий катер 90 став бажаним доповненням для ВМС України. Пакет підтримки 17 включає шість додаткових бойових катерів 90-х років, включаючи рішення для морського постачання, яке підтримуватиме підрозділ технічного обслуговування ВМС України для створення стійкості шведської техніки. Щоб допомогти спустити різні типи човнів після технічного обслуговування на суші, також буде передано два спускові причепи, які можуть працювати з різними типами човнів, у тому числі Combat Boat 90), новий пакет допомоги передбачає надання та закупівлю озброєння, військової техніки та амуніції, серед якого: 6 бойових катерів 90-х років; 2 спускові причепи, які можуть працювати з різними типами човнів, зокрема з Combat Boat 90.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/09/katery-combat-boat-90-ta-pzrk-shvecziya-ogolosyla-pro-novyj-paket-dopomogy/>, <https://www.government.se/press-releases/2024/09/new-military-support-package-to-strengthen-ukraines-defence-capabilities/>

09.09.2024. Охорона берега від ворожих зазіхань у вигляді диверсійних груп та протимінна безпека – головні завдання для екіпажу катера на чергове патрулювання. Як і чим українські військові моряки боронять Південь країни – дивіться у сюжеті Телерадіостудія МО України Бриз.

Патрулювання катера «NEVI 18VP»

Скріншот відео

Закуплені та подаровані Естонією катери - це щось. В першу чергу опинившись на борту катера «Ірпінь» ще більше пишаєшся українськими ВМС, а в другу респектуєш естонцям бо на такому катері хочеться підписати контракт із збройними силами України, мінімалізм і практичність тут поєдналися із нотками вишуканості і стилю наче автограф шведських корабелів. Морехідні можливості патрульних катерів «NEVI 18VP», створених Baltic World варті уваги: катер завдовжки 174 м приводиться у рух двома дизельними двигунами Volvo penta потужністю по 1000 кінських сил, що забезпечує максимальну швидкість 33 вузли, це 61км/год. Та найцікавішим є інше – звернуло увагу на положення корпусу катера під час руху воно не змінюється принаймні до хвилювання моря більше трьох балів але й тоді з таким балансуванням

здається що екіпажу буде максимально комфортно виконувати завдання за призначенням. А справа ось у чому - до днища катера кріпляться коробка у кожному з яких сфера, всередині якої обертається важкий вал, ця конструкція утворює заспокійливий стабілізатор який дозволяє задавати кут нахилу катера людині, а не хвилі, це суттєво допомагає роботі бойового модуля, який теж має власну стабілізацію (тож проблеми та незгоди не роблять при стрільбі погоди) і оператор у зручному кріслі швидко дістає ціль на відстані 2 км враховуючи що екіпаж і катер нерозлучні на час війни. Для особистої гігієни відпочинку та харчування екіпажу створені всі умови, виглядає круто (егеш, десь у власноруч виритій норі матюкнувся зараз піхотинець). Та не поспішайте заздрити - є і ціна комфорту. Не кожен може служити на морі, як через особливості організму, так і моральні навантаження при перебуванні у замкнутому просторі між хвиль, плаваючих та якірних мін, шахедів і ланцетів, якщо із усім перерахованим у вас все в порядку - є всі шанси стати справжнім морським вовком. Під час патрулювання екіпаж перевіряв акваторію на наявність вибухонебезпечних дрейфуючих предметів та непроханих гостей. Ці патрулювання важливі тим що вони забезпечують безпеку судноплавства, так як в нашій країні зараз діє ініціатива зернового коридору. Дуже багато суден прибувають на загрузку зерном, ми забезпечуємо їм безпеку заходів та виходів з портів, також відбуваються протипідводно-диверсійні огляди - цими діями ми забезпечуємо безпеку якірних стоянок та підходів в порт. Але гонорово маневрувати на крутому катері тобі дадуть не одразу, спершу звичайно доведеться навчитись витискати максимум користі з цього морського коника та взаємодіяти в команді. Аби виконати наказ, до нас прибувають люди з різних частин та які ніколи не бачили корабля в очі. Вони відпрацьовують теоретично, здають іспити, потім практично відпрацьовують стрільби, виходи на катерах. Навчаються керувати катерами і наприкінці ми отримуємо злагоджений екіпаж. Недаремно з давна моряками ставали люди добрі сповнені жиги до пригод і випробувань, спільне виживання посеред стихії та спільна мета перемога над ворогом швидко та міцно гуртує цих мужніх чоловіків які стали на захист своєї країни .

[ВМС ЗС України. https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua](https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua)

10.09.2024. Верховна Рада може переглянути закон про санкції, щоб ввести нові обмеження проти "тіньового флоту" росії, адже на сьогоднішній день Україна не може санкціонувати окремі судна. Про це у ефірі "Новини. Live" заявив народний депутат і дипломат Андрій Ніколаєнко. "Наш закон про санкції, потрібно переглянути. Тому що ми можемо санкціонувати юридичні та фізичні особи, але Україна, на відміну від тієї ж Великобританії, не може санкціонувати судна. Наша юрисдикція і можливості, в тому числі обмеження на їх пересування, набагато менші, ніж у тих же британців, де знаходиться головне перестраховальне морське агентство "Lloyd's". Але треба однозначно мати таку можливість", - пояснив Ніколаєнко. За його словами, ядром "тіньового флоту" є три-чотири компанії, розміщені переважно в Арабських Еміратах. "У них цікаві засновники, азербайджанці, пов'язані з Віктором Медведчуком, які залишили свій слід в Україні", - сказав депутат Ніколаєнко в ефірі. На його думку, санкції будуть ефективними в тому разі, якщо вони будуть розповсюджуватися на окремі судна, а не лише на їх власників. "Саме так санкціонують британці", - додав він. Крім цього, Ніколаєнко вважає, що Україна насамперед має бути зацікавлена у введенні

нових санкцій, тому що саме доходи від нафти, і насамперед державної корпорації "роснафта", генерують до третини бюджету росії, який дає можливість фінансувати війну. "Тому ми маємо подати приклад. Білий Дім не хоче (вводити санкції - Ред.), хай не вводить. Україна введе санкції, а далі нехай вони пояснюють, чому вони не вводять санкції і допомагають росії з іраном таким чином грати на світовому ринку", - сказав нардеп. При цьому, як вважає Ніколаєнко, нові санкції не призведуть до подорожчання бензину напередодні президентських виборів у США. "Я думаю, це помилка. Ціни не зростуть. Враховуючи рівень видобутку (нафти - Ред.) в Сполучених Штатах, це є помилкове твердження і передвиборча маніпуляція", - заявив Ніколаєнко. Очільниця напряму мінімізації корупційних ризиків в санкційній політиці Агія Загребельська також вказує, що "тіньовий флот – це проблема не тільки України, але й країн, що мають вихід до моря". "Тому що це дійсно дуже застарілі судна, які під час своєї роботи порушують багато міжнародних правил і здійснюють перевалки ship-to-ship (з судна на судна). При таких умовах ризик розливу нафти дуже великий. Для того, щоб потім все прибрати, потрібно, щоб ці послуги оплатила страхова компанія. Але тіньовий флот здебільшого або не застрахований ніде, або застрахований в російських страхових компаніях, які, скоріше за все, це не виплатять. Насправді, це буде велика проблема тих держав, які мають вихід до моря", - говорить експертка. Загребельська зазначила, що майже 90% перевезень російської нафти здійснюється через тіньовий флот, що заважає роботі введеного "прайс-кепу" (граничної ціни на нафту), і, відповідно, дозволяє росії продовжувати заробляти на експорті нафти для фінансування війни проти України. "Фактично, в близько 90% випадків прайс-кеп через "тіньовий флот" не працює. Наші партнери мають інструменти для цього. З іншого боку, ми бачили вже, як США, Сполучене Королівство, Європейський Союз санкціонують не компанії, які цими суднами управляють, а саме судна. Тому що раніше росія могла змінювати компанії, що управляють суднами, щотижня. Коли ми і партнери санкціонуємо судно, воно вже має проблеми з тим, щоб ходити. Так, є частина суден з "тіньового флоту", які після санкціонування все ще рухаються. Але це незначна частина і ми тут також закликаємо партнерів діяти. І дійсно, у нас є багато союзників, які поділяють нашу точку зору на міжнародній арені", - заявила Загребельська. За її словами, в частині "тіньового флоту" росія співпрацює з Іраном. "Нещодавно було велике розслідування видання "Bloomberg", де описано, що одним з найбільших "тіньових флотів", який працює в тому числі на росію і перевозить російську нафту, є зареєстровані компанії в ОАЕ, власниками яких є родич близької особи до аятоли Алі Хаменеї. Його судна допомагають росії не просто перевозити російську нафту, а навіть міксувати російську нафту з західною нафтою, для того, щоб ніхто не міг зрозуміти, що здійснюється перевезення саме російської нафти", - каже Загребельська .

https://ukranews.com/ua/news/1032994-verhovna-rada-mozhe-pereglyanuty-zakon-dlya-borotby-z-rosijskym-tinovym-flotom#google_vignette

11.09.2024. Заступник міністра оборони України з питань європейської інтеграції Олександр Балануца провів перемовини з тимчасово повіреним у справах Болгарії в Україні Ніколаєм Ненчевим. Заступник привітав колегу з новою посадою та подякував за активну проукраїнську позицію. Ніколай Ненчев був міністром оборони Болгарії з 2014 до 2017 року, тому добре розуміє та підтримує ініціативи українського оборонного відомства. Українська та болгарська сторона обговорили шляхи продовження співпраці та допомоги, зокрема навчання українських військовослужбовців в межах EUMAM.

«Дякую за вашу непохитну позицію та підтримку України у боротьбі із російськими терористами. Сподіваюся, що ваша робота на позиції тимчасово повіреного у справах Болгарії в Україні принесе користь обом країнам», — звернувся заступник Міністра Олександр Балануца. Крім того, сторони обговорили участь Болгарії в коаліціях спроможностей — подякували за участь в коаліції інтегрованої протиповітряної та протиракетної оборони і доєднання до коаліції з розвитку морських спроможностей. **Українська сторона запросила також доєднатися до інших коаліцій, зокрема коаліції з розмінювання.** «Болгарія підтримує шлях України до ЄС та НАТО, це значно підвищить рівень обороноздатності в регіоні. Попри значний вплив росії на Болгарію, ми залишаємося на вашому боці у цій війні», — запевнив тимчасово повірений у справах Болгарії в Україні Ніколай Ненчев .

<https://www.mil.gov.ua/news/2024/09/11/minoboroni-ukrainizaprosilo-bolgariyu-doenatisya-do-koaliczii-z-rozminuvannya>

11.09.2024. Сьогодні взяв участь у саміті Кримської платформи під егідою Президента України. Для мене це не просто робоча зустріч чи можливість комунікації з міжнародними партнерами. Це моя особиста боротьба. Крим – мій дім, і щодня я, як і мільйони українців, відчуваю біль від російської окупації за свою державу і за наших людей на півострові. Росія використовує нашу землю для ракетних атак, перетворивши півострів на плацдарм для агресії проти України. Тому Крим – це ключове поле бою за нашу свободу. І ми не зупинимося, поки не повернемо його додому. За останній рік, завдяки далекобійній зброї, ми змінили баланс сил у Чорному морі і створили незалежний від росії "зерновий коридор", через який пройшло понад 5 000 суден. Ми знищили 24 російські кораблі, повернули контроль над островом Зміїний та перші у світі впровадили технологію «рою дронів» для протидії російському флоту. Наступний наш крок — забезпечення безпеки у всьому Чорноморському регіоні. В межах зміцнення наших морських спроможностей на останньому Рамштайні ми підписали з партнерами **Коаліцію морських спроможностей**. Це надасть нам додаткову підтримку у захисті наших внутрішніх вод та інтересів України у міжнародних морських водах. Наша мета залишається незмінною – повернути кожен клаптик української землі, включно з Кримом. Наближаємося до цієї мети, зокрема, і завдяки таким зустрічам як Кримська платформа. Слава Україні!

https://t.me/ministry_of_defense_ua

12.09.2024. В Болгарії відбулась конференція з питань протимінної безпеки в Чорному морі. Командувач Військово-Морських Сил Збройних Сил України віце-адмірал Олексій Неїжапа взяв участь в конференції командувачів флотів, яка відбулась в рамках чергового етапу міжнародних навчань серії "Сі Бриз 2024". В представницькому заході взяли участь командувачі Шостого флоту США, ВМС Болгарії, Турецької Республіки, Середземноморського флоту Франції, заступник командувача Морського командування НАТО, командувач операцій королівського флоту Великої Британії, керівний склад військово-морських сил Естонії, Швеції, Греції, Італії, Японії. Конференція, як і власне навчання, була присвячена питанням забезпечення протимінної безпеки в Чорному морі.

Фото з facebook ВМС ЗС України

В ході конференції командувач ВМС ЗС України провів двосторонні зустрічі з командувачем Шостим флотом США віце-адміралом Томасом Іші, командувачем ВМС Болгарії контр-адміралом Кирилом Михайловим, командувачем операцій Королівського флоту Великої Британії генерал-майором Річардом Кантріллом, заступником командувача Морського командування НАТО віце-адміралом Дідьє Малетером. Під час зустрічей сторони обговорили питання безпеки України, посилення взаємодії з партнерами в рамках коаліції з розвитку морських спроможностей України, а також планування колективних зусиль для звільнення Чорного моря від мінної небезпеки. Як під час колективних обговорень, так і в ході особистих зустрічей віце-адмірал Олексій Неїжпапа неодноразово зазначав, що поточні та майбутні зусилля країн із досягнення мінної безпеки в Чорному морі без залучення України, як основного гравця, не матимуть ефективності. «Протимінні спроможності України найближчим часом забезпечуватимуть п'ять протимінних кораблів і три протимінні катери, автономні протимінні системи, спеціалісти з підводного розмінування та підготовлений штаб протимінної тактичної групи. Вони повинні відігравати ключову роль в розмінуванні північно-західної частини Чорного моря та об'єднати навколо себе зусилля партнерів для успішного проведення масштабної протимінної операції під прапором НАТО. Тільки так ми знову зробимо наше море вільним та безпечним», - підбиваючи підсумки конференції, наголосив командувач Військово-Морських Сил Збройних Сил України віце-адмірал Олексій Неїжпапа.

<https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua>

12.09.2024. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш засуджує будь-які напади - де б вони не відбувалися - на цивільних осіб та інфраструктуру, «зокрема й найостанніші удари». Про це заявив речник генсека Стефан Дюжаррік, коментуючи на прохання власкора Укрінформу обстріл росією в Чорному морі судна із зерном, яке з України прямувало до Єгипту. «Це ще один приклад ризику для світової економіки, для світової торгівлі, який ми спостерігаємо в цьому регіоні. Це суворе нагадування про те, що судна й далі стикаються із загрозами в Чорному морі, що загрожує безпеці та стійкості експорту сільськогосподарської продукції», - сказав Дюжаррік. За його словами, прохід через Чорне море залишається «критично важливим для глобальної продовольчої безпеки й утримання світових цін під контролем» .

<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3905094-gensek-oon-zreaguvav-na-obstril-sudna-iz-zernom-u-cornomu-mori.html>

13.09.2024. В результаті станом на 12 вересня світові ціни на пшеницю досягли сесійних максимумів. Ф'ючерси на пшеницю підскочили на 2,2% після того, як росія вразила ракетною судно з зерном. Про це повідомляє Bloomberg. Так, ціни на зерно на Чиказькій біржі (CBOT) піднялися до сесійних максимумів. При цьому зростання відбулося якраз напередодні щомісячного звіту про попит і пропозицію від Міністерства сільського господарства США. Зазвичай зараз ринки зерна не реагують такою ж волатильністю на випадки атак по цивільному судноплавству, як на початку повномасштабної війни РФ проти України. Однак цього разу зростання котирування пшениці підтримали кілька чинників. Мова йде про низький врожай зернової у інших країн-виробників. Втім, високі обсяги експорту з Причорноморського регіону та цінова конкуренція обмежували здорожчання агропродукції. Так, пшениця з постачанням у грудні подорожчала до 5,9175 долара за бушель, що є найвищим показником протягом дня з липня. Росіяни влучили ракетною в балкер із зерном, коли той проходив дельтою Дунаю. На щастя, пошкодження виявилися не критичними. Судно продовжило рейс у напрямку Констанци.

<https://usm.media/ciny-na-agroprodukciju-rizko-zrosly-pislia-ataky-rf-po-cyvilnomu-sudnu>

13.09.2024. Міністерство закордонних справ Румунії рішуче засудило атаку російських військ по судну в Чорному морі, назвавши його «безпрецедентною ескалацією дій росії в її незаконній війні проти України». Про це йдеться у заяві відомства у соцмережі X, передає Укрінформ. «Румунія рішуче засуджує напад РФ на торгове судно в Чорному морі. Ця безпрецедентна ескалація незаконної війни росії проти України порушує міжнародне право і загрожує глобальній продовольчій безпеці. РФ повинна припинити напади на комерційні судна та поважати свободу судноплавства», - йдеться у заяві румунського МЗС. Як зазначає Romania Insider, українське судно з пшеницею було вражене російською ракетною біля румунських територіальних вод за 55 км від румунського міста Сфинту - Георге. Румунська берегова охорона підтвердила інцидент і повідомила, що їхній корабель морського спостереження МАІ 0201, який виконував місію з патрулювання і спостереження в цьому районі, був відправлений до судна, яке передало повідомлення, щоб надати допомогу в разі необхідності. Але потреба в допомозі не виникла. У п'ятницю, 13 вересня, міністерка закордонних справ Румунії Лумініца Одобеску повідомила у соцмережі X, що провела телефонну розмову з державним секретарем США Ентоні Блінкеном про «підтримку України та події у Чорному морі». «Інциденти з безпілотниками, які порушили повітряний простір Румунії, є серйозними. Росія повинна негайно припинити такі дії, а також напади на комерційні судна», - написала Одобеску. Як повідомляв Укрінформ, росіяни в четвер, 12 вересня, завдали в Чорному морі ракетного удару по цивільному судну, що перевозило зерно з України до Єгипту.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3905291-rumunia-nazvala-udar-rf-po-suhogрузу-v-cornomu-mori-bezprecedentnou-eskalacieu.html>

14.09.2024. Українським чорноморським коридором, який запрацював рік тому, з середини вересня 2023 року і до сьогодні було транспортовано 68 млн т вантажів. Як пише ЦТС, про це повідомили в Міністерстві розвитку громад та територій України. З зазначеного числа 46 млн т припало на аграрну продукцію. Як відомо, другою за обсягами експорту є продукція ГМК. В рамках роботи українського коридору портами було оброблено 2 523 судна. Разом з тим, в міністерстві зазначили, що за останні два роки росіяни своїми атаками знищила 280 об'єктів портової інфраструктури України, понад 150 транспортних засобів, 17 цивільних суден, у тому числі понад 100 тис. т зернових вантажів .

https://cfts.org.ua/news/2024/09/13/ukranskim_morskim_koridorom_eksportovano_68 mln_tonn_vantazhiv_80463

14.09.2024. Російські атаки на цивільну інфраструктуру України мають системний характер і можуть призвести до голоду мільйонів людей. Таку думку висловив президент України Володимир Зеленський під час конференції «United for Justice. Accountability for the Attacks against Civilian Objects». «Руйнування зернових терміналів та інфраструктури портів спричиняють економічні втрати та загрожують глобальній продовольчій безпеці, тому захист українських портів – це порятунок мільйонів людей від голоду», — зазначив Зеленський. На форумі також обговорили питання руйнування зернових терміналів та інфраструктури портів росією. Так, за останні два роки росія знищила 280 об'єктів портової інфраструктури, понад 150 транспортних засобів, 17 цивільних суден, у тому числі понад 100 тисяч т зернових вантажів. «Рік тому Україна запустила в роботу морський коридор. Попри постійні обстріли ворогом портової інфраструктури, цей коридор не припиняв своєї роботи. За цей час портами було оброблено 2 523 суден і перевантажено понад 68 мільйонів т вантажів, з яких 46 мільйонів тонн агропродукції пішли на експорт до понад 46 країн світу», – додав заступник міністра розвитку громад та територій України Сергій Деркач .

<https://usm.media/za-dva-roki-rosiya-znishhila-280-obyektiv-portovoyi-infrastrukturi-ukrayini>

14.09.2024. Президент України повідомив про повернення з полону 103 українців, серед яких і військові моряки. "Наші – вдома. Ще 103 воїнів вдалося повернути в Україну з російського полону. 82 рядових та сержантів. 21 офіцера. Захисників Київщини, Донеччини, Маріуполя та «Азовсталі», Луганщини, Запоріжжя, Харківщини. Воїнів ЗСУ, Національної гвардії України, прикордонників, поліцейських. Дякую нашій команді, що опікується обмінами, за такі хороші новини для України" .

Фото з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

3.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ

Дата	Час	Події які відбуваються на Гуляйпільському, Оріхівському та Придніпровському напрямку
08.09.202 4	08.00	Розпочалась дев'ятсот двадцять восьма доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Придніпровському напрямку наші захисники жорстко припинили 11 спроб окупантів просуватись на рубежі зайняті українськими військами. На Гуляйпільському та Оріхівському напрямках суттєвих змін не відбулося. Ворог здійснює перманентні обстріли цивільної інфраструктури, позицій наших військ, застосовує авіацію. Наші воїни продовжують завдавати окупаційним військам значних втрат в живій силі та техніці, виснажують ворога вздовж всієї лінії бойового зіткнення і в його тилу.
08.09.202 4	16.00	Сили оборони України стримують наступ російських окупантів. Терористи продовжують руйнувати українські міста

		і села авіаційними та артилерійськими ударами. В районі Малої Токмачки та Роботиного на Оріхівському напрямку окупанти два рази намагались просунутись вперед, але отримали жорстку відсіч. Також ворог застосовував авіацію по Лобковому. Командування Збройних Сил України вживає всі необхідні заходи для стримування наступу противника та стабілізації обстановки.
08.09.2024	22.00	Сили оборони продовжують мужньо захищати Україну. На Оріхівському напрямку наші війська відбили дві атаки противника поблизу Малої Токмачки та Роботиного, противник успіху не мав.
09.09.2024	08.00	Розпочалась дев'ятсот двадцять дев'ята доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку відбулося два безуспішних для ворога бойових зіткнення неподалік Малої Токмачки та Роботиного. Наші воїни продовжують активними діями завдавати окупаційним військам значних втрат в техніці та живій силі, виснажують наступальний потенціал ворога вздовж усієї лінії фронту та у тилу.
09.09.2024	16.00	російські загарбники продовжують штурмувати позиції українських захисників. На Оріхівському напрямку провів дві атаки. Активно діяла російська авіація – терористи здійснили удари по районах Новоандріївки, Степногриська, Кам'янського, Новоданилівки, Лугівського та Білогір'я. Загалом задіяли майже 70 некерованих авіаракет та сім КАБів. На Придніпровському напрямку відбито сім ворожих штурмів.
09.09.2024	22.00	Українські воїни продовжують рішуче давати відсіч спробам противника просунутися в глибину нашої території, завдають йому ефективного вогневого ураження, виснажуючи по всій лінії фронту і в тилу. Сьогодні на Оріхівському напрямку ворог провів загалом три атаки – дві відбито біля Малої Токмачки та одна продовжується у районі Малих Щербаків. На Придніпровському напрямку дев'ять спроб ворога взяти позиції наших воїнів зазнали невдачі. Сили оборони стримують натиск російських окупантів. Окремо варто відзначити воїнів 25-ї окремої повітрянодесантної Січеславської бригади ДШВ ЗСУ, які мужньо тримають позиції, вміло відбивають ворожі атаки, завдаючи загарбникам відчутних втрат.
10.09.2024	08.00	Розпочалась дев'ятсот тридцята доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку окупанти намагалися вибити

		<p>підрозділи Сил оборони з позицій в районах Малої Токмачки і Малих Щербаків - загалом провели три атаки. Для авіаударів терористи використали близько десятка керованих авіабомб і до сотні НАРів. На Придніпровському напрямку російські загарбники атакували наші позиції дев'ять разів. Отримали жорстку відсіч, зазнали втрат. Наші воїни завдають окупаційним військам відчутних втрат в живій силі, техніці і активно підривають наступальний потенціал ворога у тилу.</p>
10.09.2024	16.00	<p>Ситуація на фронті залишається складною та напруженою. Ворог, незважаючи на значні втрати, які завдають йому наші захисники, продовжує спроби прорвати оборону українських військ. На Оріхівському напрямку окупанти провели одну невдалу спробу атакувати наші підрозділи поблизу Малих Щербаків. На Придніпровському напрямку противник п'ять раз безуспішно намагався вибити українських воїнів із займаних позицій.</p>
10.09.2024	22.00	<p>На Придніпровському напрямку сім невдалих спроб штурмувати позиції українських воїнів здійснено агресором протягом дня. Сьогодні за ефективну та професійну бойову роботу слід відзначити воїнів 54 окремої механізованої бригади імені гетьмана Івана Мазепи, які рішуче знищують ворога, завдають йому непоправних втрат в живій силі та техніці.</p>
11.09.2024	08.00	<p>Розпочалась дев'ятсот тридцять перша доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку відбулось одне, безуспішне для ворога, боєзіткнення неподалік Малих Щербаків. На Придніпровському напрямку втрат позицій та територій не допущено. Українські воїни успішно відбили сім атак російських загарбників. Наші воїни продовжують завдавати окупаційним військам значних втрат в техніці та живій силі, виснажують наступальний потенціал ворога вздовж всієї лінії фронту і в тилу.</p>
11.09.2024	16.00	<p>Сили оборони продовжують рішуче протидіяти спробам противника просунутися в глибину території України, спрямовують зусилля на зрив виконання окупантами завдань наступу. російський агресор намагається використати перевагу в живій силі та підтримку з повітря. В районі Малої Токмачки на Оріхівському напрямку окупанти двічі безуспішно намагалися просунутися вперед, але отримали жорстку відсіч. Також ворог завдав ракетного удару по Дніпровському. На Придніпровському напрямку чотири атаки загарбників не</p>

		мали успіху.
11.09.2024	22.00	Сили оборони продовжують мужньо тримати оборону України. На Оріхівському напрямку наші війська відбили дві атаки противника поблизу Малої Токмачки, противник успіху не мав. На Придніпровському напрямку ситуація суттєвих змін не зазнала, втрат позицій та територій не допущено. Українські воїни успішно зупинили чотири штурми російських загарбників. Сьогодні відзначаємо воїнів 35-ї окремої бригади морської піхоти імені контрадмірала Михайла Остроградського, які впевнено тримають рубежі та завдають ворогу значних втрат.
12.09.2024	08.00	Розпочалась дев'ятсот тридцять друга доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку відбулося два, безуспішних для ворога боєзіткнення неподалік Малої Токмачки. На Придніпровському напрямку втрат позицій та територій не допущено. Українські воїни успішно відбили сім атак російських загарбників. Наші воїни продовжують активними діями завдавати окупаційним військам значних втрат в техніці та живій силі, виснажують наступальний потенціал ворога вздовж всієї лінії фронту та у тилу.
12.09.2024	16.00	російські загарбники продовжують штурмувати позиції українських захисників. На Придніпровському напрямку теж відбито дві ворожі атаки.
12.09.2024	22.00	Українські воїни продовжують рішуче давати відсіч спробам противника просунути в глибину нашої території, завдають йому ефективного вогневого ураження, виснажуючи по всій лінії фронту і в тилу. На Придніпровському напрямку шість спроб ворога взяти позиції наших воїнів зазнали невдачі. Сили оборони стримують натиск російських окупантів. Окремо варто відзначити воїнів 46-ї окремої аеромобільної бригади ДШВ ЗСУ та 35-ї окремої бригади морської піхоти ім. контрадмірала Михайла Остроградського, які мужньо тримають позиції, вміло відбивають ворожі атаки, завдаючи загарбникам відчутних втрат.
13.09.2024	08.00	Розпочалась дев'ятсот тридцять третя доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку окупанти атакували в районі Роботиного, також завдали авіаударів по Кам'янському, Степногірську та Щербаках. На Придніпровському напрямку російські загарбники атакували наші позиції шість разів.

		Отримали жорстку відсіч, зазнали втрат. Наші воїни завдають окупаційним військам відчутних втрат в живій силі, техніці і активно підривають наступальний потенціал ворога у тилу.
13.09.2024	16.00	Ситуація на лінії бойового зіткнення залишається напруженою. Українські захисники продовжують активно протидіяти російському агресору, завдаючи йому втрат у живій силі та техніці. На Придніпровському напрямку нашими захисниками відбито одну ворожу атаку, ще одна - триває. Зазнали ударів некерованими авіаційними ракетами Миколаївка, Одрадокам'янка та Козацьке. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках на даний час атакувальних дій ворога не зафіксовано.
13.09.2024	22.00	На Придніпровському напрямку противник провів п'ять невдалих спроб штурмувати позиції українських воїнів. Сьогодні за ефективну та професійну бойову роботу слід відзначити воїнів 79-тої окремої десантно-штурмової Таврійської бригади ДШВ ЗСУ, які ефективно знищують ворога, завдають йому втрат в живій силі та техніці.
14.09.2024	08.00	Розпочалась дев'ястсот тридцять четверта доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Придніпровському напрямку противник зазнав поразки, п'ять разів атакуючи оборонні рубежі українців. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках обстановка без особливих змін. одночас, наші воїни продовжують активними діями завдавати окупаційним військам відчутних втрат в живій силі та техніці, виснажуючи ворога вздовж всієї лінії бойового зіткнення.
14.09.2024	16.00	Сили оборони продовжують рішуче протидіяти спробам противника просунути в глибину території України, спрямовують зусилля на зрив виконання окупантами планів наступу. Зазнали ударів некерованими авіаційними ракетами населені пункти П'ятихатки та Лобкове на Оріхівському напрямку. На Придніпровському напрямку дві атаки загарбників успіху не мали. Командування Збройних Сил України вживає всі необхідні заходи для стримування наступу противника та стабілізації обстановки.
14.09.2024	22.00	На Оріхівському напрямку ворог завдав ударів некерованими авіаційними ракетами по населеним пунктам П'ятихатки та Лобкове. На Придніпровському напрямку вісім штурмових дій

		ворога успіху не мали. Втрат позицій не допущено.
--	--	---

<https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua>

4.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ОФІЦІЙНИХ ТА ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ У ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Хід бойових дій

08.09.2024. російські крилаті ракети типу "калібр" вже не такі ефективні, якими були на початку повномасштабної війни РФ проти України. Про це сказав речник Військово-морських сил ЗСУ Дмитро Плетенчук. "Ефективність крилатих ракет типу "Калібр" навіть у росіян уже викликає низку питань. Так, на початку повномасштабного вторгнення, коли для нас це було чимось новим, новий етап війни російсько-української, це була більш ефективна зброя", – пояснив він в етері телеканалу "Київ24". Зараз росіяни використовують ці ракети здебільшого під час комбінованих атак, зауважив речник ВМС ЗСУ. Ворог застосовує "Калібри" лише для того, щоб навантажити українську протиповітряну оборону. "Остання така атака – було задіяно чотири носії, 28 ракет. 100 відсотків знищено", – наголосив Дмитро Плетенчук.

<https://www.unian.ua/war/efektivnist-kalibriv-viklikaye-pitannya-navit-u-rf-rechnik-vms-vkazav-na-vazhliivy-nyuans-12750864.html>

09.09.2024. Удари ЗСУ по порту "кавказ" змусили росіян шукати баржі, щоб замінити залізничні пороми. Окупанти хочуть пристосувати ці баржі для переправи залізничних ешелонів з паливом. Успішне ураження логістичних шляхів на тимчасово окупованих територіях Кримського півострова ускладнює утримання там окупаційних військ. Зокрема, значного удару по логістиці росіян завдало знищення збройними силами України залізничного порому "конро трейдер" 22 серпня в порту "кавказ". Пропускні спроможності через залізничні пороми були зменшені втричі, від базового показника, а фактично зупинені, оскільки відсутні залізничні пороми, які б росіяни могли оперативно залучити на даному напрямку. Про це пише ЦТС з посиланням на інформацію "Центру національного спротиву". Раніше завдані руйнування залізничній частині кримського мосту унеможливили проходженню по ньому ешелонів з паливом. Для забезпечення контингенту окупантів у Криму Керченська поромна переправа була єдиною альтернативою. "На даний час російські окупанти шукають баржі, які б вони могли пристосувати для переправи залізничних ешелонів з паливом. Хоча досі росіяни не знають яким чином прибрати рештки затопленого порому, щоб звільнити підхід до берега де б він міг прийняти залізничні цистерни", - йдеться в повідомленні. У зв'язку з цим противник активізує постачання пального через тимчасово окуповані території Донецької, Запорізької та Херсонської областей залізничним маршрутом Аіло-Успенка-Амвросіївка-Волноваха-Токмак-Мелітополь–Джанкой. Таким чином противник намагається збільшити перевезення дизельного пального та бензину залізницею по так званому "північному обходу Кримського півострова" вдвічі - до 160 вагонів на добу. Додатково окупанти поспішно будують колію за маршрутом Таганрог-Іловайськ та Маріуполь-Волноваха .

<https://cfts.org.ua/news/2024/09/09/>

[udari zsu po portu kavkaz zmusilo rosiyan shukati barzhi schob zaminiti zaliznichni poromi 80403](#)

11.09.2024. Минулої ночі неподалік від берегів тимчасово окупованого Криму зник – імовірно впав у море – російський винищувач Су-30СМ. Про це інформують у середу, 11 вересня, аналітики з телеграм-каналу monitor та ТГ-канал “Кримський вітер”.

Там кстати МО рф писали, что бойцы ГУР ночью снова пытались захватить одну из газодобывающих платформ в Черном море.

Будет смешно если Су-30СМ сбили ГУРовцы с ПЗРК который был на катере.

UPD: Су-30СМ был сбит с ПЗРК на катере ГУР МО.

Скріншот з ТГ-каналу “Кримський вітер”

Відомо, що борт тактичної авіації Су-30СМ “зник” над акваторією Чорного моря 10 вересня близько 23:40 після пусків ракет Х-31П по Одещині. Су-30СМ випустив 4 ракети з 6 наявних, після чого зник з екрана радарів. “Палубний літак Су-30 вкв рф виконав вночі посадку на палубу крейсера “масква”, жартують у соцмережах. Винищувач базувався на аеродромі в кримську (краснодарський край рф). Сьогодні на місці його зникнення, за 63 км від Залізного Порту, тривають рятуально-пошукові роботи. За даними джерел каналу “Кримський вітер”, у пошуковій операції брали участь вертольоти Ми-8 і Ка-27 з аеродрому чф рф у Качі. Інформації про двох членів екіпажу не надходило, є ймовірність, що обидва не вижили.

Скріншот з ТГ-каналу “Кримський вітер”

Пізніше “Кримський вітер” оприлюднив дані льотчика, який був на борту Су-30СМ. Це Єгор Володимирович Степанишин, капітан. Військовослужбовець 43-го окремого морського штурмового авіаційного полку (в/ч 59882, дислокація в тимчасово окупованих Саках), 1-ша авіаційна ескадрилья .

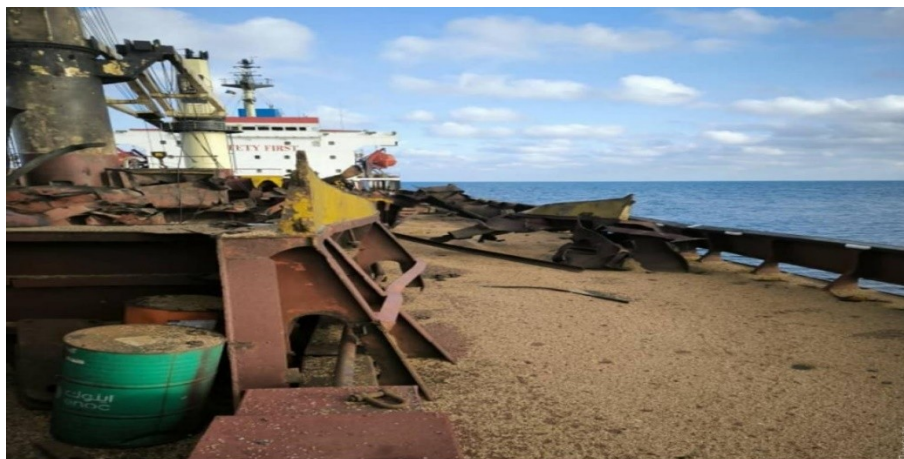
https://webmail.meta.ua/read_body.php?mailbox=INBOX&passed_id=4142&PG_SHOWALL=0&newsort=0&startMessage=1

12.09.2024. Піке на глибину — розвідники у Чорному морі знищили російський Су-30СМ Під час операції в акваторії Чорного моря воїни спецпідрозділу ГУР МО України знищили російський бойовий літак Су-30СМ влучанням з ПЗРК. Винищувач, який упав у море, належав до складу 43 окремого морського авіаційного полку вкс рф, який базується на аеродромі міста Саки у тимчасово окупованому Криму. Окупанти втратили зв'язок зі своїм бойовим бортом 11 вересня 2024 року близько 5 ранку. Орієнтовно через три години росіяни розпочали пошуково-рятувальну операцію із залученням літака Ан-26, а також гелікоптерів Мі-8 та Ка-27. В обідній час загарбники доповіли командуванню про виявлену в морі, за 70 кілометрів на північний захід від мису Тарханкут, характерну пляму від авіаційного пального, а невдовзі побачили і уламки знищеного Су-30СМ. Вартість такого літака становить орієнтовно 50 мільйонів доларів. Боротьба триває! Слава Україні!

<https://gur.gov.ua/content/pike-na-hlybynu-rozvidnyky-u-chornomu-mori-znyshchyly-rosiiskyi-su-30sm.html>

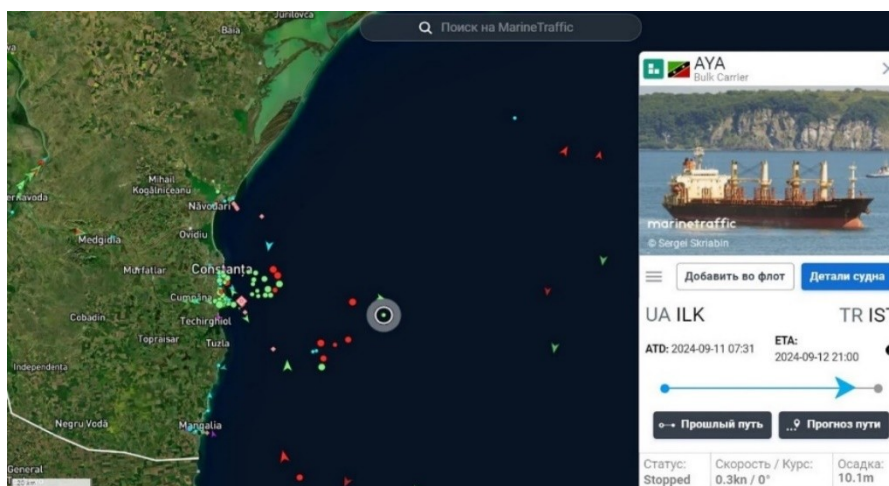
12.09.2024. Балкер Ауа, що вийшов із вантажем зерна з порту Чорноморськ на Одещині, зазнав пошкоджень унаслідок влучання російської ракети. Про це «Думській» повідомили джерела у Військово-морських силах України.

Пошкоджений балкер Ауа

Зображення з порталу dumskaya.net

Суховантаж під прапором держави Сент-Кітс і Невіс прямує до Єгипту. Інцидент стався в момент, коли Ауа була в районі дельти Дунаю. Пошкодження виявилися не критичними, і судно продовжило свій шлях. Зараз воно перебуває недалеко від румунської Констанци. За попередніми даними, у балкер влучила ракета Х-22, випущена російським літаком Ту-22М3, який злетів з авіабази Енгельс у Саратовській області.

Скріншот з MarineTraffic

Інформацію про влучання по балкеру підтвердив президент України Володимир Зеленський. За його словами, удар було завдано сьогодні, одразу після того, як судно залишило українські територіальні води. Обійшлося без людських жертв. «Україна є одним із ключових глобальних донорів продовольчої безпеки. Від нормальної та безперешкодної роботи нашого експортного продовольчого коридору залежить внутрішня стабільність і життя десятків країн у різних частинах світу. Критичним є наше постачання продовольства до країн Африки та регіону Близького Сходу. Ми й надалі робитимемо все для захисту наших портів, нашого Чорного моря та постачання продовольства на глобальний ринок. Це справжній пріоритет для України — захист життя, і так само це має бути пріоритетом для кожної країни. Очікуємо на реакцію світу. Пшениця і продовольча безпека ніколи не повинні бути мішенню для ракет», — заявив глава держави.

<https://dumskaya.net/news/rossiyskaya-raketa-porazila-balker-s-zernom-vysh-185948/ua>

12.09.2024. Шість додаткових бойових катерів Combat Boat 90 зі Швеції стануть у пригоді морській піхоті в амфібійних операціях. Про це 12 вересня в ефірі марафону «Єдині новини» розповів речник ВМСУ капітан третього рангу Дмитро Плетенчук і поділився деякими деталями про Combat Boat 90. «Якщо ви хочете подивитись на порівняння з російськими військово-морськими силами, то копіюючи цей катер, вони зробили “Раптор”. Це оригінал, на відміну від тієї підробки, яку вони безпосередньо використовують. Броньований катер, який призначений для висадки десанту на узбережжя. Дозволяє захистити особовий склад від стрілецької зброї, уламків і тому подібних факторів, які впливають безпосередньо на вихід з десанту на узбережжя», — розповів речник ВМС України. За словами Плетенчука, враховуючи те, що амфібійні операції є одним з функціоналів морської піхоти, подібні одиниці завжди можуть стати у пригоді для морпіхів. Де б подібні судна не застосовували — як на річках, так і на морі .

<https://armyinform.com.ua/2024/09/12/nabigy-na-okupovani-beregy-dopomozhe-shvedskiy-analog-kozackoyi-chajky>

13.09.2024. Сьогодні вночі на Одещині під час повітряної атаки російських окупантів силами та засобами Військово-Морських Сил Збройних Сил України було

збито 2 ворожих дрони-камікадзе "SHANED-136". Військово-Морські Сили Збройних Сил України разом із підрозділами інших складових Сил оборони продовжують знищувати ворога на землі, в морі і повітрі!

 Військово-Морські Сили

ВМС ЗС УКРАЇНИ ЗНИЩИЛИ

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

13.09.2024. Румунська берегова охорона підтвердила інформацію про російський удар по цивільному судну, що перевозило українське зерно в Чорному морі. Речник берегової охорони повідомив, що на борту судна перебували 22 члени екіпажу, і жоден з них не постраждав. Вибух не вплинув на рух судна. Згідно з повідомленням, капітан судна звернувся з проханням змінити курс для того, щоб судно могло дістатися до Констанци для оцінки збитків. Для спостереження за ситуацією і надання допомоги було направлено морське судно спостереження. Берегова охорона повідомила, що інцидент стався за 55 кілометрів від Сфанту-Георге в економічній зоні Румунії, яка розширюється на 200 морських миль від територіальних вод країни. Президент України Володимир Зеленський раніше заявив, що російський ракетний удар у Чорному морі вразив вантажний корабель, що перевозив пшеницю до Єгипту. Румунська влада підтвердила, що судно перебувало в румунській морській економічній зоні на момент атаки. Корабель, що прямував із Чорноморська до Стамбула, був атакований. Військово-морські сили України повідомили, що атака була здійснена бомбардувальниками Ту-22 близько 23:00 11 вересня. Міністр закордонних справ України Андрій Сибіга охарактеризував удар як “нахабну атаку на свободу судноплавства і глобальну продовольчу безпеку”. Україна є одним з провідних світових постачальників зерна, і щомісяця експортує близько чотирьох мільйонів тон зерна через Чорноморський коридор. Нагадаємо, станом на червень Україна Чорноморським гуманітарним коридором відправила близько 850 кораблів і 52 млн т зерна й вантажів. Як вже писав “Флот 2017”, на думку командувача ВМС України віцеадмірала Олексія Неїжпапи, винищувачі F-16 американського виробництва дозволять “позбавити росію переваги в небі над Чорним морем”. Таким чином, північно-західну частину Чорного моря, особливо коридор для цивільних судів, буде практично на 100% захищено .

<https://flot2017.com/rf-vdaryla-po-sudnu-z-zernom-u-chornomu-mori-u-vms-rozpozvily-podrobytsi>

13.09.2024. У ВМС ЗСУ прокоментували атаку росіян на судно у Чорному морі. Судно атакували поза межами морського коридору. Під час обстрілу використовували протикорабельну ракету Х-22. Про це розповів речник ВМС ЗС України, кЗр Дмитро Плетенчук. За його словами, що росіяни атакували судно, коли воно знаходилось поза межами українського зернового коридору. «У відкритому морі, але у виключній морській економічній зоні Румунії. Виключно морська економічна зона — це не територіальні води, їхній статус відрізняється відповідно. В будь-якому разі, це черговий кричущий воєнний злочин з боку рф», — заявив Дмитро Плетенчук. Під час атаки росіяни використовували протикорабельну ракету Х-22, яка розроблялась для знищення авіаносних груп. «Ситуація ця в принципі могла відбутися, враховуючи, що росіяни застосовують іноді стратегічну авіацію, застосовують ракети, які я називаю «50 на 50». Тому що їм 50 років, з моменту того як їх прийняли на озброєння, і для них відхилитися на 50 км це теж нормальна практика. Їх розробляли для того, щоб боротися з авіаносними групами – це протикорабельна ракета Х-22», — пояснив Дмитро Плетенчук. Він також додав, що досить важко очікувати від росіян того, що вони будуть відповідально ставитися до застосування подібних систем озброєння в акваторії, в якій здійснюється цивільне судноплавство. «Щодо наслідків, то інформації щодо загиблих і потерпілих не надходило. Можна сказати «пощастило» цього разу. Звісно цей кейс мабуть буде розглядатися і у міжнародному правовому полі, і на міжнародних майданчиках. Тому що, російські окупанти продовжують порушувати усі можливі і неможливі міжнародні конвенції та правила», — підкреслив речник ВМС.

<https://usm.media/u-vms-zsu-prokomentovali-ataku-rosiyan-na-sudno-u-chornomu-mori>

14.09.2024. Сьогодні вночі на Одещині під час повітряної атаки російських окупантів силами та засобами Військово-Морських Сил Збройних Сил України було збито 9 ворожих дронів-камікадзе "SHANED-136". Військово-Морські Сили Збройних Сил України разом із підрозділами інших складових Сил оборони продовжують знищувати ворога на землі, в морі і повітрі!

🇺🇦 Військово-Морські Сили

**ВМС ЗС УКРАЇНИ
ЗНИЩИЛИ**

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

14.09.2024. Повітряно-морський бій — «шахед» програв нашому катеру.

Момент вибуху ураженого "шахеда"

Скріншот відео

Бійці екіпажу одного з катерів ВМС змогли чергою уразити ворожий БПЛА shahed-136. Відео (https://www.facebook.com/watch/navy.mil.gov.ua/?ref=embed_video) бойової роботи оприлюднили 14 вересня Військово-Морські Сили ЗСУ. Після прицільного обстрілу «шахед» вибухнув у повітрі, його уламки впали у море. Як повідомляла АрміяInform, 72 з 76 збито, а 2 полетіли на росію — результати нічного відбиття атаки «шахедів».

<https://armyinform.com.ua/2024/09/14/povitryano-morskyj-bij-shahed-prograv-nashomu-kateru/>

Характеристика морської обстановки

08.09.2024. Станом на 06:00 в Чорному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 1 ворожий корабель, носії крилатих ракет "калібр" відсутні. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 5 суден, з них 2 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 8 суден, з них 6 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS).

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

08.09.2024. На пляж російського сочі викинуло зірвану штормом морську міну. Замість евакуації з пляжу, туристи почали викочувати її на пляж. Про це повідомляє [The Moscow Times](#), передає УНН.

На пляж Сочи выбросило сорванную штормом морскую мину. Вместо эвакуации с пляжа, туристы начали выкатывать ее на пляж, сообщает Life.

В местных чатах пишут, что инцидент произошел в Адлере, а мина оказалась муляжом, при этом МВД сообщает, что информация не соответствует действительности и мин не всплывало.

Скріншот з Telegram-каналу The Moscow Times.

На пляж сочі викинуло зірвану штормом морську міну. Замість евакуації з пляжу, туристи почали викочувати її на пляж - йдеться в повідомленні [49].

<https://unn.ua/news/u-sochi-na-pliazh-vykynulo-morsku-minu>

09.09.2024. Станом на 06:00 в Чорному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 7 суден, з них 4 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 5 суден, з них 1 рухалось з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS) .

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

09.09.2024. В окупованій Феодосії завантажився черговий балкер-крадій зерна. Нещодавно судно з вантажем краденого збіжжя пройшло протокою Босфор. У порту Феодосії помітили російський балкер Alfa M.

російський балкер Alfa M

Зображення з порталу usm.media

Судно завантажувало крадене українське зерно з 30 серпня по 5 вересня, пише журналістка проєкту SeaCrime Катерина Яресько. Станом на 8 вересня балкер країни-агресорки проходив протоку Босфор. Пунктом призначення росіяни вказали закритий порт Фамагуста на території самопроголошеного Північного Кіпру.

<https://usm.media/w-okupovanij-feodosiji-zavantarzsywsia-czerhovyj-balker-kradij-zerna/>

10.09.2024. Станом на 06:00 в Чорному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 3 судна, з них 0 продовжили рух у напрямку

протоки Босфор; до Азовського моря – 9 суден, з них 4 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS).

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

11.09.2024. Станом на 06:00 в Чорному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 3 судна, з них 0 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 9 суден, з них 4 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS).

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

11.09.2024. Велика Британія у середу додала до санкційного списку десять нових танкерів, які пов'язані з перевезенням нафти або нафтопродуктів з росії до третіх країн. Про це повідомляється на сайті британського уряду, передає Укрінформ. Як зазначається в оновлених даних щодо санкцій, під обмеження потрапили судна Nikolay Zuyev, SCF Vankor, Vladimir Tikhonov, SCF Baltica, NS Asia, Leonid Loza, Olympiysky Prospect, Zaliv Aniva, NS Clipper та NS Corona. Наголошується, що санкції введені проти суден, які беруть участь у діяльності, метою або наслідком якої є дестабілізація, підрив або загроза територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України, або отримання вигоди від уряду росії чи надання йому підтримки. Усі судна, проти яких Британія ввела санкції у середу, беруть участь у транспортуванні нафти або нафтопродуктів, що походять з росії, до третіх країн. Цим суднам забороняється доступ до портів Великої Британії, а також захід до них їхніх капітанів чи лоцманів. Зазначається, що реєстрація танкерів у британському Судовому реєстрі може бути припинена, а капітани та лоцмани цих суден можуть отримати припис про їх затримання .

<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3904390-britania-zaprovadila-sankcii-proti-se-10-tankeriv-za-perevezenna-rosijskoi-nafti.html>

12.09.2024. Станом на 06:00 в Чорному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 9 суден, з них 5 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 12 суден, з них 3 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS) .

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

13.09.2024. Станом на 07:00 в Чорному морі 1 ворожий корабель, який є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 4 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 5 ворожих кораблів, з яких 4 є носіями крилатих ракет

"калібр" загальним залпом до 32 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 9 суден, з них 7 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 6 суден, з них 2 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS).

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

14.09.2024. Станом на 07:00 в Чорному морі 16 ворожих кораблів, 7 з яких є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 48 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 5 ворожих кораблів, з яких 4 є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 24 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 3 судна, з них 3 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 8 суден, з них 5 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації (AIS).

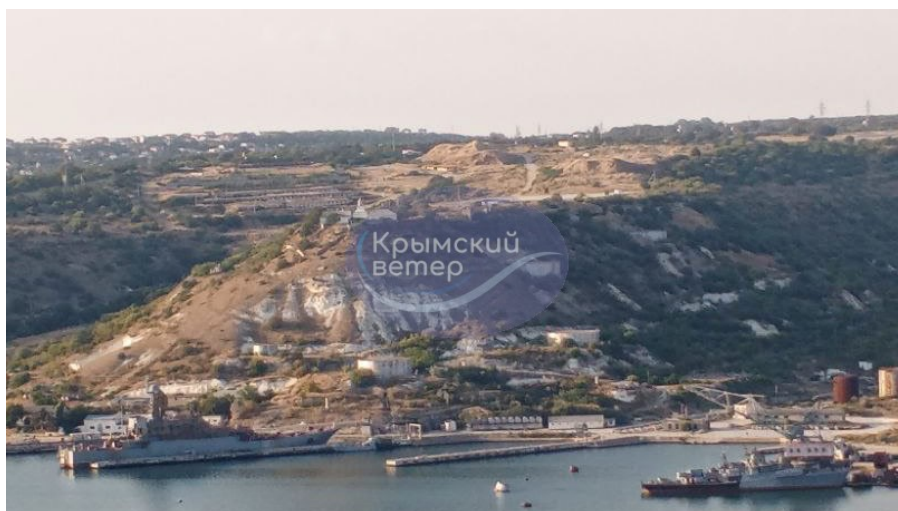
Малюнок з facebook ВМС ЗС України

ВМС ЗС України

14.09.2024. Вихід великої кількості російських кораблів, які є носіями крилатих ракет «калібр», з пункту базування новоросійськ особливо не впливає на безпековий рівень. Про це в ефірі «Суспільне. Новини» заявив речник ВМС України, кЗр Дмитро Плетенчук. «Мабуть, якби восьмий ракетonoсій не перебував зараз на ремонті в новоросійську, вони і його б в море вивели. Але сказати, що це яось зараз впливає на безпековий рівень, я не можу», — розповів він. Однак, за його словами, це ракетonoсії, тому загроза їхнього застосування зберігається. Треба це враховувати. «Але вона так само зберігалася, коли вони були безпосередньо в пункті базування новоросійськ. Тому що вийти на зовнішній рейд і відстрілятися — це питання кількох годин. Це зараз не впливає на загальний розклад сил і на ситуацію. Принаймні таких приводів поки що я не бачив», — запевнив Дмитро Плетенчук. Речник ВМС зазначив, що згодом ми дізнаємося реальні причини, через що керівництво чорноморського флоту рф ухвалило таке рішення. Він пояснив, що росія зазвичай застосовує «калібри» з Чорного моря для того, щоб максимально навантажити українські підрозділи ППО. «Технічні характеристики цих ракет фактично вже не дозволяють їх застосовувати як окреме озброєння. Тобто українська ППО навчилася з ними вправно боротися. Останнє збиття застосування таких ракет склало 100%. Їх було більше 20», — пригадав речник ВМС. Як повідомляла АрміяInform, окупанти 14 вересня вивели у Чорне море незвично велику кількість кораблів, є носії «Калібрів». У Чорному морі перебувають 16 ворожих кораблів, 7 з яких є носіями крилатих ракет «Калібр» загальним залпом до 48 ракет. У Середземному морі — 5 ворожих кораблів, чотири з яких є носіями «калібрів» загальним залпом до 24 ракет

<https://armyinform.com.ua/2024/09/14/masove-vyvedennya-rosijskyh-raketonosiyiv-u-chorne-more-u-vms-poyasnyly-chym-cze-zagrozhuye>

14.09.2024. У Нафтовій гавані тимчасово окупованого Севастополя пришвартувався великий десантний корабель, який російські військові намагаються замаскувати. Про це в Телеграмі повідомляє «Кримський вітер», передає Укрінформ. «У Нафтовій гавані Севастополя пришвартований великий десантний корабель проекту 775», - йдеться у повідомленні.

Зображення з ТГ-каналу «Кримський вітер»

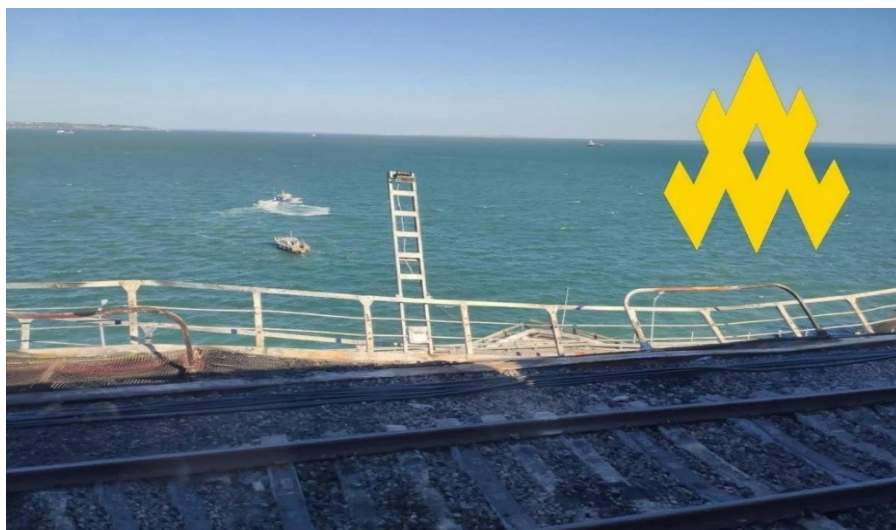

Зазначається, надбудова корабля прикрита маскувальною сіткою. Таким чином російські військові намагаються ускладнити ідентифікацію конкретного екземпляра корабля.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-tymchasovo-okupovani/3905612-bila-sevastopola-prisvartuvavsavelikij-desantnij-korabel-socmerezzi.html>

Додатки

1. Кримський міст потребує екстреного ремонту. Там відбувається деградація конструкцій після завданих ЗСУ ударів. Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на Telegram-канал "АТЕШ". Як зазначають партизани, на мосту відбувається деградація конструкційних елементів мосту, що призводить до осипання його окремих частин. "Ставлення до його стану стає дедалі більш зневажливим, уже ніхто не приділяє йому належної уваги. Також варто зазначити, що кількість комплексів ППО в Криму продовжує зменшуватися, що робить міст ще більш вразливим", - пишуть партизани.

Зображення з ресурсу руху "АТЕШ"

Ситуація у районі кримського мосту. ЗСУ неодноразово завдавали ударів по мосту, спричиняючи серйозні пошкодження та тимчасово ускладнюючи його використання. Удари мали на меті не лише пошкодження, а й підірив довіри до здатності росії захищати інфраструктуру. За даними Інституту вивчення війни, якщо удари ЗСУ зруйнують кримський міст, то здатність рф підтримувати окупацію півострова знизитися .

<https://www.rbc.ua/rus/news/krimskomu-mostu-pislya-udariv-zsu-pochalas-1725807353.html>

2. Домінування великих надводних військових кораблів, таких як авіаносці, знаходиться під загрозою через китайські системи протидії А2/АD, які можуть нейтралізувати ці дорогі платформи за допомогою гіперзвукової зброї та протикорабельних ракет. Резюме та 4 пункти, які вам потрібно знати:

домінування великих надводних військових кораблів, таких як авіаносці, знаходиться під загрозою через китайські системи А2/АD, які можуть нейтралізувати ці дорогі платформи за допомогою гіперзвукової зброї та протидії корабельні ракети

(<https://www.youtube.com/watch?v=FcDO42Hrhhw> - Військово-морський флот під обстрілом через розмір свого флоту);

події в українській війні, включаючи затоплення російської «маскви», підкреслюють вразливість надводних кораблів;

залежність ВМС США від авіаносців і надводних кораблів стає проблемою, і враховуючи, що Китай швидко розширює свої військово-морські можливості, підводні човни та безпілотні системи повинні мати пріоритет;

однак скорочення бюджету та застарілі витрати на застарілі системи перешкоджають зусиллям зміцнення флоту підводних човнів США та розробки засобів протидії A2/AD.

Чи закінчується ера американських авіаносців перед обличчям китайських A2/AD?

Століттями флоти всього світу пишалися своїми великими надводними військовими кораблями. Панування цих військових кораблів зберігалось навіть після появи підводних човнів. Фактично, під час Другої світової війни, коли підводні човни стали основною платформою озброєння для флотів, авіаносець вкрав усі заголовки. Однак сьогодні все змінюється. Значна відповідальність. Зростання заборони доступу/закриття території (A2/AD) означає, що дні великих надводних військових кораблів як основної форми проєкції сили у військово-морському флоті добігають кінця. Врахуйте, що авіаносець класу «Форд», найновіший в Америці, коштує 13 мільярдів доларів за одиницю плюс сотні мільйонів доларів на рік на обслуговування. Більш авіаносці класу «Німіц», хоч і старші за клас "Форд", також дуже дорогі. Авіаносець — великий військовий корабель високої складності. Його мета - маневрувати плавучою авіа базою поблизу території противника, щоб загрожувати цьому супернику точними та послідовними авіаударами. Проте за невелику частку вартості китайська ракета Dong-Feng 26B може або повністю потопити авіаносець, або просто зруйнувати його польотну палубу, зробивши носій марним у бою. Носій є основним засобом проєкції американської сили. Його відсутність або обмеження залишає критичну прогалину у військовому потенціалі США. Це стратегічна прогалина, якою конкурент, як Китай, може легко скористатися. Не тільки авіаносці вразливі до зростаючого протикорабельного потенціалу Китаю. Інші надводні військові кораблі також є цілями. Китайська армія розробила дедалі більше можливостей гіперзвукової зброї, яку планує використовувати проти військових кораблів США. Який би захист не мали ці військові кораблі від звичайних протикорабельних ракет, на військових кораблях США не існує жодних контрзаходів для захисту від цих гіперзвукових систем. Попередження ВМС США від війни в Україні. Світ уже бачив асиметричні ризики для великих надводних військових кораблів у війні в Україні. «масква», російський лінійний крейсер типу «слава» і флагман чорноморського флоту росії, був потоплений. Подібні атаки були спрямовані на кілька інших російських надводних військових кораблів після затоплення «маскви». Усі ці гроші, усі ці дорогоцінні ресурси, спрямовані на більший флот надводних військових кораблів, і що росія має за це показати? Нічого. Події війни в Україні повинні стати уроком для військово-морських планувальників США, особливо у зв'язку з потенційним конфліктом з Китаєм. Будь-який такий конфлікт, через географічне розташування, вимагав би, щоб ВМС США очолили атаку. Військово-морський флот зробив би це, розгорнувши свої масивні авіаносці. Можливості A2/AD Китаю значно перевищують ті, які українці використовували проти росії в Чорному морі. Таким чином, ймовірність того, що надводні військові кораблі Америки будуть утримуватися китайськими силами A2/AD, є великою. Американський флот не має резервного плану для боротьби з цим. Американські підводні човни є одним із рішень. Ви можете повірити, що якщо надводні

військові кораблі не зможуть виконувати свою роботу, флот підводних човнів США буде доступний. Було б так, але є кілька нюансів. По-перше, ВМС США роками скорочували свій підводний флот. У своїй пропозиції щодо бюджету на 2025 фінансовий рік ВМС знову значно скоротили свій початковий запит на збільшення кількості підводних човнів. Наступна проблема полягає в тому, що військово-морські верфі роками були в занепаді. Вони не можуть задовольнити підвищений попит. Це в той час, коли Китай швидко розширює свій військово-морський флот. Навіть підводні човни не є панацеєю від занепокоєння Америки А2/АД. Поза цими занепокоєннями є той факт, що Китай розробив набір складних пристроїв для відстеження підводних човнів. Одним із прикладів є сузір'я супутників Yaogan (Яогань). Китай має на меті використовувати цю систему «радар із прихованою апертурою» для перехоплення радіосигналів із землі та триангуляції розташування військових кораблів. Подібна система є і у ВМС. Сузір'я Yaogan приєднується до інших китайських систем, призначених для відстеження американських підводних човнів — деякі більш досконалі, ніж інші. Наприклад, Китай розробив складну лазерну систему стеження, яка може досліджувати глибини океану з космосу. Збройні сили Пекіна також використовують менш складні повітряні кулі, оснащені вдосконаленими датчиками, щоб стежити за океанами згори.

Фото: ВМС США Zumwalt-Class (Ескадрений міноносець типу «Зумвольт»)

Військово-морські сили США повинні розірвати китайську бульбашку А2/АД. Тим не менш, підводні човни набагато важче вбити, ніж великі надводні кораблі. ВМС повинні зосередитися на розширенні підводного флоту. Більше того, в епоху А2/АД війна на далекі відстані буде важливою. Ключовим буде лопнути бульбашку А2/АД. Окрім підводних човнів, ВМС потребує потужний арсенал безпілотних дронів і гіперзвукової зброї для знищення відомих точок А2/АД. Проте ВМС не інвестує в ці системи. Натомість Пентагон продовжує витрачати гроші на застарілі системи, зокрема на дорогий авіаносець, і сподівається, що китайські системи А2/АД не такі ефективні, як заявляє Пекін. Іншими словами, Пентагон радше витратив би свої гроші на збагачення оборонних підрядників замість того, щоб будувати відповідні, економічно ефективні системи, які можуть справді перемогти китайців. (<https://www.youtube.com/watch?>

v=VuZl-Ay-8KI - Американський оборонний бюджет надто малий). Усі зображення є Creative Commons або Shutterstock .

<https://nationalinterest.org/feature/era-large-us-navy-warships-all-done-now-209999>

3. Китай «зробив усе, що мав зробити», щоб отримати технологію авіаносця.

Авіаносець «Ляонін»

Фото: nationalinterest.org

Перший китайський авіаносець «Ляонін» має дивовижну та дещо комічну історію. Придбаний в Україні в 1998 році колишнім баскетболістом, який став бізнесменом Сюй Цзенпіном, носій (авіаносець) був придбаний під виглядом плавучого казино. Справжнім мотивом, підтриманим представниками ВМС НВАК, було таємне придбання незавершеного радянського судна «Варяг» для військового використання. Подорож авіаносця до Китаю була сповнена труднощів, включаючи турецьку блокаду, хабарі та важку подорож. Опинившись у Китаї, «Варяг» був переобладнаний і перетворений на «Ляонін», що стало важливою віхою у військово-морських амбіціях Китаю. Однак Сюй так і не отримав повної винагороди за свої зусилля. За лаштунками: дивна історія китайського авіаносця Ляонін. Китай з гордістю спустив на воду свій перший авіаносець «Ляонін» у 2012 році. Це судно було переробленим незавершеним радянським крейсером типу «кузнецов». Однак історія про те, як Китай взагалі отримав цей корабель, також може бути комедією, тому що авіаносець насправді був незаконним придбанням для китайських військових всупереч бажанням уряду в Пекіні. І це було зроблено баскетболістом, який заявив, що хоче побудувати плавуче казино. Військово-морський флот Народно-визвольної армії вперше зацікавився придбанням авіаносця в 1970 році, коли у Китаю ще були погані відносини як з радянським союзом, так і зі Сполученими Штатами. Однак було зроблено небагато конкретних кроків, тому що вартість і складність такої спроби значно перевищували обмежені можливості PLAN під час холодної війни. Радянський військово-морський флот справді розгорнув свої перші носії в 1970-х роках: кораблі типу «Київ», які могли запускати реактивні літаки Як-38 Forger (Як-38 «Форгер») обмеженої ефективності. До 1980-х років радянський союз розпочав будівництво ще двох перспективних авіаносців класу «кузнецов». Вони мали рампу «лижного стрибка», що дозволяло злітати з неї більш звичайним — і набагато кращим — винищувачам Su-33 Flanker (Су-33 «Фланкер»). Як і попередній клас «Київ», «кузнецов»

технічно був «авіанесущим крейсером» завдяки потужному озброєнню з дванадцяти протикорабельних ракетних комплексів П-700 «граніт». Ця технічна деталь була важливою, оскільки «авіаносці» власне вагою понад п'ятнадцять тисяч тон (тобто практично всі сучасні авіаносці) не мали юридичного дозволу Конвенцією Монтре здійснювати транзит із Чорного моря в Середземне через протоку Босфор. Однак після розпаду радянського союзу другий корабель у своєму класі, «Варяг», був укомплектований лише на дві третини в Україні, не маючи озброєння та електричних систем. Будівництво припинилося в 1992 році, і безгрошовий український уряд зробив усе можливе, щоб закласти п'ятдесят п'ять тисяч тон непридатного металу, що іржавіє на його Миколаївському суднобудівному заводі. Росії, Індії та Китаю все пройшло. Серія з двох частин у South China Morning Post у 2015 році розкрила махінації, які стояли за тим, як через два десятиліття авіаносець усе-таки опинився на китайській службі. Виявилося, що ВМФ НОАК хотів «Варяг» — команда, направлена для перевірки, рекомендувала його придбати! Але уряд у Пекіні був стурбований тим, що придбання авіаносця може посилити напруженість у той час, коли він намагався ще більше відкритися для західних інвесторів. Натомість у 1996 році група офіцерів НОАК, включаючи керівника розвідки генерала Цзі Шенде, звернулася до Сюй Цзенпіна, колишньої зірки баскетболу НОАК, який став успішним бізнесменом, організовуючи міжнародні заходи. Пропозиція кабали: щоб Сюй придбав авіаносець як приватна особа, нібито щоб він служив казино, щоб уникнути небажаної перевірки. Тоді PLAN міг зібрати його для власного використання, як тільки політичні вітри будуть більш сприятливими. Ця історія не така смішна, як звучить. Пам'ятаєте авіаносець класу «Київ», про яких згадувалося раніше? Два з них зараз пришвартовані в Китаї, слугуючи парками розваг. «мінськ» фактично був придбаний консорціумом власників аркадних відеоігор у Шеньчжені за 4,4 мільйона доларів, і з тих пір його перемістили в Наньтун, на північ від Шанхаю. А оригінальний Київ? Зараз плавучий готель у Тяньцзіні. Проте більш сучасний «Варяг» класу «кузнецов», безсумнівно, представляв набагато більший практичний інтерес для PLAN, ніж будь-який із цих кораблів. Сюй не брав участі в цій схемі й позичив у друга суму, еквівалентну 30 мільйонам гонконгських доларів, щоб допомогти профінансувати підприємство — першими витратами якого було створення підставної компанії вартістю 6 мільйонів доларів у Макао під назвою Agência Turística e Diversões Chong Lot Limitada, щоб зберегти вигадку. (У той час Макао все ще був португальською колонією.) У січні 1998 року Сюй прибув в Україну і зустрівся з власниками верфі (заводу). Після чотирьох днів переговорів, під час яких пропонувалися величезні хабарі та було випито п'ятдесят пляшок 124-пробного спиртного напою Baijiu, він досяг угоди про покупку авіаносця за 20 мільйонів доларів — що значно нижче вартості одного реактивного винищувача сьогодні. Він зміг здійснити платіж лише через рік, коли нарахували додаткові 10 мільйонів доларів за прострочення. Деякі міжнародні спостерігачі відчували щось неприємне в домовленості — компанія Сю насправді не мала ні дозволу на азартні ігри в Макао, ні зазначеного номера телефону чи адреси. За іронією долі, однак, аналітик Jane's, в інтерв'ю Washington Post у той час, заявляв, що «надумано» те, що ВМС НОАК намагатимуться експлуатувати «Варяг» через його старий і неповний стан. До червня 2000 року все було готове до роботи. Чотири двигуни авіаносця були запаковані в мастила (їх ще потрібно було встановити), кілька тон креслень було

відправлено по суші до Китаю вантажівкою, а голландська буксирувальна компанія була готова відтягнути 306-метрове судно назад до Китаю. Що може піти не так? Ви коли-небудь були приголомшені платою за буксирування після того, як ваша машина зламалася далеко від дому? Уявіть собі, але приблизно в п'ятсот разів гірше. Чому п'ятсот? Тому що це дорівнює приблизно п'ятистам дням, коли «Ляонін» застряг на буксирі біля Стамбула після того, як турецький уряд відмовив йому в проході до Середземного моря через протоку Босфор. Турецький морський міністр стверджував, що якщо станеться нещасний випадок з буксируванням 306-метрового корабля, який не міг маневрувати або рухатися самостійно, він може розвернутися і заблокувати протоку Босфор для всіх суден або зіткнутися з одним із мостів, що з'єднують дві половини Стамбула. Протоки мають ширину лише сімсот метрів у найвужчому місці, і для навігації потрібно принаймні шість основних корекцій курсу. У минулому тут зазнали аварій сотні кораблів. Цікаво, що китайці, схоже, сприйняли відмову Туреччини в якості помсти за протидію Китаю виступити повітряній кампанії НАТО в Югославії минулого року... «Ляонін» витратив шістнадцять місяців, збираючи 8500 доларів на день у вигляді плати за буксирування. Нарешті Пекін змінив свою думку з цього приводу і в серпні 2001 року втрутився, пообіцявши серйозні поступки в сфері туризму, щоб переконати турків пропустити «Варяг». Нарешті 1 листопада в операції за участю понад двох десятків буксирів і аварійних суден, «Варяг» був відбуксирований через Босфор без пригод, а наступного дня перетнув Дарданелли. Важка частина минула. За винятком морського шторму зі швидкістю шістдесяти миль на годину, який через два дні обрушився на безрульове судно біля острова Скірос, через що воно обірвало буксирні троси. Знадобилося ще два дні, щоб знайти авіаносця-втікача. На жаль, португальський моряк загинув, допомагаючи пришвартувати його до буксирів. Опинившись під напругою, звичайне судно могло б скоротити шлях через Суецький канал і прямо повернутися до Китаю через Індійський океан. Але канал не міг прийняти такі безсилі судна, як «Варяг», тому йому довелося пройти весь шлях навколо Африки, у стилі Васко де Гама, швидко бігаючи зі швидкістю сім миль на годину... У березні 2002 року авіаносець нарешті прибув до порту Далянь у провінції Ляонін, що дало назву авіаносцю на китайській службі. Через три роки його помістили в сухий док, щоб забезпечити масштабний процес ремонту, включаючи піскострумине видалення всієї іржі та відновлення та встановлення двигунів у 2011 році. PLAN передбачав експлуатувати судно як чистий носій, а не як гібрид крейсера і авіаносця, тому кораблебудівники не турбувались про величезні протикорабельні ракетні системи. Натомість вони обмежили його озброєння трьома пусковими установками протиповітряної оборони HQ-10 малої дальності та кількома гарматами ближнього оборони. Основною зброєю корабля, звичайно, буде комплект із двадцяти чотирьох винищувачів J-15 Flying Shark («Летюча акула»). «Літаючі акули» є вітчизняною копією російського винищувача Су-33, прототип якого також був придбаний в Україні в 2001 році. «Ляонін» також літає на шести протичовнових гелікоптерах Z-12F, чотирьома варіантами систем раннього попередження та двома рятувальними вертольотами Z-9. «Ляонін» був прийнятий на озброєння 25 вересня 2012 року, а перший J-15 приземлився на ньому через місяць.

Фото: nationalinterest.org

«Ляонін» навряд чи зрівняється з американським суперавіаносцем — окрім його меншого повітряного крила та відсутності атомної електростанції, його парові турбіни схильні до поломок, а палуба для зльоту (рампа «лижного стрибка») обмежує паливо та озброєння, яке можуть нести його винищувачі. Однак це дало Китаю стрибок вперед у його програмі будівництва військово-морських сил, яка тепер включає більше авіаносців у наступному десятилітті збільшення запланованих можливостей. За словами Сюй Цзенпіна, морський офіцер сказав йому, що «Варяг» врятував Китаю п'ятнадцять років досліджень і розробок. Чи був Сюй щедро винагороджений за свою ініціативу? Він був винагороджений рахунками: загальною сумою 120 мільйонів доларів, за оцінками Сю, що змусило його продати свій декадентський будинок у Гонконзі та витратити всі проміжні роки на повернення кредиторам. Розумієте, у 2001 році генерала Цзі було ув'язнено за його участь у масовій контрабанді в місті Сямень, тож офіцерів, які призначили Сю для виконання цього завдання, більше не було поруч, щоб переконатися, що він отримав компенсацію. Пекін справді заплатив за авіаносець 20 мільйонів доларів, але стверджував, що він не може покрити інші витрати, оскільки йому не вистачає квитанцій. Вочевидь, рахунки-фактури — або фаніао китайською мовою — не є стандартними для хабарів, які виплачуються українським бізнесменам. І, як швидко дізнаються в Китаї, вам завжди потрібен офіційний фаніао. Тож якщо в історії про Варяга є якась мораль, то не чекати надто великої вдячності за свої добрі справи... і завжди зберігайте квитанцію. Про автора. Себастьян Роблін має ступінь магістра з вирішення конфліктів у Джорджтаунському університеті та працював викладачем університету Корпусу миру в Китаї. Він також працював у сфері освіти, редагування та розселення біженців у Франції та Сполучених Штатах. Зараз він пише про безпеку та військову історію для War Is Boring. Усі зображення належать Creative Commons та/або Shutterstock.

<https://nationalinterest.org/blog/reboot/china-did-whatever-it-had-do-get-aircraft-carrier-technology-209953>

4. Окупанти обіцяють до 2050 року завершити реконструкцію севастопольського «13 судноремонтного заводу. Департамент економічного розвитку окупованого Севастополя надав промисловим підприємствам міста субсидії на відшкодування частини витрат, пов'язаних з придбанням нового обладнання. Серед підприємств, що отримали підтримку, — «13 судноремонтний завод чорноморського флоту» (13 СРЗ чф)

мінвбивств росії. Про це повідомляє прес-служба окупаційного уряду Севастополя, пише російський сайт ПортНьюс. Зазначається, що цей захід підтримки реалізується в рамках «державної програми» окупованого міста «Розвиток промисловості міста Севастополя». Загальна сума субсидій різним підприємствам перевищує 28300000 рублів. Реконструкція 13 СРЗ чф загальною вартістю 30 млрд рублів має завершитися до 2050 року. При цьому оновлення всіх виробничих фондів планувалося закінчити до 2040 року.
<https://www.blackseanews.net/read/221810>

5. Російська окупаційна армія намагається захистити від знищення керченський міст, який зв'язує анексований Крим та територію РФ. Для цього ворог стягує всі наявні засоби протиповітряної оборони. Загарбники на українському півострові та окупованій частині Запорізької області сильно залежать від керченського мосту, оскільки постачають через нього паливо та боєприпаси. Про це в ексклюзивному інтерв'ю OBOZ.UA заявив військово-морський експерт, оглядач журналу Defense Express, науковий співробітник Національного військово-історичного музею України, крп у відставці Володимир Заблоцький. За його словами, автомобільна складова керченського мосту продовжує працювати. При цьому після знищення поромної переправи міст залишається єдиним шляхом поставок для окупантів у Криму та Запорізькій області. "Противник стягує туди всі наявні засоби ППО. Фактично, іншого виходу в них немає, тому що після знищення поромів і – головне – блокування підходів до поромної переправи через те, що в протоці затонув залізничний пором "Кавказ", вони не можуть поставити туди новий пором. Підіймати затонулий пором – це ціле діло, це не так просто і не так швидко", – сказав експерт. Заблоцький підкреслив, що російські війська збудували залізницю з ростова до окупованого Маріуполя. Однак цей логістичний шлях не доходить до Криму. Тому керченський міст залишається стратегічно важливим об'єктом для ворога, який поки що дозволяє йому забезпечувати постачання палива та боєприпасів. Військовий експерт пояснив, що для деокупації Криму Україні потрібні війська та авіація, якої поки що недостатньо. Заблоцький заявив, що не бачить на сьогоднішній день резервів, які могли б завдати ударів у глибину півострова. "Я не бачу таких резервів, які могли б бути там залучені. Хоча, можливо, це був би сюрприз, якби виявилось, що в нас такі війська є, а інформацію про це не оприлюднювали, щоб створити фактор несподіванки. Так само як це було на Курщині", – зазначив Заблоцький. Нагадаємо, незаконно побудований росіянами керченський міст у тимчасово захопленому країною-агресором Криму потребує екстреного ремонту. Внаслідок атак Сил оборони України конструкція зазнала значних пошкоджень. Раніше речник Військово-морських сил ЗСУ Дмитро Плетенчук розповів, що російські окупанти завозять до Криму колосальну кількість систем протиповітряної оборони різного радіусу дії. Також війська РФ будують біля кримського мосту загадкові огорожі. У ГУР повідомили, що українські військові мають план деокупації Криму та ліквідації незаконно збудованого росіянами керченського мосту. Андрій Юсов зазначив, що хотілося б "подивитися на годинник і сказати, що мосту хвилин 15 ще залишилося стояти – але реальність складніша".

<https://war.obozrevatel.com/ukr/protivnik-styague-vsi-nayavni-koshti-ppo-zablotskij-poyasniv-situatsiyu-z-kerchenskim-mostom-i-ozvuchiv-scho-potribno-dlya-deokupatsii-krimu.htm>

6. Українські "морські котики" проводять таємні спецоперації в тилу у росіян і "сварять" їх між собою. Бійці 73-го Центру спеціальних операцій ВМС ЗСУ сіють хаос

серед берегової охорони РФ. Вони навчені спецпідрозділами Великої Британії та США та добре оснащені, пише видання The Times.

Капітан «Джуді» — одна з небагатьох жінок, які, як відомо, пройшли виснажливий курс «Q» для спецназу

Фото видання The Times -

Українські "морські котики" проводять таємні операції проти росіян. Під час деяких з них окупанти не здогадуються, що їх проводять українці, тому звинувачують одне одного. Про це пише видання The Times. Видання розповідає, що українські водолази 73-го Центру спеціальних операцій Військово-морських сил працюють досконало і не залишають над собою жодної бульбашки, яка б видавала їхню позицію. Росіяни ніколи не бачили їх прибуття. Між тим, українці сіють хаос серед російської берегової оборони. "Наші водолази таємно проникають у ворожі райони на човнах, занурюються, наближаються до узбережжя, проводять розвідку, розмінують, висаджуються та виконують спеціальні операції", — розповів командир однієї з водолазних груп "Алекс". У той час як захоплення українськими військовими території в Курську привернуло увагу, більш стратегічна битва точиться в Чорному морі — і саме в ній Україна виграє. Українські дайвери можуть пропливати кілометри під водою, щоб бути непоміченими, або розвідати десятки кілометрів берегової лінії протягом двох тижнів. Українські бійці зізнаються, що не завжди все йде за планом. Буває, вони змушені повернутися через технічну несправність і доводиться скасовувати або змінювати операцію, до якої готувалися тижнями. "Готуючись до наших місій, ми завжди розглядаємо всі сценарії "що, якщо". А якщо човен зламається? А якщо зброя підведе? Що, якщо вибухівка не вдасться або половина буде втрачена? Ми обговорюємо все, що можемо уявити, що піде не так. Якщо зможемо, ми продовжимо місію", — сказав "Алекс". Одного разу з 4 запланованих бійців місію виконували лише двоє, бо решта через обставини змушені були повернутися на базу. "Було щонайменше 500 солдатів у різних місцях. Якщо лунає сигнал тривоги, вони займають позиції, починають оборону і починають шукати водолазів. Ось чому так важливо виконати завдання якомога непомітніше, без будь-яких знаків, сигналів, комунікаційних чи теплових підписів, не втрачаючи елементу несподіванки. Два солдати, які б вони не були навчені, не можуть протистояти двом

танкам, одному БТРу і одному відділенню", — сказав "Алекс". Двоє водолазів отримали наказ вивести з ладу броньований російський самохідний зенітний комплекс "Шилка". Вони змогли пробратися до установки і закласти вибухівку. Пізніше її підірвали. "Ми бачили, як машина вибухнула, а також боєприпаси, які були всередині. У тій машині був екіпаж. І вони перевозили зміну, яка мала провести ротацію військ на свої позиції. Ймовірно, ми вбили вісім-десять росіян" — сказав "Алекс". Росіяни були приголомшені. Так далеко від лінії фронту вони й уявити не могли, що на них напали Сили оборони. "Ми слухали їхні радіоперехоплення. Вони кричали, звинувачуючи один одного в тому, що новій ротації не дали карти з мінами чи позиціями. Вони думали, що потрапили на власну міну", — сказав він з посмішкою. Дайвери втекли непоміченими, попливши назад до свого човна під покровом темряви .

<https://focus.ua/uk/voennye-novosti/667564-ukrajinski-morski-kotiki-provodyat-tayemni-specoperaciji-v-tilu-u-rosiyan-i-svaryat-jih-mizh-soboyu>

7. Рашисти в 2022 році вважали, що один "калібр" їм коштує \$300 тис, про Х-101 не кажуть і це нам важливо. Бо він наочно демонструє, як сам агресор може сприймати свої затрати на масовані обстріли України. Коли ми готувати матеріал про те, що Іран міг передати росії технології по двигунам до крилатих ракет, то знайшли зокрема один такий цікавий факт – російські пропагандисти в 2022 році заявляли, що вартість однієї ракети "калібр" складає начебто всього 300 тисяч доларів за "внутрішніми" цінами та 500 тисяч доларів на експорт. При цьому така начебто «дешевизна» подавалась як одна із рис "аналоговності" ракет "калібр" - мовляв, мало того, що мають значну ударну потужність, так ще й дешевші за "Томагавк", котрий за оцінками росіяну 2022 році коштував орієнтовно від 1,5 мільйона до 1,7 мільйонів доларів за одиницю. На перший погляд, у такому "жонглюванні цифрами" від російських пропагандистів нічого дивного нема, бо доволі часто мінвбивств рф у своїх офіційних документах може видавати ще крутіші кульбіти. Наприклад, в одній з наших публікацій ми розповідали про те, що знищений у листопаді 2023 року в Керчі корвет "аскольд" для рф коштує в 10 раз дешевше, чим новий Ту-160М, хоча здавалось би нонсенс – як стратегічний бомбардувальник може коштувати як еквівалент аж десяти малих кораблів під крилаті ракети. Але нашу справу цікавішою робить та обставина, що на тлі кампанії у Сирії протягом 2015-2017 років росіяни заявляли значно вищий цінник по тому ж "калібру". Російські пропагандистські ресурси оперували тоді цифрою, що один пуск КР "калібр" обходиться в 700-900 тисяч доларів, а видання "РБК" у вересні 2016 року наводило власні калькуляції, за якими пуск 56 крилатих ракет цього типу за рік бойових дій обійшовся казні рф не менш ніж 2,8 мільярдів рублів. При цьому автори того ж "РБК" заявляли підрахунок, що рік війни в Сирії на той момент коштував кремлю не менше 58 мільярдів рублів, з яких лєвова частка в 50 мільярдів доларів – затрати на бойову роботу авіації, зокрема стратегічних бомбардувальників Ту-22М3, Ту-95МС і Ту-160. Також показово, що пропагандисти та "ЗМІ" в рф м'яко кажучи не поспішають викладати будь-які показники по вартості іншого типу далекобійних ракет, що масовано застосовується для ударів по Україні – КР типу Х-101. При цьому ми маємо на увазі, що росіяни не викладають в публічний простір показники ані з посиланням на документацію мінвбивств рф, ані цифри, що можуть існувати лише в уяві ворожих пропагандистів. Все вищевикладене веде нас ось до якого висновку. Коли мова про оцінки в наших ЗМІ можливих затрат рф на проведення масованих обстрілів по критичній інфраструктурі України, то там одразу мова про цифри від півмільярда доларів та вище. Ну і слідом йде

здивування, чому агресор іде на настільки високі затрати для руйнування нашої інфраструктури замість того, щоб ці ресурси інвестувати у власну інфраструктуру. Але дані про те, що уже в 2022 році росіяни вважали, що їм один "калібр" коштує всього 300 тисяч доларів, наочно ілюструє – агресор може вважати, що він несе мінімальні затрати при ударах по критичній інфраструктурі України, і що він начебто має оптимальне співвідношення "вартість/ефективність". Ну а в свою чергу, ймовірну логіку ворога треба розуміти для того, щоб напрацьовувати ще кращі схеми та засоби протидії .

https://defence-ua.com/news/rashisti_v_2022_rotsi_vvazhali_scho_odin_kalibr_jim_koshtuje_300_tis_pro_h_101_ne_kazhut_i_tse_nam_v_azhливо-16569.html

8. Поляки думали, що російський Су-30СМ над Чорним морем збив F-16 чи Patriot, і на це теж треба звернути увагу. Як медіа наших сусідів можуть сприймати наші можливості в ППО, і на що це може потім впливати. Вранці 12 вересня 2024 року Головне управління розвідки повідомило, що під час операції в акваторії Чорного моря бійці спецпідрозділу ГУР МОУ збили із ПЗРК російський літак Су-30СМ, який належав до 43-го авіаполку морської авіації (місце базування – аеродром "Саки" в тимчасово окупованому Криму). Таким чином, у ворога мінус один літак, і так заодно було підтверджено неофіційні повідомлення про можливу втрату окупантами Су-30 СМ, що до цього циркулювали у соцмережах. На цьому тлі може здаватись, що уже не було особливого резону звертати увагу на публікацію польського профільного порталу Defence24 від 11 вересня 2024 року, де вони заявили власні версії, чим наші воїни могли збити цей ворожий Су-30СМ. Але на цей факт публікації все ж варто звернути окрему увагу, мотиви ми пояснимо нижче. Якщо стисло, то у своїх припущеннях польські журналісти виходили з того, що цей Су-30СМ наші захисники могли збити взагалі із комплексу Patriot чи з винищувача F-16. Вони тут виходили з того, що російський літак упав за 75 кілометрів від берегової лінії, і на такий дистанції цей ворожий "борт" можна було дістати лише двома вищевказаними засобами. Але на крайній випадок, автори публікації зробили припущення й про те, що Су-30СМ міг бути втрачений через ймовірний вибух при пуску ракети Х-31П, носієм якої власне й виступав цей літак. Здавалось би, навіщо взагалі звертати увагу на такого роду повідомлення. Бо описане вище виглядає схожим на феномен, який час від часу циркулює і в нашому інфопросторі, а саме – приписувати будь-яку незвичайну втрату російських окупантів бойовій роботі ЗРК Patriot або ж F-16. Але з іншої сторони, тут йде мова про те, як наші можливості в протиповітряній обороні можуть сприймати медіа сусідньої країни, Польщі, **яку наша країна просить долучитись до збиття російських дронів та ракет для захисту неба України**. І тут цілком може вийти так, що формат політичного рішення Польщі по долученню до протиповітряного захисту України може залежати зокрема й від того, як тамтешні медіа сприймають наші можливості в сегменті ППО [70].

https://defence-ua.com/news/poljaki_dumali_scho_rosijskij_su_30sm_nad_chornim_morem_zbiv_f_16_chi_patriot_i_na_tse_tezh_treba_z_vernuti_uvagu-16579.html

9. Єдиний російський авіаносець «адмірал кузнецов» продовжує залишатися значним розчаруванням для ввф росії. Створена для роботи на мазуті, брудному та

дешевому паливі, відомому своїми викидами чорного диму та високим рівнем забруднення, російська система авіаносця була давньою проблемою.

авіаносець «адмірал кузнецов»

Зображення є Creative Commons або Shutterstock -

Резюме та ключові моменти:

- незважаючи на дорогий ремонт, спрямований на заміну головних котлів, газових турбін та інших ключових систем, «кузнецов» залишається в сухому доці з невизначеним його майбутнім;

- неефективне паливо корабля, небезпека для навколишнього середовища та незавершена модернізація роблять його повернення до робочого стану малоімовірним, що ставить під сумнів його стратегічну цінність для росії.

російський «адмірал кузнецов»: марнотратний актив чи інвестиція, що потонула? (<https://youtu.be/zYk0hrhtPsI> - Причина, чому у росії мало авіаносців). Єдиний російський авіаносець «адмірал кузнецов» продовжує розчаровувати російських військово-морських стратегів. Востаннє його бачили в морі в 2018 році, коли його буксирував буксир. З того часу він перебуває на верфях для ремонту. Але більшість експертів вважають, що переоснащення не зробить перевізник вартим уваги. Військово-морський флот росії знає, що «адмірал кузнецов» — марнотратний актив. проте масква продовжує вкидати в це гроші. Повідомляється, що одна з ключових змін під час ремонту стосується силової установки судна. кузнецов використовує газові турбіни, а не атомну енергію. Газова турбіна зазвичай працює на легшому та чистішому паливі. Натомість росіяни навмисно розробили «адмірал кузнецов» для використання брудного, дешевого джерела палива, відомого як мазут. Що таке Мазут? Мазут має високий вміст сірки, що відоме своїми викидами чорного диму. Це одне з найбрудніших видів палива у світі. Це значний забруднювач і завдає серйозної шкоди дихальним системам людей, які ним дихають, у тому числі моряків на борту «адмірала кузнецова». Тверді частинки, що викидаються газотурбінною системою «адмірала кузнецова» на мазуті, містять діоксид сірки, оксиди азоту та інші, менш відомі забруднювачі. Мазутові двигуни «адмірала кузнецова» також забруднюють навколишнє море. Авіаносець був відомий тим, що залишав за собою

великі нафтові плями, які залишалися й отруювали навколишнє водне середовище протягом місяців після його транзиту. У 2020 році Barents Observer зазначав, що «двигуни «адмірала Кузнецова» були старі, а чорний дим був спричинений неповним згорянням [мазуту] та моторного мастила». Стратегічна вразливість росії. Мати великий, хвилястий, легко впізнаваний стовп диму, що тягнеться за вашим військовим кораблем і залишає за собою нафтові плями, мабуть, не найбільш стратегічно розумне рішення. З огляду на те, що маскава настільки явно прагне утримувати авіаносець всупереч будь-якому розуму, росіяни розуміють, що їм потрібно вирішити цю очевидну вразливість. Саме тому, за даними тарс, росія включила «заміну основних котлів, турборедукторів, газотурбіни, дизель-генераторів і гвинтових допоміжних систем». Чи спрацюють ці зміни чи ні, ще невідомо. Модернізація силової установки мала бути завершена в 2020 році, а маскава мала намір провести випробування корабля до 2022 року. Очевидно, цього ніколи не було. «адмірал Кузнецов» залишається на базі в мф № 35 у мурманську. Гаряча каша для російського флоту. Оскільки військовий корабель був продуктом пізньої стадії радянського союзу, він залишався незавершеним протягом багатьох років після розпаду сср. На той час, коли він був нарешті завершений, це була суміш із ледве сумісних систем. Якість виготовлення на різних етапах розробки також різнилася, оскільки деякі кораблі були побудовані, коли радянський союз мав гроші та ресурси, а інші частини авіаносця були закінчені під егідою пострадянської росії з обмеженим бюджетом. Тож не дивно, що двигун корабля працював на такому дешевому, неефективному та брудному паливі, як мазут. Більш дивним є те, що росіяни чекали десятиліть, щоб вирішити проблеми силової установки. Схоже, росіяни чекали занадто довго. Цілісність усього військового корабля була настільки сильно порушена, що мало ймовірно, що він коли-небудь знову вирушить у відкрите море (<https://youtu.be/vd8y9nA3DjI> - російський авіаносець "адмірал Кузнецов" нарешті вийшов із сухого доку). Досвід і знання автора: Брендон Дж. Вейчерт, аналітик з питань національної безпеки National Interest, колишній співробітник Конгресу та геополітичний аналітик, який є автором The Washington Times, Asia Times і The-Pipeline. Він є автором книг «Виграти космос: як Америка залишається наддержавою», «Біохаки: гонка Китаю за контроль над життям» і «Війна тіней: прагнення Ірану до переваги». Його наступна книга «Лихо, яке ми створили: як Захід втратив Україну» має вийти 22 жовтня від Encounter Books. Слідкувати за Weichert можна через Twitter @WeTheBrandon.

<https://nationalinterest.org/blog/buzz/admiral-kuznetsov-russias-only-aircraft-carrier-badly-compromised-212130>

10. За крок до екологічної катастрофи від удару рф X-22 з Ту-22М3: замість судна з пшеницею міг бути танкер. Відновлюємо картину атаки Ту-22М3 по цивільному судну у 50 км від берега Румунії, яка могла завершитись екологічною катастрофою.

Зображення з порталу Defense Express

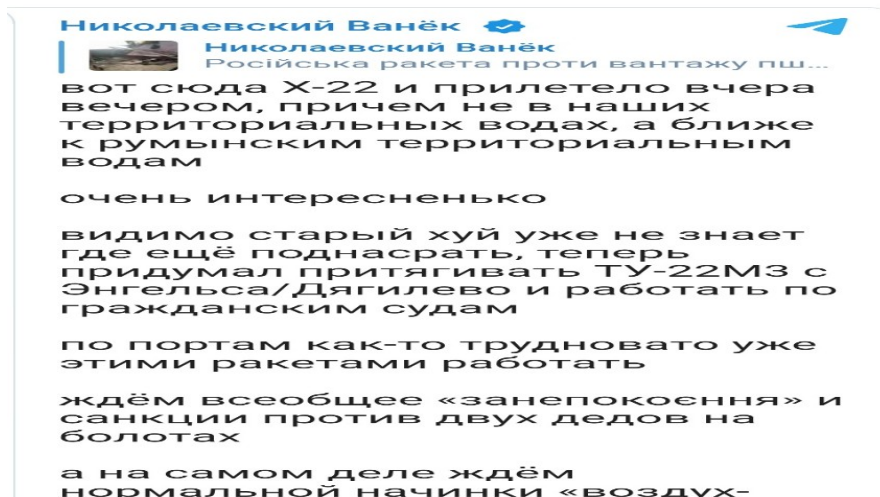
рф у нейтральних водах Чорного моря атакувало цивільне судно з українською пшеницею, про що повідомив Президент України Володимир Зеленський. Який також додав фото пошкодженого судна, яке залишилось на плаву та дивом цілим екіпажем.

Скріншот мережі X Володимира Зеленського

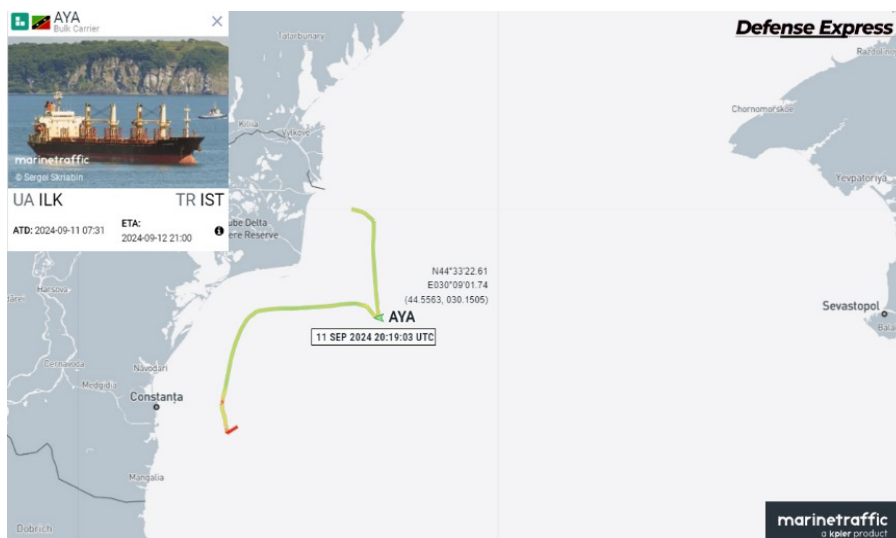
Попри те, що офіційно не названо час атаки та саме судно, ряд інших джерел дозволяють повністю відновити картину подій. Зокрема Telegram-канал "Миколаївський Ваньок" повідомив, що удар був завданий ракетою Х-22.

Скріншот Telegram-каналу "Миколаївський Ваньок"

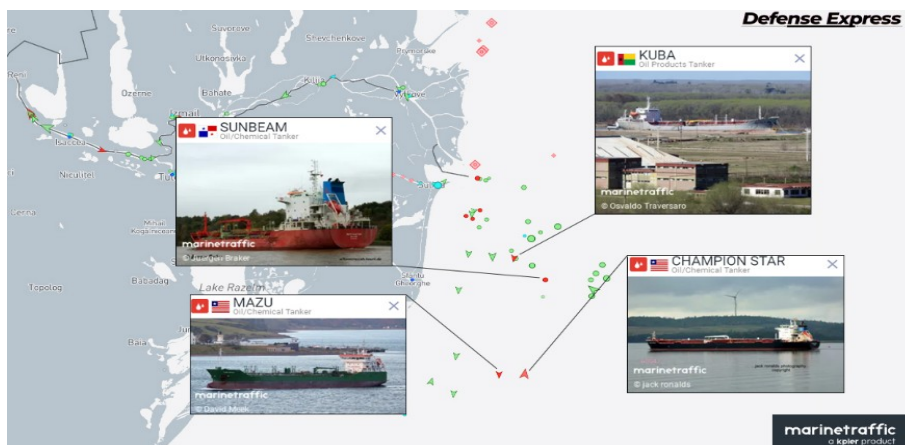
А спеціалізовані моніторингові канали повітряних загроз повідомляли, що вчора, 11 вересня, близько 23:05 було повідомлено, що помічені російські Ту-22М3, які рухались західним курсом до пускових рубежів біля поки окупованого Криму та здійснили пуски ракет у напрямку острова Зміїний чи півдня Одеської області та через декілька хвилин лягли на зворотній курс. Також Telegram-канал "Портовик" повідомив, що під удар потрапив балкер Ауа, що плаває під прапором Сент-Кітс і Невіс та відповідно до сервісу Marinetraffic вийшло з українського порту Чорноморськ. Можливо відновити його маршрут і побачити, що 11 вересня о 23:19 це судно, яке перебувало у 50 км від румунського берега різко змінило курс. Це доволі чітко співпадає з часом та відомим курсом пуску російським Ту-22М3 ракети X-22.

Скріншот з MarineTraffic

На фоні цього необхідно нагадати, як здійснюється пуск ракети X-22 з Ту-22М3. Бо X-22 це, в першу чергу, протикорабельна ракета, а не засіб терористичних ударів по українських містах. І для її пуску оператор озброєння Ту-22М3 має за допомогою власної РЛС побачити ціль, тобто корабель, почекати поки її захопить активна радіолокаційна головка самонаведення ракети X-22 та лише після цього здійснити пуск. Водночас

стандартна ситуація у морі у районі де було підбите судно Ауа виглядає, на прикладі морського трафіку станом на момент публікації, наступним чином:

Скріншот з MarineTraffic

Загалом вісім танкерів (позначені червоним), ураження будь-якого з яких призвело б до масштабного витоку нафти у Чорне море поряд із берегами Румунії та України й екологічної катастрофи. При цьому слід враховувати, що для протикорабельних ракет характерно самостійне перенаведення на більшу ціль. Тобто, якщо навіть російський льотчик для атаки цивільного судна нібито обере балкер, немає гарантій того, що Х-22 не переведеться на більший танкер. Водночас питання чи може оператор озброєння російського Ту-22М3 провести реальну селекцію цілей чи пуск був просто по будь-якому судну, відкрите .

https://defence-ua.com/news/za_krok_do_ekologichnoji_katastrofi_vid_udaru_rf_h_22_z_tu_22m3_zamist_sudna_z_pshenitseju_mig_buti_tanker-16585.html

11. Тетраподи та «їжаки» в морі, ППО та РЕБ-пастки – ЦЖР розкриває захист кримського мосту. Центр журналістських розслідувань продовжує відстежувати активність окупантів у Керченській протоці та виявляти нові елементи російської ешелованої системи антидроновної та повітряної оборони незаконного мосту.

Вигляд на “кримський міст” у вересні 2024 р.

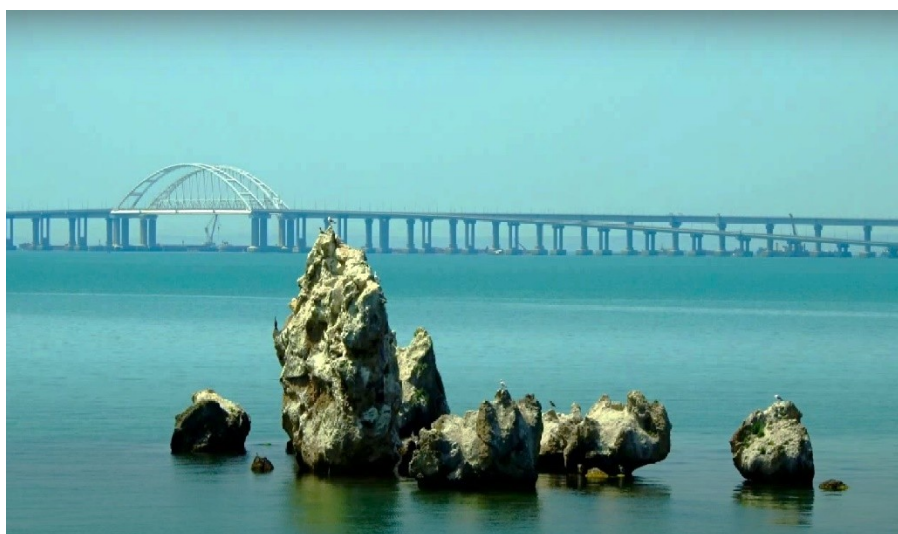

Фото: соцмережі

На початку вересня ЦЖР повідомляв, що окупанти побудували сім пірсів, забили палі і встановлюють між ними своєрідні “паркани” з металевих ґрат, які, вочевидь, мають захищати бетонні опори т.з. кримського мосту як від підводних, так і надводних атак морських дронів. На сьогодні ці роботи тривають і довжина конструкцій становить від 500 до 600 метрів.

ґрати довжиною 500 м – 600 м, встановлені паралельно до мосту через Керченську протоку з травня по вересень 2024 р.

Фото: супутник Sentinel-2, соцмережі. Колаж: investigator.org.ua

Окрім пірсів, плавучих бонових загороджень та захисної лінії з трьох десятків барж, паралельно до Керченського мосту окупанти в морі вишикували бетонні тетраподи та металеві конструкції, схожі на протитанкові «їжаки», зварені між собою.

Нова лінія антидронових захисту віадуку через Керченську протоку 09.09.2024 р.

Фото: соцмережі. Колаж: investigator.org.ua –

На південній стороні острова Тузла виявлено розташування російської системи протиповітряної оборони. Самохідний ЗРК «панцир-С1» помічений під мостом, на узбережжі, а також має ще декілька облаштованих позицій. Нагадаємо, на північному березі Тузли базується модифікований «панцир-С1М».

Зенітно-ракетний комплекс «панцир- С1» на острові Тузла у Керченській протоці з 01.09.2024 р. по 09.09.2024 р.

Фото: соцмережі, супутник Sentinel-2. Колаж: investigator.org.ua

На протилежній стороні острова зафіксована лінія кутникових відбивачів, які посилюють роботу ворожих систем радіоелектронної боротьби. Металеві тетраедри виконують роль хибних цілей для українських ракет та дронів.

Система рефлекторів для РЕБ на північній стороні о. Тузла. Серпень 2024 р.

Фото: соцмережі. Колаж: investigator.org.ua –

Загалом, вздовж всієї південної сторони «кримського мосту» росіяни встановили близько десятка спостережних пунктів, кулеметних «гнізд» та позицій для ППО, накритих маскувальними сітками.

Військові об'єкти на т.з. кримському мосту. 09.09.2024 р.

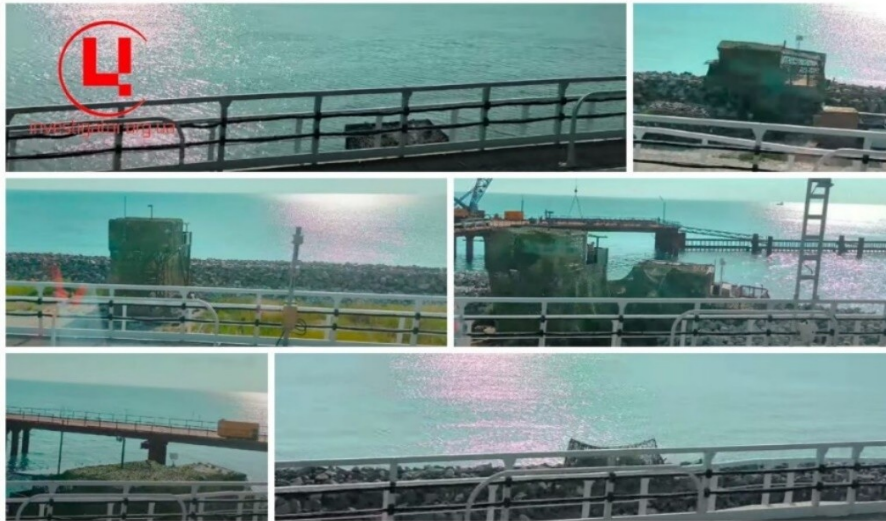

Фото: соцмережі. Колаж: investigator.org.ua –

Як повідомляв ЦЖР, до охорони керченського мосту від атак морських дронів залучаються і бойові катери різних класів. Наразі в порту тимчасово окупованої Керчі знаходяться від 8 до 12 плавзасобів берегової охорони фсб.

Катери берегової охорони прикордонної служби фсб рф у порту м. Керч. Вересень 2024 р.

Фото: соцмережі. Колаж: investigator.org.ua –

Роботи з облаштування захисту т.з. кримського мосту російські окупанти проводять у Керченській протоці з травня 2024 року.

<https://investigator.org.ua/ua/publication/articles-krym/269920>

12. Скільки ракет потрібно, щоб упав кримський міст: експерт про протиповітряну оборону рф. Колись рф заявляла, що з 2014 року тимчасово окупований Крим має чи не найкращу протиповітряну оборону. Але події 2022–2024 років поставили під сумнів це твердження. Тож якою є ситуація на півострові насправді? Про це АрміяInform розповів військовий експерт Петро Черник. — На сьогоднішній день стоїть питання, що ж собою являє протиповітряна оборона Криму в частині прикриття зенітно-ракетними

комплексами. Дійсно, на цю хвилину вона є набагато щільніша і краща, ніж прикриття в маскві, — зазначає військовий експерт. За його словами, у Криму зосереджені практично всі комплекси, починаючи від малого радіусу дії, це, скажімо, такі, як ОСА, до найсучасніших С-300, С-400. І вже є підтверджена інформація, що там розгорнуть їхні дуже рідкісні комплекси С-500, яких усього є 16 одиниць. Цей комплекс декларує дальність перехоплення цілі до 600 кілометрів зі швидкістю 3000 метрів за секунду — тут йдеться про цілі. Черник нагадує, що швидкість ракети АТАСМС — 1500 метрів за секунду. — Чому противник діє саме так? Тому що є проблематика кримського мосту. Ми добре усвідомлюємо, що для того, щоб кримський міст упав, він має бути атакований кількістю не менше, ніж **60–70 ракет** балістичного типу. Це ті самі АТАСМС. Чи, скажімо, зараз є новина, що триває розробка наших українських балістичних ракет типу «Гром-2». Насправді тут нічого нового, але ця робота триває, — додає експерт. Черник каже, що обов'язково в цій компоненті має бути велика кількість безпілотників: — І загальний залп для того, щоб міст по-справжньому упав, має становити не менш ніж **100–120 одиниць** відповідної техніки. росіяни прекрасно усвідомлюють, що як тільки міст упаде, то в частині логістики Крим задихнеться. 90% всього, що перевозиться у Крим, перевозиться з допомогою залізничної нитки. Петро Черник зауважує, що довозити (вантажі. — Ред.) баржами для ворога стає все складніше і складніше. — Тим паче, що у нас вже є дуже хороші новини, що навіть баржі ми почали топити. Тому противник зосередив у Криму величезну кількість усього. Разом з тим за останнє півріччя маємо щонайменше 5 випадків підтвердження нищення як радіолокаційних комплексів, які забезпечують ті самі зенітно-ракетні системи С-400, так і нищення самих пускових установок. І поки що немає підтвердженої інформації, що старенькі АТАСМС, які стали до строю в 1989 році, були успішно перехоплені системою протиповітряної оборони російської федерації в Криму, — наголосив експерт.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/13/skilky-raket-potribno-shhob-upav-krymskyj-mist-ekspert-pro-protypovitryanu-oboronu-rf/>

13. Перенавантаження та шторм: що може паралізувати російську логістику в Криму. Вся логістика окупантів на Півдні повністю залежить від проблемного кримського мосту. Про це в ефірі «Суспільне. Новини» розповів речник ВМС України, кЗр Дмитро Плетенчук. Головний висновок — в окупантів постійні технічні труднощі з експлуатацією «незаконної споруди». Навантажувати її не можна, однак іншого виходу в окупантів немає. «У першу чергу це пов'язано з наслідками вогневого ураження, ворог його не може навантажувати, але, з іншого боку, він не має особливого вибору. Почастішали випадки експлуатації автомобільних цистерн з паливом, тобто їх перекидати стали більше. Ця інформація верифікується. Але вона вкладається в загальну картину тієї ситуації, яка склалася через відсутність сполучення паромного, який був основним логістичним інструментом для забезпечення угруповання як в самому Криму, так і на півдні нашої країни», — розповів Дмитро Плетенчук. До всього іншого додається інший чинник, — констатує речник ВМС України, — незабаром початок сезону штормів у Чорному морі. І це лише збільшить проблеми для переправи, для захисту якої росіяни змушені тримати в районі серйозні сили протиповітряної оборони.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/13/perenavantazhennya-ta-shtorm-faktor-shho-mozhe-paralizuvat-rosijsku-logistyku-v-krymu/>

14. З морського терміналу Каспійського трубопровідного консорціуму (КТК) за січень-серпень 2024 року на експорт було відправлено 43,8 млн. т нафти, відвантажених на 405 танкерів. За аналогічний період минулого року 42,7 млн. т нафти було відвантажено на 391 танкер. Про це йдеться у повідомленні КТК, пише російський сайт [ПортНьюс](https://portnews.ru). Трубопровідна система КТК – один із найбільших інвестиційних проектів в енергетичній сфері за участю іноземного капіталу на території СНД. Протяжність трубопроводу тенгіз - новоросійськ становить 1511 км. Цим маршрутом транспортується понад дві третини всієї експортної нафти Казахстану, і навіть сировину з російських родовищ, зокрема розташованих на Каспії .

<https://www.blackseanews.net/read/221988>

15. Посадовці українського холдингу будують судноремонтний завод для російських військових кораблів. Служба безпеки зібрала доказову базу на топменеджмент українського будівельного холдингу, який причетний до роботи на ворога, повідомили в СБУ. За даними слідства, з початку повномасштабної війни організована група на чолі з власником бізнесу уклала з російськими замовниками шість договорів на загальну суму майже 100 млрд рублів (понад \$1,09 млн). Йдеться про контракти на будівництво судноремонтного заводу для техобслуговування кораблів Новоросійської військово-морської бази та прикордонного управління фсб. Також, за наявними даними, фігурант планує взяти підряд на реконструкцію у Санкт-Петербурзі верфі для підводних човнів росії. Розслідування встановило, що російська «філія» холдингу регулярно сплачує мільярди рублів до бюджету рф. Аби приховати свою протиправну діяльність в росії, фігуранти діяли через офшорні компанії. Під час обшуків в офісах та оселях фігурантів у Києві вилучили комп'ютерну техніку, флешки та документи, які підтверджують незаконну діяльність. Також у зловмисників виявили золоті злитки та майже \$700 тис. Фігурантам повідомили про підозру. Триває розслідування для притягнення винних до відповідальності. Зловмисникам загрожує до 12 років ув'язнення.

<https://usm.media/posadovezi-ukrayinskogo-holdingu-buduyut-zavod-dlya-korabliv-rf-sbu>

Висновки

1. Сили оборони України взяли Азовське море під вогневий контроль.
2. На кримському мосту після ударів ЗСУ почалась деградація конструкції.
3. Удари ЗСУ по порту "кавказ" змусили росіян шукати баржі, щоб замінити залізничні пороми.
4. Прохід через Чорне море залишається критично важливим для глобальної продовольчої безпеки й утримання світових цін під контролем.
5. Ракетний удар по судну зі збіжжям вчергове показав росію країною, яка нехтує міжнародним правом.
6. росіяни застосовують іноді стратегічну авіацію, застосовують ракети, які я називаю «50 на 50». Тому що їм 50 років, з моменту того як їх прийняли на озброєння, і для них відхилитися на 50 км це теж нормальна практика - речник ВМС ЗС України, кЗр Дмитро Плетенчук.

7. Президент України повідомив про повернення з полону 103 українців, серед яких і військові моряки.

5.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ КОМАНДУВАННЯ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

08.09.2024 Військові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. За уточненими даними у період з 02.09.2024 по 08.09.2024, морські піхотинці знищили: 250 російських військових (вбитими та пораненими); 11 одиниць автомобільної техніки; 3 міномети; 1 гармату; 5 човнів; 3 БПЛА "Zala"; 2 БПЛА "Supercam"; 1 БПЛА "Орлан"; 1 ББМ; 1 польове сховище з боєприпасами. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 786 FPV дронів.

09.09.2024 Військові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 09 вересня, морські піхотинці знищили: 33 російського військового (вбитими та пораненими); 3 міномети; 4 човни; 2 БПЛА "Zala"; 2 БПЛА " Supercam "; 1 одиницю автомобільної техніки. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 157 FPV дрона

10.09.2024 Військові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 10 вересня, морські піхотинці знищили: 32 російського військового (вбитими та пораненими); гаубиця Д-20; 3 човни; 2 БПЛА " Supercam "; 2 одиниці автомобільної техніки. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 128 FPV дронів.

11.09.2024 Військові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 11 вересня, морські піхотинці знищили: 41 російського військового (вбитими та пораненими); міномет; 2 човни; БПЛА "Zala"; БПЛА "Орлан"; 1 одиницю автомобільної техніки. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 135 FPV дронів.

12.09.2024 Військові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 12 вересня, морські піхотинці знищили: 23 російських військових (вбитими та пораненими); 2 міномета; човен. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 127 FPV дронів

13.09.2024 ійськові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань,

продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 13 вересня, морські піхотинці знищили: 26 російських військових (вбитими та пораненими); гармата "Гіацинт-Б"; човен; 2 одиниці автомобільної техніки. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 94 FPV дроні

14.09.2024 Військові частини та підрозділи Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 14 вересня, морські піхотинці знищили: 37 російських військових (вбитими та пораненими); 2 БПЛА "Zala"; 1 одиницю автомобільної техніки. Крім того, зведений підрозділом РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 129 FPV дронів.

<https://www.facebook.com/uafmarines?locale=uk>

Загальні бойові втрати противника з 08.09.2024 по 14.09.2024													
Дата д/м/р	Ліквідовано												
	Особового складу	Автотехніки	Спецтехніки	Бронетехніки	Артилерійських систем	Гармат	Мінометів	Човнів	БПЛА	FPV дронів	Станцій РЕБ	Польових сховищ з боєприпасами	Польових сховищ ПММ
08.09.24	32	2	-	-	-	1	1	-	-	115	-	1	-
09.09.24	33	1	-	-	-	-	3	4	4	157	-	-	-
10.09.24	32	2	-	-	-	1	-	3	2	128	-	-	-
11.09.24	41	1	-	-	-	-	1	2	2	135	-	-	-
12.09.24	23	-	-	-	-	-	2	1	-	127	-	-	-
13.09.24	26	2	-	-	-	1	-	1	-	94	-	-	-
14.09.24	37	-	-	-	-	-	-	-	2	129	-	-	-
Всього за тиждень	224	8	-	-	-	3	7	11	10	885	-	1	-

6.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ ПРО ПЕРЕБІГ БОЙОВИХ ДІЙ НА ІНШИХ НАПРЯМКАХ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО ЗОНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КОМАНДУВАННЯ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

12.09.2024 Бійці підрозділу БПЛА «ГРИФОН» 501 батальйону морської піхоти ЗСУ примусили відступити загін штурмовиків, який намагався пройти на наші позиції. Відео було оприлюднене 12 вересня на каналі підрозділу.

Фото: t.me/GRIFON501/508

Окупанти висунулися на штурм наших позицій біля села вишневка на курщині, для чого їм треба було перейти залізницю. Ворога помітили наші аеророзвідники. До загарбників був спрямований FPV-дрон, який влучив у одного з росіян. Інші вирішили відступити, залишивши тіло загиблого товариша.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/12/odnym-dronom-morpihy-vidbyly-vorozhu-ataku-na-kurshhyniyedynym-vluchanniam>

7.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ОПЕРАТИВНОГО КОМАНДУВАННЯ «ПІВДЕНЬ» ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

08.09.2024 В операційній зоні Сил оборони Півдня триває щоденна контрбатарейна боротьба та відбиття ворожих штурмів. За минулу добу в операційній зоні: зафіксовано проліт 221 розвідувальних БпЛА. ворог застосував 249 FPV-дронів, 3 ударних БпЛА типу “Ланцет”, скинув з БпЛА різних модифікацій 244 осколкових боеприпасів. Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації ворога, вогневих позиціях і тилах. Протягом доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 77 осіб. Також ворог втратив 32 одиниці озброєння та військової техніки, з них: 8 артилерійських систем, 12 одиниць авто-бронетехніки, 5 розвідувальних БпЛА, 6 човнів, 1 мотоцикл. Уражено: 2 польових пункти боєпостачання, 10 бліндажів, 4 спостережних пункти, 1 вогнева позиція, 4 місця укриття особового складу ворога, 2 командно-спостережних пункти та 1 місце запуску БпЛА.

09.09.2024 В операційній зоні Сил оборони Півдня триває щоденна контрбатарейна боротьба та відбиття ворожих штурмів. За минулу добу в операційній зоні зафіксовано проліт 193 розвідувальних БпЛА. Продовжуючи терор мирного населення прифронтових територій ворог минулої доби застосував 235 FPV-дронів, 3 ударних БпЛА типу “Ланцет”, скинув з БпЛА різних модифікацій 148 осколкових боеприпасів. Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації ворога, вогневих позиціях і тилах. Протягом доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 79 осіб. Також ворог втратив 22 одиниці озброєння та військової техніки, з них: 1 портативна станція радіоелектронної боротьби, 5 артилерійських систем, 8 одиниць авто-бронетехніки, 2 розвідувальних БпЛА, 5 човнів,

1 комплекс відеоспостереження. Уражено: 2 польових пункти боєпостачання, 2 бліндажі, 1 вогнева позиція, 1 генератор та 1 склад плавзасобів.

10.09.2024 В операційній зоні Сил оборони Півдня триває щоденна контрбатарейна боротьба та відбиття ворожих штурмів. Окупанти тиснуть артилерійськими обстрілами, завдають авіаційні удари, застосовують велику кількість ударних дронів різних типів, активно ведуть аеророзвідку. За минулу добу в операційній зоні зафіксовано проліт 187 розвідувальних БпЛА. Продовжуючи терор мирного населення прифронтових територій ворог минулої доби застосував 328 FPV-дронів, 3 ударних БпЛА типу “Ланцет”, скинув з БпЛА різних модифікацій 224 осколкових боєприпасів. Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації ворога, вогневих позиціях і тилах. Протягом доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 80 осіб. Також ворог втратив 43 одиниці озброєння та військової техніки, з них: 12 артилерійських систем, 13 одиниць авто-бронетехніки, 12 розвідувальних БпЛА, 6 човнів. Уражено 1 польовий пункт боєпостачання, 16 бліндажів, 4 вогневі позиції, 2 спостережних пункти, 1 фортифікаційна споруда, 1 станція супутникового зв'язку “Starlink” та 1 місце зберігання матеріально-технічного забезпечення.

11.09.2024 Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації ворога, вогневих позиціях і тилах. Протягом доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 52 особи. Також ворог втратив 25 одиниць озброєння та військової техніки, з них: 1 портативна станція радіоелектронної боротьби, 5 артилерійських систем, 16 одиниць авто-бронетехніки, 2 розвідувальних БпЛА, 1 мотоцикл. Уражено: 1 польовий пункт боєпостачання, 6 бліндажів та 1 місце запуску БпЛА.

12.09.2024 В операційній зоні Сил оборони Півдня триває щоденна контрбатарейна боротьба та відбиття ворожих штурмів. За минулу добу в операційній зоні зафіксовано проліт 257 розвідувальних БпЛА. Продовжуючи терор мирного населення прифронтових територій ворог минулої доби застосував 286 FPV-дронів, 3 ударних БпЛА типу “Ланцет”, скинув з БпЛА різних модифікацій 370 осколкових боєприпасів. Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації ворога, вогневих позиціях і тилах. Протягом доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 69 осіб. Також ворог втратив 42 одиниці озброєння та військової техніки, з них: 1 танк, 2 засоби ППО, 1 станція зв'язку “Детектор”, 13 артилерійських систем, 18 одиниць авто-бронетехніки, 4 розвідувальних БпЛА, 2 човни, 1 квадроцикл. Уражено: 3 польові пункти боєпостачання та 21 бліндаж.

13.09.2024 В операційній зоні Сил оборони Півдня триває щоденна контрбатарейна боротьба та відбиття ворожих штурмів. За минулу добу в операційній зоні зафіксовано проліт 218 розвідувальних БпЛА. Ворог минулої доби застосував 261 FPV-дрон, 6 ударних БпЛА типу “Ланцет”, скинув з БпЛА різних модифікацій 379 осколкових боєприпасів. Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації ворога, вогневих позиціях і тилах. Протягом доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 90 осіб. Також ворог втратив 46 одиниць озброєння та військової техніки, з них: 16 артилерійських систем, 18

одиниць авто-бронетехніки, 6 розвідувальних БпЛА, 2 станції РЕБ, 1 камеру відеоспостереження,

3 човни. Уражено: 9 бліндажів, 2 місця зберігання боєприпасів, 3 спостережні пункти.

14.09.2024 Сили оборони Півдня надалі завдають вогневого ураження по місцях дислокації, вогневих позиціях і тилах ворога. Протягом минулої доби отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу противника на 57 осіб. Уражено 11 бліндажів та місце запуску БпЛА. В операційній зоні Сил оборони Півдня триває щоденна контрбатарейна боротьба та відбиття ворожих штурмів. Ворог не полишає спроб вибити наші підрозділи із зайнятих позицій. Окупанти тиснуть артилерійськими обстрілами, завдають авіаційні удари, застосовують велику кількість ударних дронів різних типів, активно ведуть аеророзвідку. За минулу добу в операційній зоні зафіксовано проліт 241 розвідувального БпЛА. Продовжуючи терор мирного населення прифронтових територій, ворог минулої доби застосував 245 FPV-дронів, 6 ударних БпЛА типу "Ланцет", скинув з БпЛА різних модифікацій 421 осколковий боєприпас.

<https://www.facebook.com/OperationalCommandSouth?locale>

Загальні бойові втрати противника з 08.09.2024 по 14.09.2024 на південному напрямку України																							
Дата д/м/р	Ліквідовано																						
	Особового складу	ЗРК	Засобів ППО	Розвідників БпЛА	Станцій управління БпЛА	Пунктів управління БпЛА	Пускових установок БпЛА	Місце запуску БпЛА	Артилерійських систем	Авто-бронетехніки	Мінометів	РСЗВ	ПТРК	Вогнеметних систем	Човнів	Мототехніки	Мотоциклів	Багі	Гітроскелетів	Квадроциклів	Електростанцій	Генераторів	Трансформаторів
08.09.24	77	-	-	5	-	-	-	1	8	12	-	-	-	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-
09.09.24	79	-	-	2	-	-	-	-	5	8	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	1	-
10.09.24	80	-	-	12	-	-	-	-	12	13	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-
11.09.24	52	-	-	2	-	-	-	1	5	16	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
12.09.24	69	-	2	4	-	-	-	-	13	18	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-
13.09.24	90	-	-	6	-	-	-	1	16	18	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
14.09.24	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього за тиждень	504	-	2	31	-	-	-	3	59	85	-	-	-	-	22	-	2	-	-	1	-	1	-

Загальні бойові втрати противника 08.09.2024 по 14.09.2024 на південному напрямку України	
Дата	Ліквідовано

д/м/р	Ретрансляторів зв'язку	Станцій супутникового зв'язку	Вузлів зв'язку	Телекомунікаційних комплексів	Оптико-електронних комплексів	Радіопеленгаційний	Комплекс антен	РЛС	Станцій РЕБ	Портативних станцій РЕБ	Контрольно-пропускних пунктів	Пунктів управління	Спостережних пунктів	Спостережних позицій	Командно спостережних пунктів	Комплексів відеоспостереження	Систем відеоспостереження	Камер відеоспостереження	Канатних переправ	Блндажів	Блок постів	Вогневих позицій	Взводних опорних пунктів
08.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-	-	-	-	10	-	1	-
09.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	1	-
10.09.24	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	16	-	4	-
11.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
12.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-
13.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	9	-	-	-
14.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-
Всього за тиждень	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	9	-	2	1	-	1	-	75	-	6	-

Загальні бойові втрати противника з 08.09.2024 по 14.09.2024 на південному напрямку України

Дата д/м/р	Ліквідовано															
	Місце проживання особового	Укриття особового складу ворога	Складів ПММ	Місце зберігання ПММ	Місце зберігання МТЗ	Складів МТЗ	Місця зберігання ОВТ	Місце зберігання босприпасів	Місце зберігання ВТМ	ППББ	Відеокамер	Наземних дронів	Склад плавзасобів	Фортифікаційних споруд	Танків	Станцій зв'язку
08.09.24	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
09.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-
10.09.24	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
11.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
12.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	1
13.09.24	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
14.09.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього за тиждень	-	4	-	-	1	-	-	2	-	9	-	-	1	1	1	1

8.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ КОМАНДУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ «ПІВДЕНЬ» ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

08.09.2024 Вночі 8 вересня 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито 10 ударних безпілотників «Shahed-136/131». Зранку ворог завдав авіаудару із застосуванням КАБів по Херсонщині.

09.09.2024 9 вересня 2024 року, знищено 7 розвідувальних БпЛА, з яких чотири «ZALA» та три «Supercam», а також два ударні дрони «Ланцет».

10.09.2024 Уночі 10 вересня 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито п'ять ударних безпілотників «Shahed-136/131». російські окупаційні війська атакували Херсонщину балістичною ракетою, ймовірно «Іскандер-М», із території тимчасово окупованого Криму. Крім того 10 вересня 2024 року, знищено два розвідувальні безпілотники «Supercam» та один «ZALA». Також ворог здійснив пуск керованої авіаційної ракети Х-31 у напрямку о.Зміїний, із акваторії Чорного моря.

11.09.2024 Вночі 11 вересня 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито п'ять ударних безпілотників «Shahed-136/131». російські окупаційні війська вдарили 6-ма протирадіолокаційними ракетами Х-31П із повітряного простору над акваторією Чорного моря в напрямку острова Зміїний, а також атакували Херсонщину із застосуванням КАБів.

12.09.2024 Упродовж дня, 12 вересня 2024 року, знищено чотири розвідувальні БпЛА «ZALA» та один «Орлан-10», а також чотири ударні дрони «Ланцет».

13.09.2024 Вночі 13 вересня 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито 20 ударних безпілотників «Shahed-136/131», з яких 16 на Одещині та 4 на Миколаївщині. Упродовж дня, російські окупаційні війська атакували Одещину балістичною ракетою, ймовірно «Іскандер-М», із території тимчасово окупованого Криму.

14.09.2024 Вночі 14 вересня 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито 32 ударні безпілотники «Shahed-136/131». Зокрема: 27 на Одещині, 3 на Херсонщині, по 1 – на Миколаївщині та Дніпропетровщині. Також знищено розвідувальний безпілотник «ZALA».

<https://www.facebook.com/PvKPivden?locale=uk>

Силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування "Південь" у період з 08.09.2024 - 14.09.2024

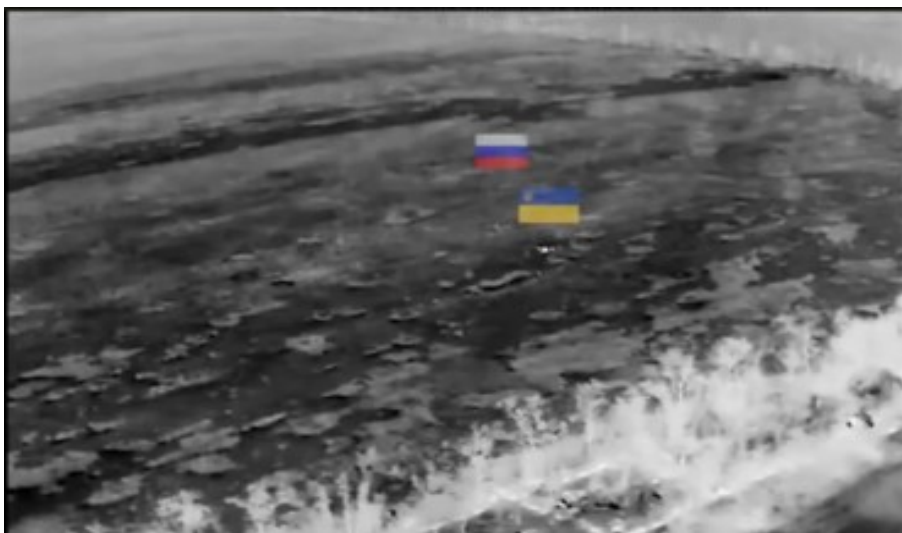
Дата	Знищено
------	---------

д/м/р	Розвідувальний БпЛА "Орлан-10"	Розвідувальний БпЛА "Supersam"	Ударних БпЛА типу "Ланцет"	Ударно-розвідувальний БпЛА "Форпост"	Розвідувально-ударний БпЛА "Mohajer-6"	Ударних БпЛА типу "Shahed-136/131"	61	БпЛА типу "ZALA "	БпЛА "Каргограф"	БпЛА типу "Мерлін-ВР"	Крилаті ракети типу "Калібр"	Крилаті ракети типу "Іскандер"	Крилатих ракет Х-101/Х-555/Х-55	Крилатих ракет Х-22	Крилатих ракет Х-59/69	Протирадіолокаційні ракети Х-31П	БпЛА ОТР
08.09.24	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
09.09.24	-	3	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.09.24	-	2	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.09.24	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.09.24	1	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.09.24	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.09.24	-	-	-	-	-	32	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього за тиждень	1	5	6	-	-	72	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

9.ІНФОРМАЦІЙНИ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ.

Оріхівський напрямок

08.09.2024 Захисникам України вдалося дезорієнтувати противника на Запорізькому напрямку. Дрон-перехоплювач рф просто впав на землю. Відповідним відео поділилися захисники України. "Після виконання бойового завдання безпілотником «Баба-Яга» на перехоплення нашої «великої пташки» вилетів ворожий FPV-дрон", - йдеться у повідомленні. Зазначається, що завдяки професійним вмінням та деяким маніпуляціям наших захисників вдалося дезорієнтувати противника – дрон-перехоплювач просто впав на землю.

Скріншот з відео: t.me/ivan_fedorov_zp

Скріншот з відео: t.me/ivan_fedorov_zp

[https://ria-m.tv/ua/news/359537/zahisnikam-ukraini-vdalosya-dezorientuvati-protivnika-na-zaporizkomu-napryamu-\(video\).html](https://ria-m.tv/ua/news/359537/zahisnikam-ukraini-vdalosya-dezorientuvati-protivnika-na-zaporizkomu-napryamu-(video).html)

09.09.2024 На Запорізькому напрямку нацгвардійці за допомогою дронів завдали ударів по позиціях та логістичних пунктах армії рф. Про це сьогодні, 9 вересня, повідомили в ЦСП "Омега". У ЦСП "Омега" оприлюднили відео з роботою операторів БПЛА 4-го окремого загону та додали: "Обійшовши систему РЕБ росіян, пілоти FPV дронів завдали вогневого ураження по позиціях та логістичних пунктах росіян".

Скріншот з відео: t.me/Centr_omega_NGU/4160

Скріншот з відео: t.me/Centr_omega_NGU/4160

Скріншот з відео: t.me/Centr_omega_NGU/4160

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/832243-na-zaporizkomu-napramku-nacgvardijci-zavdali-udaru-po-logisticnomu-punktu-armii-rf>

10.09.2024 Бійці 65-ої окремої механізованої бригади на Запорізькому напрямку за один бойовий виліт дронами-камікадзе знищили 4 гармати і ворожу "буханку", який росіяни використовували для підвезення особового складу та БК на передову. Фрагмент бойової роботи українських воїнів опублікований у соцмережі.

Скріншот з відео: соцмережі

Скріншот з відео: соцмережі

Скріншот з відео: соцмережі

Скріншот з відео: соцмережі

Скріншот з відео: соцмережі

Скріншот з відео: соцмережі

<https://censor.net/ua/v3509246>

10.09.2024 Речник оперативного угруповання військ "Таврія" Дмитро Лиховій розповів, що "На Оріхівському напрямку в Запорізькій області вчора було три бойові зіткнення. Він звернув увагу на те, що противник раніше "традиційно" атакував Сили оборони в районі Роботинського виступу, але зараз намагається просунути вбік села Малі Щербаки, яке розташоване західніше. Лиховій уточнив, що це - територія, яка була деокупована під час контрнаступу Сил оборони у 2023 році. "І тут противник забезпечує собі підтримку авіацією: кількість скинутих КАБів – 18 - саме на Оріхівський напрямок. Це теж найбільше за останні кілька тижнів. Крім того, ворог використовує там армійську авіацію і теж використовує некеровані авіаційні ракети", - додав Лиховій. Водночас, за його словами, українські військові все більше відточують майстерність щодо знищення великих російських безпілотників-розвідників оперативно-тактичного рівня, які наводять на Сили оборони та цивільне населення ракетні удари, артилерію ворога тощо. Зокрема, за вчора уражено 12 таких БПЛА, з них 7 – за допомогою FPV-дронів.

<https://www.unian.ua/war/viyna-v-ukrajini-zrostaye-aktivnist-okupantiv-na-ostrovah-ta-v-rayoni-robotinogo-12753360.html>

11.09.2024 Підрозділи Сил оборони України продовжують ведення оборонної операції на Півдні, інтенсивність обстрілів з боку противника постійно зростає. Про це в ефірі Армія TV розповів речник ОУВ «Таврія» капітан Дмитро Лиховій. «Найбільше росіяни тиснуть на Придніпровському напрямку, де кілька днів поспіль спостерігається підвищена активність порівняно з останніми тижнями», — сказав Дмитро Лиховій. За його словами, протягом останніх п'яти днів було 46 спроб штурмових дій і за сьогодні ще чотири спроби. Дещо змінився географічний характер цього тиску. «Якщо раніше вони штурмували на лівому березі Дніпра в районі села Кринки, трохи північніше, куди відійшли наші підрозділи після того, як вони вийшли з цього повністю зруйнованого населеного пункту, то в останні кілька днів штурми припадають на різні острови по великій протяжності лівобережжя», — сказав він. окупанти діють східніше Кринок і ближче до самого Херсона, де є велика і досить широка сіра зона. «Ймовірно, вони набралися сміливості і взяли цю сіру зону пробувати захоплювати. Але їм це не вдається, штурмові дії успіху не мають», — додав речник. На Оріхівському напрямку ворог також змінив точку докладання зусиль і намагається тиснути не тільки на Роботинський виступ в районі Роботиного і Малої Токмачки, а і західніше ближче до Запоріжжя в районі села Малі Щербаки. «Це теж деокупована територія, яка була звільнена в результаті контрнаступу 2023 року і зараз росіяни поновили там тиск. Відбувається кілька штурмових дій щодня, зокрема за підтримки авіації», — додав Дмитро Лиховій.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/11/ouv-tavriya-rosiyany-zminyly-napryamky-shturmiv-na-orihivskomu-ta-prydniprovskomu-napryamkah>

11.09.2024 За цінністю заявка в єВорог дорівнює даним від розвідки, БПЛА чи супутникових знімків. Мешканець окупованої частини Запорізької області повідомив у чат-бот єВорог про російський РЕБ. Вже наступного дня ЗСУ спалили ворожу техніку. Про це повідомив віцепрем'єр-міністр з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій України Михайло Федоров. "Хоч робота народної розвідки може здаватися непомітною, ми бачимо її у звітах Генштабу. Наприклад, колись ми попросили українців зібрати інформацію про російський РЕБ — користувач із Запорізької області

надіслав заявку в «Ворог. На наступний день РЕБ знищили», - написав Михайло Федоров. Ботом уже скористалися 628 тисяч українців, а один користувач відправив рекордні 347 заявок. Найбільше інформації отримують саме з тимчасово окупованих територій. Попри окупацію, пропаганду та небезпеку наші люди не зупиняються та роблять усе, щоб допомогти військовим.

https://zprz.city/news/view/znishhili-vzhe-nastupnogo-dnya-zavdyaki-zayavtsi-v-evorog-zsu-spalili-rosijskij-reb-na-zaporizhzhzhi?utm_source=ukr.net&utm_medium=referral&utm_campaign=rss

11.09.2024 Бурятський окупант-депутат оприлюднив справжні втрати росіян в Україні Так званий "герой сво" підтвердив використання росіянами шкіл як військових баз. російський депутат так званого місцевого парламенту Бурятії Вячеслав Дондоков опублікував інформацію щодо втрат у військах РФ під час наступу 2023 року українських сил у Запорізькій області. Дані виявили учасники розвідувальної спільноти InformNapalm, передає Центр національного спротиву при Командуванні ССО ЗСУ. З'ясувалося, що лише одна тактична медична група противника – себто стабілізаційний пункт – приймала близько 1100 поранених щомісяця. Загалом таких груп, відповідно до інформації джерел в українській розвідці, було 11 на Запоріжжі. Нескладна математика дає змогу визначити, що минулого року окупаційна армія втрачала понад 12 тис. бійців пораненими на місяць – лише на території Запоріжжя. До цієї статистики не внесені загиблі безпосередньо на полі бою та ті, хто потрапив у полон. Зазначається, що близько чверті поранених, прийнятих стабпунктом, у підсумку не виживають. Цю інформацію Дондоков виклав у себе на сторінці "вконтакте" як відповідь на оприлюднений політичними опонентами компромат. "Йдеться про презентацію роботи тактичної групи 42-го окремого медичного батальйону ЗС РФ, яку очолював Дондоков під час свого відрядження на війну в Україну. Презентація містить як цифри втрат російських військових, так і фото їхніх поранень і роботи медиків", – уточнили в ЦНС. Там зауважили, що Дондоков – один із публічних "героїв сво", за допомогою якого кремлівська влада популяризувати вторгнення в Україну серед свого населення. Зокрема, він учасник путінської програми "Время героев", яка просуває ідею створення так званої нової еліти з учасників війни. "Причини дій Дондокова з оприлюднення презентації остаточно незрозумілі. Адже викладені факти супроводжувалися емоційним дописом про "брудну інформаційну кампанію" проти нього. Судячи з усього, Дондокова звинуватили, що він насправді не виконував своїх функцій на війні", – також додали автори. Опубліковані матеріали дали змогу визначити локацію шпиталю окупантів – у Азовській середній школі I-III ступенів Розівської селищної Запорізької області (47.45220382463069, 37.11493854199306). Тобто укотре бачимо незаконне використання рашистами шкіл і дитячих садочків як військових об'єктів. Судячи з російських "волонтерських" каналів – школа використовувалася військовими ще принаймні в серпні 2024 року. Також, саме завдяки презентації Дондокова, волонтери InformNapalm змогли встановити значну кількість бійців Тгр 42-ї ОмедБР ЗС РФ. Усі їхні дані – були передано до бази сайту "Миротворець".

<https://www.5.ua/polityka/buriatskyi-okupant-deputat-opryliudnyv-spravzhni-vtraty-v-ukraini-334246.html>

12.09.2024 окупанти посилено обстрілюють позиції підрозділів Сил оборони на Запоріжжі з артилерії, завдають авіаударів, б'є ударними дронами та скидами з коптерів — більшість обстрілів в операційній зоні ОУВ «Таврія» припадає саме на Запорізький напрямок. Натомість піхотних штурмів тут відбувається порівняно небагато. Про це в ефірі загальнонаціонального телемарафону «Єдині новини» розповів речник ОУВ «Таврія» капітан Дмитро Лиховій. Позиції зазнають значного комбінованого інтенсивного вогневого впливу. Навіть з урахуванням того, що там досить широка сіра зона, а бої носять позиційний характер, нашим підрозділам доводиться залишати деякі позиції, тому що вони просто випалюються, руйнуються. З огляду на це українські захисники мусять переміщатися й облаштовувати нові позиції в інших місцях. Так, зокрема, було на Оріхівському напрямку. Про зростання інтенсивності бойових дій свідчить статистика уражень російського особового складу і російської техніки. За вчора було знищено або виведено з ладу в інші способи 69 осіб — це безповоротні, санітарні і полонені разом. Також в операційній зоні ОУВ «Таврія» було знищено і пошкоджено 42 одиниці озброєння і військової техніки російських окупантів. «Тут є чим похвалитися, тому що на Гуляйпільському напрямку, де бойових дій саме на землі не відбувається ще з середини серпня, вдалося вразити один танк і 3 бойові бронемашини», — зазначив Дмитро Лиховій.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/12/na-zaporizkomu-napryamku-posylylys-vorozhi-obstrily-syly-oborony-oblashtovuyut-novi-pozycziyi>

12.09.2024 На Південному фронті знищили російський зенітно-ракетний комплекс «Бук»/ Про це 12 вересня в ефірі марафону «Єдині новини» розповів речник ОУВ «Таврія» Дмитро Лиховій. «Вчора був уражений один російський танк на Гуляйпільському напрямку, який у нас загалом спокійний. Там піхотних штурмів не відбувається, але відбуваються ураження на значну глибину оборонних порядків противника. Там же було уражено три бойові бронемашини. Це все в районі населеного пункту Сміле», — зазначив Дмитро Лиховій.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/12/vorozhyj-buk-pid-korin-zrubaly-na-orihivskomu-napryamku>

13.09.2024 У Запорізькій області спецпризначенці “Омега” здійснили атаку безпілотниками по позиціям окупантів. Про це повідомляє ЦСП “Омега”. 13 вересня “Омега” опублікувала відео з роботою 4-го окремого загону на Запорізькому напрямку. Нацгвардійці виявили активізацію ворога на одній з позицій. Оператори БПЛА здійснили атаку FPV-дронами по бліндажу загарбників, а також вразили їхню автівку.

Скріншот з відео: ЦСП “Омега

Скріншот з відео: ЦСП “Омега

Скріншот з відео: ЦСП “Омега

<https://www.061.ua/news/3831104/na-zaporizkomu-napramku-nacgvardijci-atakuvali-dronami-vorozij-blindaz-i-avtivku>

13.09.2024 У Чернігівському районі Запорізької області цієї ночі відбулася успішна атака Збройних сил України, яка спричинила значні втрати для російських окупаційних сил. Прицільний удар безпілотного літального апарату ЗСУ був спрямований на вантажний залізничний потяг, що перевозив цистерни з пальним. Внаслідок атаки три цистерни повністю вигоріли. російські рятувальники повідомили про значне пошкодження вантажу, але точні масштаби втрат російської армії наразі уточнюються. Це є черговим ударом по логістичним ланцюгам російських військ, що суттєво впливає на їхню здатність забезпечувати свої підрозділи на фронті.

Фото: akzent.zp.ua

<https://akzent.zp.ua/zsu-pidirvali-rosijski-tsisterni-z-palnim-u-zaporizkij-oblasti-video>

13.09.2024 Пілоти групи «SkyForce» з складу 108 бригади ТРО знищила зенітно-ракетний комплекс «Стріла-10» за допомогою FPV. Про це повідомляє пресслужба бригади на офіційній сторінці у Фейсбук. «Радянський зенітно-ракетний комплекс «Стріла-10» хоч і має поважний вік, проте дозволяє ворогу ефективно вражати повітряні цілі на малих висотах, до 5 кілометрів. А ні, не дозволяє. Адже пілоти групи «SkyForce» нещодавно успішно підсмажили ЗРК окупантів. » Осінтери з Телеграм каналу WarArchive визначили місце знищення ЗРК – 47.484357, 36.176122 Воно знаходиться поблизу міста Пологи, на тимчасово окупованій території Запорізької області, більш як в 10 км від лінії фронту.

Скріншот з відео: youtu.be/EOcHsZ_pF1wСкріншот з відео: youtu.be/EOcHsZ_pF1w

<https://mil.in.ua/uk/news/108-brygada-tro-znyshhyla-zrk-strila-10-za-dopomogoyu-fpv>

14.09.2024 У росіян бракує ресурсів і резервів для того, щоб вести штурмові дії на кількох напрямках одразу. Внаслідок цього на Запоріжжі інтенсивність бойових останнім часом знизилась. Причини зменшення наступальної активності ворога на Запорізькому напрямку в ефірі національного телемарафону «Єдині новини» пояснив речник ОУВ «Таврія» капітан Дмитро Лиховій. Кількість бойових зіткнень і штурмів з боку московитів можна перерахувати на пальцях однієї руки. Наприклад, сьогодні до 16 години їх не було взагалі. Вчора їх також не було за цілу добу, ще за три попередні доби їх було всього чотири. Причина відносного, порівняно з низкою інших напрямків, затишшя, є суттєва нестача ресурсів і резервів в окупантів для того, щоб штурмувати на кількох напрямках одночасно. Для них зараз в пріоритеті Покровський і Курахівський напрямки в Донецькій області. Крім того, у них з'явилася величезна зона відповідальності і з багатьох міркувань їм потрібно перекидати підрозділи на Курський напрямок, де вони посилюють свої сили для того, щоб якось відповідати на наступ Збройних Сил України, — сказав речник. З огляду на це окупанти були змушені перекидати свої сили із Запорізького напрямку на інші, важливіші для

них напрямки бойових дій. “Із Запорізької області вони кілька тижнів тому — можна сказати вона виступила як донор — забрали частково підрозділи рівня батальйонів, полків, бригад. Тому там у них відбувається певне таке перегрупування, така оперативна пауза”, — сказав Дмитро Лиховій. Водночас це не означає, що бойові дії на Запоріжжі повністю зупинилися. Затишшя там можна вважати хіба що відносним на тлі інших напрямків. “Ворог активно застосовує всі види ураження — артилерію, ракетне озброєння, ударні безпілотники, КАБи. Вчора по Оріхівському напрямку прилетіло 10 керованих авіабомб і 50 некерованих авіаційних ракет. За сьогодні противник уже по Оріхівському напрямку завдав 2 авіаційні удари ближче до Запоріжжя і, на жаль, потерпає цивільне населення, цивільна інфраструктура. За сьогодні внаслідок удару по аграрному підприємству в Гуляйпільській громаді загинули троє цивільних”, — повідомив речник ОУВ «Таврія».

<https://armyinform.com.ua/2024/09/14/na-zaporizkomu-napryamku-vorogu-brakuye-syl-dlya-shturmovyh-dij>

14.09.2024 У На Запорізькому напрямку військовослужбовці четвертого окремого загону Центру спеціального призначення (ЦСП) "Омега" Нацгвардії України відбили штурм армії рф за допомогою FPV-дронів. Про це сьогодні, 14 вересня, повідомили в ЦСП "Омега" НГУ. Зазначається, що російська армія намагається йти вперед не шкодуючи ані живу силу, ані військову техніку.

Скріншот з відео: t.me/Centr_omega_NGU

Скріншот з відео: t.me/Centr_omega_NGU

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/836295-na-zaporizkomu-napramku-nacgvardijci-vidbili-sturm-armii-rf-za-dopomogou-fpv-droniv>

Придніпровський напрямок.

10.09.2024 В операційній зоні ОУВ "Таврія" російські окупанти значно збільшили кількість штурмів та за добу 9 вересня завдав більше 330 ударів дронами-камікадзе, а це – найбільше за кілька місяців. Про це повідомив речник оперативного угруповання військ "Таврія" капітан Дмитро Лиховій. "Інтенсивність штурмових дій з боку ворога та кількість обстрілів суттєво зросли. Найбільше росіяни тиснуть на наші позиції на лівобережжі Дніпра, тобто в Херсонській області. Звертаю увагу, що за минулу добу противник завдав більше 330 ударів дронами-камікадзе, не рахуючи "Шахеди", і це – найбільше за кілька останніх місяців. Більшість із цих ударів (дронами-камікадзе) припали на Херсонщину", - зазначив Лиховій

<https://khersonline.net/lenta/339683-vorog-zblshiv-klkst-shturmv-na-pvdm-nayblshe-tisne-na-lvoberezhzh-dnpra-tavrya.html>

09.09.2024 За словами спікера ОСУВ "Таврія" Дмитра Лиховія, попри спроби росіян зайняти нові позиції, Сили оборони завдають великих втрат противнику. Окупанти за добу втратили 79 осіб, а також 22 одиниці техніки та зброї. Останнім часом спостерігається різке підвищення активності з боку російських окупантів на лівобережжі Херсонської області. Сили оборони у відповідь на це завдають противнику колосальних втрат. Деталі поділився речник оперативно-стратегічного угруповання військ "Таврія" Дмитро Лиховій. За його словами, щодня зс рф втрачають чимало озброєння та техніки. Зокрема йдеться і про особовий склад, адже минулої доби на одній з ділянок російські окупанти втратили 79 осіб, серед яких 2 вдалося взяти в полон. Також знищено 22 одиниці зброї та бронетехніки. "Серед них, якщо говорити про специфіку місцевості на Херсонщині, на лівобережжі Дніпра, противник втратив п'ять човнів. Що цікаво, одне з уражень, які завдають наші артилеристи та ударні безпілотники, припало на склад зберігання плавзасобів. Тобто окупанти втрачають човни вже не поодинці, а цілими складами", — заявив Дмитро Лиховій.

10.09.2024 Більшість штурмів на Півдні — на лівобережних плацдармах у Херсонській області та островах. Про це в ефірі «Суспільне.Новини» розповів Дмитро Лиховій, речник ОУВ «Таврія». «На Херсонщину за останні чотири дні припало 40 російських штурмових дій... І треба сказати, що ці атаки відбуваються не лише на плацдармі північніше Кринок, куди відійшли наші війська після того, як село Кринки було повністю знищене, а й на інших островах, а також ближче до Херсону», — розповів речник ОУВ «Таврія». Зокрема, противник атакує з напрямку населеного пункту Білогрудове. Але ці атаки відбуваються малими піхотними групами чисельністю до відділення. Без використання бронетехніки, але з використанням човнів. При цьому наші війська завдають ударів у відповідь. Працює артилерія, армійська авіація, безпілотні системи, ракетники. Найбільше знищують човни окупантів. «За вчорашню добу було знищено шість човнів. Крім того, позавчора був знищено цілий склад плавзасобів, тобто склад човнів — щоб росіяни мали менше можливостей своєї логістики на Дніпрі. За вчорашню добу загальні втрати ворога в операційній зоні ОУВ «Таврія» вбитими і пораненими, а також полоненими становили 80 осіб. Зокрема, взято в полон двоє московитів. І зросла кількість ураженої військової техніки та озброєння противника», — завершив Дмитро Лиховій.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/10/piratska-vijna-na-dniproviskyh-ostrovah-shturmy-zasady-katery>

10.09.2024 Речник оперативного угруповання військ "Таврія" Дмитро Лиховій розповів, що на півдні, зокрема, на лівобережжі Дніпра відбувається синхронне підвищення активності російських окупантів — одночасно збільшилась кількість бойових зіткнень та ворожих обстрілів. "Зростає інтенсивність бойових дій і що стосується наших позицій - росіяни найбільше тиснуть саме на Херсонщині, і найбільша кількість бойових зіткнень з усієї нашої операційної зони припадає саме на Придніпровський напрямок, тобто на лівобережжя Дніпра", - наголосив речник в етері телемарафону. За вчорашню добу було загалом 12 бойових зіткнень, з них 9 відбулися на островах, де є плацдарми ЗСУ. "Там росіяни намагаються невеликими піхотними групами із використанням човнів вибити наші підрозділи, які ми займаємо після виходу з села Кринки, також в інших визначених місцях на лівобережжі Дніпра. Їм (росіянам — УНАУ) це не вдається, але кількість штурмів велика та інтенсивність боїв значна", - додав Лиховій. За його словами, варто звернути увагу на те, що кілька днів кількість бойових зіткнень у зоні відповідальності "Таврії" вимірюється двозначними цифрами. А це, як зазначив військовий, нетипово для зазначеного напрямку для останнього періоду (місяця-півтора), тому що було відносно затишшя. "Щодо до наступу на лівобережжі Дніпра — атаки зупиняються. За вчора знищено 6 човнів противника, позавчора - 5 плюс склад плавзасобів...", - акцентував Лиховій. Він підкреслив, що синхронно з бойовими зіткненнями значно зросла кількість артилерійських обстрілів з боку окупантів. Зокрема, вчора їх було 312, з них майже половина припадає на Херсонську область. Також, за даними речника, противник за минулу добу завдав 331 удар дронами-камікадзе, не рахуючи "Шахедів", і це - найбільше за кілька останніх місяців. Крім того, зросла кількість боєприпасів, скинутих з російських безпілотників. "Їх було 224 — це теж різке підвищення показника. Тобто маємо підстави говорити, що ворог збільшує інтенсивність бойових дій і за кількістю піхотних штурмів, й уражень наших позицій, і цивільних населених пунктів.", - розповів Лиховій.

<https://www.unian.ua/war/viyna-v-ukrajini-zrostaye-aktivnist-okupantiv-na-ostrovah-ta-v-rayoni-robotinogo-12753360.html>

12.09.2024 Останні дні зс рф "промацують" територію лівіше Кринок і ближче до самого Херсона і пробують захоплювати "сіру зону". Для логістики вони використовують човни, зокрема і радіокеровані. На Херсонському напрямку 11 вересня Збройні сили України вперше знищили радіокеровані російські човни. Про це в ефірі "Армія ТВ" розповів речник оперативного угруповання військ "Таврія" Дмитро Лиховій. За його словами, на Таврійському напрямку останніми днями зростає інтенсивність штурмових дій та застосування БпЛА. Особливо зараз зс рф тиснуть на Придніпровському напрямку. За останні 5 днів вони 49 разів штурмували позиції Сил оборони. "Змінився географічний характер тиску. Якщо раніше вони штурмували північніше села Кринки, то останні дні вони "промацують" на різних островах біля лівого берега Дніпра — лівіше Кринок і ближче до самого Херсона і пробують захоплювати "сіру зону", — розповів Лиховій. Він зауважив, що наразі ці штурми безуспішні. Тут для логістики російські військові використовують човни, але ЗСУ їх знищують. "За вчора було уражено 3, позавчора 6, перед тим 5, а раніше — цілий склад зберігання плавзасобів зс рф. За вчора, крім катерів рф, знищено 2 радіокеровані човни. Є безпілотники, які літають. Є наземні платформи, які їздять. А це, відповідно, радіокеровані човни — ще один спосіб ведення бойових дій", — додав Лиховій.

<https://focus.ua/uk/voennye-novosti/667831-zsu-na-hersonshchini-vpershe-znishchili-radiokerovani-rosiyski-chovni-detali-video>

12.09.2024 На Придніпровському напрямку на Херсонщині в районі плацдармів на лівому березі Дніпра ворог різко наростив інтенсивність штурмових дій. Впродовж минулого тижня противник атакував позиції Сил оборони 60 разів. Про це в ефірі загальнонаціонального телемарафону «Єдині новини» повідомив речник ОУВ «Таврія» капітан Дмитро Лиховій. Порівняно з попереднім періодом відносно затишшя — це різке загострення. Противник задіює значні зусилля для того, щоб зайняти сіру зону на так званих островах у цій місцевості, яка складна, порізана вона протоками, гирлами Дніпра, різними водними перешкодами саме на лівому березі, — сказав він. Вчора впродовж доби окупанти штурмували позиції Сил оборони 7 разів, сьогодні від початку доби до 16 години — двічі. Для штурмів у цій складній для організації переміщення місцевості ворог змушений задіювати різноманітні плавзасоби. Бойові дії дещо ускладнені потребою в логістиці за допомогою човнів, гідроциклів. Велика кількість цих плавзасобів знищується цілими навіть складами. День у день росіяни там зазнають значних втрат, атакують невеликими групами, — розповів речник. Завдяки ефективній бойовій роботі підрозділам Сил оборони вдається стримувати просування ворога і не допускати втрат позицій. "Нашим підрозділам вдається утримувати позиції на лівому березі Дніпра. Це вже далеко не тільки Кринки — це одразу близько інколи 7 локацій, починаючи від гирла Дніпра і далі на схід від Кринок", — уточнив Дмитро Лиховій. Він зауважив, що на Лівобережжі Дніпра наші військові дедалі частіше беруть полонених.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/12/rizke-zagostrennya-u-skladnij-misczevosti-bilya-dnipra-60-vorozhyh-shturmiv-vidbulysya-za-mynulyj-tyzhden>

12.09.2024 На на лівобережжі особовий склад противника постійно поповнюється – підкріплення (групами до 100 осіб) підходить замість окупантів, яких було ліквідовано, або поранено. Аналогічним чином ворог поповнює запаси боєприпасів. Діють там мотострілецькі підрозділи рф, морська піхота тощо. Застосовують загарбники здебільше зброю радянських часів. "Що зараз переважає це, видно по власне номенклатурі уражених російських озброєнь. От, здавалося б, постійно йде винищення масове їхніх артилерійських систем, але вони знаходять можливості їх десь підіймати з трави, так би мовити, і зберігання зі складів. Та виставляти нові "стволи", - наголосив представник "Таврії". Водночас, за його словами, це радянські гаубиці типу "Гіацинт" - "досить стара" російська техніка, яка, втім теж несе смерть і недооцінювати її не можна. "Тому, що росіяни тільки фактично збільшують кількість артилерійських обстрілів, в них з боєприпасами ми не бачимо якогось дефіциту. Йде постійне поповнення і вони цю інтенсивність можуть підтримувати...", - звернув увагу речник оперативного угруповання військ "Таврія" Дмитро Лиховій.

<https://www.unian.ua/war/deficitu-bojepripasiv-nemaye-na-pivdni-okupanti-vse-aktivnishe-zastosovuyut-artileriyu-12755427.html>

14.09.2024 У На Херсонщині триває помітна ескалація бойових дій з боку ворога. окупанти намагаються штурмувати на багатьох островах, зокрема в гирлі Дніпра, а також вище по течії Дніпра вздовж лівого берега. Про поточну ситуацію та сили, які окупанти кинули на штурми на Придніпровському напрямку в ефірі національного телемарафону «Єдині новини» поінформував речник ОУВ «Таврія» капітан Дмитро Лиховій. "Від початку сьогоднішньої доби до 16 години відбулося два штурми, які були безуспішними для противника. За вчорашню добу було 5 штурмів", — повідомив він. Вочевидь, припустив речник, противник прагне максимально наблизитись до Дніпра й узяти під контроль його основне русло. "Він туди кидає додаткові сили. Можна спостерігати, що в цих боях за острови беруть участь російські підрозділи зі складу 144 мотострілецької бригади, 205 мотострілецької бригади, 337 десантно-штурмового полку, 28 мотострілецького полку, 126-ї окремої бригади берегової оборони і 61-ї бригади морської піхоти. Ось таке от розмаїття російських силовиків з різних структур їхньої окупаційної армії залучене до вирішення певних задач на Лівобережжі Дніпра і на островах", — розповів Дмитро Лиховій. Речник припустив, що метою окупантів є наблизитися до Херсона, щоб додатково посилити обстріли міста.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/14/na-pivdni-okupanty-rvutsya-do-dnipra-atakuyut-czilym-zooparkom-brygad-i-polkiv>

10.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ СТОСОВНО ЗНИЩЕННЯ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ОБ'ЄКТІВ, ОСОБОВОГО СКЛАДУ АРМІЇ РФ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ АР КРИМ ТА МАРІУПОЛЬ

11.09.2024 У Маріуполі та районі вночі 11 вересня лунали вибухи — зафіксували щонайменше два влучання в Мелекіному. Також працювало ППО у кількох районах Маріуполя. Про це повідомив радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко у Telegram. "Мелекіне Маріупольського району. Бавовна. Щонайменше два "прильоти": с.

Мелекіне по складу окупантів неподалік АЗС та колишнього магазину "Скорпіон". Так званий Другий спуск Мелекіне (вул. Безуха с. Білосарайська коса) по базуванню окупантів. Попередньо в пансіонаті "Світлана", але дані уточнюємо", — написав він. За даними радника, вибухи у Маріуполі та районі лунали з 3:35 до 4:15 11 вересня. Також він зазначив, що повідомлялось про звуки вибухів та роботу ППО в Мангушському районі (частина Маріупольського), та в Приморському, Центральному та Кальміуському районах міста. А в Лівобережному районі зафіксували базування ППО в районі шлакової гори. "Окупаційні моніторингові пабліки повідомляли про 70+ дронів в бік Маріуполя та на ростов через Маріуполь", — розказав Петро Андрющенко. За уточненими даними радника мера, у Мелекіному було влучання в склад з боєкомплектами, де й відбувалась детонація з 3:40 до 5 ранку. Також було влучання у дві бази відпочинку з окупантами — там є загиблі та поранені. "Село та траса перекрити поліцейськими та військовими. Швидка допомога вивозить без зупинку. Кількість виведених з ладу окупантів за даними наших джерел сягнула за 20".

<https://suspilne.media/donbas/833613-u-mariupoli-ta-v-raioni-vnoci-lunali-vibuhi-so-vidomo>

11.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ВІД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ ПРО ПОДІЇ, ЯКІ ВІДБУВАЛИСЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ

Оріхівський напрямок

11.09.2024 Під час бойового виходу в районі Роботиного ми вижили чудом», — згадує бойова медикія бригади «Спартан» Олександра з позивним Алекс. Дівчині 29 років, у війську вона з квітня 2023-го. Наразі має звання молодшого сержанта. Алекс говорить: «По лінії батька у мене всі військові і медики, тому я почуваюся на своєму місці». Олександра народилася і виросла в Харкові. Є майстром спорту з військово-спортивного багатоборства та з кунг-фу. За освітою дівчина медик, близько п'яти років працювала на швидкій допомозі. Однак коли приходила до ТЦК, не зізнавалася про свій досвід і навички, бо хотіла брати безпосередню участь в боях. «Одного разу було завдання висунутися на позицію за пораненими. Коли ми прийшли, ворог почав працювати по нам зі стрілецької зброї, мінометів, АГС, — згадує військова. — Ми чудом вижили! Завдання виконали, ще й забрали пораненого з суміжного підрозділу. Іншим разом їхали на завдання на БМП і підірвалися на протитанковій міні. Я тоді отримала важку контузію. Але у нас були загиблі та поранені, і я змогла надати допомогу». Наразі Олександра виконує завдання на Харківському напрямку. Нагороджена медаллю «За хоробрість в бою» та нагрудним знаком «За відвагу в службі».

Фото: t.me/spartan_ngu

https://t.me/spartan_ngu

13.09.2024 Оріхів і тамтешні околиці росіяни кожного дня бомбардують авіаційними бомбами та розстрілюють з далекобійної артилерії. Водночас у полях південніше окупанти малими групами піхоти й час до часу за підтримки бронетехніки не полишають спроб продавти лінію української оборони. Щоб стримати ворога й підтримати українських піхотинців, на Токмацькому відтинку фронту нині цілодобово чатують далекобійні розрахунки 44-ї окремої артилерійської бригади імені гетьмана Данила Апостола. Про це йдеться у сюжеті кореспондента ТСН Олександра Моторного. Українські гармаші розповідають, що зараз вони стримують просування російських окупантів на Токмацькому напрямку. Вони розповідають, що на цій ділянці фронту росіяни використовують усе наявне озброєння – артилерію, міни та авіабомби. Тернопільські артилеристи розповідають, що вони майже кожного дня потрапляють під обстріли. "Є такі позиції, що кожен день по два-три", – каже "Медуза". Військові на фронті воюють на 155-ти міліметровій самохідній гаубиці FH-70. "Тільки є ціль – працюємо незалежно від пори доби: 24 на 7! Тут нема такого, що можна однозначно сказати: працюємо більше–менше! Робота є постійно!" – кажуть воїни. Ще в перший рік визвольної війни, восени 2014 року, воїни 44-ї артилерійської бригади прикривали своїми, тоді ще радянського зразка далекобійними гаубицями українських захисників Донецького аеропорту. Били російську піхоту з технікою на Світлодарці, в Луганській області, в районі Дебальцевого та навколо Бахмута. "На МСТі працювали. МСТА набагато простіша, в обслуговуванні, в усьому. Ця більш вибагливіша, але працює ... Навчилися! Працюєм", – каже "Медуза", навідник гаубиці FH70 44-ї ОАБр ім. гетьмана Данила Апостола. 2022 року, коли пішла західна допомога, підрозділ переозброїли. Натомість завдання у артилеристів бригади імені гетьмана Данила Апостола залишилися незмінними. "Інтенсивність дещо спала, але загалом кожного дня ворог проводить атакувальні дії. Переважно малі групи піхоти! Але й техніка теж присутня", – каже "Фідель", командир артилерійського розрахунку 44-ї ОАБр ім. гетьмана Данила Апостола.

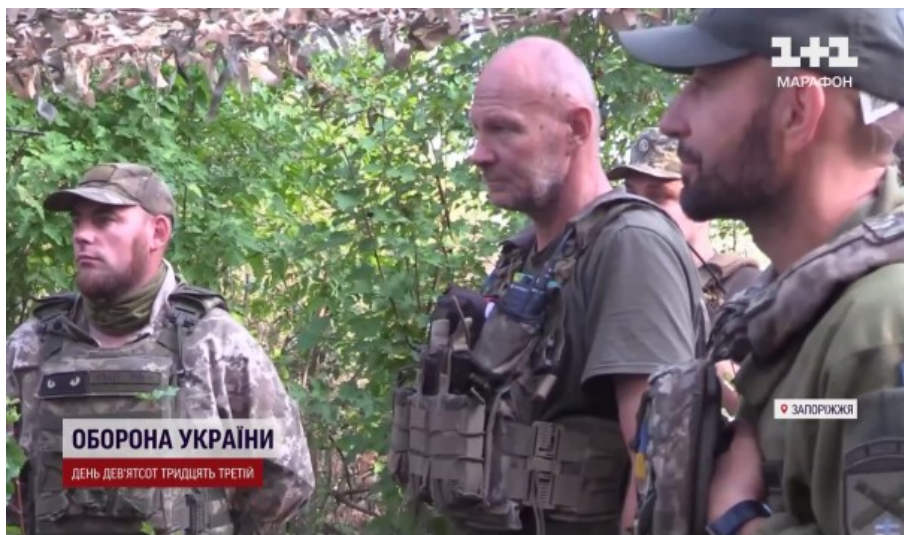

Фото: ТСН

“Фідель” – успішний у цивільному житті керівник автомобілебудівного підприємства. Нині командир артилерійського розрахунку. Щільність ворожого артилерійського вогню в бік Оріхова та його околиць цього ранку бодай ненадовго трохи зменшилася, адже українські військові знищили російську гармату.

<https://tsn.ua/exclusive/rosiyani-shturmuyut-poziciyi-zsu-na-zaporizhzhzhi-voyini-vidverto-rozpovili-scho-vidbuvayetsya-na-fronti-2659392.html>

14.09.2024 У З командиром танкової роти 33 окремої механізованої бригади на позивний «Фін» знайомимося під час навчань екіпажів з подолання водних перешкод. На війні «Фін» третій рік, до широкомасштабного вторгнення росії працював у банківській сфері. Після мобілізації брав участь у Харківській операції, воював на Запоріжжі під час контрнаступу минулого року, і тепер він на Донеччині разом з побратимами нищить ворога на танках Leopard 2A4. «Фін» був серед перших танкістів, які почали працювати на німецьких панцерниках, які торік надійшли в Україну від західних партнерів. АрміяInform з нагоди Дня танкових військ розповідає його історію. Спочатку працювали з танками Т-64 та Т-72. Це були основні наші танки, працювали на Харківському напрямку. Пізніше «Фіну» запропонували поїхати навчатися на іноземній техніці, при цьому спочатку навіть не повідомляли, що це будуть саме танки Leopard. Навчання відбувалися в Польщі, приблизно 40 днів. «Фін» запевняє, що цього терміну достатньо, щоб опанувати нові панцерники, тому що усі військовослужбовці вже мали значний бойовий досвід. У Польщі він проходив навчання на польському танку, а коли вже повернувся в Україну, то йому дістався один з «Леопардів», які передала Норвегія. Наразі працює ціла танкова коаліція країн, яка передає в Україну танки різних модифікацій. На «Леопардах» його підрозділ працює вже півтора року. «Фін» отримав один з перших таких танків, які прибули в Україну. “Перше бойове застосування у мене було на цьому танку під час контрнаступу в Запорізькій області у 2023 році, населений пункт Мала Токмачка. Пішли в штурм, почали працювати. Ворог вів по нас дуже щільний вогонь, дуже багато застосовував FPV-дронів. Зрештою ми виконали завдання та відійшли на більш вигідні позиції, щоб зберегти життя екіпажу, зберегти техніку, танк залишився цілим”, — згадує «Фін». Після такої атаки на техніці залишилося чимало слідів від артилерійських снарядів. Танкісти розповідають, що росіяни, з одного боку, бояться «Леопардів», але, з іншого боку, й полюють на них, вважають західну техніку пріоритетною ціллю. “Були випадки

влучань дронів, у мене загинув командир танка на позивний «Чечен». Йому влучило «ланцетом» прямо в люк командира, він загинув тоді на місці. Екіпаж вижив, а от командир загинув, — розповідає «Фін». Наразі танки 33 бригади виконують бойові завдання на східному напрямку та стримують просування російських окупантів. Танкісти, які працюють на іноземній техніці, постійно обмінюються досвідом щодо експлуатації танків та їх застосування в бойових діях. «Фін» наголошує, що важливою якістю для танкіста є вміння працювати в екіпажі.

Фото: особистий архів

<https://armyinform.com.ua/2024/09/14/fin-i-jogo-norvezkyj-leopard-boyi-na-zaporizhzhii-hytroshhi-rosiyan-na-shodi-ta-perevagy-zahidnyh-tankiv>

14.09.2024 Танкісти 128 окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади нині боронять Запорізький напрямок. Зокрема, в одному з підрозділів бригади виконує бойові завдання екіпаж модернізованого танку Т-72, який використовують для підтримки піхоти та ураження позицій армії рф. Як воюють танкісти — дізнавались кореспонденти Суспільного. Нині на озброєнні у 128 окремої гірсько-штурмової бригади є радянський танк Т-72, але з українською модифікацією. Під сучасну війну його обладнали металевою решіткою згори, аби захистити екіпаж та саму машину від дронів, розповів командир танку на псевдо "Піфагор":

Фото: Суспільне Запоріжжя

"Будь-який з Т-72 може працювати як і на прямому (наведенні, — ред.), так і на закритих позиціях. На прямому краще українська модифікація, в них краща броня, вже стоїть, танк безпечніший і надійніший", — розповів "Піфагор". Для ураження цілей на Т-72 використовують різні снаряди: кумулятивні та уламково-фугасні. Окрім цього, вогонь можна вести й з кулемета зсередини, розповів командир танкової роти на псевдо "Алмаз":

Фото: Суспільне Запоріжжя

"Уразити особовий склад, то більше залучаємо уламково-фугасний. Більший розліт осколків, а кумулятивний більш на техніку і на бліндажі й таке все інше", — пояснив "Алмаз".

Фото: Суспільне Запоріжжя

"Якщо в танку не працює гармата, то в нього є кулемет — спарений ПКТ калібру 7,62 мм і б'є він достатньо прицільно". Нині для танків найстрашніше — це російські безпілотники. Тому танкісти працюють із закритих позицій, пояснив "Піфагор". "В той момент в танку там не дуже весело, коли над тобою дрон летить і не знаєш, що він може з тобою зробити. Дуже небезпечно близько під'їжджати через те, що рф часто і багато використовує безпілотники, "Ланцети" і всю номенклатуру свого льотного арсеналу. Якщо, наприклад, виїжджає десь працювати танк на пряму — це пріоритетна ціль для росіян і вони в першу чергу намагаються його знищити". Також Т-72 використовують для відбиття штурмових дій російської армії, розповів "Алмаз": "рф наступає живою силою, без техніки й працюємо безпосередньо по солдатах рф. Спочатку літа був період, коли росіяни почали інтенсивно наступати, потім зрозуміло, коли ми почали по росіянах активно працювати, ця інтенсивність почала з часом падати. Через те падати, що армія рф не мала успіхів на напрямку". Нині в російській армії вибирають в оператори дронів колишніх танкістів, тому що ті знають як знищити відповідну техніку, зазначив "Чайка": "Вибирають людей, які не можуть в танку працювати, наприклад, контужені, биті, травмовані, а їм простіше, наприклад, працювати з дроном. От у них на цьому логістика дуже напрацьована. Підбирають людей таких, що знають тонкі та слабкі місця машини". Однак, попри оборонні позиції танкістів та активне застосування дронів, роботи менше не стало, адже танкісти й досі незмінна підтримка піхоти, підсумував "Алмаз".

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/835939-ne-duze-veselo-koli-nad-tobou-dron-letit-ak-vouut-tankisti-128-zakarpatskoi-brigadi-na-zaporizkomu-napramku>

Придніпровський напрямок.

10.09.2024 Однією з проблем у Кринках була відсутність комунікації між підрозділами. Операція в Кринках мала ряд проблем, відзначив командир роти 220-го батальйону 126-ї окремої бригади ТРО Ігор Халус в інтерв'ю "Укрінформ", який брав участь у форсуванні Дніпра. "Я не розумію глобально задачу, яка стояла. Ймовірно це було стримати певну кількість підрозділів на цьому напрямку. Більш оптимістичний —

можливо там були задачі і результати, але вони не вдалися. Точно скажу можу сказати, що операцію можна було провести краще, включаючи проблему з авіацією", – сказав Халус. Водночас він додав, що однією з ключових проблем операції на лівому березі Херсонщини була велика кількість суміжних підрозділів малими групами. "Коли я заходив у Кринки, в мене була задача – зайняти оборону на певній вулиці в селі. Я пішов, зі мною було 9 людей з моєї роти. Це всі люди, яких я знав у Кринках. Усі інші люди були чужі та нові. Це були підрозділи з різних бригад, з різним зв'язком. Для того, щоб налагодити комунікацію на вулиці, я просто брав блокнот, ходив по Кринках, заходив у кожен двір, підвал з ризиком, що мене можуть просто вальнути там", – додав Халус. За його словами, значно спростило б виконання задачі на лівому березі Херсонської області заведення туди однієї роти людей, які знають одне одного та мають налагоджений зв'язок. "Війна – це така ж командна робота, як гра у футбол. Результат краще, коли є синергія. У Кринках не було синергії. У Кринках хтось щось там робив – усі заходили на лівий берег і тільки там починали розбиратися куди йти, що робити. Оце можна було зробити краще", – підсумував Халус.

<https://www.unian.ua/war/ya-ne-rozumiyu-zadachu-viyskoviy-rozpoviv-pro-operaciyu-v-krinkah-12752952.html>

10.09.2024 Боець 505 батальйону морської піхоти з позивним «Фартовий» підписав контракт у 22 роки, 23-річчя зустрів у бліндажі під звуки повітряної тривоги в навчальному центрі ЗСУ, а 24 — у Кринках. Про бійця розповіли 10 вересня Військово-Морські Сили ЗСУ. Такий позивний ще в навчальному центрі дав йому сержант, теж морпіх. Військовий каже, що тоді жодних підстав для позивного «Фартовий» особливо і не було. Утім, прізвисько таки стало пророчим. Контракт з військом хлопець підписав у 22 роки. Це був січень 2023. Фартовий поділився відеозаписом із цього «святкування», коли побратими вітали його просто на позиціях. Підписати контракт хлопця підштовхнули відео з ТікТок. «Надивився відео Третьої штурмової. Пацани херачаться нормально так. Теж захотілося. Оця їхня форма, ARK-и... Але, по факту виявилось, що зовсім інша історія в армії: «калаші» і форма «пиксель», — посміхається Фартовий.

Фото: armyinform.com.ua

Статус фартового військовий підкріпив вже в бою: «Скільки воюю, жодного уламка в мені немає. Кілька контузій лише, але то таке. Думаю, якраз через позивний цей фарт і маю. Під Урожайним, коли в окопи залетів снаряд, там пацан біля мене 200, а у мене

просто тяжка контузія. От тоді пряме влучання в окоп було. Ну і в Кринках скид з дрона був. Два метри переді мною. Всі довкола — 300, а мені — нічого», — розповів Фартовий. «Фартовий» місяць проходив базову загальновійськову підготовку у навчальному центрі. Після того за відношенням вступив до лав 505 ОБМП. Вже у батальйоні він ще три місяці навчався та проходив бойове злагодження: вправлявся у стрільбах на полігоні, переймав тактику ведення бою від більш досвідчених побратимів. Після завершення навчань, вже як командира гранатометного відділення, «Фартового» відрядили на Донецький напрямок. Згодом повоював на Запорізькому напрямку і знову повернувся на Донецький. А далі був найтяжчий відтинок фронту для «Фартового» з-поміж усіх, де він бував — Кринки. «Найгірше там — ліс. Бо от коли ти йдеш і штурмуєш посадку — у тебе от ворог на 12, ну максимум вони десь можуть в полі вискочити там якийсь один-двоє, а в Кринках заходиш у ліс і там з будь-якого боку може вибігти. От через це там було набагато тяжче. Ну і техніки у них там було дуже багато. На нас викочувалися танки, БТРи... Дуже багато у них там техніки було. Але і дуже багато їхньої техніки там нахерачили наші FPV-шники», — згадує Фартовий. Нині «Фартовий» виконує обов'язки головного сержанта роти вогневої підтримки. Аби зайти на посаду повноцінно — попереду у нього ще сержантські курси. Водночас військовий тренує новоприбулих до батальйону бійців у внутрішньому навчальному центрі.

<https://armyinform.com.ua/2024/09/10/skilky-voyuyu-zhodnogo-ulamka-v-meni-nemaye-istoriya-bijczy-fartovogo-yakyj-72-dni-byvsya-u-krynkah>

12.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ВІД ІНСТИТУТУ ВИВЧЕННЯ ВІЙНИ СТОСОВНО ПОДІЙ ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ

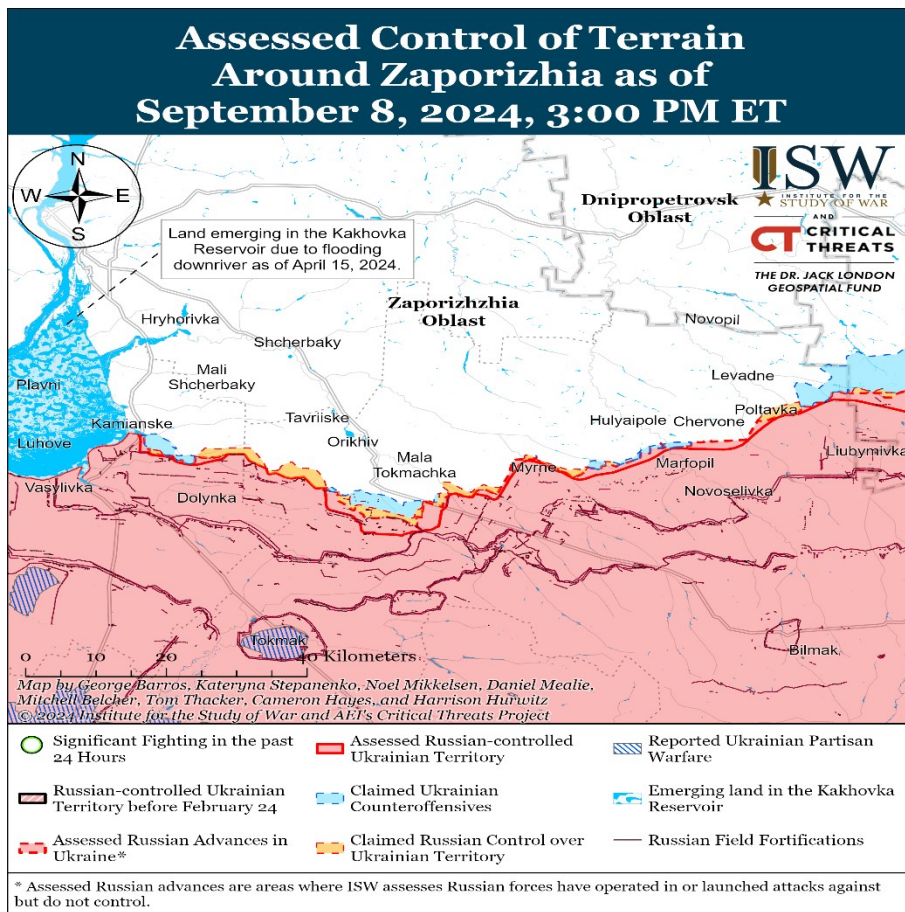
Оцінка російської наступальної кампанії, 08 вересня

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та

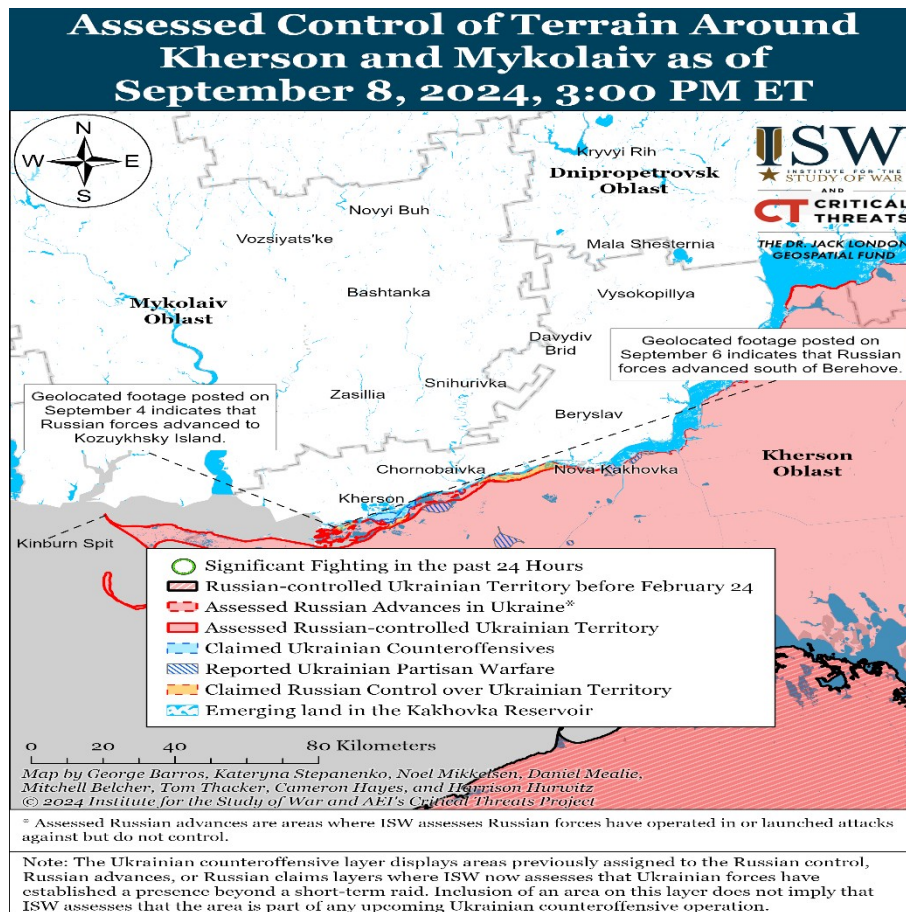
охороняти тиллові райони від українських ударів)

8 вересня тривали позиційні бойові дії на заході Запорізької області, однак підтверджених змін лінії фронту не було. російські мілблогери стверджували, що російські війська просунулися в Роботине та захопили дві опорні пункти на захід від Новопроківки (на північний схід від Роботина), хоча ISW не знайшло візуальних доказів цих тверджень. 8 вересня тривали бої поблизу Роботиного та Малої Токмачки (на північний схід від Роботиного).

7 і 8 вересня тривали позиційні бої на східному (лівобережному) Херсонщині, однак підтверджених змін на лінії фронту не було. російські мілблогери продовжують стверджувати, що російські війська діють на островах дельти Дніпра. Повідомляється, що танкові підрозділи 205-ї окремої мотострілецької бригади (49-а загальновійськова армія, південний військовий округ) продовжують діяти на Дніпровському (Херсонському) напрямку.

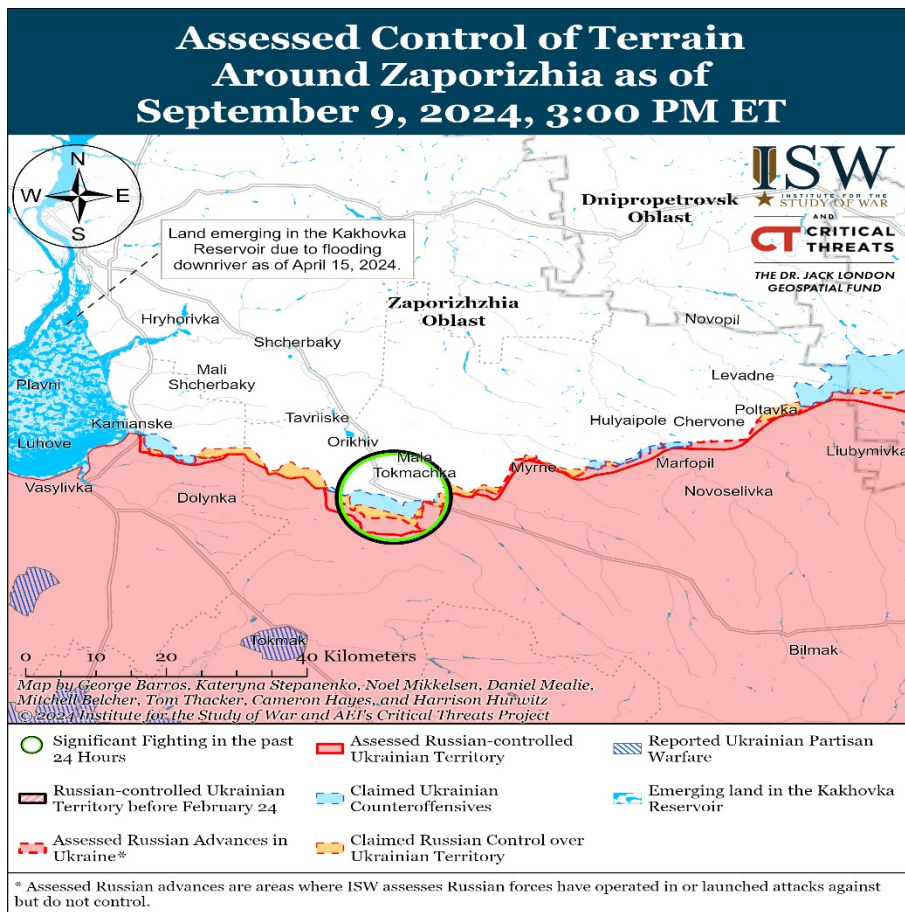
російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

російські війська завдали серії ракетних і безпілотних ударів по Україні в ніч з 7 на 8 вересня. Військово-повітряні сили України повідомили, що російські війська випустили чотири крилаті ракети Х-59 з Білгородської області та 23 безпілотники Шахед-136/131 з Курської області. і окупували мис Чауда, Крим. У ВПС України заявили, що українські сили збили одну ракету Х-59 і 15 безпілотників "Шахед" над Одеською, Харківською та Дніпропетровською областями. У ВПС України також заявили, що два безпілотники "Шахед" і три ракети Х-58 не досягли цілей, ймовірно, через українську радіоелектронну боротьбу. Військово-повітряні сили України повідомили, що невизначена кількість російських безпілотників увійшла в повітряний простір Румунії, а Міністерство оборони Румунії повідомило, що російський безпілотник увійшов у повітряний простір Румунії та, ймовірно, впав у безлюдну територію.

Оцінка російської наступальної кампанії, 09 вересня

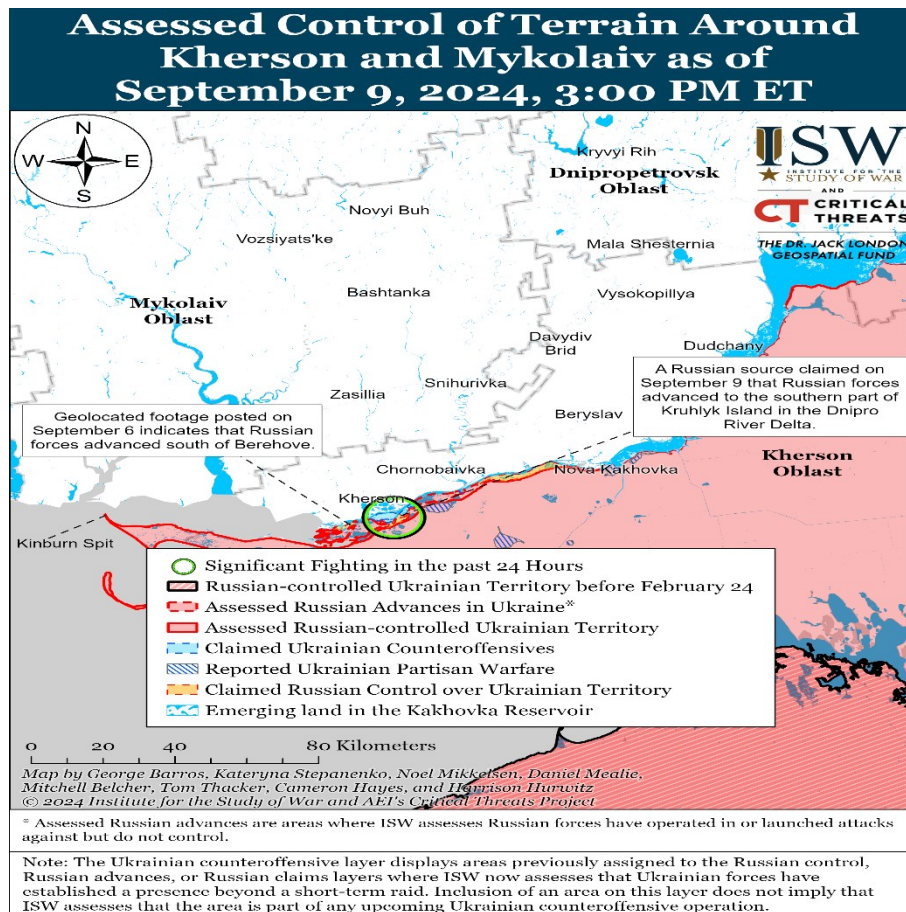
російська підтримка — Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та убезпечити тил від українських ударів)

9 вересня тривали позиційні бойові дії на заході Запорізької області, однак підтверджених змін лінії фронту не було. 8 і 9 вересня тривали позиційні бої поблизу Роботиного та Малої Токмачки (на північний схід від Роботиного). Повідомляється, що на оріхівському напрямку діють підрозділи російського 247-го полку повітряно-десантних 7-ї дивізії ВДВ.

Повідомляється, що 9 вересня російські війська просунулися на острови в дельті річки Дніпро під час продовження позиційних боїв на східному (лівому) березі Херсонської області. російський мілблогер стверджував, що російські війська просунулися до південного острова Круглик (на південь від Херсона), але ISW не знайшло підтвердження цієї заяви. Повідомляється, що на херсонському напрямку діють підрозділи російської 80-ї мотострілецької бригади (14-й армійський корпус ленінградського військового округу).

Зусилля росії з мобілізації та формування сил (російська ціль: розширити бойову міць без проведення загальної мобілізації)

російські чиновники також продовжують вербувати українців для боротьби в Україні та вербують співробітників фсб для зміцнення російської безпеки в окупованому Криму. Уповноважений Президента України з питань Криму повідомив, що в окупованому Керченському районі Криму в липні 2024 року російські окупанти підготували 1000 земельних ділянок для роздачі добровольцям, які підписали контракт на військову службу — навіть якщо ці добровольці офіційно не зареєстровані як жителі Криму. Прикордонне управління фсб проводить набір добровольців до фсб в окупованих Сімферополі, Севастополі, Євпаторії, Ялті та Джанкой, ймовірно, з метою зміцнення внутрішньої безпеки в окупованому Криму.

Оцінка російської наступальної кампанії, 10 вересня

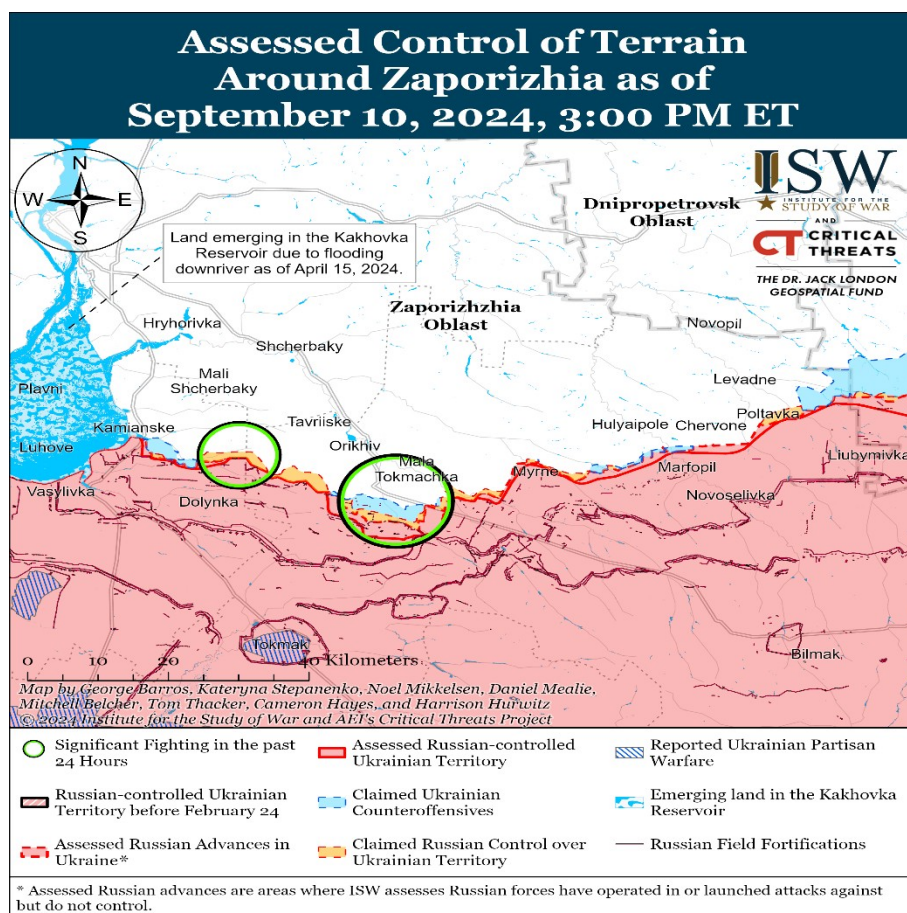
російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та

охороняти тиллові райони від українських ударів)

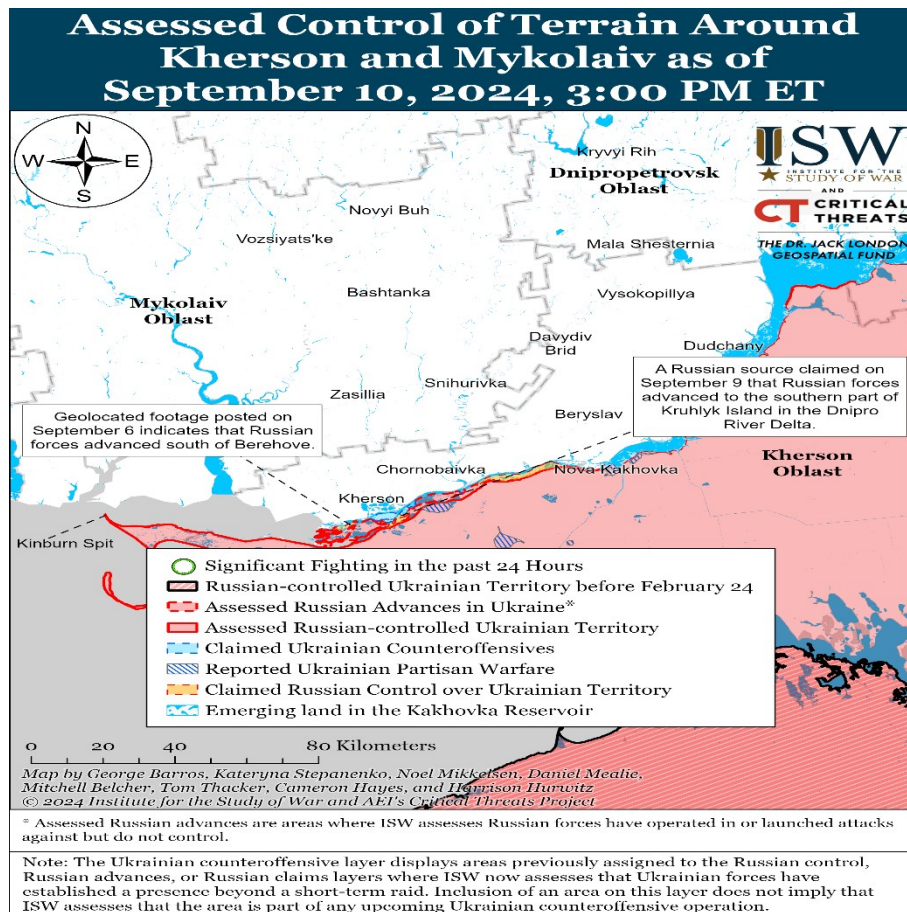
10 вересня російські війська продовжили наземні атаки на заході Запорізької області, але підтверджених змін на лінії фронту не було. 9 і 10 вересня тривали бої на північний захід від Роботиного біля Малих Щербаків і на північний схід від Роботиного біля Малої Токмачки. Речник українського Таврійського угруповання військ капітан Дмитро Лиховий повідомив, що російські війська останнім часом значно активізували авіаудари по прифронтових районах на півдні України. Повідомляється, що на запорізькому напрямку діють безпілотники північноосетинського батальйону «Аланія»

і підрозділи російського загону «Валькірія» (4-та в/база 58-ї загальновійськової армії південного військового округу) діють поблизу Кам'янського (на північний захід від Роботиного).

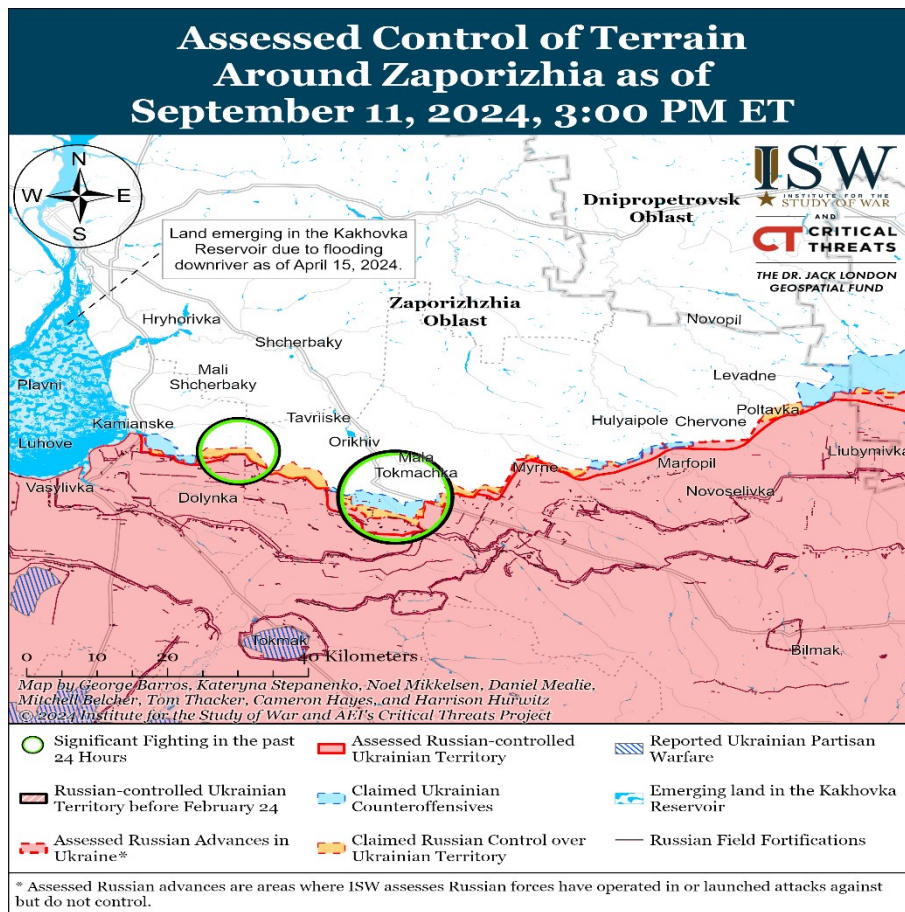
10 вересня російські війська продовжили наземні атаки на сході (ліворуч) Херсонської області, але підтверджених змін на лінії фронту не було. 10 вересня російський мілблогер заявив, що російські війська просунулися в дельту Дніпровського острова на північ від Козачих Лагерів і наближаються до західного (правого) берега Дніпра, але ISW не знайшло візуального підтвердження цієї заяви. 10 вересня Лиховий заявив, що російські війська з 6 по 10 вересня здійснили 40 атак на північ від Кринок і в дельті річки Дніпро і зосереджують свої атаки з напрямку Білогрудового (на південний захід від Херсона і в дельті річки Дніпро).

Оцінка російської наступальної кампанії, 11 вересня

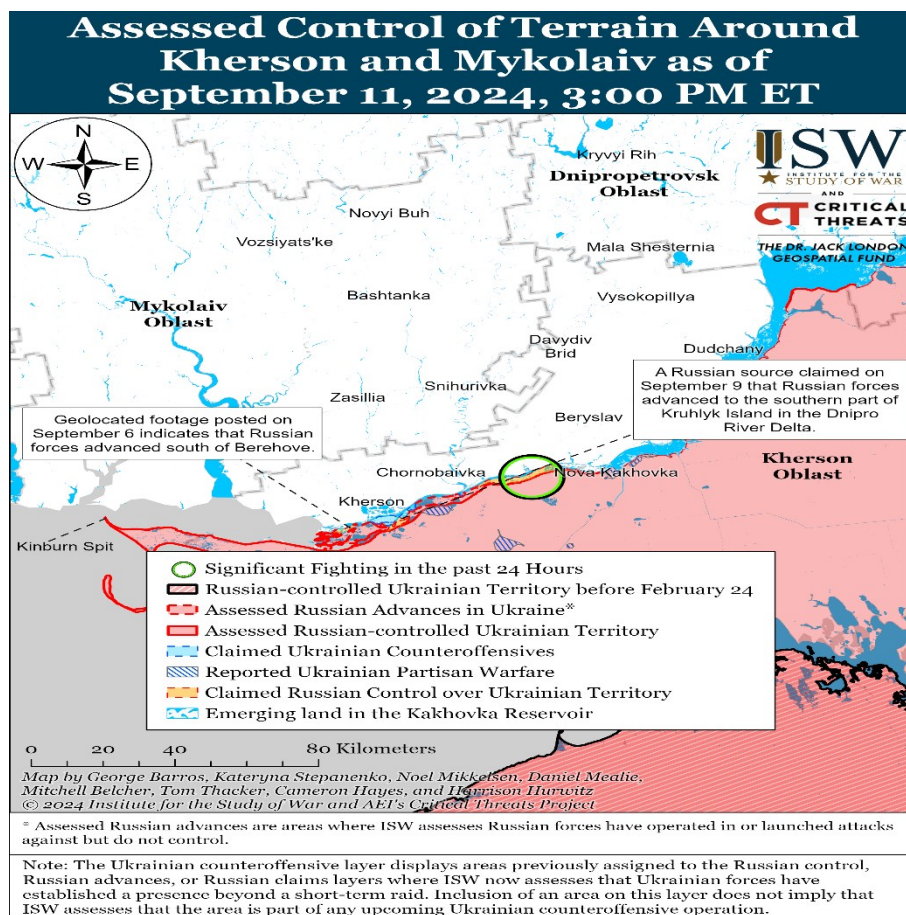
російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

10 і 11 вересня російські війська продовжували наступ на захід Запорізької області, в тому числі на північний захід від Роботиного біля Малих Щербаків і на північний схід від Роботиного біля Малої Токмачки, але лінія фронту не змінилася.

російські війська 10 і 11 вересня продовжували наземні наступи на херсонському напрямку, в тому числі на східному (лівобережному) Херсонщині, однак підтверджених змін лінії фронту не було. Повідомляється, що на херсонському напрямку діють підрозділи російської 31-ї повітряно-десантної бригади.

11 вересня міністерство оборони росії заявило, що російські війська відбили українську атаку на контрольовану росією бурову установку в Чорному морі в ніч з 10 на 11 вересня. міністерство оборони росії стверджувало, що силами чорноморського флоту росії відбито спробу українських ВМС і підрозділів Головного управління військової розвідки України захопити бурову установку "Крим-2" у Чорному морі та потопив щонайменше вісім українських надувних лайнерів. катери під час штурму.

російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

У ніч з 10 на 11 вересня російські війська завдали серії ракетно-ракетних ударів по Україні. Військово-повітряні сили України повідомили, що з 10 по 11 вересня російські війська випустили 34 снаряди, в тому числі одну балістичну ракету «Іскандер-М» з Краснодарського краю; дві ЗРК С-300 з окупованої Донецької області; шість протирадіолокаційних ракет Х-31П з повітряного простору над Чорним морем у напрямку острова Зміїний і 25 безпілотників Шахед-136/131 з Курської області, Сіська Краснодарського краю та окупованого мису Чауда Криму. Військово-повітряні сили України повідомили, що українські сили збили 20 безпілотників над Києвом, Херсонською, Черкаською, Сумською, Дніпропетровською та Полтавською областями, і що п'ять безпілотників були «втрачені», тобто, ймовірно, вони не досягли намічених цілей через українську авіацію. придушення радіоелектронної боротьби або технічні проблеми.

Діяльність на окупованих росією територіях (російська ціль: консолідація адміністративного контролю над анексованими територіями; примусова інтеграція

українських громадян у російську соціокультурну, економічну, військову та систему управління)

російська окупаційна влада незаконно провела регіональні вибори в окупованому Криму 6-8 вересня та, ймовірно, сфабрикувала підвищені дані про явку виборців, щоб стверджувати, що жителі загалом підтримують незаконну окупацію Криму росією. глава окупації Криму сергій аксьонов оголосив про завершення регіональних виборів 8 вересня і заявив, що вибори пройшли "максимально відкрито і демократично". окупаційний губернатор Севастополя михайло развожаєв стверджував, що явка виборців у Севастополі склала 54 відсотки, що, за його словами, вдвічі перевищує явку на регіональних виборах у 2019 році. Ця підвищена цифра явки виборців, ймовірно, сфабрикована, щоб створити хибне враження, що кримчани дедалі більше підтримують російську окупацію Криму. Заступник постійного представника президента України в Криму Денис Чистіков зазначив, що російська влада історично фальсифікувала статистику явки виборців і результати виборів з моменту незаконної окупації росією Криму в 2014 році, але заявив, що окупаційна влада намагалася попередити інформаційний ефект від очікуваної низької явки. попередивши про низьку явку виборців ще до початку виборів. Чистіков підкреслив, що використання росією жителів окупованого Криму у своїх військових діях - ймовірно, маючи на увазі військову службу, компенсацію нестачі робочої сили та комплектування окупаційної адміністрації - принижує і без того низьку повагу до окупаційного уряду серед жителів. У Центрі «Український спротив» повідомили, що окупаційна влада використовує «дострокове голосування» для фальсифікації показників явки виборців і зазначили, що більшість виборців в окупованому Севастополі — це громадяни росії, які працюють в окупаційній адміністрації, уряді рф або зс рф. росгвардія або федеральна служба безпеки. Раніше ISW оцінювало, що російські окупаційні чиновники вже давно використовують вибори та інші подібні заходи, щоб приховати свої за своєю суттю незаконні дії в «законному» вигляді, намагаючись узаконити свою незаконну окупацію України. Як неодноразово стверджувала ISW, це хибна та сфабрикована передумова, як і результати таких виборів є фальшивими та сфабрикованими. Вибори в окупованій Україні також є явним порушенням міжнародного права і були широко засуджені Києвом, міжнародною спільнотою та численними міжнародними організаціями.

Оцінка російської наступальної кампанії, 12 вересня

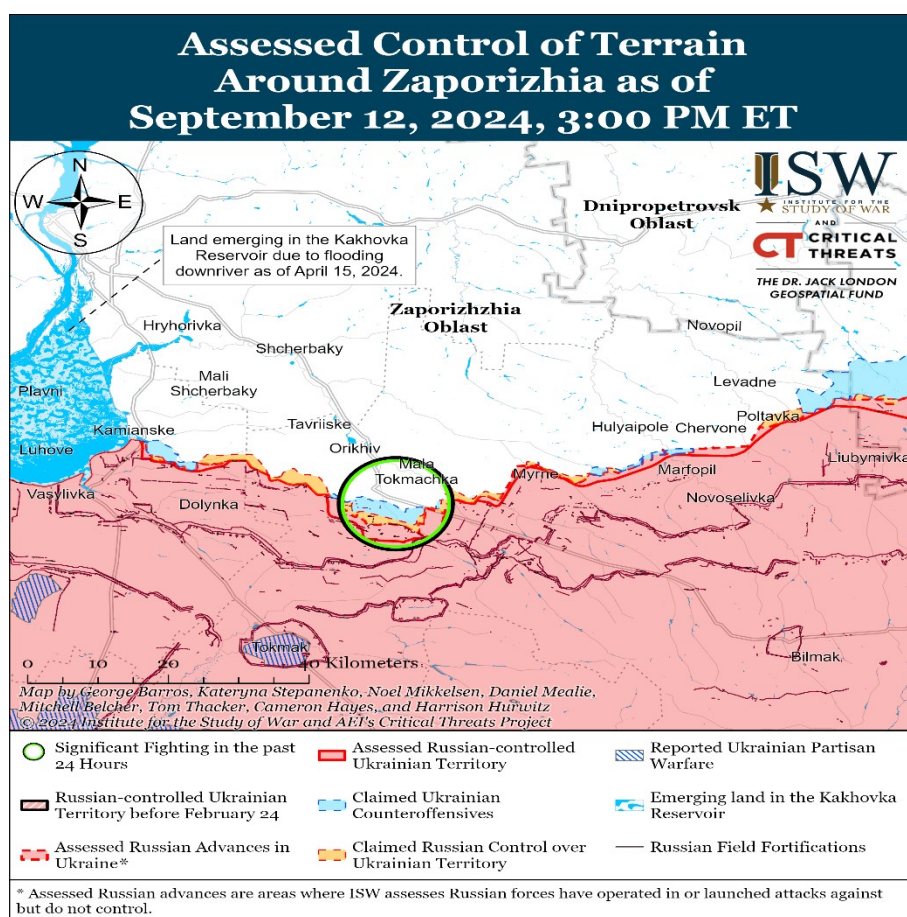
11 вересня російські війська завдали удару по цивільному вантажному судну, яке проходило через український зерновий коридор у західній частині Чорного моря, ймовірно, у рамках нових спроб росії підірвати міжнародну впевненість у безпеці цього коридору.

Українські офіційні особи повідомили, що російські війська завдали удару крилатими ракетами по цивільному вантажному судну під прапором Сент-Кітс і Невіс, яке транспортувало українську пшеницю до Єгипту, коли воно залишало українські територіальні води в Чорному морі в ніч на 11 вересня. Президент України Володимир Зеленський заявив, що за попередніми даними обійшлося без втрат, але зазначив, що поставки українських продуктів харчування до країн Африки та Близького Сходу є критичними для світового ринку. Румунська берегова охорона повідомила, що російська ракета вразила корабель, коли він перебував у морській економічній зоні Румунії. Раніше російські війська завдавали серйозних ударів по українській портовій та зерновій інфраструктурі на півдні України та брали участь у погрожуючих військових діях у Чорному морі, намагаючись завдати шкоди експорту українського

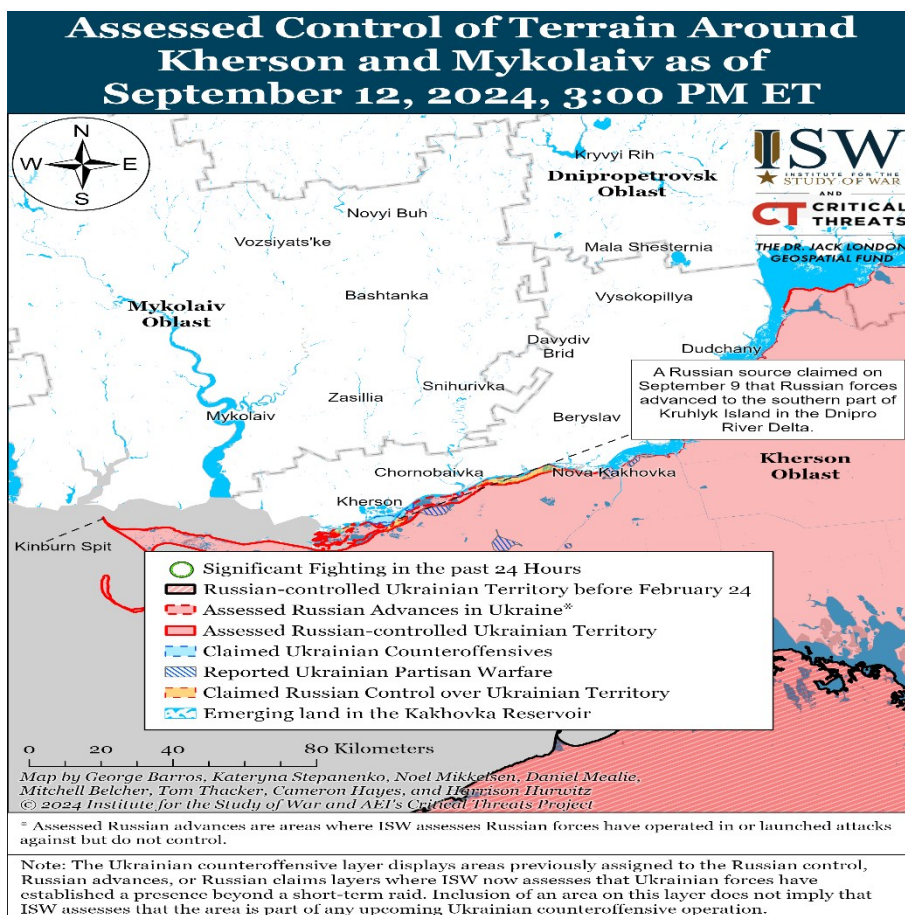
зерна та підірвати довіру до українського зернового коридору. російські удари по цивільних суднах у зерновому коридорі майже напевно спрямовані на те, щоб підірвати довіру до здатності України підтримувати та захищати цей коридор і негативно вплинути на зусилля України щодо економічного відновлення на тлі війни, що триває. Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль 10 вересня заявив, що Україна наразі відправила торговим коридором у Чорному морі у 2024 році 66 млн тонн вантажів і це близько до рівня експорту до повномасштабного вторгнення.

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

11 і 12 вересня тривали бої на заході Запорізької області в районі Малої Токмачки (на північний схід від Роботиного), але жодних підтверджених змін на лінії фронту не було. російський мілблогер стверджував, що російські війська захопили українську позицію на захід від Новопокровки (на північний схід від Роботиного) та прилеглу лісову зону, але ISW не знайшло підтвердження цієї заяви.

12 вересня на східному (лівобережному) Херсонщині тривали бої, але підтверджених змін на лінії фронту не було. Повідомляється, що на Херсонському напрямку діють підрозділи 31-ї повітряно-десантної бригади рф.

Нещодавно українські війська провели операцію в Чорному морі та, ймовірно, збили російський винищувач Су-30. 12 вересня Головне управління військової розвідки України повідомило, що 11 вересня під час операції в Чорному морі сили ГУР збили російський винищувач Су-30СМ з ПЗРК. У ГУР повідомили, що літак був у складі російського 43-го окремого авіаційного полку вмс рф (вкс рф і чорноморського флоту) і зазначили, що літак розбився за 70 кілометрів на північ від мису Тарханкут в окупованому Криму. Кримський Telegram-канал стверджував, що українські війська намагалися збити Су-30СМ, коли той запускав ракети класу «повітря-земля» Х-31П по цілях в Україні. Відомий російський мілблогер заявив, що українські війська намагалися висадитися на газовій платформі «Крим-2» на Голіцинському газовому родовищі на північному заході Криму

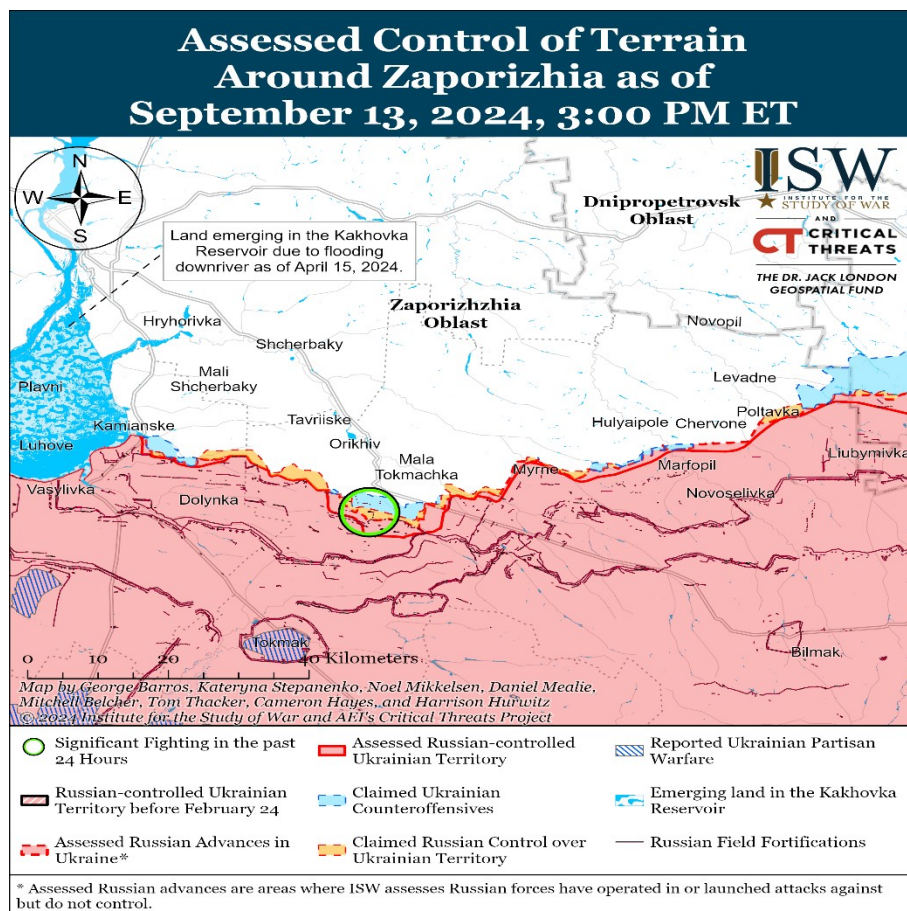
Оцінка російської наступальної кампанії, 13 вересня

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

12 і 13 вересня на західному Запоріжжі в районі Роботиного тривали позиційні бої, але підтверджених змін на лінії фронту не було. Речник українського Таврійського угруповання військ капітан Дмитро Лиховий повідомив, що російські війська інтенсивно обстрілюють українські позиції на запорізькому напрямку, багато з яких знаходяться в спірних «сірих зонах» або районах, де ведуться позиційні бої. Лиховий зазначив, що через обстріли з боку росії українські сили мають облаштувати нові позиції, особливо на Орхівському напрямку (район Роботине). 13 вересня російський мілблогер опублікував кадри, на яких нібито видно, що оператори безпілотників російської 4-ї військової гвардійської бази (58-а загальновійськова армія, південний

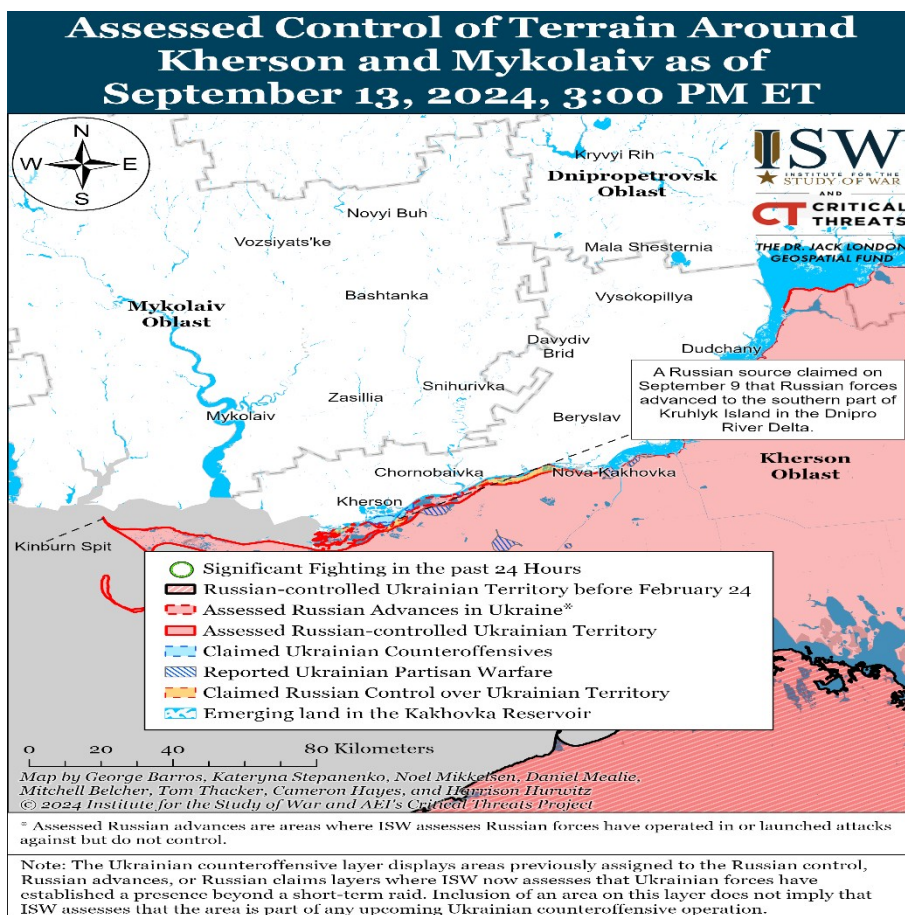

військовий округ) завдали удару по українській позиції поблизу Кам'янського, ймовірно, у Запорізькій області.

Бої тривали на східному (лівому) березі Херсонської області, але підтверджених змін лінії фронту не було.

Український військовий аналітик Петро Черник 13 вересня повідомив, що російські війська розгорнули невизначену кількість систем ППО С-500 в окупованому Криму, і що російські військові наразі мають лише 16 систем С-500. Черник заявив, що ППО росії в окупованому Криму щільніше, ніж у Москві, ймовірно через те, що російські військові надають пріоритет ППО Керченському мосту. Речник ВМС України капітан третього рангу Дмитро Плетенчук заявив, що російське матеріально-технічне забезпечення на півдні України повністю спирається на Керченський міст. Український центр журналістських розслідувань 13 вересня повідомив, що на початку вересня 2024 року російські війська встановили сім опор і кілька огорож уздовж Керченського мосту, щоб захистити бетонні опори мосту від ударів морських і повітряних безпілотників. Повідомляється, що російські війська також розмістили системи протиповітряної оборони Панцир-С1 під мостом на північній і південній сторонах острова Тузла та розгорнули спостережні пости, кулеметні гнізда, зенітні позиції та засоби РЕБ уздовж усього мосту.

російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

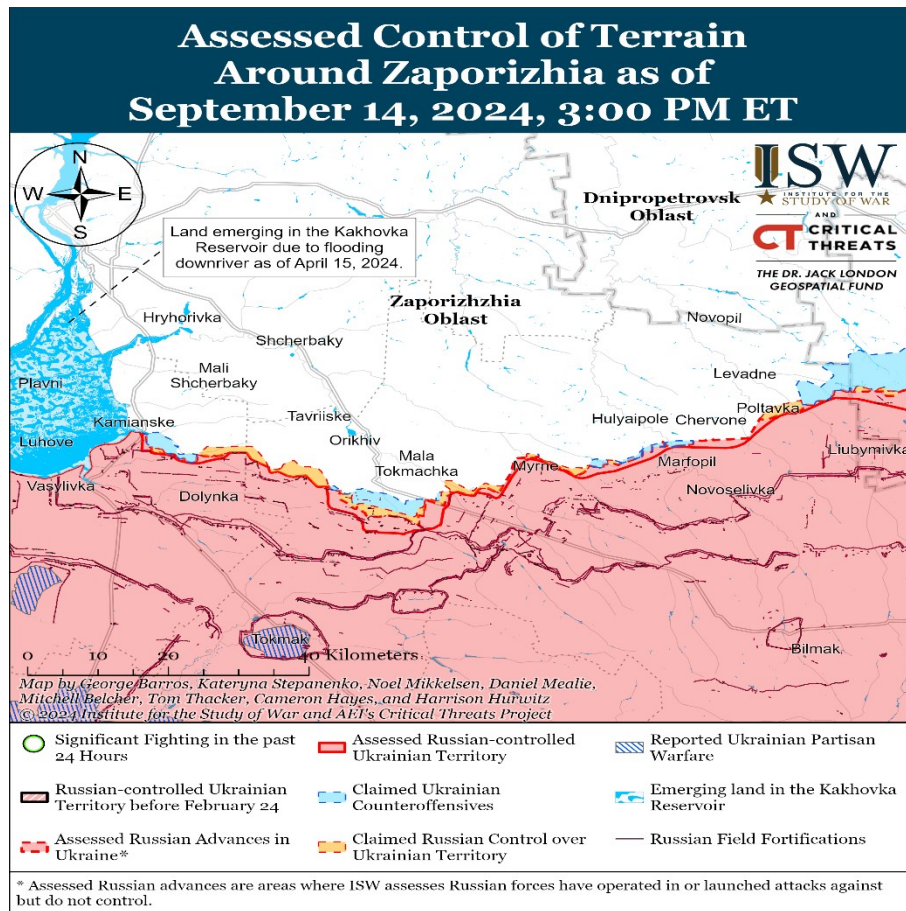
російські війська завдали серії безпілотних і ракетних ударів по Україні в ніч з 12 на 13 вересня. Українські ВПС повідомили, що росія запустила 26 безпілотників Шахед-136/131 з Приморсько-Ахтарська Краснодарського краю та окупованого мису Чауда в Криму. Повідомляється, що українські війська збили 24 безпілотники над Миколаївською, Одеською, Хмельницькою та Івано-Франківською областями. 13 вересня голова Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер повідомив, що уламки безпілотників пошкодили житлові квартали Одеси та області. російський

мілблогер заявив, що російські війська завдали ударів по українських безпілотникам і радарам поблизу аеропорту «Гідропорт» в Одесі.

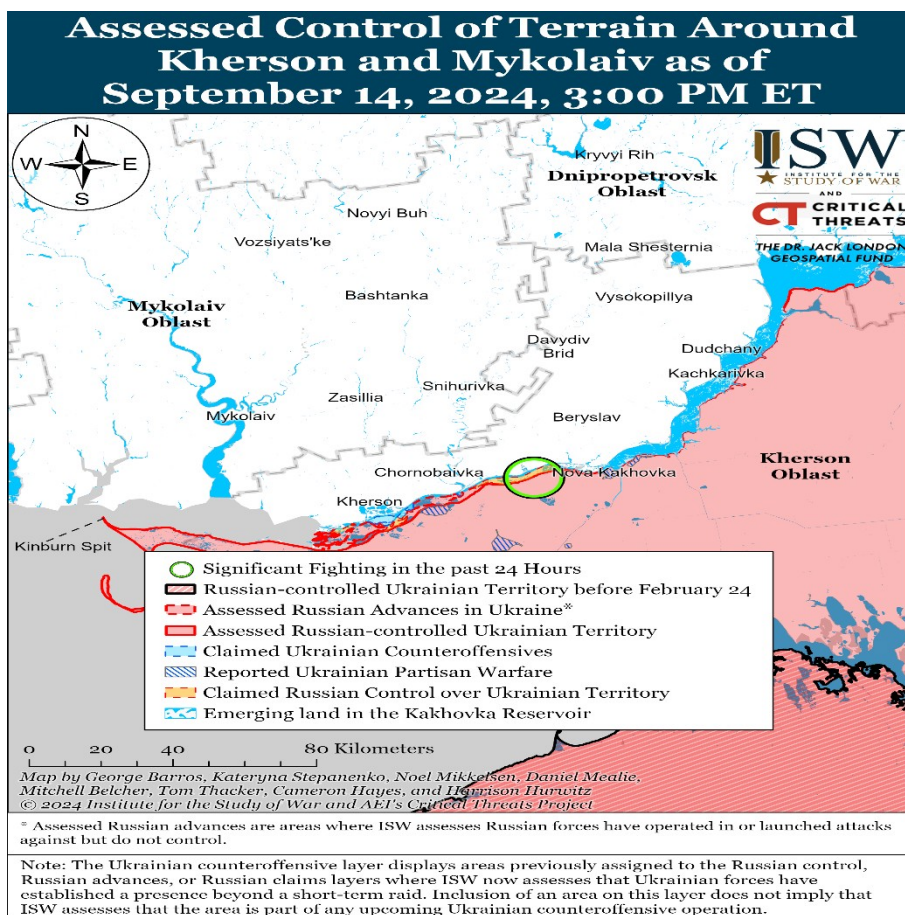
Оцінка російської наступальної кампанії, 14 вересня

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

Ні російські, ні українські джерела не повідомляли про бойові дії на заході Запорізької області 14 вересня. Повідомляється, що підрозділи російського 247-го повітряно-десантного полку (7-ї дивізії пдв) діють поблизу Вербового (на схід від Роботиного).

13 і 14 вересня тривали позиційні бойові дії на східному (лівобережному) Херсонщині. Український військовий оглядач Костянтин Машовець заявив, що тривають бої на островах у дельті Дніпра, зокрема на острові Білогрудий (на південний захід від Херсона), острови Казацький (на північний схід від Херсона) та острови Мелкий (на північний схід від Херсона). Машовець заявив, що підрозділи російської 144-ї мотострілецької бригади (40-й армійський корпус 18-ї загальновійськової армії південного військового округу), 205-ї мотострілецької бригади (49-ї ОМСБр), 337-ї повітряно-десантної полк (104-та дивізія пдв), 28-й мотострілецький полк (70-та мотострілецька дивізія), 126-а бригада берегової оборони (22-й ак чорноморського флоту) і 61-ша бригада морської піхоти (ленінградський військовий округ), колишній рівнічний флот) діють на островах дельти річки Дніпро.

Повідомляється, що українські удари продовжують впливати на операції російського флоту. Машовець заявив, що командування чф росії вирішило запускати крилаті ракети «Калібр» лише з підводних човнів і обладнало для таких пусків райони в Мисхако (на південний захід від Новоросійська, Краснодарський край). Машовець зазначив, що ймовірність превентивного удару безпілотників ВМС України по підводним човнам з «Калібром» менша. Користувачі Open Source X (раніше Twitter) опублікували 14 вересня супутникові знімки, які показують, що російський флот евакуював судна з порту Новоросійськ, можливо, до Геленджика (приблизно 30 кілометрів на південний схід від Новоросійська).

російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

російські війська в ніч з 13 на 14 вересня завдали масштабного удару по Україні з БПЛА "Шахед-136/131". Військово-повітряні сили України повідомили, що загалом росія випустила по Україні 76 "Шахедів" з Курської області; Єйськ Краснодарського краю; і окупували мис Чауда, Крим — 72 з яких українські сили збили, два з яких «загубилися» і не досягли намічених цілей в Україні, а два з них полетіли назад у російський повітряний простір. Українські сили збили дев'ять "Шахедів" над Одеською областю, а решту - над Миколаївською, Херсонською, Полтавською, Харківською, Київською, Донецькою, Житомирською, Дніпропетровською, Черкаською, Вінницькою та Сумською областями.

Зусилля росії з мобілізації та формування сил (російська ціль: розширити бойову міць без проведення загальної мобілізації)

кремль продовжує зусилля з мілітаризації молоді в окупованій Україні, щоб підтримати довгострокові зусилля росії щодо формування збройних сил. міноборони росії

опублікувало кадри, як нібито російські військовослужбовці проводять заняття з безпечного поводження з вибухівкою для українських старшокласників в окупованому Маріуполі.

<https://www.understandingwar.org>

13.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ОФІЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ, ХЕРСОНСЬКІЙ ТА МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Запорізька область

08.09.2024 Впродовж доби окупанти 228 разів били по 8 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 3 авіаудари по Новоандріївці.94 БпЛА різної модифікації атакували Гуляйполе, Новоандріївку, Роботине, Малу Токмачку, Левадне та Малинівку.6 обстрілів РСЗВ накрыли Гуляйполе, Оріхів, Роботине та Левадне.125 артобстрілів завдано по території Степногірська, Гуляйполя, Оріхова, Новоандріївки, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки та Левадного.Надійшло 17 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали.Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 08.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,12 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год ; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

09.09.2024 Впродовж доби окупанти 183 рази били по 12 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили авіаудари по Лобковому та Левадному.85 БпЛА різної модифікації атакували Оріхів, Гуляйполе, Новоандріївку, Роботине, Малу Токмачку, Левадне та Малинівку.Обстрілом з РСЗВ накрыли Таврійське.95 артобстрілів завдано по території Магдалинівки, Приморського, Оріхова, Гуляйполя, Новоандріївки, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки, Левадного та Преображенки.Надійшло 23 повідомлення про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали.Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 09.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год ; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

10.09.2024 Впродовж доби окупанти 314 разів били по 15 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 15 авіаударів по Степногірську, Кам'янському, Лобковому, Оріхову, Новоандріївці, Новоданилівці та Білогір'ю.149 БпЛА різної модифікації атакували Гуляйполе, Новоандріївку, Новоданилівку, Роботине, Малу Токмачку, Малинівку та Полтавку.3 обстріли РСЗВ накрыли Оріхів та Новоданилівку. 147 артобстрілів завдано по території Приморського, Гуляйполя, Залізничного, Новоандріївки, Староукраїнки, Новоданилівки, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки та Полтавки. Надійшло 19 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали.Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 10.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,14 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,13 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

11.09.2024 Впродовж доби окупанти 356 разів били по 8 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 5 авіаударів по Новодарівці та Малій Токмачці.

191 БпЛА різної модифікації атакував Гуляйполе, Новоандріївку, Новоданилівку, Роботине, Малу Токмачку, Малинівку та Ольгівське. 5 обстріли РСЗВ накрили Гуляйполе, Новоандріївку та Новоданилівку. 155 артударів завдано по території Гуляйполя, Новоандріївки, Новоданилівки, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки та Ольгівського. Надійшло 9 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 11.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,12 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,14 мкЗв/год в межах норми.

12.09.2024 Впродовж доби окупанти 337 разів били по 11 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 3 авіаудари по Білогір'ю та Новоданилівці. 172 БпЛА різної модифікації атакували Гуляйполе, Новоандріївку, Новоданилівку, Роботине, Малу Токмачку, Малинівку та Ольгівське. 3 обстріли РСЗВ накрили Гуляйполе, Новоданилівку та Преображенку. 159 артобстрілів завдано по території Оріхова, Гуляйполя, Приютного, Новоандріївки, Новоданилівки, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки та Ольгівського. Надійшло 13 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 12.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,12 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,12 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,14 мкЗв/год в межах норми.

13.09.2024 Впродовж доби окупанти 326 разів били по 9 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 9 авіаударів по Степногірську, Кам'янському та Гуляйполю. 170 БпЛА різної модифікації атакували Гуляйполе, Новоандріївку, Роботине, Малу Токмачку, Левадне та Малинівку. 8 обстрілів РСЗВ накрили Роботине та Новоандріївку. 139 артобстрілів завдано по території Гуляйполя, Новоандріївки, Верхньої Терси, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки та Левадного. Надійшло 6 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 13.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,15 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

14.09.2024 Впродовж доби окупанти 317 разів били по 8 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили авіаудари по Новоандріївці. 195 БпЛА різної модифікації атакували Гуляйполе, Новоандріївку, Роботине, Малу Токмачку, Малинівку та Левадне. 5 обстрілів РСЗВ накрили Гуляйполе, Роботине та Малинівку. 115 артобстрілів завдано по території Степногірська, Гуляйполя, Новоандріївки, Роботиного, Малої Токмачки, Малинівки, Левадного та Новопавлівки. Надійшло 15 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 14.09.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,12 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

https://www.facebook.com/zoda.gov.ua?locale=uk_UA

08.09.2024 - 14.09.2024

Дата д/м/р	Загальна кількість ворожих обстрілів здійснених по області протягом доби	Кількість авіційних ударів якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів по яких було здійснено авіаудари протягом доби	Кількість БпЛА якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів які були атаковані БпЛА протягом доби	Кількість обстрілів РСЗВ якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів які були атаковані РСЗВ протягом доби	Кількість артобстрілів якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів, по яких було завдано арт обстрілів протягом доби
08.09.24	228	3	1	94	6	6	3	125	8
09.09.24	183	1	2	85	7	1	1	95	10
10.09.24	314	15	7	149	7	3	2	147	10
11.09.24	356	5	2	191	7	5	3	155	7
12.09.24	337	3	2	172	7	3	3	159	9
13.09.24	326	9	3	170	6	8	2	139	7
14.09.24	317	1	1	195	6	5	3	115	8
Всього за тиждень	2061	37	18	1056	46	31	17	935	69

Херсонська область**08.09.2024****Інформація щодо ворожих обстрілів**

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Берислав, Велетенське, Гаврилівка, Гончарне, Комишани, Микільське, Милове, Приозерне, Понятівка, Новокаїри, Новоберислав, Шевченківка, Качкарівка, Станіслав, Садове, Одрадокам'янка, Токарівка, Зміївка та місто Херсон. російські військові поцілили в житлові квартали населених пунктів області, зокрема багатоповерхівку та 9 приватних будинків. Також окупанти пошкодили магазин, газопровід та приватні автомобілі. Через російську агресію 11 людей дістали поранення.

Інформація щодо відновлення території

Працюємо, аби повернути нормальне життя на звільнену Херсонщину. Детальніше про те, що зроблено 8 вересня. Для відновлення світла на Херсонщині працювали 5 бригад – це 12 робітники та 6 одиниць техніки. Минулої доби енергетики виконували аварійно-відновлювальні роботи на лініях, що живлять Високопілля, Велику Олександрівку, Нововоскресенське, Херсон та Білозерку. Над відновленням понівечених російськими ударами будівель у Херсоні працювали 10 робітників Херсонської обласної комунальної аварійно-рятувальної служби та ДСНС. Першочергові ремонтні роботи проведено за 7 адресами у житлових будинках, де OSB-листами закрили 27 вікон. Загалом на деокупованій Херсонщині сапери обстежили 358 839 гектарів територій, з них 324 981,8 гектарів – землі сільськогосподарського призначення. На цих територіях виявлено та знешкоджено понад 200 тис. вибухонебезпечних предметів. Триває видача гуманітарної допомоги жителям Херсонщини. Учора мешканці

звільнених територій від міжнародних громадських організацій, благодійників та волонтерів отримали 250 порцій гарячих обідів, 1730 буханок хліба та 4664 літри питної води.

09.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Чернобаївка, Антонівка, Придніпровське, Садове, Комишани, Велетенське, Кізомис, Станіслав, Берислав, Нововоронцовка, Червоний Маяк, Токарівка, Новодмитрівка, Гаврилівка, Хрещенівка, Новоберислав, Томарине, Новогредневе та місто Херсон. Також ворог завдав ракетний удар по Бериславському району. російські військові поцілили в медичний заклад, дитячий садок, автомобільну парковку; житлові квартали населених пунктів області, зокрема багатоповерхівку та 24 приватні будинки. Також окупанти пошкодили обладнання зв'язку, газопроводи та приватні автомобілі. Через російську агресію 5 людей дістали поранення.

Інформація щодо відновлення території

Працюємо, аби повернути нормальне життя на звільнену Херсонщину. Детальніше про те, що зроблено 9 вересня. Для відновлення світла на Херсонщині працювали 28 бригад – це 153 робітники та 46 одиниць техніки. Минулої доби енергетики виконували аварійно-відновлювальні роботи на лініях, що живлять Архангельське, Високопілля, Велику Олександрівку, Миролюбівку, Петропавлівку, Нововознесенське, Херсон, Білозерку та Комишани. Над відновленням понівечених російськими ударами будівель у Херсоні працювали 39 робітників Херсонської обласної комунальної аварійно-рятувальної служби та ДСНС. Першочергові ремонтні роботи проведено за 10 адресами у житлових будинках та соціальних об'єктах, де OSB-листами закрили 216 вікон. Загалом на деокупованій Херсонщині сапери обстежили 359 699,9 гектарів територій, з них 325 713,6 гектарів – землі сільськогосподарського призначення. На цих територіях виявлено та знешкоджено понад 201 тис. вибухонебезпечних предметів. З деокупованих територій Херсонщини евакуювали потягом 17 жителів, з них – 4 дитини. Поїздом виїхали 8 людей, автотранспортом – 9. Триває видача гуманітарної допомоги жителям Херсонщини. Учора мешканці звільнених територій від міжнародних громадських організацій, благодійників та волонтерів отримали 250 порцій гарячих обідів та 2010 буханок хліба. Також людям передали 33 набори канцелярії, 19 наплічників з наборами канцтоварів для першокласників, 79 гігієнічних наборів та 50 упаковок корму для собак.

10.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Понятівка, Берислав, Михайлівка, Качкарівка, Олександрівка, Антонівка, Берегове, Білозерка, Дніпровське, Велетенське, Станіслав, Козацьке, Микільське, Тягинка, Садове, Нововоронцовка, Одрадокам'янка та місто Херсон. російські військові поцілили в освітній заклад, житлові квартали населених пунктів області, зокрема 11 приватних будинків. Також окупанти пошкодили газопровід, автобус та приватні автомобілі. Через російську агресію 13 людей дістали поранення. Під час нічної дронавої атаки Сили протиповітряної оборони над територією нашої області знищили 5 "Shahed-131/136".

Інформація щодо відновлення території

Працюємо, аби повернути нормальне життя на звільнену Херсонщину. Детальніше про те, що зроблено 10 вересня. Для відновлення світла на Херсонщині працювали 28 бригад – це 153 робітники та 46 одиниць техніки. Минулої доби енергетики виконували аварійно-відновлювальні роботи на лініях, що живлять Архангельське, Високопілля, Нововоскресенське, Нововоронцовку, Урожайне, Велику Олександрівку, Херсон, Білозерку та Комишани. Над відновленням понівечених російськими ударами будівель у Херсоні працювали 37 робітників Херсонської обласної комунальної аварійно-рятувальної служби та ДСНС. Першочергові ремонтні роботи проведено за 18 адресами у житлових будинках та соціальних об'єктах, де OSB-листами закрили 94 вікна. Загалом на деокупованій Херсонщині сапери обстежили 360 420,2 гектарів територій, з них 326 325,8 гектарів – землі сільськогосподарського призначення. На цих територіях виявлено та знешкоджено понад 201,5 тис. вибухонебезпечних предметів. Триває видача гуманітарної допомоги жителям Херсонщини. Учора мешканці звільнених територій від міжнародних громадських організацій, благодійників та волонтерів отримали 250 порцій гарячих обідів, 5120 буханок хліба, 298 продуктових наборів та 1250 пляшок питної води. Також люди отримали 260 гігієнічних наборів.

11.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Придніпровське, Кізомис, Садове, Велетенське, Білозерка, Токарівка, Михайлівка, Ольгівка, Нововоронцовка, Львове, Одрадокам'янка, Миколаївка, Бургунка, Трудолюбівка, Довгове, Нова Кубань, Зарічне, Осокорівка, Червоний Маяк, Ольгине, Козацьке та місто Херсон. російські військові поцілили в Пункт Незламності, житлові квартали населених пунктів області, зокрема 11 приватних будинків. Також окупанти пошкодили приватні автомобілі. Через російську агресію 11 людей дістали поранення, з них - 1 дитина. Під час нічної дровоної атаки Сили протиповітряної оборони над територією нашої області знищили 4 "Shahed-131/136".

Інформація щодо відновлення територій

Працюємо, аби повернути нормальне життя на звільнену Херсонщину. Детальніше про те, що зроблено 11 вересня. Для відновлення світла на Херсонщині працювали 28 бригад – це 153 робітники та 46 одиниць техніки. Минулої доби енергетики виконували аварійно-відновлювальні роботи на лініях, що живлять Архангельське, Високопілля, Нововоскресенське, Нововоронцовку, Любимівку, Велику Олександрівку, Херсон, Білозерку та Комишани. Над відновленням понівечених російськими ударами будівель у Херсоні працювали 39 робітників Херсонської обласної комунальної аварійно-рятувальної служби та ДСНС. Першочергові ремонтні роботи проведено за 16 адресами у житлових будинках та соціальних об'єктах, де OSB-листами закрили 193 вікна. Загалом на деокупованій Херсонщині сапери обстежили 360 420,2 гектарів територій, з них 326 325,8 гектарів – землі сільськогосподарського призначення. На цих територіях виявлено та знешкоджено понад 201,5 тис. вибухонебезпечних предметів. З деокупованих територій Херсонщини евакуювали 32 жителі, з них – 2 дитини. Поїздом виїхала 21 людина, автотранспортом – 11. Триває видача гуманітарної допомоги жителям Херсонщини. Учора мешканці звільнених територій від міжнародних

громадських організацій, благодійників та волонтерів отримали 215 продуктових наборів, 250 порцій гарячих обідів, 2680 буханок хліба та 11170 пляшок питної води. Також людям передали 93 гігієнічних набори.

12.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Архангельське, Берислав, Веселе, Новодмитрівка, Монастирське, Томина Балка, Кізомис, Комишани, Станіслав, Садове, Степове, Одрадокам'янка, Золота Балка, Червоний Маяк, Придніпровське, Трудолюбівка та місто Херсон. російські військові поцілили в територію агропідприємства, житлові квартали населених пунктів області, зокрема 16 приватних будинків. Також окупанти пошкодили господарчу споруду та приватні автомобілі. Через російську агресію 1 людина загинула, ще 10 - дістали поранення.

Інформація щодо відновлення території

Працюємо, аби повернути нормальне життя на звільнену Херсонщину. Детальніше про те, що зроблено 12 вересня. Для відновлення світла на Херсонщині працювали 28 бригад – це 153 робітники та 46 одиниць техніки. Минулої доби енергетики виконували аварійно-відновлювальні роботи на лініях, що живлять Борозенське, Високопілля, Велику Олександрівку, Херсон, Білозерку та Комишани. Над відновленням понівечених російськими ударами будівель у Херсоні працювали 35 робітників Херсонської обласної комунальної аварійно-рятувальної служби та ДСНС. Першочергові ремонтні роботи проведено за 18 адресами у житлових будинках, де OSB-листами закрили 88 вікон. Загалом на деокупованій Херсонщині сапери обстежили 361 466,3 гектарів території, з них 327 910,8 гектарів – землі сільськогосподарського призначення. На цих територіях виявлено та знешкоджено понад 202 тис. вибухонебезпечних предметів. З деокупованих територій Херсонщини автотранспортом евакуювали 8 жителів, з них - 1 дитина. Триває видача гуманітарної допомоги жителям Херсонщини. Учора мешканці звільнених територій від міжнародних громадських організацій, благодійників та волонтерів отримали 250 порцій гарячих обідів, 10320 буханок хліба, 449 продуктових наборів та 29750 пляшок питної води. Також люди отримали 346 гігієнічних наборів та 600 сумок для харчів.

13.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Садове, Білозерка, Велетенське, Берислав, Одрадокам'янка, Миколаївка, Костирка, Козацьке та місто Херсон. російські військові поцілили в навчальний заклад, харчоблок медичної установи; житлові квартали населених пунктів області, зокрема 2 багатоповерхівки та 6 приватних будинків. Також окупанти пошкодили автобус та приватні автомобілі. Через російську агресію 1 людина загинула, ще 7 - дістали поранення.

14.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Томина Балка, Тягинка, Антонівка, Берислав, Станіслав, Велетенське, Кізомис, Понятівка, Новорайськ, Урожайне, Новоберислав, Степне, Садове, Придніпровське, Зміївка, Дудчани,

Архангельське, Любимівка та місто Херсон. російські військові поцілили в об'єкт критичної інфраструктури, освітні та медичний заклади, територію заводу; житлові квартали населених пунктів області, зокрема 2 багатоповерхівки та 22 приватних будинки. Також окупанти пошкодили газопровід, господарську споруду, складське приміщення та приватний автомобіль. Через російську агресію 2 людини загинули, ще 7 - дістали поранення.

Інформація щодо відновлення території

Працюємо, аби повернути нормальне життя на звільнену Херсонщину. Детальніше про те, що зроблено 14 вересня. Для відновлення світла на Херсонщині працює 8 бригад – це 38 робітників та 19 одиниць техніки. Минулої доби енергетики виконували аварійно-відновлювальні роботи на лініях, що живлять Високопілля, Нововознесенське, Велику Олександрівку, Нововоронцовку, Нововоскресенське, Білозерку та Херсон. Над відновленням понівечених російськими ударами будівель у Херсоні працювали 16 робітників Херсонської обласної комунальної аварійно-рятувальної служби та ДСНС. Першочергові ремонтні роботи проведено за 14 адресами у житлових будинках, де ОСБ-листами закрили 43 вікна та 2 дверних отвори. Загалом на деокупованій Херсонщині сапери обстежили 363 243,7 гектарів територій, з них 329 421,5 гектарів – землі сільськогосподарського призначення. На цих територіях виявлено та знешкоджено понад 202 тис. вибухонебезпечних предметів. З деокупованих територій Херсонщини автомобільним транспортом евакуювали 17 жителів, з них - 6 дітей. Триває видача гуманітарної допомоги жителям Херсонщини. Учора мешканці звільнених територій від міжнародних громадських організацій, благодійників та волонтерів отримали 16 продуктових наборів, 1290 буханок хліба, 250 порцій гарячих обідів, 14150 літрів води.

<https://www.facebook.com/zoda.gov.ua?locale>

Зведена інформація, щодо ворожих обстрілів Херсона та Херсонської області з 08.09.2024 - 14.09.2024						
Дата д/м/р	Кількість населених пунктів області, які потрапили під ворожі обстріли	Кількість пошкоджених та зруйнованих будівель та будинків	Кількість пораниених		Кількість загиблих	
			Дорослих	Дітей	Дорослих	Дітей
08.09.24	20	10	11	-	-	-
09.09.24	19	25	5	-	-	-
10.09.24	18	11	13	-	-	-
11.09.24	23	11	11	-	1	-
12.09.24	18	16	10	-	1	-
13.09.24	10	8	7	-	1	-
14.09.24	19	24	7	-	2	-
Всього за тиждень	127	105	64	-	5	-

Зведена інформація, щодо евакуації мешканців Херсона та Херсонської обл. до інших міст України 08.09.2024 - 14.09.2024					
Дата д/м/р	Всього	З них		Евакуйовано	
		Діти	Маломобільні люди	Потягом	Автотранспортом
08.09.24	-	-	-	-	-

09.09.24	17	4	-	8	9
10.09.24	-	-	-	-	-
11.09.24	32	2	-	21	11
12.09.24	8	1	-	-	8
13.09.24	-	-	-	-	-
14.09.24	17	6	-	-	17
Всього за тиждень	74	13	-	29	45

Миколаївська область

08.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

8 вересня, о 08:05 та 16:22 ворог спрямував дрони типу FPV по Куцурубській громаді. Внаслідок чого у с. Дмитрівка пошкоджено житловий будинок та автомобіль. Постраждалих немає. Також, 8 вересня, о 16:50 ворог завдавав мінометних обстрілів по акваторії та о 19:45 – артилерійських обстрілів по м. Очаків Очаківської громади. Пошкоджень зазнав житловий будинок. Внаслідок одного із обстрілів загинула 70-річна жінка.

09.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

9 вересня, о 09:35 ворог спрямував дрони типу FPV по м. Очаків, а о 10:25 здійснив артилерійський обстріл акваторії Очаківської громади. Внаслідок чого пошкоджено автомобіль. Постраждалих немає. Також, 9 вересня, о 16:05 ворог атакував дронами типу FPV, а о 20:00 завдавав артилерійських обстрілів по Куцурубській громаді. Постраждалих немає. Крім того, зранку, 10 вересня, о 06:02 Куцурубська громада знову зазнала ворожих артилерійських обстрілів. Наслідки уточнюються.

10.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

10 вересня, о 11:39 ворог завдавав артилерійських обстрілів по Куцурубській громаді. Постраждалих немає. Також, 10 вересня, о 12:58 під ворожими артилерійськими обстрілами перебувала акваторія Очаківської громади. Постраждалих немає.

11.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

11 вересня, о 16:58 та 17:12 ворог атакував дронами типу FPV Куцурубську громаду. Постраждалих немає.

12.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Уночі, 12 вересня, о 23:05 ворог атакував місто БПЛА типу «Shahed 131/136». В результаті бойової роботи сил та засобів протиповітряної оборони уламки збитого БПЛА впали на територію продовольчого підприємства. Внаслідок чого виникла пожежа, яка була оперативно ліквідована вогнеборцями. Постраждалих немає.

Миколаївський район:

12 вересня, о 10:42 ворог атакував дронами типу FPV м. Очаків Очаківської громади. Внаслідок чого травмовано 16-річну дівчину. Стан постраждалої задовільний, наразі її вже виписали з медичного закладу. Також пошкоджено житловий будинок. Також учора, 12 вересня, о 10:57 ворог спрямував дрони типу FPV по Куцурубській громаді. Внаслідок чого у с. Дмитрівка пошкоджено автомобіль. Постраждалих немає. Крім того, 12 вересня, об 11:28 та 19:35 під ворожими артилерійськими обстрілами перебувала акваторія Очаківської громади. Постраждалих немає.

13.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

13 вересня, о 15:05 та 17:20 під ворожими артилерійськими обстрілами перебувала акваторія м. Очаків та Очаківської громади. Постраждалих немає.

Також, 13 вересня, о 22:30 зафіксовано ворожий удар БПЛА типу «Ланцет» в Куцурубській громаді. Постраждалих немає.

14.09.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

14 вересня, о 08:08, 15:15, 18:00, 18:47 ворог атакував дронами типу FPV Куцурубську громаду та її акваторію.

14.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ ЩОДО ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В ОДЕСЬКІЙ, МИКОЛАЇВСЬКІЙ, ХЕРСОНСЬКІЙ, ЗАПОРІЗЬКІЙ, ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ, АР КРИМ ТА ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ РЕГІОНІ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА

Одеська область

Інформація щодо злочинів та геноциду рф проти громадян України на території Одеси та Одеської області

10.09.2024 Будинок родини Габріелян із Вилкового вже двічі постраждав від дронних атак на місто. Нічні звуки «мопедів», вибухи поруч з сусіднім рибозаводом, які чула сім'я 25 липня та 8 вересня, назавжди закарбувалися в пам'яті та прогнали сон особливо у дванадцятирічній Софійки, яка хоче поїхати з рідної домівки, адже третього

разу вже просто не витримає морально. Про це кореспондентці “Бессарабії INFORM” розповіла власниця понівеченого приватного будинку Ганна Габріелян. Після першого «прильоту» в районі рибозаводу, який стався 25 липня, Ганна щонаочі слідкує за соціальними мережами, спостерігаючи за рухом російських ударних дронів-камікадзе. Каже, що тієї ночі з другої до третьої години несподівано прочитала, що всі «мопеди» направилися на Вилкове. «Я миттєво вихоплюю дочку, і з мамою вилітаю в коридор. А в цей момент у дочки в кімнаті вилітає вікно над її ліжком від вибухової хвилі. Ще б секунда – і я не знаю, що було з моєю Софійкою», – згадує жінка. Вона пояснює, що півтора місяця назад наслідки ворожої атаки для будинку не були такими катастрофічними – вщент було розбито два вікна та вилетіли вхідні двері. Та й психологічно родина цей «подарунок» росіян пережила краще. А недільна атака, як зізнається Ганна, була просто жахливою.

Фото: bessarabiainform.com

Фото: bessarabiainform.com

«Перший вибух я почула ще не такий сильний, він був, як минулого разу. Від цього тільки відкрились двері. А вже другого разу я чула дуже близько «шахед», який пролітав та несподівано знизився... Тоді пролунав такий потужний вибух, що відразу відкрились і вікна, і двері, і дах, і холодильники. Все, що було закрито, все повідкривалося. Всі вікна повилітали, а на голову зразу посипалася земля зі стелі, бо дах упав всередину будинку» – із жахом розповідає Ганна. Цього разу будинок постраждав доволі сильно. В коридорі обвалилася стіна – «дірка аж на чотири пальці». Повилітали всі вікна, навіть нове євровікно, яке родина самотужки встановила п'ять

днів тому після липневої дронаї атаки на Вилкове. Але найстаранніше – з даху впала половина червоної румунської черепиці, яку просто ніде не придбаєш. А та черепиця, що залишилася, від ударної хвилі розвернулася в інший бік. Від пережитого жаху у родини почалися проблеми зі здоров'ям. Із серцем злягла мати Ганни, 55-річна Олена Анатоліївна. А дочка Софійка взагалі перестала спати. «В неділю під час вибухів Софійка навіть прощалася зі мною. Вона хоче як найскоріше поїхати з Вилкового, бо вже морально зломлена. «Мама, це вже другий раз в одне місце. А якщо буде третій?» – питає в мене донечка, а я не знаю, що відповісти. Розумію, що їй треба відвести до психолога», – бідкається жінка. Але Ганна вдячна Богові, що родина фізично не постраждала. Сама жінка отримала лише поріз на нозі, коли з кухні в коридор вилітало розбите скло. Вона каже, що тільки минулої ночі змогла трохи поспати. «У неділю вночі у мене був такий нервовий сміх, як захисна реакція, особливо тоді, коли на дворі побачила, що повністю знесло тридцять метрів забору», – пояснює наша співрозмовниця. Зараз родина Габрієлян потрохи розчищає територію від скла, каміння, черепиці, постійно знаходячи уламки «шахеда». У будинку позабивали всі вікна, потрохи ремонтують дах, бо скоро синоптики обіцяють дощову погоду. Добре, що волонтери передали два склопакети, брезент, балки, дошки та піну, бо першого разу родина за власний кошт усувала наслідки руйнації. «У мене вже опускаються руки. Щомісяця до нас прилітає. Нехай росіяни так сплять щоночі, як ми спали тоді», – проклинає ворога мешканка Вилкового. І таких постраждалих приватних будинків у Вилковому аж дванадцять. Особливо зруйновані три житлові оселі, де пошкоджені дахи, вікна, двері, несучі конструкції. За словами заступниці голови Вилківської громади Юлії Марінової, на будівельні матеріали потрібно близько одного мільйона гривень тільки на приватний сектор. Але вже громади Ізмаїльського району почали допомагати Вилковому будівельними матеріалами та ремонтними пригодами. Наразі в місті обстежуються багатоквартирні будинки. Також сьогодні достеменно не відомо, які фінансові збитки від атаки зазнав готельний комплекс «Дельта». На жаль, «руський мір» приносить на Ізмаїльщину останній рік тільки горе та руйнування.

<https://bessarabiainform.com/2024/09/a-raptom-bude-tretyi-budynok-rodyny-habrielyan-z-vylkovoho-vzhe-vdruhe-stav-mishennyu-rashystskiyh-droniv/>

Інформація щодо наслідків екогеноциду рф у Одеської області

11.09.2024 Коли мова заходить про китоподібних Чорного моря, всі уявляють собі найпопулярніший вид дельфінів Чорного моря - афаліну, саме цей вид дельфінів підходить найближче до берегів, зустрічається зграями по кілька десятків особин та утримується в неволі. Але Чорне море – це домівка для ще двох видів китоподібних: дельфіна білобочки та морської свині. Дельфін білобочка - мешкає переважно подалі від берегів, зрідка трапляється біля берегів, уникає опріснених і забруднених акваторій, під час сезонних міграцій та кормових кочівель може утворювати великі зграї до сотні голів. Звичайна морська свиня (азовка) мешкає в основному в прибережній мілководній акваторії, є найменшим дельфіном у Чорному морі, в умовах неволі живе не більше 2 місяців. До них всіх дуже дбайливе ставлення, всі китоподібні занесені до Червоної книги України, охороняються Міжнародною Червоною Книгою, Червоною Книгою

Чорного моря та Конвенцією з охорони китоподібних – АССОВАМС. Але військова агресія змінила природній баланс, і починаючи з лютого 2022 року почастишали випадки виявлення мертвих китоподібних на береговій лінії. За останніми науковими оцінками всього в Чорному морі, до початку повномасштабного вторгнення, мешкало близько 250 тисяч дельфінів. І по оцінкам науковців після початку війни загинула кожна п'ята тварина у всіх причорноморських країнах. Такі масштаби загибелі дійсно лякають. Скільки ж китоподібних дійсно загинуло – ніхто не знає, бо пораховані цифри, це ті дельфіни, що потрапили безпосередньо до рук дослідників, або їхня загибель підтверджена фото та відеодоказами. Причинами таких катастрофічних втрат вважаються хімічне та акустичне забруднення моря. Перша категорія забруднень води під час війни пов'язана з нафтопродуктами — паливо та олії із суден та літаків, токсична вибухівка та важкі метали з боєприпасів опинилися у воді. Друга категорія забруднень – акустична. Організм дельфінів діє за принципом живого сонара: прийняті сигнали, що передаються, допомагають їм орієнтуватися в просторі. Підводні човни видають сигнали на таких частотах, які можуть бути сприйняті дельфінами. Але сигнали від підводного човна голосніше сигналів дельфінів, тому можуть спричинити акустичну травму дельфіну. Не маючи нагоди орієнтуватися, дельфіни не можуть харчуватися і починають голодувати, можуть розгубитися і панікувати, випадково запливаючи на берег чи підриваючись на морських мінах. Щоб зрозуміти, що відбувається насправді, науковці проводять розтин мертвих тварин, беруть зразки матеріалів та роблять аналізи. Цим займаються переважно у Туреччині, там працюють і українські дослідники. Загалом, знадобиться від 30 до 40 років після війни, щоб відновити популяцію дельфінів.

<https://sw.dei.gov.ua/post/tragediya-chornogo-morya>

11.09.2024 В середині серпня поточного року ворог підступно атакував портову інфраструктуру Одеси. Внаслідок ворожого обстрілу сталося загоряння складського приміщення загальною площею 500 квадратних метрів. На даний час уже підраховано збитки від ворожої атаки. Про це, посилаючись на Державну екологічну інспекцію Південно-Західного округу, повідомляє «Бессарабія INFORM». Маса викидів діоксиду вуглецю, які потрапили в атмосферне повітря, склала майже 40 тонн. Загальний розмір завданої шкоди – понад 120 тисяч гривень. «Інформацію передано до Оперативного штабу при Державній екологічній інспекції України для формування єдиного реєстру збитків, що завдані докільню в результаті збройної агресії», — розповіли в інспекції.

<https://bessarabiainform.com/2024/09/zbytky-vid-ataky-na-portovu-infrastrukturu-odeschyny-syahnuly-ponad-120-tysyach-hryven/>

12.09.2024 Війна не лише несе руйнівні наслідки для людства, але й завдає нищівної шкоди докільню. Південні регіони України, які багаті на унікальні природні ресурси, вже відчувають руйнівний вплив бойових дій. Ці території, що включають заповідники, прибережні зони Чорного моря та степові екосистеми, опинилися під загрозою. Знищення природних середовищ існування: Бомбардування та обстріли призводять до пошкодження екосистем, знищення природних ландшафтів та місць проживання рідкісних видів тварин і рослин. Наприклад, степові території можуть втратити багато зникаючих видів через знищення їхніх природних середовищ. Забруднення водних ресурсів: Річки, озера та прибережні води Чорного моря страждають від забруднення важкими металами, хімічними речовинами та залишками

нафтопродуктів, що виливаються під час військових операцій. Це впливає не лише на морські екосистеми, а й на водопостачання місцевих громад. Пожежі та вирубка лісів: Військові дії часто провокують масштабні лісові пожежі, які виникають внаслідок обстрілів та вибухів. Це призводить до деградації цілих лісових масивів та їхньої нездатності до природного відновлення. Мінування територій: Однією з найбільших загроз для природи є мінування великих площ землі. Це унеможливує подальше використання територій для сільського господарства та відновлення природних ландшафтів. Земля залишається забрудненою і небезпечною для тварин, людей та майбутніх поколінь. Негативний вплив війни на довкілля півдня України матиме довготривалі наслідки, які можуть проявлятися протягом десятиліть. Важливо не тільки відновлювати інфраструктуру після завершення конфліктів, але й докладати значних зусиль для реабілітації екосистем, захисту природних зон і відновлення біорізноманіття.

<https://sw.dei.gov.ua/post/vpliv-viyini-na-dovkillya-pivdennikh-regioniv-ukraini>

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами рф по місту Одеса та населених пунктів Одеської області

08.09.2024 8 вересня, вночі Одещина була атакована ворожими дронами. Повітряна тривога в Одеській області тривала більше трьох годин. Рух ударних БпЛА фіксувалися в районі Сарати, Татарбунарів, Широкого, Вилкового та Кілії. Румунське видання hotnews.ro повідомило, що група російських ударних безпілотників Shahed ввечері 7 вересня порушила повітряний простір Румунії, через що жителів повітів Тулча та Констанца, попередили про ризик падіння об'єктів із повітряного простору. Безпілотний літальний апарат знаходився над територією Румунії в районі Сабанджия, пролетів через Вилкове і продовжив летіти над прибережними водами Одеської затоки. Місто Сабанджия розташоване в Румунії на березі озера Разем, приблизно за 40 кілометрів від кордону з Україною. Згодом командування Військово-повітряних сил повідомило, що у ніч на 8 вересня окупанти завдали удару чотирма керованими авіаційними ракетами Х-59 із Белгородської області – рф та 23 ударними БпЛА типу Shahed. Пізніше Міністерство оборони Румунії підтвердили, що під час чергової атаки рф по Україні в ніч на 8 вересня російський дрон порушив повітряний простір Румунії. Зазначається, що жителі в румунських повітах Тулча та Констанца отримали сповіщення з попередженням RO-Alert о 2:20 та 2:38. У румунському міністерстві також підтвердили, що починаючи з 2:25, два літаки F-16 ВПС Румунії вилетіли з 86-ї авіабази Борча для моніторингу за повітряною обстановкою. Варто зазначити, що мешканці Вилкове чули близько дев'яти вибухів. Як стало відомо “БІ”, через нічну дранову атаку в місті постраждало до десяти будинків, готельний комплекс та об'єкт критичної інфраструктури. На щастя, жертв та поранених немає.

Фото: mahala.com.ua

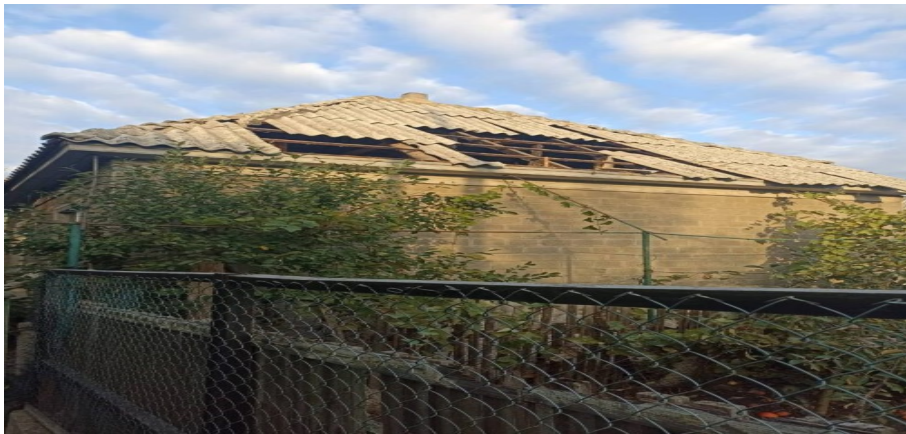

Фото: mahala.com.ua

Триває фіксація та ліквідація наслідків сьогоднішньої російської атаки. Про це повідомив начальник Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер. Станом на 18:30 у місті Вилкове обстежено 12 приватних домогосподарств. Пошкодження будівель, за словами Олега Кіпера, складають від 30 до 70%. “Найближчим часом заплановано обстеження багатоквартирних будинків (де розбиті вікна) та пошкодженого готельного комплексу. Поки відбувається оцінка збитків, території загального користування приводять до належного стану, власникам пошкоджених помешкань надається плівка та інші матеріали для тимчасового закриття вікон”, – повідомив Олег Кіпер. Ворожий обстріл вночі залишив без електроенергії понад 2 тисячі родин на Одещині. Спеціалісти ДТЕК Одеські електромережі 8 вересня відремонтували, пошкоджені обстрілом лінії й відзвітували про відновлення електропостачання. В цілому від початку повномасштабної війни енергетики ДТЕК Одеські електромережі відновили електропостачання для понад 846 тисяч клієнтів, що були знеструмлені через ворожі атаки.

<https://bessarabiainform.com/2024/09/odeschyna-perezhyla-cherhovu-dronovu-ataku-voroha-postrazhdalo-vylkove/>

<https://mahala.com.ua/novyny/u-vylkove-fiksuiut-naslidky-nichnoi-ataky-kudy-zvertatysia-postrazhdalym/>

<https://intent.press/news/society/2024/vorozhij-obstril-vnochi-zalishiv-bez-elektroenergiyi-ponad-2-tisyachi-rodin-na-odeshini/>

08.09.2024 Минулої ночі армія рф атакувала Одещину "шахедами". Влучання зафіксували у місті Вилкове. Унаслідок атаки частково зруйнований ресторанно-

готельний комплекс, а також пошкоджені житлові будинки. У деяких людей вибиті вікна та двері. Деталі — у матеріалі Суспільного. Під час атаки на території готельно-ресторанного комплексу перебували люди. Ніхто з них не травмувався, однак будівлю частково зруйновано. На підлозі лишились уламки скла та цеглини від споруди, вибиті вікна та двері. Поряд з комплексом розташовані житлові будинки. "Почалося десь на пів третю, підхопилася, дві стіни. З сусідами поспілкувалася, чекали другого нальоту. А потім близько 5 години сюди вдарило, це було найстрашніше. Воно свистіло, як бензопила, з таким скрежетом, і дуже низько чути було. Після цього напилася корвалолу, напилася пігулок, а як може бути?" — розповіла про події ночі місцева жителька Тетяна.

Фото: suspilne.media

У місцевого жителя Анатолія також вибило вікно вибуховою хвилею: "Я лежав, подушку на голову, а що робить? Страшно було звичайно. Балкони посипалися, у мене одне вікно вибило й в кухні лопнуло, рама лопнула".

Фото: suspilne.media

Повітряна тривога тривала на Одещині понад три години. Безпілотники російська армія запустила з акваторії Чорного моря, повідомили в Силах оборони Півдня.

<https://suspilne.media/odesa/831817-armia-rf-atakuvala-odesinu-dronami-poskodzeni-zitlovi-budinki-ta-gotelno-restorannij-kompleks>

12.09.2024 У мережі заявили, що близько 12:11 в Одесі чули звуки вибуху. За даними місцевих ЗМІ, вибух пролунав у районі міста Южне в Одеському районі. Повітряну тривогу в Одеській області оголосили о 12:03.

Дым в области после ПРИЛЁТА

Фото: https://t.me/odessa_infonews

Повітряні сили ЗСУ повідомляли про загрозу застосування ворогом балістичного озброєння у південних областях України.

<https://www.rbc.ua/rus/news/odesi-prolunav-vibuh-viyskovyi-poperedzhali-1726132722.html>

13.09.2024 Одна людина травмована внаслідок нічної атаки дронів на Одесу та район. У десятках приватних будинках вибиті вікна, пошкоджені гаражі, авто та прибудови, повідомили в облادміністрації. 74-річному постраждалому медики надали допомогу на місці. В нього різана рана руки. Всього пошкоджено скління у 20 будинках, пошкоджені дві прибудови, дісталось й чотирьом гаражам та стільком же авто.

Фото: dumskaya.net

Одеситка Катерина Міхейцева розповіла «Думській», що фрагменти дрона опинилися просто поруч із її будинком. «Крізь сон подумала, що п'яні на мопеді ганяють. Мало у вікно не заїхали. Дуже пощастило, що дрон упав саме так і там, між будинками, не зачепивши парковку під вікнами і не вибухнув. Приїхали поліцейські, побачили

частину дрона, яку я сприйняла за мотор, і всіх відправила по домівках. Потім приїхали, мабуть, сапери. До завершення комендантської години проїзд вулицею було відкрито», — поділилася Катерина. Дрони випустили з тимчасово окупованого Криму. Протягом майже години тривала напружена бойова робота сил ППО. 13 вересня кореспондентка Odesa Online побувала на місці ліквідації наслідків російської атаки «шахедами» та поспілкувалася з однією з місцевих мешканок Маргаритою. Жінка каже, що дуже злякалася – один з ударних БПЛА пролетів приблизно у семи метрах від її будинку. За словами Маргарити, під час атаки була з чоловіком вдома, бо у цьому районі немає жодного сховища. «Вилетіли шибки, розбило гараж, побило машину. Дах.. Зараз піде дощ – буде хата текти», – каже жінка. Маргарита каже, що дуже налякана. «Спочатку був спокій. Потім був якийсь «вибух», а зараз вже паніка – ти просто не знаєш, що буде далі. Раніше тут пролітало. Ми чули, але так – перший раз. Ми думали, що в нас більш-менш безпечний район. Коли пролітало, ми чули звуки. Було страшно, але не так, як сьогодні».

Фото: topor.od.ua

Внаслідок нічної атаки на Одесу «шахедами», було пошкоджено 27 житлових будинків у Пересипському районі. На місці працює оперативний штаб та волонтери. Про це повідомили в Одеській міськраді. Зранку 13 вересня комунальники разом з волонтерами розпочали ліквідацію наслідків. Також з постраждалими працюють представники «Червоного хреста», забезпечується харчування людей. російські повітряні атаки стали причиною складної ситуації в енергосистемі Одеської області. ДТЕК Одеські електромережі повернули світло у домівки майже 14 тисяч родин Одещини, які були знеструмлені через ворожу атаку цієї ночі. Прокурори разом з іншими правоохоронцями документують наслідки обстрілу. Розпочато досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни згідно з ч. 1 ст. 438 КК України.

<https://dumskaya.net/news/nochnaya-ataka-dronov-voennye-moryaki-sbili-dve-185957/ua/>

<https://yug.today/enerhetyky-povertaiut-svitlo-u-domivky-iaki-buly-znestrumleni-cherez-nichnu-vorozhu-ataku-odeshchyny/>

https://24tv.ua/ataka-shahedami-13-veresnya-pravoohorontsi-rozsliduyut-obstril_n2640386

<https://topor.od.ua/na-meste-lykvydatsyy-posledstvyi-ataky-po-odesse-razvernuly-operatyvnyi-shtab/>

<https://odessa.online/shahed-proletiv-duzhe-blizko-do-budinku-odesitka-rozpovila-pro-nichnu-rosijsku-ataku-foto/>

14.09.2024 Другу ніч поспіль російські терористи атакували ударними безпілотниками Одеський та Ізмаїльський райони. Напружена бойова робота сил ППО тривала більше трьох годин. Внаслідок падіння уламків дронів у передмісті Одеси на території приватного домогосподарства зруйновано 3 споруди, пошкоджено житловий будинок та гараж. Загиблих та постраждалих людей немає. Крім того, в Одеському районі падіння уламків БПЛА на території житлового сектору спричинили загорання даху приватного будинку. Пожежу площею 10 м² оперативно власноруч ліквідували господарі. На іншій локації внаслідок російської атаки загорівся автомобіль та складське приміщення. Співробітники ДСНС оперативно ліквідували вогонь. Інформація про постраждалих не надходила.

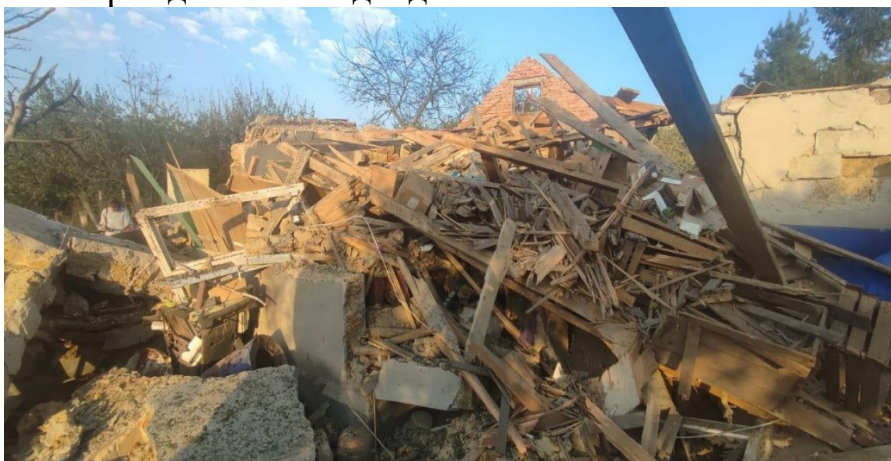

Фото: dumskaya.net

Фото: dumskaya.net

В Одеському районі падіння уламків БПЛА на території житлового сектору спричинили загорання даху приватного будинку. Пожежу власноруч ліквідували власники будівлі. На іншій локації внаслідок атаки загорівся автомобіль та складське приміщення. Прокуратура відкрила кримінальні провадження за фактом порушення законів та звичаїв ведення війни. Мешканка пошкодженого будинку Валентина у момент атаки була з чоловіком вдома: "У цей час ми були вдома, з чоловіком спали на дивані. Почалася тривога, почалася стрільба, ППО почали збивати "шахеда", шум. Сподівалися, що це все пройде, як і звичайно, міне, пролетить, не долетить. А на цей раз почули сильний писк "шахеда" і зрозуміли, що йде до нас приліт", — розповіла

жінка. Унаслідок атаки зруйнувало літню кухню та сарай Валентини, а також здійнялась пожежа, яку допомагали тушити сусіди: "На мене полетіли мої вазони на вікні, пальми, скло з вікон, штори. Я повернула голову в вікно і побачила просвіт. Зрозуміла, що літньої кухні немає, сараю немає, і дерев, які колись росли, теж немає дерев. Це був, звісно, страх. Тримали себе в руках, орієнтувалися. Почалася пожежа, почали горіти дерева. Прийшли, правда, сусіди. Тушили постійно, тому що вітер був, воно все час розгоралося, не подавалося, не тушилося. Ми перекрили воду, ми перекрили газ, вимкнули світло для безпеки. Отакий жах ми пережили", — поділилась спогадами жінка.

Фото: suspilne.media

В Ізмаїльському районі пошкоджено стіну ангара, вікна і двері дачного будинку без послідуєчого загорання. Загиблих та постраждалих також, на щастя, немає. Правоохоронці фіксують наслідки чергового терористичного акту росіян проти цивільного населення Одещини.

<https://dumskaya.net/news/nad-odesskoy-oblastyu-nochyu-sbili-devyat-vrazhe-185965/ua/>

14.09.2024 Увечері суботи, 14 вересня 2024 року, здійснив ракетний удар по Одеському району. Сигнал повітряної тривоги пролунав о 20.17. А вже о 20:18 моніторингові телеграм-канал поінформували про загрозу балістики і за хвилину – про вихід ракети у бік Чорноморська. Вибух одесити почули о 20:20. Внаслідок удару російських окупантів двоє людей загинули й одна дістала поранення. Як повідомив очільник ОВА Олег Кіпер, ворог вбив подружню пару: чоловіка 1958 р.н. і жінку 1962 р.н.

Фото: dumskaya.net

«Також постраждала 65-річна жінка. Вона отримала осколкове поранення голови та правого кульшового суглоба. Постраждалу госпіталізовано в лікарню в стані середнього ступеня тяжкості», — зазначив губернатор. Внаслідок ракетної атаки, за попередньою інформацією, із забороненою касетною бойовою частиною, у передмісті Одеси пошкоджено житлові будинки та господарські споруди. Правоохоронці фіксують наслідки удару.

<https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/odesu-strusonuv-potuzhniij-vibukh-vorog-atakuvav-ballistikoyu>
<https://dumskaya.net/news/v-rezultate-udara-okkupantov-po-odesskomu-rayonu-185971/ua/>

Інформація про відновлення території, житлових будинків інших об'єктів інфраструктури, які були зруйновані під час війни в місті Одеса та в населених пунктах Одеської області

10.09.2024 У місті Вилкове тривають роботи з ліквідації наслідків російської атаки на Ізмаїльський район в ніч на 8 вересня. Кожна громада Ізмаїльщини долучилась до надання допомоги з відновлення пошкоджених будинків.

Фото: bessarabiainform.com

Фото: bessarabiainform.com

Ізмаїльська громада відправила три бригади будівельників, Суворовською ТГ були передані OSB-плити, Ренійською, Саф'янівською, Кілійською — будівельні матеріали для монтажу покрівлі та встановлення вікон. Крім того, волонтери передали 1000 м² металочерепиці, плівку та OSB-плити. Наразі будівельники проводять першочергові заходи із захисту від негоди та демонтують пошкоджені та аварійні будівельні конструкції. «Дякую всім, хто долучився до ліквідації наслідків ворожих атак на мирне населення. Завдяки об'єднанню громад Ізмаїльського району, представників бізнесу та волонтерів ми можемо оперативно допомагати нашим громадянам, які опинилися у скрутних обставинах», – наголосили в Ізмаїльській РВА.

<https://bessarabiainform.com/2024/09/hromady-izmailskoho-rayonu-dopomahayut-vylkovomu-vidnovlyuvatysya-pislya-vorozhoi-ataky/>

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Одеса та населеним пунктам Одеської області з боку країн партнерів

10.09.2024 Всесвітня продовольча програма Організації Об'єднаних Націй погодилася перерахувати Міністерству освіти України до 30% вартості харчування для понад 160 тисяч молодших школярів України в тому числі й в Одеській області. Всесвітня продовольча програма (ВПП), або Світова продовольча програма — ланка Організації Об'єднаних Націй з питань надання харчової допомоги, найбільший підрозділ гуманітарної допомоги. СПП забезпечує харчами близько 90 мільйонів людей протягом року, 58 з яких — діти. Відповідні угоди з містами, за даними МОН, будуть підписані вже невдовзі. Всесвітня продовольча програма ООН фінансує 30% щоденного харчування для українських школярів 1–4 класів від 2022 року. Минулого навчального року такими обідами були забезпечені понад 102 тисячі дітей із 13 областей. Відповідно до умов програми право на отримання допомоги мають люди з інвалідністю з дитинства та діти з інвалідністю

<https://www.nikpravda.com.ua/oon-zabezpechyt-tretynu-vartosti-harchuvannya-shkolyariv-mykolayivshhyny>

Інформація, що стосуються роботи портів міста Одеси та Одеської області

10.09.2024 Через українські дунайські порти нині йде вдвічі менше вантажів, порівняно з рекордними показниками 2023 року (а тоді це було 29 млн тонн). Та це щонайменше втричі більше, ніж було до повномасштабного вторгнення, кажуть у Мінрозвитку. Нагадаємо, що в останні роки до великої війни вантажообіг портів регіону складав 3-5 млн тонн на рік. Повернення до попередніх рекордних показників, які були у період блокування портів Великої Одеси, не буде, зазначив заступник міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України Сергій Деркач. Але на збереження нинішніх показників у міністерстві сподіваються. Мовляв, якщо зерно, в основному, повернулося на "велику воду", то є ще й інші, традиційні для Дунаю вантажі. "Нам потрібно тримати цей коридор у робочому стані на випадок, якщо ворог знову вдарить по портах Великої Одеси. Тобто йдеться про логістичну безпеку", - зазначив посадовець.

Зерно крізь пальці

Зернові вантажі повернулися до глибоководних портів на Чорному морі закономірно. У Міністерстві агрополітики та продовольства України в червні зазначали, що на них зараз припадає 75% агроекспорту, а на дунайські порти - лише 12%. А у серпні, за словами аналітика ринку зерна та логістики "Украгроконсалт" Максима Харченка, загальна частка експорту агропродукції через них збільшилася до 79%, що є найбільшим щорічним показником. Тим не менш, аграрні вантажі через дунайські порти йдуть. У першу чергу їх експортують ті гравці, які зробили інвестиції у інфраструктуру у цьому регіоні. Так, приблизно половина вантажів "Нібулону" йде через одеські порти, а половина - через Дунай. Незважаючи на те, що логістика виходить на декілька євро на тонні дорожче. "На сьогоднішній день через порти Дунаю йде справді набагато менше вантажів, ніж у 2022 та 2023 роках. Та після початку війни дунайська інфраструктура зазнала позитивних величезних змін, підприємства побудували елеватори, склади, навантажувальні комплекси тощо", - говорить операційний менеджер компанії Avalon Shipping Катерина Кононенко. "Більш того, великі фірми відкривали агенції в українських річкових портах, і самі агентували судна, які приходили за їхніми вантажами. Багато хто з них залишився на Дунаї і після відкриття портів Великої Одеси, бо дуже великі кошти вкладено в регіон", - пояснила вона ЦТС. Потужності навіть надмірні. "У нас є можливості через Ізмаїл возити до 300 тисяч тонн, сьогодні це надлишкова можливість, вона нам не потрібна", - сказав у нещодавньому інтерв'ю власник компанії "Нібулон" Андрій Вадатурський. Але при цьому зазначив перспективність розвитку напрямку, у тому числі за рахунок будівництва у Ізмаїлі переробних потужностей. "З початком війни ринок трейдерів змінився, з'явилося багато нових компаній. Не всі вони торгують партіями по 20 тисяч тонн, багато імпортерів і експортерів навчилися оперувати партіями по 3-5 тисяч тонн. У нас, приміром, є навіть досвід завантаження тисячі тонн на маленьке судно. Цим компаніям вигідно працювати на Дунаї", - запевняє Кононенко.

Дорога Констанца до обіду

В 2023 році румунський порт Констанца перевантажив рекордні 36 млн тонн зерна, що було на 50% більше, ніж у попередньому році. Із зменшенням експорту українського збіжжя через Ізмаїл, дзеркально впав він і в румунській гавані. "Наразі цей показник становить приблизно 4,24 млн тонн. У липні з Констанци відправили 380 тис. тонн українського зерна", - каже Максим Харченко. "Це при тому, що румунська адміністрація саме збільшила кількість лоцманів і реалізувала проект навігації у нічний час. Цей механізм напрацьовувався дуже довго", - додає Катерина Кононенко. Крім

того, Румунія цього року майже вдвічі знизилася каналний збір. А ще - планує для експорту українського зерна скоро відкрити додаткову якірну стоянку в Констанці. Що дозволить перевантажувати близько 100 тисяч тонн зерна на місяць. Раніше, в березні 2023 року, йшлося взагалі про створення п'яти стоянок для рейдової перевалки саме для перевантаження українського зерна з барж на великотоннажні судна. Це був результат спільної роботи урядів Єврокомісії, Румунії і України. "Румуни дуже повільні в цьому плані. Додаткові якірні стоянки були актуальні ще минулого року, а зараз, коли працюють морські порти України, чи є потреба?", - розмірковує один з експертів ринку. Втім, комерційний директор Soul Marine Іван Ніякий говорить, що зайвим додатковий рейд не буде. "Процес відкриття додаткової рейдової перевалки - це зусилля як української, так і румунської сторін. Навіть якщо нині вантожопотік зменшився, краще мати ширші можливості вже зараз, ніж у разі форс-мажору починати все з нуля", - сказав він у коментарі ЦТС. Гендиректор Українського Дунайського пароплавства Дмитро Москаленко запевняє, що додаткова стоянка - це можливість посилити конкурентні переваги дунайського напряму експорту. Крім того, УДП стало перевозити до Констанци зернові з Угорщини. Саме УДП минулого року було одним з ініціаторів її створення, адже тоді потужності терміналів порту не вистачало для перевалки зерна з України. Тоді в порту перебувало до 600 барж з зерном, і очікування на вивантаження могло тривати понад місяць. Рік тому Москаленко також ділився планами УДП створити дочірню компанію і робити перевалку зерна на морські судна у Констанці самостійно. Наразі флот УДП повернувся до перевезень зерна з українських портів до Констанци. У липні "Нібулон", значна частина флоту якого заблокована у Миколаєві, почав використовувати флот УДП, відправивши з Ізмаїла до Констанци перший спільний караван барж.

Пальним не залитися

Коли заступник міністра Деркач говорив про розрахунок на "традиційні для Дунаю вантажі", то назвав, зокрема, нафтопродукти. У перші місяці повномасштабної війни потрібно було оперативно знайти альтернативу імпорту пального з росії та білорусі, який у 2021 році займав значну частку на українському ринку бензинів та дизпалива. А ще - переорієнтувати те паливо, яке приймали морські порти. Тоді дунайські порти й отримали цей вантажопотік. "Дунай справді поки що є основним шляхом доставки в Україну палива - дуже багато танкерів заходять до Ізмаїлу і Рені. У зворотному напрямку вони везуть олію. Крім того, саме через Дунай йде більша частина імпорту добрив в Україну", - говорять в Avalon Shipping. За оцінками трейдерів, нині через Дунай йде до третини від загальних поставок палива в Україну. Воно надходить з Греції, Туреччини, більш близьких портів Румунії та Молдови. Втім, паливо йде через дунайські порти вимушено, каже власник компанії Orange Oil Роман Румянцев. "Наразі танкерам просто не дозволяють заходити до морських портів України. Військові не дають на це добро, і Мінінфраструктури, відповідно, не дає дозволу нам. Але якщо говорити про більш віддалену перспективу і роботу за інших умов, то кількість заходів танкерів до дунайських портів однозначно зменшиться", - запевнив він ЦТС. "Тим не менш, у Ізмаїлі пальне відвантажували і до війни. Тому цей вантаж залишиться, просто вже у інших обсягах", - додає він. Сама Orange Oil має у тому числі досвід постачань до Ізмаїлу бензину не з моря, а з верхнього Дунаю - завозила його з Угорщини. До того ж,

у майбутньому транспортувати пальне до дунайських портів стане менш вигідно через втрату зворотного вантажу - олії. Голова Ради директорів групи AllSeeds В'ячеслав Петрище очікує запровадження жорсткої заборони на перевалку олії терміналами, переобладнаними із нафтових. "Вперше подібна практика виникла на Дунаї, через який у перший рік війни перевалювалися всі вантажі. На якість терміналів у цей період мало хто звертав увагу. Очищали нафтобази, переводили їх у режим навантаження олії. У тій же Туреччині, куди відправляли олію з таких терміналів, заплющували на це очі. Але після гучного скандалу, в епіцентрі якого Україна опинилася в 2008 році, в Європі імпорту такої олії заборонено. Відповідно до норм НАССР, запроваджених у Європі після 2008 року, це заборонено. І при транспортуванні олії ця вимога в Україні виконується - ніхто в залізничних цистернах олію після нафтопродуктів не перевозить", сказав він у інтерв'ю раніше. За його словами, Європа - один із основних ринків, куди Україна експортує олію сьогодні. І якщо така олія потрапить до ЄС, може повторитись ситуація 2008 року, коли в Євросоюзі повністю заборонили експорт олії з України. "Танкери після нафтопродуктів замивають, але це нічого не змінює. Авто і залізничні цистерни теж замивають, але це ні на що не впливає. Є стандарти Європи. Подобається нам це чи ні", - наголосив Петрище в коментарі ЦТС. "У 2008 році я спілкувався з Єврокомісією персонально і в купі з європейськими компаніями, і з асоціаціями. Ми намагалися пояснити, що це безпечно і все таке інше, і що не всі в Україні це роблять, і що багато хто збанкрутує, в тому числі в Європі (там прийняли рішення повернути з прилавків всю продукцію, де є соняшникова олія; і можете уявити які збитки європейські компанії понесли), і все таке... Відповідь була дуже чітка: "нам начхати на ваше фінансове становище, замість вас прийдуть інші - ті, хто не порушує наших законів". Крапка. Велика і жирна, як наша олія. І просто був заборонений імпорту Європу всієї продукції з України", - нагадав ЦТС голова ради директорів AllSeeds. "Сьогоднішні бізнесмени і урядовці досить молоді - у 2008 році вони ще до школи ходили і не знають цього, але "незнання законів не відмінює відповідальність". Я знаю, як це було, і точно знаю, як воно буде...", - додав він. Ще один вантаж, який покращив дунайську статистику - це мінеральні добрива. Але сподіватися на великі обсяги імпорту дунайським портам України тут не доводиться. Цей вантаж також повертається до портів Великої Одеси. Хоча деякі гравці все ж-таки роблять ставку на Дунай. Як компанія "Еліксир Україна", яка приватизувала порт Усть-Дунайськ. "Ми продовжимо імпортувати добрива, як імпортували. Стабільно 200 тис. тонн на рік. Якщо відкриється Дніпро - почнемо з Усть-Дунайська поставки на Херсонщину, бо водна логістика найдешевша", - казав власник компанії "Еліксир Україна" Валерій Віхренко. І зазначав, що надалі Усть-Дунайськ буде використовуватися саме для перевалки генеральних вантажів. У іншому інтерв'ю Віхренко щоправда повідомив, що планує в подальшому не використовувати для перевалки об'єкти у Вилковому і Кілії, а збирається купити й розвивати термінал на 40-му кілометрі Дунаю. Оскільки територія, на якій розташовані об'єкти компанії, знаходиться у безпосередній близькості від рекреаційної зони. Загалом же учасники ринку кажуть, що у профільних державних структурах часом вимальовують більш райдужні перспективи, базуючись на інтересі компаній. Проте, виявивши інтерес, бізнес робить детальні прорахунки - і інтерес цей втрачає. Приміром, як розповіли ЦТС у "Інтерпайп", компанія дуже уважно вивчала можливості використання Дунаю для здійснення доставок до країн ЄС. "Але, на жаль, поточний рівень сервісу не дозволяє конкурувати з прямими автомобільними

перевезеннями ані з економічної точки зору, ані з точки зору транзитного часу", - сказав директор із закупівель і логістики компанії "Інтерпайп" Олексій Яновський.

Не перевалкою єдиною?

Зацікавлені у розвитку Дунаю компанії сподіваються, зокрема, і на певне сприяння з боку держави. Таке, як зниження залізничного тарифу. Раніше ЦТС вже писав на цю тему. "Експорт українських зернових через Дунай збережеться лише у випадку здешевлення усіх складових логістичного ланцюгу. Порівняно з минулим роком ставки фрахту на річкові перевезення з України в Румунію знизились втричі. Працюємо над зменшенням тарифу на залізничні перевезення до Ізмаїлу", - зазначав нещодавно Дмитро Москаленко. Проте сама "Укрзалізниця" каже: знижку на перевезення агропродукції не надасть, допоки не буде відповідного рішення уряду. Саме у постанові Кабміну мають бути визначені джерела компенсації вказаних витрат. А як зазначає заступник директора департаменту технології перевезень та комерційної роботи УЗ Валерій Ткачов, знижка 30%, яку просять аграрії, може навіть не компенсувати різницю між вартістю доправлення агропродукції до портів Великої Одеси і портів Дунаю. Тож, доводиться шукати інші можливості зниження вартості експорту. Наприклад, за рахунок пришвидшення оборотності барж між Ізмаїлом та портом Констанца. "Той самий "Нібулон" приділяє особливе значення плановій оборотності флоту, надійності графіка перевезень. Це дозволяє забезпечити сталі витрати при високій інтенсивності перевезень, дешевшає фрахт. Компанія навіть відмовляється брати зворотній вантаж з Констанці, якщо бачить, що це перевезення виб'є з графіку", - розповів ЦТС експерт у сфері логістики Олександр Лисенко. До Констанци прямують зернові, у зворотному напрямку - мінеральні добрива тощо. Але зворотній вантаж є не завжди. Традиційною для Ізмаїльського порту є продукція гірничо-металургійного комплексу. У 2023 році УДП відновило рейси на Середній Дунай зі сподіванням, що саме він відіграватиме ключову роль в перевезеннях. Зокрема, йдеться про доставку української залізної руди для європейського металургійного комбінату HBIS Serbia. Наприкінці 2022 року компанії уклали контракт, який передбачає перевезення 500 тис. тонн руди. У компанії прогнозували, що у 2024 році частка ГМК в її структурі перевезень може зрости з 23% до 50%. У середньо- та довгостроковій перспективі УДП хотіло б наростити перевезення залізорудної сировини до 1,5 млн т на рік. Звісно, якщо буде відповідний попит на ринку. Втім, нещодавно керівник УДП констатував, що обсяги залізорудної сировини дуже незначні. "Доцільніше тимчасово поставити частину флоту у відстій, ніж працювати у збиток і створювати заборгованість", - зазначив він, додавши, що низькі фрахтові ставки та обмежена вантажна база - реалії, в яких доведеться працювати ще тривалий період. Власне, як і іншим компаніям. Тож, бажаним і далі працювати на Дунаї, доведеться шукати нові вузькі ніші і вантажі. Як приміром, компанія "РеніЛіс", що, крім іншого, планує перевалювати в порту Рені зріджений газ. До речі, ця компанія була одним із перших суб'єктів спеціальної економічної зони "Рені", яка була створена на території Ренійського порту в 2000 році. І тут доречно згадати думку, яку ЦТС вже озвучував в попередньому матеріалі - про доцільність створення переробних потужностей і нових промислових зон на території портів "дунайського кластеру". Можливо, саме створення

тут вільної економічної зони і допоможе утримати або навіть збільшити обсяги перевалки у майбутньому.

https://cfts.org.ua/articles/trimay_dunay_shirshe_chi_vdastsya_zberegiti_ninishni_obsyagi_perevalki_na_richt_si_2052/142759

11.09.2024 За підсумками серпня 2024 року 7 млн т. вантажів оброблено морськими портами України, що більш ніж в два рази перевищує аналогічний показник 2023 року в 3,3 млн т. Лідери вантажообігу зернові та рудні вантажі - 4 млн т. (проти 2,3 млн т. у 2023 р) та 1,2 млн т. (проти 195 тис. т. у 2023 р) відповідно. Вантажообіг через Український коридор у серпні склав 5,9 млн т, з яких – 3,6 млн т. – продукція українських аграріїв. Загалом за січень - серпень 2024 року порти України обробили майже 67 млн т. (проти 37,7 млн т. у 2023 р). Оброблено 7 769 суден, проти 9 732 у 2023 році.

https://www.facebook.com/uspa.gov.ua/posts/815824617391351?ref=embed_post

13.09.2024 У серпні експорт аграрної продукції зріс на 9% до 4,6 млн тонн. Зростання є сезонним і зумовлене збільшенням експорту цьогорічного врожаю. Частка чорноморських портів в експорті в серпні цього року становила 78%, а ще 5,4% було експортовано автомобільним транспортом, що є найвищим показником за останні 11 місяців.

<https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>

14.09.2024 Від початку повномасштабної війни росія здійснила понад 50 атак на портову інфраструктуру. Загалом РФ знищила та пошкодила понад 280 об'єктів. Про це повідомив заступник міністра з розвитку громад, територій та інфраструктури Сергій Деркач під час міжнародної конференції United for Justice. Accountability for the Attacks against Civilian Objects. "На жаль, практика атаки на портову інфраструктуру та цивільні судна з боку країни-агресора є системною. За час повномасштабної війни вже відбулось понад 50 таких атак із використанням ракет та дронів, знищено та пошкоджено понад 280 об'єктів інфраструктури та 17 цивільних суден", — йдеться в повідомленні. За інформацією Деркача, росія з 4 лютого 2022 року знищила понад 100 тисяч тонн зернових вантажів.

https://news.pn/uk/RussiaInvadedUkraine/314886#google_vignette

14.09.2024 російські війська посилюють атаки на інфраструктуру Одещини та Дунайські порти. Окрім цього, загарбники також готують удари по українській газотранспортній системі у відповідь на успіхи експорту зерна та наближення зими. Про це у суботу, 14 вересня, в етері телемарафону "Ми — Україна" повідомив керівник безпекових програм Центру глобалістики Стратегія ХХ Павло Лакійчук. За його словами, протягом останніх днів над Чорним морем спостерігається підвищена активність: українські війська збили російський винищувач, який намагався завдати удару по радіолокаційних станціях, що контролюють ситуацію на морі та в повітрі. "По-перше, це свідчить про те, що врожай ми зібрали. І зараз зерно потекло на експорт, значить в полі у нас все добре, чи не так погано. І ворогу це дуже не подобається. Знову осінній зимовий сезон, знову удари по нашій портовій інфраструктурі з метою, по-перше, зупинити потік коштів Україну", — сказав експерт. Як каже Павло Лакійчук, про це свідчить і те, що російський бомбардувальник Ту-22 завдав удару по балкеру в

економічній зоні Румунії, який прямував з українським зерном. Одночасно відбулися атаки дронами-камікадзе та ракетні обстріли Дунайських портів України, що свідчить про систематичні спроби Росії зупинити експорт зерна та перешкодити потоку доходів, які Україна використовує для оборони.

<https://odesa.novyny.live/rosiia-atakuie-porti-odeshchini-ta-gotuie-udari-po-gazotransportnii-sistemi-199895.html>

Миколаївська область

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами РФ по місту Миколаїв та населених пунктів Миколаївської області

09.09.2024 Ввечері, 8 вересня, росіяни знову обстріляли місто Очаків на Миколаївщині. Як повідомляє прес-служба Головного управління ДСНС України в Миколаївській області, внаслідок одного з обстрілів сталось руйнування одноповерхового житлового будинку.

Фото: www.0512.com.ua

За інформацією поліції, в будівлі знаходилась загибла господарка. Рятувальники прибули на місце та під час розбору будівельних конструкцій деблокували тіло загиблої жінки 1953 р.н.

<https://www.0512.com.ua/news/3828820/u-dsns-pokazali-zrujnovanij-budinok-v-ocakovi-de-zaginula-zinka-foto>

Інформація щодо відновлення території, житлових будинків та інших об'єктів інфраструктури які були зруйновані під час війни у місті Миколаїв та населених пунктах Миколаївської області

11.09.2024 У середу, 11 вересня, до Миколаєва з робочим візитом прибула директорка Бюро кризових ситуацій ПРООН Шоко Нода. Разом з представниками міської влади вона оглянула роботи з розбору завалів зруйнованого корпусу

педагогічного університету. Демонтаж організація розпочала зі зруйнованого ракетним ударом влітку 2022 року корпусу №2. Згідно з експертизою, частина будівлі була визнана аварійною. Станом на початок вересня будівельники виконали вже понад 65% демонтажних робіт. Завершення планується за два тижні, повідомив інженерний аналітик ПРООН в Україні Олексій Печений. — Університет імені Сухомлинського це перший об'єкт, де ми почали демонтаж. З інженерної точки зору це складніше, ніж будівлі в інших регіонах, тому що це частковий демонтаж. Потрібно розуміти, що частина будівлі повинна залишатися на місці і не має зруйнуватися після нашої роботи. Тому обрізання труб, поводження з великими конструкціями залізобетонними та сам вивіз сміття — це технічні складнощі. Але все йде за планом. Близько двох тижнів ще триватимуть роботи, — каже Олексій Печений.

Фото: nikvesti.com

За роботою будівельників спостерігала і директорка Бюро кризових ситуацій ПРООН Шоко Нода. Посадовиця розповіла, що мета її візиту — особисто побачити, як працює команда UNDP в Україні. — Я прибула з Нью-Йорка, щоб особисто побачити, як тут працює моя команда. Я дуже пишаюсь їх роботою. Команда на Миколаївщині зіткнулась з тим, що почала процес реконструкції ще під час тривалих бойових дій. Але найбільший виклик для Миколаєва не лише реконструкція, це — нова економічна візія для цього регіону. Разом з владою ми працюємо над новою побудовою економічної моделі, — розповіла Шоко Нода. Вона також підкреслила, що організація активно займається не лише демонтажем пошкоджених будівель, а й сортуванням і переробкою будівельних відходів. — Ми приділяємо значну увагу рециркуляції будівельного сміття. Сортуємо матеріали на ті, які можна переробити, і ті, що мають бути утилізовані. Ми підтримали створення першого центру з переробки в Київській області. Програма ресайклінгу, вважаю, перший етап у відновленні України, — додала директорка Бюро кризових ситуацій ПРООН. Наразі завершено 20% робіт із сортування та вивезення будівельних відходів з території університету.

<https://nikvesti.com/news/public/294646-proon-oglyanuly-demontazh-zruynovanogo-korpusu-universytetu-u-mykolayevi#group-7>

14.09.2024 Громади Миколаївської області станом на 14 вересня внесли понад 400 проєктів до Державної цифрової екосистеми для підзвітного управління відновленням DREAM. Платформа допомагає громадам заявити про свої потреби, залучити фінансування на відбудову та ремонт. Також сформувати інвестиційний

портфель, щоб привернути увагу донорів. Про це йшлося в етері "Українського радіо. Миколаїв". Заступник начальника управління департаменту містобудування, архітектури, капітального будівництва та супроводження проєктів розвитку Миколаївської ОВА Євген Скарлат говорить, до екосистеми DREAM фахівці установи внесли 26 проєктів. Департамент допомагає громадам у роботі з платформою. "Взагалі громади внесли 436 проєктів, що доволі значна кількість. Найбільш активна — Миколаївська громада, внесла 236 проєктів, більше половини. Але всі громади активні: Баштанська, Вознесенська, Очаківська — кожна понад 20 проєктів", — розповідає Скарлат. "Ця система відкрита, кожен може зайти і передивитись хоч по кожній громаді, хоч у розрізі області кількість і які проєкти туди внесені. Тому вона забезпечує можливість відбудови навіть без залучення держави, коли українські або міжнародні донори можуть вибрати проєкт, що їм до вподоби". За словами посадовця, у департаменті підготували 14 концепцій публічних інвестиційних проєктів. "Це проєкти з нового будівництва Червонодолинського ліцею Широківської громади, заклад був зруйнований внаслідок ракетної атаки. Капітальний ремонт Новомиколаївського ліцею Первомайської селищної громади. Також це чотири проєкти, що фінансувались коштом Фонду ліквідації: два корпуси Баштанської багатопрофільної районної лікарні, Миколаївська гімназія №2, роботи з реставрації в історичній будівлі, відновлюється зруйнований корпус ліцею №60 у мікрорайоні Варварівка. І це шість ділянок водогонів, будівництво яких було розпочато у 2023 році", — поінформував Євген Скарлат. Начальник Первомайської селищної військової адміністрації Максим Коровай говорить, подали на платформу DREAM проєкт з капітального ремонту Новомиколаївського ліцею, що був пошкоджений внаслідок ракетної атаки. За словами голови Доманівської громади Віктора Власюка, станом на вересень 2024 року подали до бази DREAM сім проєктів. Зокрема, реалізується проєкт з "Реконструкції зовнішніх мереж водопостачання від свердловини в селі Зброшкове до селища Доманівка Вознесенського району". "Вже ми уклали меморандум з данською стороною щодо робіт і фінансування. Вартість проєкту — порядок 40 мільйонів гривень. Хотілось, щоб всі проєкти були завершені. Ми в DREAM закладали і "Капітальний ремонт даху громадського будинку КМП "Доманіський центр первинної медико-санітарної допомоги". Ми брали участь у програмі GIZ, за допомогою уряду Німеччини були виділені гроші. Вже закінчується ремонт самого приміщення", — розповів Віктор Власюк.

<https://suspilne.media/mykolaiv/836197-cifrova-baza-proektiv-z-vidbudovi-gromadi-mikolaiivsini-spiivpracuut-z-ekosistemoi-dream/>

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Миколаїв та населеним пунктам Миколаївській області з боку країн партнерів

12.09.2024 Міжнародна корпорація НЕФКО (NEFCO, Nordic Environment Finance Corporation) за виділені Міністерством закордонних справ Данії EUR7,2 млн розпочинає реалізацію проєкту реконструкції системи водопостачання Корабельного району Миколаєва. НЕФКО і міська адміністрація Миколаєва уклали нову грантову угоду про реконструкцію системи водопостачання Корабельного району, обраного як пілотний.

Загалом на реалізацію проєкту, а також технічну допомогу через Міністерство закордонних справ Данії виділено EUR7,2 млн. Як повідомлялося, практично 2,5 року після руйнування магістрального водопроводу у квітні 2022 року система водопостачання Миколаєва не працює. Жителі Миколаєва залежать від аварійного водопостачання, яке забезпечується переважно вантажівками і доповнюється опрісненням солоної води з Дніпровсько-Бузького лиману, а також пробуреними новими свердловинами. Багато громадян змушені брати воду для щоденних потреб із централізованих аварійних пунктів водопостачання. Для реалізації демонстраційного проєкту відновлення та реконструкції всієї системи водопостачання Миколаєва було обрано густонаселений Корабельний район міста, в якому витoki води сягають 40%. Мета цього проєкту - зменшити втрати води та підвищити енергоефективність процесів водорозподілу шляхом виявлення витоків води, покращення ефективності водопостачання та створення стійкої підстави для подальшого розвитку системи прісного водопостачання в Миколаєві. Буде встановлено нові колодязі та замінено труби.

<https://interfax.com.ua/news/general/1013490.html>

Інформація про благодійну (гуманітарну) допомогу населенню міста Миколаїв та Миколаївській області

12.09.2024 У селі Оленівка Миколаївської області волонтери Міжнародного благодійного фонду "Молодь з місією" встановлюють дев'ять модульних будинків. Вартість однієї споруди — 12,5 тисяч доларів. До початку повномасштабної війни в Оленівці проживали понад 100 людей, станом на вересень 2024 року — 64. Про відновлення житлового фонду та роботу благодійної місії в Оленівці кореспондентам Суспільного розповіла староста села Оксана Гнедько. "Жителі задоволені, що ця програма працює на це село, тому що людина може одночасно і проживати біля будинку, і його відремонтовувати. На сьогодні всі будинки вже запущені в роботу, вони монтуються. Чотири бригади працюють в селі", — каже староста. Зі слів представниці Міжнародної організації "Молодь з місією" Юлії Кенс, люди, які не займаються будівництвом, також можуть приїхати і долучитися до процесу. "Вони отримують приємний досвід і бачать реальні історії — якби так скажемо, обличчя цієї війни", — говорить Юлія. Жінка додає, що панелі у будинку обладнані таким чином, аби утримувати прохолоду й тепло, що важливо особливо взимку.

Фото: suspilne.media

На Миколаївщину зі Сполучених Штатів Америки приїхав волонтер Чед Ваглер. У складі організації працює у регіоні вперше. "Я думаю, що найголовніше — це надія. Я знаю, що таке війна і як довго вона триває: деякі речі можуть бути забутими, люди можуть підводити тебе, але я вважаю, що важливо продовжувати сподіватися, мати цю надію та розвивати її", — каже Чед. Жителька Оленівки Марія живе разом з мамою та сестрою. 14 квітня 2022 року в їхній дім прилетіла російська ракета. Тоді ж родина тимчасово перебувала на Вінниччині, а про руйнування дізналися від односельців. "Звичайно, ми плакали, переживали, тому що все покинули в хаті й це ж все-таки скільки праці, і не знаєш, куди вертатися", — згадує жінка.

Фото: suspilne.media

Раніше Марія з чоловіком проживали у будинку площею 36 квадратних метрів. Згодом вони прихистили Марійчину сестру Зою, яка має інвалідність третьої групи, її дочку, а також онука. Нині сестра з донькою і онуком житимуть у модульному будинку. Його площа становить 42 квадрати. "Артурчик (онук — ред.) чекав, дуже чекав цього будиночка. Ми ще живемо у матері, бо там всі три сім'ї — ми живемо поруч, то там тісно. Вони в кухні літній живуть. Зараз, я думаю, вони дуже задоволені, ну, і ми задоволені", — додає Марія. Зоя вже придумала, як облаштує будинок — одна кімната для неї, де буде шафа й дивани, друга кімната для дитини. Волонтери "Молодь з

місією" у червні 2024 року встановили 15 модульних будинків у сусідньому селі — Зелений Гай. Наступного року планують працювати у Квітневому, розповідає представниця Міжнародної організації "Молодь з місією" Юлія Кенс.

<https://suspilne.media/mykolaiv/834503-bog-priviv-nas-sudi-sob-mi-dopomogli-v-olenivci-mikolaivskoi-oblasti-volonteri-vstanovluut-modulni-budinki/>

Інформація щодо розмінування території Миколаївської області

10.09.2024 Понад 20% регіонального ВВП через заміновані території втратили Чернігівська, Сумська, Миколаївська та Харківська області. Збитки України через міни та інші вибухонебезпечні предмети досягають \$11,2 млрд щорічно, що співставно з 5,6% ВВП України в 2021 році. Найбільше втрачається через скорочення експорту агропродукції та зменшення надходжень місцевих податків. Про це йдеться в дослідженні Tony Blair Institute, проведеному спільно з Міністерством економіки України. Україна наразі вважається найбільш замінованою країною у світі: приблизно 139 300 кв. км землі – майже чверть країни – потребують обстеження на наявність мін. 28 000 кв. км сільськогосподарських угідь по всій Україні покинуті через міни та інші наслідки війни. Нинішній рівень забруднення мінами та іншими вибухонебезпечними предметами зменшує український експорт на \$8,9 млрд щороку, що еквівалентно 13,2% від загального експорту в 2021 році. Загалом оператори протимінної діяльності обстежили з початку року понад 224 000 га, з яких у серпні – майже 23 400 га. Найбільше земель обстежено: Херсонська область: 17 600 га в серпні, 184 500 га – з початку року; Харківська область: 2400 га в серпні, 17 500 га – з початку року; Миколаївська область: 1100 га в серпні, 12 100 га – з початку року. Вартість розмінування пріоритетних земель може становити понад \$1,5 млрд. Орієнтовна вартість нетехнічного обстеження 1 га – 5000–7000 грн.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3904446-ukraina-soroku-vtracae-112-milarda-cerez-zaminovani-teritorii.html>

12.09.2024 Найбільше роботи з розмінування сільськогосподарських земель пройшли на Миколаївщині та Херсонщині. У серпні сапери обстежили 23,4 тисячі гектарів прифронтових територій. Очищення сільськогосподарських земель від вибухівки та хімічних забруднень є пріоритетом для держави, оскільки це важливо для забезпечення продовольчої безпеки України. З початку року сапери обстежили та очистили понад 200 тисяч гектарів родючих земель. Зокрема, у серпні аграрії отримали доступ до понад 20 тисяч гектарів очищених ділянок. Розмінування земель на деокупованих і прифронтових територіях повертає життя в ці регіони, даючи аграріям можливість знову працювати. Перед передачею землі операторам сільського господарства її обстежують на наявність мін та вибухівки. Якщо небезпечні предмети знаходять, їх знешкоджують. Наразі в Україні працює 53 оператори, що майже вдвічі більше, ніж на початку року. За прогнозами експертів, для ефективного розмінування країна потребує близько 10 тисяч саперів, щоб за 5 років очистити всі забруднені землі. Сапери вже обстежили понад 224 тисячі гектарів територій, з яких у серпні — майже 23,4 тисячі. Найбільші обсяги робіт проведені на Херсонщині - 184,5 тисячі га, Харківщині - 17,5 тисячі га та Миколаївщині - 12,1 тисячі га. Також створено ринок гуманітарного розмінування, а аграрії можуть отримати 100% компенсацію за цю послугу, що значно прискорює процес очищення земель. Цього року Україна посилила

спроможності у сфері гуманітарного розмінування. Адже минулого року країна не мала жодної машини для розмінування. На початок 2024 надійшло 30 машин, а у червні їх вже було 82. Навесні була розпочата програма підтримки фермерів з очищення та відновлення сільгоспземель площею від 3 до 300 га, які постраждали від військових дій з лютого 2022 року. У Миколаївській області деякі аграрії власноручно зачищають поля від вибухонебезпечних предметів за допомогою трактора. Було розроблено гідравлічний механізм для приводу барабана з закріпленими ланцюгами, які з великою силою вдаряють по землі під час руху техніки. Трактор працює у дистанційному режимі, його управління здійснюється за допомогою пульта на відстані 300 метрів.

<https://intent.press/news/society/2024/mikolayivska-ta-hersonska-oblasti-opinilis-sered-lideriv-z-rozminuvannya-silgospzemel/>

13.09.2024 У полі біля одного з сіл Володимирівської громади Миколаївської області місцеві мешканці виявили вибухонебезпечні предмети. Про це повідомляє Головне управління Національної поліції в Миколаївській області.

Фото: nikvesti.com

Зазначається, що вибухотехніки поліції вилучили два касетні бойові елементи реактивної системи залпового вогню «СМЕРЧ» та транспортували їх до місця збору вибухонебезпечних предметів для подальшого знешкодження.

<https://nikvesti.com/news/incidents/294720-na-mykolaivshchyni-vybuchotekhniky-policii-vyluchyly-kasetni-boieprypasy#group-1>

Херсонська область

Інформація щодо злочинів та геноциду проти громадян України які знаходяться на тимчасово окупованій території Херсонської області

10.09.2024 У навчальних закладах окупованої частини Херсонської області триває “промивання мізків” місцевій молоді. До цього процесу долучились колаборанти-“інтелектуали”, які видали збірку власних статей “Діалоги про сво”, що розповсюджується через місцевих школярів. Таким чином, росіяни та їхні поплічники намагаються просувати серед молодого покоління ідеї “руського міра” та відверту

українофобію. Про це повідомляють кореспонденти “ІРС-Південь” з посиланням на російські джерела. Серед авторів статей, які мають відтепер читати школярі з лівобережжя Херсонщини, відомі місцеві колаборанти та маргінали: євген бриков, артем лагойський, тетяна кузьміч. Першими жертвами графоманії херсонських колаборантів стали учні Сиваської гімназії №2, що в окупованій Новотроїцькій громаді. До них на урок завітали державні зрадники та презентували свою книгу. Зазначимо, що під час презентації колективної творчості херсонських зрадників всі діти були вдягнені у військову форму, адже саме в їхній школі напередодні відкрився “кадетський клас” рогвардії. Тож відтепер учні Сиваської гімназії №2, крім звичайних уроків, ще й займатимуться стройовою підготовкою, вивчатимуть основи поведження зі зброєю, а також читатимуть “збірку статей” від місцевих колаборантів.

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339661-sered-shkolyarv-na-lvoberezhzh-hersonschini-rozповsyudzhuyut-literaturu-za-avtorstvom-mscevih-kolaborantv.html>

10.09.2024 До кінця 2024 року кремль планує на тимчасово окупованих територіях України “паспортизувати” усе місцеве населення віком від 14 років. Серед працівників підприємств, установ, організацій, які опинилися в окупації, розпочалася жорстка інформаційна кампанія. Людей залякують позбавленням практично будь яких прав. З початку 2025 року тих, хто не отримав російський документ, будуть вносити на спецоблік та позбавляти права “іноземного громадянина”. Ця примусова паспортизація є частиною ширшої стратегії росії зі зміни демографічного складу окупованих територій та спроби легітимізувати свій контроль над українськими землями. Мешканці тимчасово загарбаних територій опиняються перед складним вибором: або підкоряться і втратити свою ідентичність, або відмовитися і бути ізольованими від суспільства, на своїй рідній землі. Така політика кремля є черговим кроком у напрямку насильницької русифікації та асиміляції українців.

<https://khersonline.net/lenta/339684-nasilnicka-rusifkacya-na-tot-nabiraye-kritichnih-obertv.html>

10.09.2024 17 червня 2022 року російські військові та співробітники фсб викрали жителя селища Асканія-Нова у Херсонській області Володимира Якименка. Про це у Telegram повідомив Центр із розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин при

обласній поліції. Перед викраденням росіяни провели незаконний обшук вдома у Якименка на вулиці Будівельній. Подальша доля 55-річного чоловіка невідома.

Фото: Соцмережі

<https://most.ks.ua/news/url/vlitku-2022-roku-na-hersonschini-vikrali-mistseвого-zhitelja-volodimira-jakimenka>

11.09.2024 На ТОТ Херсонської області за звинуваченнями у шпигунстві на користь української армії зібрались судити людину. Про це у Telegram повідомило одне з пропагандистських видань ТОТ Херсонщини. Пропаганда стверджує, що обвинувачений нібито передавав Збройним Силам України зібрану інформацію про місця перебування російських військових та їх техніки. Його репресовують російська фсб та незаконна прокуратура Херсонської області.

<https://most.ks.ua/news/url/na-tot-hersonschini-za-zvinuvachennjam-u-shpigunstvi-dlja-zsu-zibralis-suditi-ljudinu>

12.09.2024 Перший апеляційний суд москви залишив у силі вирок двом жителям Генічеська на ТОТ Херсонщини, яких звинуватили у підготовці до диверсії та незаконному зберіганні вибухових речовин. Про це у Telegram повідомили канали місцевих окупаційних адміністрацій на ТОТ Херсонської області. Незаконно засуджені Євген Гесс (вік – 19-20 років) і Данило Мирошніченко (18-19 років) у грудні 2022 – березні 2023 року під керівництвом українських спецслужб нібито планували підірив залізничного мосту в Сальковому в Генічеській громаді. Під час обшуків були знайдені 21,6 кілограм вибухівки та пристрої для ініціювання зарядів. Гесса засудили до 8,5 років колонії суворого режиму, а Мирошніченка – до 5 років колонії загального режиму. Цей вирок і залишив у силі суд в москві.

Фото: росЗМІ

<https://most.ks.ua/news/url/u-moskvi-sud-zalishiv-u-sili-virok-nezakonnij-virok-dvom-zhiteljam-hersonschini>

12.09.2024 Вже до кінця першої навчальної чверті підручники з “безпілотних авіаційних систем” будуть завезені на тимчасово окуповані території України. Випустила їх на росії компанія-виробник дронів “Геоскан” і видавництво “Просвещеніє”. Підкреслюється, що посібник створено для реалізації федерального проекту “Кадри для БАС”. федеральний проект “Кадри для БАС” входить до складу кремлівського проекту з розвитку безпілотних авіаційних систем. До книжки включено глави про класифікацію та будову дронів, основи ручного пілотування, конструювання та сфери застосування БПЛА – зокрема й військові. Передбачається, що на практичних заняттях учні будуть виготовляти безпілотники. Нагадаємо, що кожен регіон рф, зокрема і так звані “нові” (окуповані), за планом кремля отримає близько 301 млн рублів на закупівлю обладнання для уроків з розробки, виробництва та експлуатації FPV. Залучення дітей до виробництва бойових дронів є грубим порушенням міжнародного права та ще одним свідченням цинічності кремлівської військової машини. Ціле покоління української молоді втягується в процес мілітаризації, створюючи враження, що війна, яку принесла на нашу землю путінська росія — це норма.

<https://khersonline.net/lenta/339804-shkolyar-na-tot-ukrayini-vigotovlyatimut-bezplotniki-na-urokah-prac.html>

12.09.2024 росіяни влаштували чергову провокацію на ТОТ Херсонщини - обстріляли ринок в тимчасово окупованій Новій Каховці. Повідомляється про одного загиблого. Про це у Телеграмі написав перший заступник голови Херсонської облради Юрій Соболевський. За його словами, з воронки і того, що говорять місцеві, можна зробити висновок, що вогонь був із самої Нової Каховки. Соболевський наголосив, що ЗСУ ретельно обирають цілі і не працюють в зонах скупчення цивільних. Він підкреслив, що обстріл ринку - злочин росіян.

<https://khersonline.net/lenta/339830-rosyani-vlashtuvali-chergovu-provokacyu-na-tot-hersonschini-obstrlyali-rinok.html>

12.09.2024 російські військові з дронів атакують громадський транспорт у Херсоні. Вибухівку з БПЛА військові рф скидають не лише на автобуси на маршрутах, а й на людей на зупинках. Атакують не тільки вулиці у прибережній зоні, а й середмістя. Щодня поліція фіксує наслідки "полювання" армії рф на цивільний транспорт. Щодня на маршрути у Херсоні виходить 20 тролейбусів і близько 70 автобусів, розказує начальниця міського управління транспортно-дорожньої інфраструктури і зв'язку Марина Віркун. "За останній тиждень у нас три рази автобуси потрапляли під обстріл. Це, в основному, Дніпровський район. Він зараз найчастіше потрапляє під обстріли від окупантів російських. Чи є поранені водіїв? Так, є поранені водіїв, там є легкі ушкодження, вони зразу отримують медичну допомогу, відновлюються і приступають знову до роботи", — розповідає начальниця міського управління транспортно-дорожньої інфраструктури і зв'язку. Нацполіція області фіксує випадки атак на громадський транспорт дронами щодня, розказує начальник відділу комунікацій Андрій Кований. "Ми маємо щодня поранених, періодично загиблих цивільних, саме в результаті дронівих атак. Цинічно і безпосередньо йде полювання на максимальну кількість людей. Тобто ворог скидає вибухівку саме на автобуси, які перевозять пасажирів, мирних людей, цивільних, які живуть на цих територіях. І, на жаль, ми не можемо сказати, що це щось безпосередньо нове, чи це має якусь певну особливість чи закономірність. Це просто, звичайний акт тероризму, який ворог продовжує в інших населених пунктах, які розташовані на узбережжя", — каже він.

<https://khersonline.net/lenta/339835-yde-polyuvannya-na-lyudey-armya-rf-dronami-atakuye-gromadskiy-transport-u-herson.html>

13.09.2024 Військові рф знищили єдиний Пункт незламності та один з центрів видачі гуманітарної допомоги в Антонівці у передмісті Херсона. Про це у Telegram 13 вересня повідомив керівник МВА Роман Мрочко. За словами Мрочко, заклади функціонували на базі ФАПу лікарні ім. О.С. Лучанського, який розташований у частині Антонівки за однойменним мостом. Внаслідок чергового обстрілу з боку російських військових у приміщенні виникла пожежа.

Фото: Telegram Роман Мрочко

<https://khersonline.net/lenta/339903-armya-rf-znischila-yediniy-punkt-nezlamnost-ta-centr-vidach-gumdopomogi-v-antonvc-u-peredmst-hersona.html>

14.09.2024 На ТОТ Херсонської області чоловіка змусили публічно вибачитись за проукраїнську символіку в соцмережах. Про це свідчить відео в одному з проросійських Telegram-каналів. Чоловік на ньому представився Андрієм Сидорчуком. Крім багаторазових вибачень, він з тремтячими руками прочитав з аркуша гімн росії. Окупаційна поліція затримала Андрія Сидорчука за публікацію в одній з заборонених російських соцмереж відео з піснею українського виконавця Ярмака, де був продемонстрований прапор УПА. Незаконний суд дав йому 10 діб арешту.

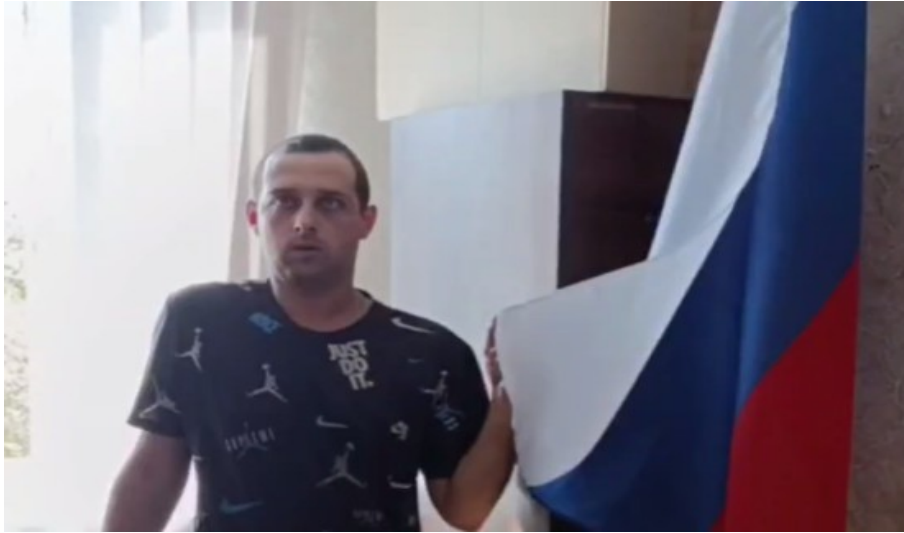

Фото: росЗМІ

<https://most.ks.ua/news/url/na-tot-hersonschini-cholovika-zmusili-vibachatis-za-proukrajinsku-simvoliku>

Інформація щодо наслідків екогеноциду рф у Херсонській області

14.09.2024 Унаслідок російської збройної агресії на території Великоолександрівської громади Херсонщини було виявлено 131,8 га знищених лісонасаджень, які постраждали внаслідок пожеж. Акти про затвердження втрат опубліковані на сайті обласної адміністрації. Зокрема, знищені ліси відносяться до ДП “Великокопанівське лісомисливське господарство”. Також серед постраждалих територій – 78,9 га ділянок належать до ландшафтного заказника місцевого значення “Інгулець”. Це один з об’єктів природно-заповідного фонду Херсонської області. Тепер Південне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства має визначити збитки, які були заподіяні лісовому фонду Херсонщини.

<https://most.ks.ua/news/url/chez-zbrojnu-agresiju-rf-na-teritoriji-velikooleksandrivskoj-gromadi-hersonschini-znischeno-ponad-130-ga-lisu>

14.09.2024 Окупанти продовжують забруднювати територію Херсонщини: стоки в річку Салгир загрожують екології Сивашу. Про це повідомляє сайт Qirirm Media. На окупованій території України зафіксовано черговий екологічний інцидент. Мешканці Сімферополя повідомляють про злив каналізаційних стоків прямо у річку Салгир, що проходить через місто. Інцидент стався у Гагарінському парку, неподалік вулиці Річкової. Місцеві жителі опублікували відео, на якому видно, як брудна вода без

очищення потрапляє в річку, що є серйозною загрозою для місцевої екосистеми. Річка Салгір відіграє важливу роль у гідрологічній системі регіону, адже вона впадає в затоку Сиваш на Арабатській Стрілці, неподалік села Стрілкове. Забруднення цієї річки не лише створює небезпеку для екологічного стану прилеглих територій, але й несе пряму загрозу водоймам, зокрема Сивашу, що є унікальною природною зоною та територією Національного природного парку. Такі інциденти вчергове підтверджують безвідповідальність окупаційної влади щодо екології та життєво важливих природних ресурсів України. Замість забезпечення належного утримання інфраструктури, окупанти фактично нищать довкілля, не виконуючи жодних екологічних стандартів.

<https://khersonline.net/lenta/339915-okupanti-skidayut-nechistoti-v-rchku-salgr-yak-ce-zagrozhuje-ekologiyi-sivasha-ta-arabatsky-strlc.html>

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами РФ по місту Херсон та населених пунктів Херсонської області

08.09.2024 Ворог не припиняє обстріли населених пунктів Бериславського та Херсонського районів із артилерії, реактивних систем залпового вогню, танків, авіації та БпЛА. Минулої доби від комбінованих атак противника потерпали Херсон, Антонівка, Микільське, Велетенське, Станіслав, Понятівка, Садове, Гончарне, Приозерне, Комишани, Токарівка, Берислав, Новоберислав, Качкарівка, Гаврилівка, Новокаїри, Шевченківка, Милове та Зміївка. Ворожими обстрілами пошкоджено 18 об'єктів: багатоквартирний та дев'ять приватних будинків, магазин, 5 автомобілів та газопровід. По Велетенському війська РФ вдарили з реактивних систем залпового вогню. Постраждав 54-річний місцевий житель, він отримав мінно-вибухову травму та уламкове поранення стегна. У Станіславі через дроніву атаку постраждала 66-річна жінка, у неї контузія, вибухова й черепно-мозкова травми. Вдень російські військові скинули вибухівку з дрона біля магазину в Дніпровському районі Херсона. Внаслідок цього постраждав 47-річний чоловік, який отримав мінно-вибухову травму та відкриту рану грудної клітини. Пошкоджені зазнали два автомобілі. У Антонівці ворог теж з БпЛА атакував маршрутний автобус із людьми. Внаслідок «скиду» постраждали четверо пасажирів віком від 43 до 58 років, у них мінно-вибухові травми та уламкові поранення. Транспортний засіб зазнав механічних пошкоджень. Також у результаті дроніву атаки постраждали ще двоє людей, які перебували на вулиці. У 60-річних чоловіка та жінки діагностували вибухові травми, уламкові поранення плеча і ноги. Через атаку безпілотною пошкоджено газопровід у приватному секторі та автомобіль. Під артилерійським обстрілом ворога вкотре перебували Комишани. У селищі пошкоджено три приватні будинки й магазин. По Новобериславу росіяни гатили з танку та скидали вибухівки з БпЛА, на щастя, обійшлося без постраждалих. Артилерійським вогнем пошкоджено три приватні будинки у Микільському та два у Приозерному. FPV-дронами росіяни били по Садовому та Новокаїрах. У Миловому скидання ворогом вибухівки з БпЛА призвело до загоряння сухостою, а в Шевченківці – до пошкодження автомобіля. Вісьмома керованими авіаційними бомбами росіяни вдарили по Токарівці, Новобериславу та Зміївці. На щастя, обійшлося без постраждалих. По Бериславу, який від початку деокупації щодня потерпає від ворожих обстрілів та є одним із

найзруйнованиших міст області, росіяни вчергове вдарили з артилерії. Пошкоджень зазнав багатоквартирний будинок. У Садовому на невідомому вибуховому пристрої підірвався 72-річний місцевий житель. Чоловік йшов вулицею і зачепив ногою невідомий предмет, який здетонував. У потерпілого діагностували вибухову та закриту черепно-мозкову травми, контузію та численні уламкові поранення, його стан важкий. Стало відомо, що у лікарні помер 63-річний житель Понятівки, який 7 вересня потрапив під ворожий артобстріл. На місцях ворожих «прильотів» працювали слідчо-оперативні групи поліції, рятувальники та медики, які збирали речові докази, документували та ліквідували наслідки обстрілів, надавали допомогу постраждалим. За минулу добу поліція відреагувала на 189 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 13 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-vnaslidok-rosiiskikh-obstriliv-deviat-liudei-poraneno-politsiia-fiksuie-naslidky-atak-na-hromadskiyi-transport-ta-zhytlovi-budynky>

09.09.2024 Армія країни-агресора продовжує терор мирного населення правобережжя Херсонщини. По житлових кварталах війська рф били з мінометів, артилерії, реактивних систем залпового вогню, танків, БПЛА та завдали ракетного удару. Вибухи лунали цілодобово, окупанти цілили по житловому сектору, медзакладах, дитячому садочку та цивільним автомобілям. Від атак окупаційної армії потерпали Херсон, Антонівка, Придніпровське, Станіслав, Велетенське, Садове, Кізомис, Чернобаївка, Берислав, Нововоронцовка, Червоний Маяк, Гаврилівка, Хрещенівка, Томарине та Новогредневе. Поліція зафіксувала пошкодження 44 об'єктів: багатоквартирного та 24 приватних будинків, 12 цивільних автомобілів, службового автомобіля поліції, газопроводів, будівлі амбулаторії, парковки та обладнання мобільного зв'язку. російські війська завдали артилерійського удару по Станіславу. Внаслідок цього отримала поранення 53-річна жінка, яка під час атаки перебувала на вулиці. Вона отримала вибухову травму й контузію. Також пошкоджено будівлю амбулаторії та три будинки. FPV-дронем росіяни вдарили по Велетенському, внаслідок удару пошкоджено службовий автомобіль поліції, правоохоронці, на щастя, не

постраждали. Селище потерпало і від артилерійського обстрілу, снарядами пошкоджено два житлові будинки. Також дронами типу FPV окупанти били по Нововоронцовці, Бериславу, Хрещенівці та прибережній зоні Херсона, там пошкоджено автомобіль. У Бериславі російські військові скинули вибухівку з безпілотною на автомобіль, яким доставляли гуманітарну допомогу місцевим жителям. В результаті удару транспортний засіб зазнав пошкоджень, люди, на щастя, не постраждали. З реактивних систем залпового вогню російські війська обстрілювали Томарине, на щастя, обійшлося без постраждалих. Противник скинув вибухівку з дрона на Кізомис. Внаслідок удару уламкове поранення руки отримав 83-річний місцевий житель, зазнав пошкоджень автомобіль. У Антонівці росіяни скинули атакували з БПЛА на цивільний автомобіль. Внаслідок скиду постраждали двоє людей: 66-річний чоловік отримав вибухову травму та проникаюче уламкове поранення живота, у 62-річної жінки вибухова травма та множинні уламкові поранення різних частин тіла. Обоє поранені перебувають у важкому стані. По медичну допомогу звернулася 63-річна жителька Понятівки, яка 8 вересня потрапила під обстріл російських військових. Жінка отримала мінно-вибухову травму й вогнепальну рану передпліччя. Вдень російські війська атакували з дрона територію лікарні у Дніпровському районі Херсона. Внаслідок удару постраждала 25-річна медсестра, у неї вибухова травма та уламкове поранення стегна. Будівля цього медзакладу вся посічена уламками російських снарядів, лікарі працюють під звуки вибухів. Упродовж доби росіяни скидали на житлові квартали Дніпровського району вибухівки з БПЛА, пошкоджень зазнали три приватні будинки та чотири автомобілі. Під артилерійським вогнем ворога перебував приватний сектор у Корабельному районі міста. Снарядами пошкоджено чотири приватні будинки, автомобіль та газопроводи. З артилерії війська РФ гатили і по мікрорайону «Шуменський», там пошкоджено багатоквартирний будинок, територію дитсадка, три автомобілі та парковку. На місцях ворожих «прильотів» працювали слідчо-оперативні групи поліції, рятувальники та медики, які збирали речові докази, документували та ліквідували наслідки обстрілів, надавали допомогу постраждалим. За минулу добу поліція відреагувала на 304 заяви і повідомлення громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 18 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-cherez-rosiisku-ahresiiu-postrazhdaly-shestero-liudei-poshkodzheno-ambulatoriiu-dytiachyi-sadochok-ta-ponad-20-budynkiv-politsiia-fiksuie-naslidky-atak>

10.09.2024 російська окупаційна армія продовжує застосовувати тактику терору і веде обстріли цивільних об'єктів деокупованого правобережжя Херсонщини. Упродовж доби війська рф завдали ударів із реактивних систем залпового вогню, артилерії, мінометів, авіації та БпЛА по житлових будинках та автотранспорту. Під вогнем окупантів перебували Херсон, Антонівка, Станіслав, Понятівка, Микільське, Садове, Олександрівка, Михайлівка, Тягинка, Качкарівка та Нововоронцовка. Внаслідок російських атак у населених пунктах пошкоджено 23 об'єкти: 11 приватних будинків, 11 автомобілів та автобус. російські окупаційні війська нанесли удари трьома керованими авіаційними бомбами по Тягинці та Микільському, обійшлося без постраждалих. З реактивних систем залпового вогню війська рф обстріляли Станіслав. Поранення отримали 58-річний чоловік та жінка, які перебували на подвір'ї. У постраждалих діагностували контузії, вибухові й черепно-мозкові травми. У населеному пункті пошкоджено два житлові будинки. Зранку в Понятівці росіяни скинули вибухівку з дрона на рейсовий автобус, який зазнав пошкоджень. Також через удар ворожого БпЛА постраждала 61-річна жінка, у неї вибухова та черепно-мозкова травми, контузія й уламкові поранення ніг. По Михайлівці росіяни вдарили дроном типу «FPV» та били з артилерії. Пошкоджень зазнав житловий будинок, місцеві жителі не постраждали. У Олександрівці артилерійським вогнем пошкоджено приватний будинок та автомобіль. Безпілотником типу «FPV» окупанти вдарили по Нововоронцовці, пошкоджено приватний будинок. У передмісті Херсона – Антонівці, росіяни з БпЛА атакували два цивільні автомобілі. Постраждали двоє чоловіків віком 55 та 59 років, стан обох тяжкий. Транспортні засоби зазнали пошкоджень. Також у селищі через атаки російських безпілотників уламкові поранення отримали 51-річний та 65-річний чоловіки, стан останнього – тяжкий. По медичну допомогу звернулися житель Антонівки та Дніпровського району Херсона, які постраждали внаслідок обстрілів військ країни-агресора кілька днів тому. У чоловіків діагностували уламкові поранення й контузії. У вечірній час російські військові з безпілотника атакували житловий квартал Дніпровського району Херсона. Уламкове поранення руки отримав 30-річний чоловік. Також через у результаті удару пошкоджено два приватні будинки й сім автомобілів. По прибережній зоні росіяни вдарили і дроном типу «FPV», на щастя, люди не постраждали. У Корабельному районі міста через ворожий артилерійський обстріл пошкоджено приватний будинок та поранено 25-річного чоловіка. Постраждалого доправили до лікарні з мінно-вибуховою травмою та уламковим пораненням руки. На місцях обстрілів працювали поліцейські, які обстежували території, збирали та фіксували речові докази російської агресії проти мирного населення. За минулу добу поліція відреагувала на 363 заяви і повідомлення громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 16 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-vnaslidok-rosiiskoi-ahresii-postrazhdaly-tsyvilni-poshkodzheno-budynky-i-avtomobili-politsiia-fiksuie-naslidky>

11.09.2024 російська армія продовжує руйнувати населені пункти деокупованої Херсонщини та здійснює нові криваві воєнні злочини. Минулої доби окупаційні війська масовано обстріляли Херсонський, Бериславський та Каховський райони з артилерії, мінометів, авіації та БПЛА. Ці атаки призвели до поранень цивільних та пошкоджень інфраструктури. Від комбінованих ворожих обстрілів потерпали Херсон, Антонівка, Садове, Велетенське, Білозерка, Придніпровське, Михайлівка, Трудолюбівка, Довгове, Нова Кубань, Зарічне, Осокорівка, Одрадокам'янка, Бургунка, Миколаївка, Червоний Маяк, Ольгине та Козацьке. російські удари спричинили пошкодження 16 об'єктів: 11 приватних будинків, пункту незламності, трьох автомобілів та човна. З артилерії армія рф атакувала Садове. На вулиці під обстріл потрапив 67-річний чоловік, він дістав вибухову травму й уламкове поранення стегна. російські військові здійснили комбінований обстріл Михайлівки з використанням артилерії та FPV-дрона. Внаслідок атаки пошкоджено два житлові будинки. Одрадокам'янку, Миколаївку, Бургунку та Козацьке ворог обстріляв з гелікоптера некерованими авіаційними ракетами. Артилерійським вогнем пошкоджено пункт незламності та два приватні будинки у Велетенському. У Білозерці ворожі снаряди пошкодили три приватні будинки. Вдень окупаційні війська скинули боєприпас із БПЛА у передмісті Херсона – Антонівці. В результаті вибуху постраждали 40-річна жінка та її 11-річний син. У дитини мінно-вибухова травма, уламкові поранення стегна і стопи, у його матері діагностували вибухову травму й контузію. У селищі пошкоджено приватний будинок, автомобіль та човен. У Дніпровському районі Херсона через цілодобові дроніві атаки ворога зазнали пошкоджень приватний будинок та два автомобілі. Ввечері армія рф із артилерії вдарила по прибережній зоні у Корабельному районі міста. Під обстріл потрапили 44-річна жінка та 31-річний чоловік. У жінки діагностували вибухову травму та уламкове поранення передпліччя, у чоловіка – вибухову й відкриту черепно-мозкову травми, забій головного мозку, уламкові поранення голови, спини та ноги. Також пошкоджено два приватні будинки. Центральні квартали Херсона перебували під артилерійським обстрілом. Також сили рф завдали удару дроном типу «FPV» по прибережній зоні Корабельного району. Усі служби оперативно доєднувалися до ліквідації наслідків ворожих атак, поліція збирала неспростовні докази причетності до обстрілів російських

окупантів. За минулу добу поліція відреагувала на 318 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 16 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-cherez-vorozhi-obstrily-poshkodzheno-budynky-i-avtomobili-postrazhdaly-piatero-liudei-sered-nykh-dytyna-politsiia-fiksiue-naslidky>

12.09.2024 російський агресор не припиняє обстріли звільнених населених пунктів правобережжя Дніпра, зокрема, Бериславського, Каховського та Херсонського районів. Минулої доби військові рф били по цивільній інфраструктурі з артилерії, мінометів, реактивних систем залпового вогню, танків та БпЛА. Під вогневим ураженням армії рф перебували Херсон, Антонівка, Садове, Новодмитрівка, Кізомис, Станіслав, Томина Балка, Комишани, Придніпровське, Берислав, Червоний Маяк, Одрадокам'янка, Золота Балка, Монастирське, Трудолюбівка, Архангельське, Степове та Веселе. В результаті обстрілів пошкоджено 20 об'єктів: 16 приватних будинків та літню кухню, агропідприємство, цивільну автівку та службовий автомобіль поліції. Зранку військові рф із артилерії вдарили по Томиній Балці. Вибухову травму й контузію отримав 51-річний чоловік, який на момент атаки перебував у будинку. Оселя зазнала пошкоджень. Окупаційні війська з артилерії обстріляли Станіслав, отримали поранення двоє жінок. У 76-річній потерпілої вибухова травма, поранення тазу і травматична ампутація ноги. У 62-річній постраждалої гостра реакція на стрес. Також пошкоджено приватний будинок. російські війська атакували з безпілотної Новодмитрівку. В результаті скиду вибухівки отримали поранення 54-річний чоловік та 58-річна жінка, які на момент удару перебували на вулиці. Стан чоловіка лікарі оцінюють, як тяжкий, він отримав вибухову травму, уламкове поранення руки й травматичну ампутацію гомілки. У жінки діагностували вибухову і черепно-мозкову травми, контузію, уламкові поранення грудної клітини та ноги. Також по селу били з артилерії та РСЗВ, пошкоджено агропідприємство. Внаслідок дронавої атаки Одрадокам'янки поранено двох жінок віком 52 і 54 роки. У молодшої постраждалої вибухова травма, проникаюче поранення грудної клітини, відкриті вогнепальні переломи плеча і стегна, її стан тяжкий. У іншій потерпілої подряпини тулуба. Внаслідок артобстрілу Комишан постраждали 56-річний чоловік та двоє жінок віком 49 і 75 років, які перебували в будинку. У людей діагностували вибухові травми, контузії, відкритий перелом передпліччя та рвану рану стегна. У селищі пошкоджено щонайменше чотири житлові будинки й автомобіль. Внаслідок скиду вибухівок із БпЛА на Антонівку пошкоджено будинок й отримали поранення 56-річні чоловік та жінка. Їх доправили до лікарні з вибуховими травмами й множинними уламковими пораненнями. Також ворог атакував із безпілотної екіпаж вибухотехників херсонської поліції під час огляду ними місця нещодавнього удару. У правоохоронців контузія, загрози життю немає, пошкоджено їх службовий автомобіль. У Кізомисі, Садовому та Комишанах через атаки російських безпілотної пошкоджено чотири приватні будинки. По Золотій Балці та Веселому росіяни вдарили FPV-дронами, пошкоджено два приватні будинки. Під артилерійським вогнем ворога перебувала прибережна частина Корабельного району Херсона, там пошкоджено два приватні будинки. З танка війська рф обстріляли мікрорайон «Шуменський», обійшлося без постраждалих. На місцях російських атак працювали слідчі, вибухотехніки та криміналісти. Поліцейські проводили огляд місць подій, збирали речові докази та

фіксували наслідки ударів військ РФ. За минулу добу поліція відреагувала на 265 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 29 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/obstrily-khersonshchyny-poraneno-12-tsyvilnykh-ta-dvokh-politseiskykh-poshkodzheno-20-infrastrukturnykh-obiektiv>

13.09.2024 Поліція Херсонщини фіксує чергові злочини окупантів проти мирного населення. За минулу добу російська армія здійснила обстріли правобережжя області з артилерії, мінометів, авіації та БПЛА. Під вогневими ударами противника перебували Херсон, Антонівка, Садове, Велетенське, Білозерка, Берислав, Одрадокам'янка, Костирка та Козацьке. Пошкоджень зазнали шість приватних та два багатоквартирні будинки, школа, три цивільні автівки та службовий автомобіль поліції, автобус та харчоблок медичної установи. У херсонській лікарні померла 78-річна жінка, яка отримала тяжкі поранення 12 вересня під час російського артобстрілу Станіслава. Того ж дня від ворожої атаки постраждала і 60-річна жителька села, у неї діагностували вибухову травму й контузію. З артилерії противник бив по Білозерці, пошкоджено приватний будинок, службовий автомобіль поліції та цивільну автівку. Внаслідок атаки FPV-дрона у селищі пошкоджено харчоблок медичної установи. У Садовому через атаку безпілотної армії РФ поранено 52-річного місцевого жителя. Медики діагностували у чоловіка мінно-вибухову травму й уламкові поранення кінцівок. Внаслідок ударів російських безпілотної по Велетенському постраждали троє місцевих жителів, які перебували на вулиці. 60-річний чоловік та жінки віком 30 і 75 років дістали вибухові травми, контузії й уламкові поранення. У селищі пошкоджено приватний будинок. У Бериславі мінометним обстрілом пошкоджено два приватні будинки. Одрадокам'янку та Козацьке ворог обстріляв із гелікоптера некерованими авіаційними ракетами. російська армія упродовж доби скидала вибухівки з БПЛА на передмістя Херсона – Антонівку. Уламкові поранення ніг отримали двоє чоловіків віком 50 та 55 років. З безпілотної окупаційні війська атакували і громадський транспорт. На маршрутний автобус із людьми скинули вибухівку. Внаслідок удару транспортний засіб зазнав пошкоджень, водій та пасажир не постраждали. У селищі російська армія вдарила з дронів по амбулаторії та будівлі органу місцевого самоврядування. війська РФ били по Антонівці й із міномета, пошкоджень зазнав приватний будинок. Вдень у Херсоні під артилерійськими ударами ворожих військ

перебував мікрорайон «Таврійський», снарядами пошкоджено будівлю школи та два багатоповерхові будинки. У Дніпровському районі міста через дроніві атаки пошкоджено приватний будинок та два автомобілі. У Білогірці під час спроби самостійно очистити земельну ділянку від вибухонебезпечних предметів внаслідок детонації одного з них постраждав 47-річний чоловік. Він отримав тяжкі травми і згодом помер у реанімаційному відділенні лікарні. На місцях ворожих «прильотів» працювали слідчо-оперативні групи поліції, рятувальники та медики, які збирали речові докази, документували та ліквідували наслідки обстрілів, надавали допомогу постраждалим. За минулу добу поліція відреагувала на 270 заяв та повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 17 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-politsiia-fiksuie-naslidky-udariv-armii-rf-po-deviatty-naselenykh-punktakh>

14.09.2024 Минулої доби країна-агресор атакувала мирне населення деокупованих громад Бериславського та Херсонського районів із артилерії, мінометів, авіації та БПЛА. Під вогнем противника перебували Херсон, Садове, Антонівка, Станіслав, Придніпровське, Понятівка, Велетенське, Томина Балка, Берислав, Новорайськ, Степне,

Урожайне, Новоберислав, Зміївка, Дудчани та Архангельське. Внаслідок дій російської армії на правобережжі пошкоджено 50 об'єктів: 37 приватних та 2 багатоповерхових будинки, 7 транспортних засобів, серед яких службовий автомобіль поліції та маршрутний автобус, заклад охорони здоров'я, об'єкт критичної інфраструктури, магазин та дошкільний навчальний заклад. Вночі російські війська з артилерії обстріляли передмістя Херсону – Антонівку, пошкоджень зазнали три приватні будинки, багатоповерхівка та автомобіль. Вдень окупанти завдали удару з мінометів та знову атакували з БПЛА громадський транспорт. Внаслідок скиду вибухівки постраждав 47-річний водій автобуса, у нього мінно-вибухова травма та осколкове поранення правої гомілки. Через обстріли пошкоджень зазнали десять приватних будинків та дошкільний навчальний заклад. Вранці у Дніпровському районі Херсона артилерійським вогнем пошкоджено об'єкт критичної інфраструктури та багатоквартирний будинок. Протягом дня військові рф скидали вибухівку з дронів та атакували місцеве населення у цьому районі міста. По обіді окупанти з БПЛА атакували цивільний автомобіль. Тяжкі поранення отримав 60-річний водій. На жаль, від отриманих травм чоловік помер у лікарні. Ввечері також у результаті скиду ворожого боєприпасу постраждав 32-річний чоловік, медики у нього діагностували мінно-вибухову травму та контузію, а також гостру реакцію на стрес. Крім цього, внаслідок дронівих атак пошкоджень зазнали три цивільних та один службовий автомобіль поліції, а також приватний будинок. Артилерійським вогнем окупантів пошкоджено чотири приватні будинки в Томиній Балці, місцеві мешканці не постраждали. російські військові скинули вибухівку з БПЛА на Берислав. В результаті удару постраждав 48-річний чоловік, у нього мінно-вибухова травма, контузія й уламкові поранення шії та передпліччя. Вдень війська рф здійснили комбінований обстріл Станіслава з артилерії та скинули вибухівку з БПЛА. Через скид ворожого боєприпасу на магазин постраждала 57-річна жінка, в неї вибухова, черепно-мозкова травма та контузія, також снарядами пошкоджено ще два приватні будинки. Внаслідок артилерійського обстрілу Велетенського поранення отримала 66-річна місцева жителька. Медики діагностували в жінки черепно-мозкову травму, струс головного мозку та уламкове поранення тім'яної ділянки. Ввечері з артилерії атакували й Понятівку. Під ворожий удар потрапило місцеве подружжя. На подвір'ї власного будинку загинув 55-річний чоловік, а його 52-річну дружину з численними пораненнями госпіталізували. З авіації противник вдарив 11 керованими бомбами по населених пунктах Бериславського району. У Новорайську п'ятьма авіабомбами зруйновано заклад охорони здоров'я та пошкоджено 14 приватних будинків. А в Степному через авіаційний обстріл поранення отримала 72-річна жінка, в неї вибухова травма та численні осколкові поранення обличчя. Також пошкоджень зазнали два приватні будинки. В Урожайному армія рф повторно поцілила в заклад культури та приватний будинок. На місцях «ворожих прильотів» працювали поліцейські, рятувальники та медики, які збирали речові докази, ліквідували наслідки ворожих атак із боку окупаційних військ рф та надавали допомогу постраждалим. За минулу добу поліція відреагувала на 263 заяви і повідомлення громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 9 проваджень за ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-vnaslidok-rosiiskykh-obstriliv-dvi-liudyny-zahynulo-ta-sim-poraneno-politsiia-fiksuie-naslidky-zlochyniv>

Інформація щодо відновлення території, житлових будинків та інших об'єктів інфраструктури які були зруйновані під час війни у місті Херсоні та населених пунктах Херсонської області

12.09.2024 На деокупованій Херсонщині з початку року ще у 14 населених пунктах відновили інтернет-покриття. Про це повідомив начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін. «російська армія зруйнувала всю мережу нашого мобільного зв'язку. З початку року наші оператори поновили роботу шести базових станцій у Херсонському і Бериславському районах, нині їх працює майже три сотні. Майже усі станції мобільного зв'язку укомплектували акумуляторними батареями, генераторами», - сказав Прокудін. Загалом, за його словами, за цей рік зріс показник задоволеності клієнтів якістю покриття – з коефіцієнта 4,3 до 5,1. Дротовий інтернет-зв'язок є у 83 населених пунктах, бездротовий – у 102. «У 14 населених пунктах з початку року ми відновили інтернет-покриття», - зазначив начальник ОВА. Проблема лише у безпековій ситуації у населених пунктах на прибережжі, біля Дніпра, додав він.

<https://khersonline.net/lenta/339828-na-deokupovany-hersonschin-z-pochatku-roku-14-naselenim-punktam-povernuli-nternet.html>

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Херсон та населеним пунктам Херсонської області з боку країн партнерів

08.09.2024 До Центральної бібліотеки ім. Лесі Українки у Херсоні надійшла комп'ютерна техніка в рамках програми мобільної бібліотеки Ideas CUBE (“Скринька ідей”). Її розробила благодійна організація Bibleotheques Sans Frontieres (Бібліотеки без кордонів, Франція). Ideas CUBE – це інноваційний інструмент неформального навчання

для дітей та молоді, що має скачану літературу на допомогу навчанню та розвитку дітей і молоді. Центральна бібліотека ім. Лесі Українки отримала 8 планшетів, ноутбук, відеокамеру, навушники, колонку з технічним забезпеченням для підключення до серверу та використанню матеріалів, що є в базі даних сервера. Планується створити інноваційну мобільну бібліотеку, що буде мандрувати різними мікрорайонами Херсона і працюватиме навіть тоді, коли будуть відсутні електрика чи Інтернет. Перевага таких бібліотек у тому, що вони не потребують енергопостачання чи доступу до мобільного інтернету. Систему можна розгорнути у будь-якому місці.

Фото: Херсонська міська військова адміністрація

<https://miskrada.kherson.ua/news/do-tsentralnoi-biblioteki-im-lesi-ukrainky-u-khersoni-nadijshla-komp-iuterna-tehnika-v-ramkakh-prohramy-ideas-cube>

10.09.2024 Начальник Херсонської МВА Роман Мрочко відвідав одну з поліклінік лікарні імені Є.Є. Карабелеша, на базі якої реалізується проєкт з надання реабілітаційних послуг людям з інвалідністю. Проєкт “Поширення реабілітаційних послуг у Херсоні та його передмісті” запроваджено завдяки досягнутим домовленостям з польською фундацією РСРМ. Також дякуємо народу Таїланду, який фінансує проєкт. У відділення амбулаторної реабілітації придбано сучасний апарат ударно-хвильової терапії, персонал пройшов навчання. Реабілітацію мають пройти 110 херсонців з інвалідністю. На сьогодні вже надана допомога 43 людям, а до кінця тижня завершують курс ще 37 містян.

<https://miskrada.kherson.ua/news/v-odnij-iz-khersonskykh-likaren-realizuiut-proekt-z-nadannia-reabilitatsijnykh-posluh-liudiam-z-invalidnistiu>

12.09.2024 Нова спеціальна техніка придбана японським агентством міжнародного співробітництва для Програми екстреного відновлення (Фаза 2) ЛІСА субпроєкт № 4 "Невідкладне покращення управління відходами руйнувань". Про це повідомив Роман Мрочко у Facebook. Наша громада завдяки домовленостям між урядами України і Японії включена до Проєкту екстреного відновлення та реконструкції. І це вже не перша допомога, отримана від японських партнерів. Ущільнювач сміття (компактор), який надійшов нам, – різновид комунальної техніки, яка призначена для переміщення та ущільнення побутових відходів на полігонах. У нього є низка переваг перед бульдозером, головна з яких - при однаковій масі компактатор здійснює трамбування

сміття в 4-7 разів краще. Нам вдалося майже з нуля запустити розграбоване окупантами комунальне підприємство "Екополіс" і навести лад на полігоні твердих побутових відходів. Після деокупації громаді загрожувала сміттева криза, яку ми не допустили спільними зусиллями наших комунальників, партнерів та благодійників.

Фото: Facebook Роман Мрочко

<https://khersonline.net/lenta/339815-komunalne-pdpriyemstvo-u-herson-otrimalo-uschlnyuvach-smttya.html>

12.09.2024 Три громади Херсонщини отримали нові транспортні засоби для доставки гуманітарної допомоги. Нещодавно один із автомобілів, що використовувався для доставки гуманітарних вантажів на Бериславщині, зазнав значних пошкоджень внаслідок ворожих атак. Завдяки оперативній реакції міжнародних партнерів, зокрема програми «U-LEAD з Європою» та Німецького товариства міжнародного співробітництва, Бериславська, Калинівська та Тягинська громади вже отримали нові мікроавтобуси марки "IVECO". Ці транспортні засоби дозволять продовжити гуманітарну місію із забезпечення мешканців віддалених населених пунктів необхідними речами.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

13.09.2024 У Киселівці на Херсонщині встановили автомат з очищення води. Про це у Facebook повідомила організація “Південна стратегія розвитку”. Вода в автоматі проходить 7 ступенів очистки. Її якість контролює спеціальний тестер, який дозволяє своєчасно замінювати фільтри. Автомат встановлений у межах ініціативи “Зроблена в Україні”, яка була профінансована грантом Групам взаємодопомоги. Гранти групам взаємодопомоги реалізовує організація “Південна стратегія розвитку” у співпраці з українськими офісами організацій DanChurchAid, Norwegian Church Aid та Kirkens Nødhjelp (за підтримки Гуманітарного фонду для України). Раніше такий же автомат встановили у Зеленівці.

<https://most.ks.ua/news/url/u-kiselivtsi-vstanovili-avtomat-z-ochischnnja-vodi>

Інформація про благодійну (гуманітарну) допомогу населенню міста Херсон та Херсонської області

08.09.2024 Жителі Херсонщини, котрі знаходяться під постійним обстрілами, отримали гуманітарну допомогу. ЮНІСЕФ передав 300 сімейних гігієнічних наборів для мешканців Тягинської громади. До війни тут проживало майже 10 000 осіб, але через постійні обстріли зараз залишилось близько 1 000 людей, серед яких 86 дітей. В межах міжвідомчого гуманітарного конвою до села Високе доставили гігієнічні набори, матраци, ліхтарі, термоодяг і набори гідності, які допоможуть людям пережити холодну пору року та зберегти здоров'я.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

08.09.2024 Херсонська міська військова адміністрація разом із благодійниками знову організовує безкоштовні відпочинок та оздоровлення для дітей, які живуть на прифронтових територіях. Про це повідомляє у Фейсбук керівник Херсонської МВА Роман Мрочко. Сьогодні ще 24 дітини нашої громади віком від 7 до 14 років у

супроводі відповідальних осіб та медичних працівників відправились до санаторію "Прикарпатський", що у Яремче Івано-Франківської області. Дякуємо "Укрзалізниці" за безплатні квитки, а БО "БФ "DAO CHARITI " - за смаколики.

Фото: Facebook Роман Мрочко

<https://khersonline.net/lenta/339587-24-ditini-z-hersonschini-vdpravilisya-na-vdpochinok-ta-ozdorovlennya-do-yaremch.html>

09.09.2024 По буднях брендований автобус вирушає туди, де люди потребують особливої підтримки і вони не достатньо охоплені допомогою фондів і організацій, що співпрацюють з Херсонською міською військовою адміністрацією. Про це зазначив Роман Мрочко у Facebook. Вчоргове розвезли на 5 адрес більше сотні продуктових наборів від наших постійних партнерів - Global Empowerment Mission (GEM).

Фото: Facebook Роман Мрочко

<https://khersonline.net/lenta/339622-u-herson-prodovzhuyut-adresno-dostavlyati-gumantarnu-dopomogu.html>

09.09.2024 Ще понад 50 мешканців Херсонщини відправилися на оздоровчий відпочинок. Про це повідомляє у Фейсбук Херсонська ОВА. 10 днів дітлахи відновлюватимуть своє психічне здоров'я у дитячому медичному центрі психологічної реабілітації "Джерело" на Закарпатті. Частина дітей живе у населених пунктах області, котрі постійно потерпають від ворожих обстрілів, — Чорнобаївці, Новопавлівці, Мироліубівці, Петропавлівці, Посад-Покровському, Кар'єрному, Правдиному, Білозерці, Великій Олександрівці, Бериславі та Херсоні. У Центрі малеча відпочине, отримає необхідну психологічну допомогу, а також на неї чекає насичена програма, яка включає багато корисних активностей. Я подорож організована за підтримки БО «Helping to leave». За організацію трансферу вдячні "Укрзалізниця".

Фото: Херсонська ОВА

<https://khersonline.net/lenta/339655-ponad-50-meshkancv-hersonschini-vdpravilisya-na-ozdorovchiy-vdpochinok-na-zakarpatt.html>

09.09.2024 Медичні бригади лікарів-волонтерів продовжують допомагати мешканцям Херсонщини. Упродовж минулого тижня мобільна медична бригада громадської організації "Фонд "Паляниця" PAL-UA, здійснила ряд виїздів до населених пунктів Херсонської області. Під час візитів мешканці Дар'івки, Федорівки, Лиманця та Чорнобаївки могли безкоштовно проконсультуватися з неврологом, хірургом, гінекологом та психологом. Загалом близько сотні пацієнтів отримали кваліфіковану медичну допомогу.

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

09.09.2024 Протягом минулого тижня медична бригада благодійного фонду Fortitude UA відвідала низку населених пунктів Бериславщини, зокрема Кочубеївку, Свободне, Орлове, Новобратське, Іванівку, Миколаївку та Князівку. Загалом фахівці провели огляд понад 600 місцевих мешканців, надавши необхідні консультації та призначивши лікування. Пацієнти могли безоплатно скористатися послугами сімейного лікаря, невролога, офтальмолога та кардіолога. За потреби, мешканцям видавали безкоштовні ліки та окуляри. Виїзди медичних бригад здійснюються у межах проекту "Мобільні клініки Херсонщини", який реалізує фонд Fortitude UA у співпраці з Міжнародним комітетом порятунку та за підтримки Ukraine Humanitarian Fund.

Фото: Херсонська ОВА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

11.09.2024 Український Червоний Хрест спільно з партнерами продовжує підтримувати жителів Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей. Так, в рамках проєкту, що реалізується за фінансової підтримки Генерального Директорату Європейської Комісії з питань цивільного захисту та гуманітарної допомоги (ЕЧНО), здійснюється оцінка потреб населення у найвіддаленіших селах, де рівень доступу до соціального обслуговування через повномасштабне вторгнення в Україну залишається вкрай низьким. Ця оцінка дозволяє точно визначити найактуальніші потреби людей і надалі забезпечувати їх ефективною покриття. У межах проєкту також функціонують пункти соціальної допомоги, де люди можуть корисно провести час, зігрітись у холодну пору року та зарядити свої гаджети під час блекаутів чи після обстрілів. Український Червоний Хрест спільно з партнерами облаштували ці пункти соціальної допомоги, забезпечивши їх усім необхідним, включно зі спальними місцями, зарядними станціями тощо. Окрема увага проєкту присвячена психосоціальній підтримці та індивідуальним психологічним консультаціям громадян. Одним із ключових нововведень проєкту став спеціально облаштований мобільний пункт психосоціальної підтримки. Це авто, яке виїжджає до найвіддаленіших населених пунктів Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей, в якому кожен за власним бажанням зможе отримати психосоціальне консультування. Реалізація проєкту здійснюється за підтримки Данського Червоного Хреста та Німецького Червоного Хреста.

Фото: Товариство Українського Червоного Хреста

<https://redcross.org.ua/news/2024/09/89664>

11.09.2024 Небайдужі митці допомагають відновити колекцію Херсонського художнього музею. На виставці картин, що відбулася з нагоди Дня міста Миколаєва була представлена окрема експозиція картин, які митці передали до Херсонського художнього музею ім. О. Шовкуненка. Завдяки ініціативі відомого колекціонера Вадима Юрлова, фонд музею поповниться більш ніж ста картинами. Це суттєва допомога у відновленні колекції, адже під час російської окупації з музею було викрадено понад 15 тисяч мистецьких творів. Серед подарованих робіт — картини таких майстрів, як С. Шаповалов, В. Метьолкін, М. Боровський, А. Лоза і Л. Ганушкевич.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

11.09.2024 Упродовж двох днів терапевт та УЗД-лікар провели обстеження 60 місцевих мешканців Садок та Благодатівки. Про це звітує пресслужба ХОВА. Внаслідок медичного обстеження у двох жителів населених пунктів були виявлені підозри на рак щитоподібної залози. Вони були направлені на дообстеження до медичного закладу.

Цей виїзд став можливим завдяки ГО «Casars» та програмі “Український фонд швидкого реагування”, яку втілює IREX за підтримки Державного департаменту США.

Фото: Херсонська ОДА

<https://khersonline.net/lenta/339752-mobl-n-brigadi-lkarv-pracyuvali-u-kalinsky-ta-borozensky-gromadah.html>

11.09.2024 Білозерська громада отримала нову артезіанську свердловину від благодійників. Внаслідок підриву греблі Каховської ГЕС у багатьох громадах Херсонщини виникли труднощі з водопостачанням. Наявні свердловини у громаді лише частково задовольняють потреби мешканців у питній воді. Завдяки БФ «Південна стратегія розвитку» Southern Development Strategy вдалося покращити ситуацію з питною водою. У Мироліубівці пробурили нову свердловину і встановили насосне обладнання.

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

12.09.2024 На Херсонщині триває реалізація проєкту "Соціальна пральня". У межах ініціативи у Калинівській громаді відкрито нову соціальну пральню. Відтепер мешканці громади можуть безоплатно скористатись послугами закладу, що значно полегшить їхнє повсякденне життя. Завдяки підтримці гуманітарного штабу Херсонської ОВА, благодійного фонду UAİM Humanitarian Fund, об'єднаної ініціативи Кримський Фронт та KSRelief заклад оснащений трьома пральними машинами і трьома сушарками. Проєкт спрямований на надання допомоги найбільш вразливим категоріям населення — людям похилого віку, громадянам з інвалідністю, багатодітним сім'ям, внутрішньо переміщеним особам та родинам військовослужбовців.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

13.09.2024 Жителі Великоолександрівської громади отримали питну воду від благодійників. Внаслідок російського теракту на Каховській ГЕС мешканці Нової Калуги та Новопавлівки мають доступ лише до технічної води. Завдяки волонтерам благодійної організації Карітас Берислав УГКЦ за підтримки Caritas Ukraine жителі цих населених пунктів отримали понад двадцять тисяч літрів питної води.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

14.09.2024 Жителі Херсонщини продовжують отримувати продовольчу допомогу від благодійників. У серпні мешканці Бериславської громади отримали понад 1500 продуктових наборів. Передачу організував американський некомерційний фонд — гуманітарна місія World Central Kitchen. Набори містять консерви, макарони, крупи та інші продукти тривалого зберігання - все, що допоможе закрити потреби родин.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

14.09.2024 На Херсонщині запрацювала ще одна соціальна пральня. Привести до ладу свої речі відтепер зможуть жителі Нововоронцовки. У громаді для цього облаштували спеціальне приміщення і обладнали його сушарними та пральними машинами. Передусім скористатись послугами соціальної пральні можуть переселенці, люди з інвалідністю, багатодітні сім'ї, літні люди. Вдячні за допомогу в реалізації цього проекту благодійному фонду "Юейм", об'єднаній ініціативі "Кримський фронт" та "KSRelief".

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

Інформація про життя громадян України в прифронтовій зоні та на тимчасово окупованій території Херсонської області

08.09.2024 Окупанти порушують своє ж законодавство про харчування у школах. «В усіх освітніх закладах з постійним перебуванням дітей і підлітків більше 3-4 годин організовується харчування учнів, - пише, посилаючись на російські «Санітарно-епідеміологічні вимоги до організації харчування учнів у загальноосвітніх закладах, закладах початкової і середньої професійної освіти», проект «Родительский лекторий «Наши дети». - Тривалість проміжків між окремими прийомами їжі не повинна перевищувати 3,5 - 4,0 годин». Але Херсонщина - це не росія. І окупанти самі це підтверджують, зокрема, не харчуючи дітей в окупаційних школах. «Скажіть, будь ласка, чому у школах Скадовська з п'ятого по десятий клас дітей не годують? - цитує невідомого автора телеграм-канал «Осведомленный Геническ». - На запитання батьків просто говорять: у держави немає грошей. Діти у школах до п'ятої вечора сидять голодні». Не їдять діти і в окупаційній Хлібодарівській школі Чаплинського «муніципального округу», де досі триває... ремонт! «Бригада замінила 2/3 покрівлі споруди, - написала у соцмережі окупаційна адміністрація. - Капітально обновила підлогу, стіни і стелю в їдальні і харчоблоці... У планах - отримання фінансування на додаткові роботи на об'єкті». А от в окупаційній Генічеській школі № 3 ремонт, якщо вірити пропагандистам, закінчився. Діти відвідують уроки, але у їдальню їх не пускають. За майже три роки імітації ремонту окупанти так і не змогли її доробити до кінця!

<https://khersonline.net/lenta/339588-okupanti-porushuyut-svoye-zh-zakonodavstvo-pro-harchuvannya-u-shkolah.html>

08.09.2024 На тимчасово окупованому півдні росіяни почали проект «книга на дом» в межах якого роблять обхід мешканців регіону й роздають пропагандистську літературу. Про це повідомляє Центр національного спротиву. Проект реалізують звезені з інших регіонів активісти молодіжного крила партії російського диктатора владіміра путіна «єдіная росія». Під час обходів їх супроводжують працівники окупаційних адміністрацій. Псевдо активісти роздають книги з «історії рф» написані в кращих традиціях пропаганди, які заперечують існування української нації. Також є «художні твори» про загарбницьку війну кремля, які героїзують вбивць та окупантів. Звичайно, що відмова від книг дозволена, але присутність працівника окупаційної адміністрації натякає на те, що росіяни таким чином будуть виявляти «не лояльне населення».

<https://khersonline.net/lenta/339576-okupanti-pochali-rozdavati-svoyu-knizhkovu-makulaturu-v-primusovomu-poryadku.html>

08.09.2024 Окупанти натякають, що гуманітарка від них скоро закінчиться. Пенсій жителям лівобережжя ледве вистачає на аптеку і на найнеобхідніші продукти, а зарплати в окупації є переважно лише у колаборантів. Тож, гуманітарна допомога, яку раз на місяць дають загарбники, багатьом допомагає хоч якось вижити. Але і ті декілька банок з пакетами окупанти скоро можуть перестати видавати. Окупаційна адміністрація Великолепетиського «муніципального округу» пояснює у своєму телеграм-каналі, що з 10 вересня за гуманітаркою можуть приходити пенсіонери, які досягли пенсійного віку (58 років у жінок, 63-у чоловіків), громадяни старше 80 років, ліквідатори аварії на ЧАЕС, діти під опікою і сироти, громадяни з онкологічними захворюваннями, матері і батьки-одиначки, багатодітні сім'ї з неповнолітніми дітьми. Представники кожної категорії мають право на отримання 1 кг борошна, 1 кг макаронів, 1 кг гречки, 1 банки

згущенки, 1 банки тушкованки, 2 банок рибної консерви, 1 літра рослинної олії. Але просто так продукти не дадуть. Лише під російський паспорт! Тим часом в окупованому Генічеську категорійні громадяни вже отримують таку гуманітарку. і видачею займаються кварталні. Від них генічани почули, що з 1 січня такі «подарунки» від окупантів можуть закінчитись.

<https://khersonline.net/lenta/339566-okupanti-natyakayut-scho-gumantarka-vd-nih-skoro-zaknchitsya.html>

08.09.2024 Ініціатива одягнути дітей в уніформу на ТОТ України, які навчаються у середніх школах, тепер затверджена законом рф. І як повідомляє росстандарт — дизайн форми не обговорюється. Вона буде зносостійкою та повітропроникною, а за стилем — післявоєнних часів. Про це повідомляє Центр національного спротиву. Зрівнялівка та позбавлення будь-якого прояву індивідуальності — це ще один метод тотального впливу та контролю над населенням. І кремль це добре розуміє та не соромиться ним користуватися.

<https://khersonline.net/lenta/339554-unforma-dlya-dtey-timchasovo-okupovanih-teritory-ukrayini.html>

09.09.2024 Дефіцит лікарів на окупованому лівобережжі окупанти і далі намагаються хоч частково закрити з допомогою «прикомандированих» з росії лікарів. Окупаційний міністр охорони здоров'я області артиш сат у соцмережі написав про це так: «В умовах дефіциту кадрів вузькопрофільні спеціалісти національних медичних дослідних центрів Мінохорони здоров'я росії надають колосальну практичну допомогу херсонським колегам». Справа не у тому, що «херсонськими колегами» окупант називає тих небагатьох колаборантів, які залишились працювати на лівобережжі, а у тому, що зовсім незрозуміло, чому російські лікарі на своїй батьківщині не працюють. Адже відповідно до доповіді Вищої школи економіки, у росії спостерігається значний дефіцит не лише лікарів, а і медсестер. Особливо відчутним для простих росіян став дефіцит лікарів дільничної служби: терапевтів, педіатрів, лікарів загальної практики. Та, замість того, аби вирішувати проблеми у себе, окупанти надсилають лікарів в окуповані регіони, імітуючи там «розквіт». «У рамках шефської допомоги Республіка Мордовія вже другий рік направляє у Каланчацький муніципальний округ вузькопрофільних спеціалістів - за замовленнями районної лікарні», - пише про один з епізодів артиш сат. Стоматолог, терапевт, педіатр, невролог і хірург, обіцяє, проводитимуть консультативний прийом і оперативні втручання. А голова окупаційного уряду андрей алексеєнко і дані успішного лікування встиг вигадати. Написав у Телеграм, що аж у 23308 громадян на лівобережжі російські лікарі виявили захворювання серця і судин, дихальної системи, цукровий діабет і онкологію. Зазначив, що «багато з цих 23 тисяч херсонців повноцінно не обслідувались ніколи або дуже давно, ще у радянський час». Як і велика частина росіян - мусив додати. А додав: «У підсумку ми втрачаємо багатьох людей від хвороб, які успішно лікуються, якщо їх діагностують вчасно». А для вчасної діагностики і потрібно всього-нічого: «звернутись у свою поліклініку з паспортом, полісом медстрахування і страховим номером індивідуального лицевого рахунку». Мова, як не важко здогадатись, йде про російський паспорт. Без нього ні поліс, ні страховий номер не дають.

<https://khersonline.net/lenta/339592-hvorim-z-rosyskim-pasportom-okupanti-obcyayut-ne-dati-pomerti.html>

09.09.2024 Мешканці тимчасово окупованої лівобережної частини Херсонщини йдуть воювати на боці російських загарбників і готові проливати за них свою кров. Серед них – 48-річний олександр ілюхін, 19-річний руслан тегза і двоє його старших братів євген і олександр. Усі вони – з Генічеської громади. Про це повідомляє Центр журналістських розслідувань. Мешканці тимчасово окупованої частини Херсонщини розповіли ЦЖР, що серед місцевих дійсно є ті, хто готовий йти добровольцями воювати на боці загарбників. «Вже є могили загиблих на передовій в Метрополі і деяких сусідніх селах Новотроїцької громади Генічеського району», – сказали вони.

<https://khersonline.net/top/339629-meshkanc-gencheskoyi-gromadi-ydut-voyuvati-proti-ukrayini-cherez-putnskiy-fond.html>

09.09.2024 росіяни продовжують незаконно реєструвати свій бізнес, громадські організації, а також освітні заклади на захоплених територіях України. Окупаційна так звана “влада” на ТОТ Херсонської області незаконно привласнила і зареєструвала в російському реєстрі чергову вкрадену українську освітню установу. Про це повідомляє Telegram-канал “Генічеськ UA”. 3 вересня 2024 року в російському держреєстрі було зареєстровано “Государственное бюджетное образовательное учреждение Херсонской области “Асканийская школа Чаплынского муниципального округа”. Директором, згідно ЄГРЮЛ, призначена василишина оксана іванівна. оксана василишина, 4 квітня 1979 року народження, родом із Хмельницької області. до окупації жила у смт. Асканія-Нова і працювала секретарем селищної ради. Після окупації Василичина “звільнилася” зі своєї законної посади і пішла на співпрацю з окупаційною владою росії, обійнявши посаду завуча в одній зі шкіл. У серпні 2024 року окупаційна адміністрація Чаплинського району повідомила, що з жовтня планується відкриття Асканійської школи, яка не працювала з початку окупації. Василичина представлена на зустрічі з “міністром освіти” як директорку Асканійської школи. Юридична адреса незаконної юридичної особи: смт. Асканія-Нова, вулиця Шкільна, будинок 3. За цією адресою знаходиться ОЗ НВК “Асканія-Нова – гімназія”.

<https://khersonline.net/lenta/339631-okupanti-na-tot-hersonschini-nezakonno-privlasnili-zareyestruvali-v-rosyskomu-reyestr-sche-odin-vkradeniy-ukrayinskiy-osvtny-zaklad.html>

09.09.2024 Окупаційна влада на Херсонщині обіцяє підвищити соціальні виплати для пенсіонерів. Про це повідомляють окупаційні медіа. Втім, формулювання від окупаційних ватажків доволі дивні. Так, окупаційна міністерка праці алла бархатнова заявила, що виплати підвищать з 10 тисяч рублів до «13 200 з копійками». Як розуміти «з копійками» від начебто офіційної особи (саме такою її вважають окупанти), незрозуміло. Також подібні підвищення планують для того, аби «привести рівень пенсій до середньоросійського». Тобто за два з половиною роки окупації та «визнання» Херсонщини в самій росії російською соціальні виплати там досі значно нижчі, ніж у росіян. Тобто мешканців окупованої Херсонщини від самого початку системно сприймають нижчими за росіян. Також окупанти повідомили, що такі підвищення будуть доступними лише для тих, хто є громадянами росії (тобто взяли російський паспорт), але «з певних причин не мають на руках документів, які підтверджують трудовий стаж». Цими певними причинами власне є окупація і підрив росіянами

Каховської ГЕС. Інакше б документи у людей були. Також це означає, що росія всіяко заохочує фінансово навіть тих, хто не працював і таким чином набуває лояльних до себе громадян в окупації.

<https://khersonline.net/lenta/339649-rosyani-obcyayut-v-okupovany-hersonschini-pdvischiti-pensyi.html>

10.09.2024 Окупаційні пропагандисти навчали студентів Генічеського медколеджу подачі інформації. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел інформації. На окупованій Херсонщині, у Генічеському медичному коледжі, відбулася лекція, що мала на меті пропагандистське навчання студентів про роль інформації. Захід пройшов за підтримки місцевого відділення кремлівського суспільства «Знання» і був організований на чолі з алексеем лаврентьевим, головою «Руху Перших» Херсонської області. лаврентьев виступив з лекцією на тему інформаційних і когнітивних війн, використовуючи 120-річчя інформаційного агентства ТАСС як приклад для демонстрації значення медіа в сучасному світі. «Студенти першого курсу мали унікальну можливість детальніше дізнатися про те, яку роль інформація та медіа грають в нашому житті. Лектор обговорив різні аспекти сучасного інформаційного поля, підкреслюючи важливість критичного мислення та свідомого споживання новин», — зазначив лаврентьев. На лекції студентам роз'яснили, як інформація може трансформуватися з ресурсу в інструмент впливу на громадську думку і свідомість людей. Основна мета таких заходів — навчити молодь розрізняти інформацію та використовувати її у відповідності з проросійською пропагандистською лінією.

<https://khersonline.net/lenta/339673-v-genchesku-okupacyn-propagandisti-navchali-studentv-medkoledzhu-podach-nformacyi.html>

10.09.2024 Фермер олександр бритвін нещодавно отримав “почесну” грамоту за організацію та проведення російського референдуму восени 2022 року. Заступниця голови окупаційної адміністрації Голої Пристані юлія черемісіна, яка вручила грамоту, виявилась цивільною дружиною бритвіна. юлія черемісіна та олександр бритвін мають спільну дитину. Після початку повномасштабного вторгнення олександр бритвін перейшов на бік росіян. Він став головою відділу аквакультури департаменту рибальства і аквакультури незаконного Міністерстві сільського господарства Херсонщини. За це СБУ повідомляла бритвіну про підозру в колабораціонізмі.

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339706-golopristsanska-kolaborantka-cheremsna-nagorodila-svogo-civlnogo-cholovka.html>

10.09.2024 На окупованих територіях Херсонської області вже звичайною стає ситуація, коли працівники змушені звертатись за заробітною платою до російської прокуратури, адже установи, в яких вони працюють, затримують відповідні виплати або ж зовсім заморожують їх. Наприклад, 160 працівників так званих “Центрів обслуговування” з лівобережжя області змогли “вибити” звої чесно зароблені рублі лише після втручання органів контролю. Про це повідомляють кореспонденти “ІРС-Південь” з посиланням на російські ЗМІ. “У Херсонській області внаслідок діяльності прокуратури працівникам бюджетної установи виплачена заборгованість по заробітній платі на суму понад 5 млн рублів. Повідомляється, що перед 160 працівниками ГКУ ГО «Багатофункціональний центр надання послуг» за липень 2024 року була утворена заборгованість по заробітній платі на суму понад 5 мільйонів рублів”, – йдеться у повідомленні. І справді це вже нормальна ситуація для лівобережжя області. Затримками зарплат і пенсій тут нікого не здивуєш. Наприклад, херсонські педагоги, котрі погодились “евакуюватись” на лівий берег Дніпра, скаржаться на відсутність обіцяної заробітної плати та будь-яких доплат від росіян. Вчителі-колаборанти мали отримувати по 1500 рублів на день як надбавку за працю в прифронтівій зоні, але фактично зараз не можуть випросити навіть мінімальну заробітну плату.

<https://khersonline.net/lenta/339702-pracvnikam-rosyskih-centrv-obslugovuvannya-naselennya-z-lvoberezhzhya-hersonschini-masovo-zatrimuyut-zarplatu.html>

10.09.2024 російські окупанти заявили про відкриття в новому навчальному році чотирьох нових захоплених на Херсонщині шкіл. Однак у дійсності вони змогли відкрити тільки три з них: в селі Ольгине Горностаївської селищної громади, селі Чорнянка Таврійської міської громади і селі Нижні Торгаї Нижньосірогозької селищної громади. Про це повідомляє Центр журналістських розслідувань. Перед початком нового навчального року в окупаційних пабліках повідомили про відкриття з 1 вересня чотирьох нових шкіл на лівобережній Херсонщині. Насправді ж загарбникам вдалося відкрити поки три з них. Серед них – незаконно зареєстрована 19 серпня 2024 року на базі місцевого закладу повної загальної середньої освіти «Ольгинская школа» в Горностаївській громаді Каховського району. Очолила її кузьомінська світлана іванівна.

Попри те, що «директоркою» школи є саме світлана кузьомінська, захоплений заклад всюди представляє її чоловік, олександр кузьомінський. Він роздає інтерв'ю російським пропагандистам і розміщує в місцевих чатах оголошення про пошук вчителів. Судячи з цих оголошень, «Ольгинской школе» не вистачає вчителів початкових класів, англійської мови, географії, фізики та інших спеціальностей.

Скріншот відео окупаційних ЗМІ

За словами наших джерел, окупанти планували відкрити в селі Ольгине також дитсадок, однак не встигли забезпечити його необхідним інвентарем і провести там ремонт після того як у закладі проживали російські військові. Останні розграбували цей дитсадок, побили унітази і використовували його приміщення замість туалету. Другу школу, яку обіцяли відкрити окупанти, вони незаконно зареєстрували в селі Велика Благовіщенка тієї ж Горностаївської громади 26 серпня 2024 року. Очолив її місцевий колаборант ведерніков віктор володимирович.

Скріншот відео окупаційних ЗМІ

«Новий «директор» – середній син володимира ведернікова з Великої Благовіщенки, який колись давно був депутатом Горностаївської районної ради і зятим комуністом.

Однак школу в селі окупанти так і не відкрили: нібито не встигли зробити ремонт», – розповіли джерела ЦЖР.

<https://khersonline.net/lenta/339700-okupanti-zayavili-pro-vdkrittya-chotiroh-novih-shkl-na-hersonschin-ale-zmogli-vdkriti-tlki-tri-v-olginomu-chornyanc-nizhnh-torgayah.html>

10.09.2024 Окупаційне міністерство майнових та земельних відносин Херсонської області з 9 вересня по 10 жовтня проводитиме заходи з виявлення правовласників раніше утворених земельних ділянок. Про це повідомили на сторінці так званої адміністрації Херсонської області. Мова про ділянки, межі та основні характеристики яких “визначено до набрання чинності Законом про реєстрацію земельних ділянок”. “Правовласникам раніше облікованих земельних ділянок, які вважаються відповідно до частини 4 статті 69 федерального закону від 13 липня 2015 року № 218-ФЗ «Про державну реєстрацію нерухомості» (далі – Закон про реєстрацію) раніше врахованими або відомості про які відповідно до частини 9 статті 69 Закону про реєстрацію можуть бути внесені до ЄДРН як про раніше враховані, у разі відсутності в ЄДРН відомостей про такі земельні ділянки необхідно подати повідомлення про наявність права, яке раніше виникло, та документи, які встановлюють або підтверджують права”, – йдеться у дописі. Зазначається, що правовласникам раніше облікованих земельних ділянок протягом 30 днів з дня опублікування цього повідомлення (9 вересня 2024 року, – МОСТ) необхідно звернутися до незаконного Багатофункціонального центру з надання державних і муніципальних послуг за місцем проживання заявника.

<https://most.ks.ua/news/url/okupanti-shukajut-vlasnikiv-zemelnih-diljanok-na-tot-hersonschini>

11.09.2024 «Мінпромторг Херсонської області разом з Херсонською філією «Народного фронту» провели інформаційну акцію: у великих магазинах Генічеська встановлені ОИ-коди, - повідомив окупаційний телеграм-канал «Херсонщина сьогодні». - Проїшовши за ними, кожен може зробити внесок у підтримку наших бійців на передовій». Цікаво, що таким чином окупанти ще й допомагають розвитку своєї торгівлі. Бо за кодом «сховали» один з маркетплейсів, який обіцяє «безкоштовно» доправляти вантажі на передову. Подібні наклейки було передано і у Нову Каховку, де підприємниця тетяна козловська від імені «Народного фронту» збирає гроші, як кажуть окупанти, для допомоги військовим. Тим часом студентів окупованого Генічеського ПТУ № 27, який тимчасові господарі встигли перезвати, учнів змушують працювати на користь окупаційного війська безкоштовно. «Студенти майстерні у генічеському коледжі сфери обслуговування плетуть маскувальні сітки, своїми руками роблять окопні свічки і різноманітні обереги для бійців російської армії. Хлопці і дівчата самі визвалися допомогти солдатам, які день за днем захищають їх від ворожих атак українських бойовиків», - збрехав про це окупаційний телеграм-канал «Главное в Херсоне и области».

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339775-meshkancv-okupovanoyi-hersonschini-zmushuyut-dopomagati-zagarbnikam.html>

11.09.2024 Окупаційний голова Херсонщини володимир сальдо заявив про те, що жителі окупованої території Херсонської області нібито збирають гуманітарну допомогу для Курської області. Про це йдеться в окупаційному ЗМІ "Таврія". Він зазначив, що зі складів сільгосп підприємств аграрії відправили на територію Курської області росії понад 20 тонн продукції, зокрема, це овочі. Однак на пропагандистських відео, які показували акції, можна побачити представників окупаційної влади чи невелику кількість людей та однотипні фрази: "Херсонщина розуміє жителів Курської області", "Жителі Херсонщини з Курськом". Заступник директора Центру близькосхідних досліджень Сергій Данилов в коментарі "Вгору" повідомив, що це спроба створити уявлення про лояльність окупованої території до інших регіонів рф.

<https://khersonline.net/lenta/339771-saldo-zayaviv-pro-dopomogu-vd-okupovanoyi-hersonskoyi-oblast-dlya-kurschiny.html>

11.09.2024 Актори Херсонського обласного музично-драматичного театру, які погодились співпрацювати з росіянами та втекли на лівобережжя області, збираються "порадувати" публіку новими прем'єрами. Серед них – вистава про російську імператрицю Катерину та її фаворита Потьомкіна, а також "Казка про солдата", в якій звеличують російських військових. Де та кому вони показуватимуть ці "шедеври" – не зрозуміло, адже у фейкового театру досі немає навіть власного приміщення, а частина акторів-колаборантів взагалі переїхали до росії. Про це повідомляють кореспонденти "ІРС-Південь" з посиланням на російські джерела. Колаборанти з біглого театру скаржаться, що у них не вистачає грошей на декорації та костюми для майбутніх прем'єр, тож вони змушені просити кошти у російських "культурних фондів".

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339763-hersonsk-aktori-kolaboranti-gotuyut-do-pokazu-vistavi-pro-potomkna-ta-rosyskih-soldatv.html>

11.09.2024 Окупанти намагаються створити ілюзію мирного життя в окупації через культурні заходи в Генічеську. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел новин. В окупованій Генічеській громаді стартував II «Всеросійський арт-плєнер», в якому беруть участь 52 художники з так званих нових регіонів росії. Це культурний захід, що має на меті представити регіон у вигідному світлі, всупереч реальному стану справ. Арт-плєнер включає роботу на популярних та мальовничих локаціях Херсонської області, а також проведення майстер-класів, лекцій і екскурсій. Організатори сподіваються, що ці культурні заходи допоможуть створити позитивний імідж окупованих територій і замаскувати реальні проблеми та труднощі, з якими стикаються місцеві жителі.

<https://khersonline.net/lenta/339737-v-okupovanomu-genchesku-proveli-art-plener-stryelka-art.html>

11.09.2024 Окупанти намагаються створити ілюзію активності туризму на Приазов'ї на фоні вже третього «мертвого» сезону. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел новин. На фоні повної відсутності туристичної активності в Приазов'ї, російські окупанти намагаються створити видимість поживлення в цій сфері. Нещодавно окупанти повідомили, що в «Азовську міжрегіональну асоціацію туризму» нібито надійшло понад 50 заявок від організацій з різних регіонів росії, включаючи Запорізьку, Херсонську, ростовську області, ДНР, Крим та Краснодарський край. Окупаційні ЗМІ повідомляють, що ці заявки подані як від туристичних компаній, так і від готелів та невеликих баз відпочинку. Мета асоціації — створити єдиний туристичний бренд для Приазов'я та просувати його через рекламні кампанії на федеральному рівні. Однак, реальність показує, що ці кроки більше нагадують спробу прикрити реальний стан справ і повну відсутність реального туристичного інтересу до регіону. Туризм на Приазов'ї зазнав серйозних збитків через війну та російську окупацію. Таким чином, ініціативи окупантів виглядають як спроба штучно створити враження про відновлення туристичної активності, в той час як ситуація насправді залишається критичною.

<https://khersonline.net/lenta/339736-okupanti-namagayutsya-stvoriti-lyuzu-aktivnost-turizmu-na-priazovyi-na-tl-yogo-povnoyi-vdsutnost.html>

11.09.2024 Затримки з виплатами зарплат на окупованому лівобережжі набувають масового характеру. Цього разу про більш, ніж двомісячну заборгованість повідомили у соцмережі працівники окупаційної комунальної установи «Екологічний оператор Херсонської області». Окупанти ж переконують, що є інший спосіб заробити гроші. Монтажникам супутникового телевізійного обладнання «Русській мір» окупанти платять без затримок. Принаймні, у цьому переконують. Бо надто вже велика на них відповідальність - мають допомогти жителям окупованого регіону стати зомбі, які віритимуть кремлівській пропаганді. Крім заробітної плати, в окупаційній адміністрації Каховського «муніципального округу», наприклад, обіцяють в оголошенні: «Ми гарантуємо навчання і детальне показове керівництво по роботі. Все необхідне обладнання надається компанією». Але «працювати і заробляти» майже ніхто не хоче, і нерозумним пенсіонерам, які подають заяви на підключення такого телебачення, доводиться чекати тижнями. Тим часом окупаційна адміністрація повідомляє, що «у Каховському окрузі вже встановили більше 3000 антен ТБ «Русській мір». Враховуючи, якими низькими темпами йде встановлення, у такі дані віриться слабо.

<https://khersonline.net/lenta/339729-u-kahovc-vstanovlyuvati-russky-mr-ne-hoche-mayzhe-nhto.html>

11.09.2024 Жителі тимчасово окупованого лівобережжя Херсонщини однією із головних проблем називають відсутність нормальних зв'язку та мобільного інтернету там. Про це повідомив голова окупаційного уряду Херсонщини андрій алексеєнко, посилаючись на результати проведеного соціопитування. алексеєнко повідомив, що начебто з минулого року окупаційна влада реалізує на ТОТ Херсонщини програму будівництва нових і модернізації діючих базових станцій зв'язку. “За минулий рік побудовано 487 базових станцій голосового зв'язку та мобільного інтернету. Ще 35 пройшли глибоку модернізацію. Сучасний зв'язок прийшов у 24 малі населені пункти, де його не було ніколи. Причому все це віддалені села, де мешкає не більш як 500 осіб”, – сказав голова окупаційного уряду Херсонської області. На початку червня 2024 року стало відомо, що окупанти не планують будувати нові об'єкти мобільного зв'язку у прибережній зоні Херсонщини. Ситуація з мобільним зв'язком, за свідченням тих, хто проживає на ТОТ Херсонщини, уже більше двох років залишається складною – люди не мають доступу до послуг телефонного зв'язку та інтернету. Також, за словами жителів лівобережжя, часто окупанти з різних причин самостійно глушать зв'язок. До повномасштабного вторгнення росії вся територія Херсонської області, включно і з малими населеними пунктами, про які вище каже андрій алексеєнко, мала стабільне мобільне покриття від трьох операторів – Київстар, Водафон та Лайфсел. Зараз на лівобережжі області працює кілька кримських та російських операторів.

<https://most.ks.ua/news/url/v-okupatsijnomu-urjadi-hersonschini-nazvali-odnu-iz-golovnih-problem-zhiveliv-livoberezhzja>

11.09.2024 Представники незаконної влади тимчасово окупованого лівобережжя Херсонщини домовилась з російськими чиновниками возити дітей з Херсонської області до Новоросійська в рф. Про це йдеться в дописі на сторінці незаконно створеної Херсонської обласної думи. Так, заступниця голови окупаційної Херсонської облдуми надія пасько зустрівалась з мером міста Новоросійськ андрієм кравченком, аби

обговорити “домовленості щодо подорожі”. Зазначається, що поїздка відбудеться найближчим часом, а діти з Херсонщини зможуть “познайомитись з історією міста”. За словами, Уповноваженого Верховної ради з прав людини Дмитра Лубінця, більшість дітей, яких представники окупаційної влади вивозять з ТОТ Херсонщини мають батьків, які, ймовірно, погоджуються на вивезення дитини. Проте, враховуючи умови окупації, невідомо наскільки такий вибір є добровільним. Також Лубінець наголосив, що такі дії грубо порушують права дітей і міжнародні норми захисту прав людини.

<https://most.ks.ua/news/url/nezakonna-vlada-hoche-voziti-ditej-z-tot-hersonschini-do-novorosijska>

12.09.2024 Представники незаконної влади на тимчасово окупованому лівобережжі Херсонщини заборгували заробітної плати працівникам так званого Міністерства транспорту та транспортної інфраструктури Херсонської області на понад 40 мільйонів рублів. Про це повідомляють підконтрольні окупаційній владі медіа. За їх даними, у липні цього року понад тисяча працівників незаконного міністерства та підрядних йому установ не отримали зарплату. Окупаційні медіа повідомляють, що заборгованість нібито була погашена після втручання місцевої прокуратури. Проте у коментарях до допису, очевидно, мешканці лівобережжя, які працюють у підконтрольних окупаційній владі органах, пишуть, що заробітну плату так і не виплатили, а інформація окупаційних медіа не відповідає дійсності. Більш того, гроші заборгували не за один місяць.

<https://most.ks.ua/news/url/okupatsijna-vlada-zaborgovala-40-miljoniv-rubliv-svojim-zhe-pidleglim>

12.09.2024 Голова окупаційної адміністрації регіону володимир сальдо дозволив безконтрольне вивезення сільгосппродукції з ТОТ Херсонської області. Про це у Telegram повідомило незаконне Міністерство агропромислового комплексу і продовольчої політики Херсонщини. сальдо своїм «указом» скасував запроваджений 31 липня 2023 року незаконний порядок оформлення дозволів на вивезення сільськогосподарської продукції. Безконтрольне її вивезення діє з 10 вересня.

<https://most.ks.ua/news/url/saldo-dozvoliv-bezkontrolne-vivezennja-silgospproduksiji-z-tot-hersonschini>

12.09.2024 Відділення російської організації “Народний фронт” у Херсонській області публічно видало голову окупаційної адміністрації Каланчака петра мустіяновича за звичайного жителя селища. Про це свідчить відео з Telegram-каналу відділення організації, де розповідається про працюючих у Каланчаку лікарів з російської Мордовії. Нібито звичайний мешканець Каланчака мустіянович розповів, що приїхав до лікарні заради перев’язки, яку йому начебто має зробити лікар з Мордовії. Також він похвалив приїжджих медиків. Приховування незаконної посади петра мустіяновича може спотворювати враження глядачів відео про стан медицини в Каланчаку. Бо можна припустити, що дійсно звичайна людина загалом може дозволити собі критику, а відповідальний чиновник – ні. Особливо мустіянович, який в окупаційній адміністрації має відповідати і за медицину. А невтішний стан медицини у Каланчаку і на ТОТ Херсонської області визнає навіть “Народний фронт”. За його інформацією, штатна чисельність медиків у лікарнях ТОТ Херсонщини рідко досягає третини, а 9 з 15 людей у лікарні Каланчака є прикомандированими росіянами.

<https://most.ks.ua/news/url/rosijska-organizatsija-vidala-golovu-okupatsijnoji-administratsiji-kalanchaka-za-zvichajnogo-zhitelja-selischa>

12.09.2024 На ТОТ Херсонщини окупаційна влада наповнює освітні та культурні заклади пропагандистськими матеріалами. Цей процес називають "заміною літератури". Про це у Telegram повідомив рух "Жовта Стрічка". За інформацією активістів руху, на полицях шкіл і бібліотек з'являються видання про "героїчні подвиги" російських військових. Зокрема, у Чаплинському окрузі першокласникам роздали "Азбуку Херсона", де на кожній сторінці зображені картинки військової техніки, російських солдатів та трикологів. Пенсіонерам на тимчасово окупованому лівобережжі під приводом турботи "про культурний розвиток" нав'язують читати російські книги та стверджують, що їм потрібна "нова література".

<https://khersonline.net/lenta/339807-na-tot-hersonschini-okupanti-napovnyuyut-osvtn-ta-kulturn-zakladi-propagandistskimi-materalami.html>

12.09.2024 На ТОТ Херсонщини люди скаржаться на брак і якість ліків, які завозять росіяни. Про це повідомив начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін. «Залишається вкрай складною (ситуація на ТОТ -ред.). Зараз скаржаться на брак ліків та продуктів, те, що завозять окупанти, – поганой якості. Жорстко проводиться паспортизація. Якщо не маєш російського паспорта – залишишся без базових послуг, можуть позбавити батьківських прав, майна. До тих, у кого немає паспорта, медики не приїжджають на екстрені виклики, бо немає медстраховки», - каже Прокудін.

<https://khersonline.net/lenta/339829-zhitel-tot-hersonschini-skarzhatsya-na-lki-poganoyi-yakost-yak-zavozyat-rosyani-prokudn.html>

12.09.2024 Радниця генерального прокурора росії наталя поклонська стала відомою у 2014 році, коли зрадила Україну, обійнявши посаду окупаційного прокурора АРК. Саме тоді вона, до речі, отримала і своє мемне прізвисько «Няш-Мяш». І от через 10 років після цього зрадниця, про яку потихеньку стали забувати, з'явилась на окупованій частині Херсонщини, де провела для школярів пропагандистський урок «Розмови про важливе». Про що таке «важливе» розповідала учням окупаційної Вадимської школи Каланчацького «муніципального округу»? «Діткам сподобалось слухати про легенди, про міфологію, сподобалось слухати про мою книгу, розхватили і пообіцяли прочитати, - прокоментувала колаборантка свій «перформанс» окупаційному «Херсонському агентству новостей». - Наступного разу приїду і спитаю їх думку з приводу книги. І обов'язково буду розповідати про різні легенди, міфи і історії з прокурорської роботи». Для чого то все було потрібно дітям, невідомо. Як невідомим залишилось, чому поклонська малювала їм крейдою на дошці руни. Варто нагадати, що саме їх у якості татуювань використовують російські неонацисти.

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339839-nyash-myash-malyuvala-shkolyaram-okupovanoyi-hersonschini-runi.html>

12.09.2024 У Бериславі на Херсонщині на російській міні підірвався чоловік. Про це у Telegram 12 вересня повідомив керівник ОВА Олександр Прокудін. За його інформацією, внаслідок детонації вибухівки 67-річний місцевий житель отримав травми, несумісні з життям.

<https://suspilne.media/kherson/835017-zitel-berislava-na-hersonsini-pidirvavsa-na-rosijskij-mini>

13.09.2024 Окупанти на лівобережжі Херсонщини проводять заходи, які спрямовані на військово-патріотичне виховання дітей. У Залізному Порту, на лівобережжі Херсонщини окупанти провели у школі заняття, на якому розповідали учням про історію виникнення казачества, основні напрямки діяльності казаків та їх традиції. Про це стало відомо з проросійських Telegram каналів. Зазначається, що окупанти також розповіли дітям про роль представників казачества у боях періоду Великої Вітчизняної війни. “Проведення таких заходів є ефективним інструментом військово-патріотичного виховання підростаючого покоління. Вони не лише розширюють кругозір молоді, а й розвивають почуття громадянськості та патріотизму”, – йдеться в повідомленні.

<https://most.ks.ua/news/url/okupanti-na-tot-hersonschini-provodjat-zahodi-jaki-sprjamovani-na-vijskovo-patriotichne-vihovannja-ditej>

13.09.2024 Загарбники вигадують все новіші й новіші способи пропаганди у школах окупованого краю, аби зламати опір дітей, аби позбавити їх національної ідентичності і віри у перемогу України. Одним з таких способів стали відкриття парт, за якими, нібито, навчались «герої сво». Такі парти відкривають нині по всій росії і на окупованих нею територіях. Зокрема, в окупаційній Новоолексіївській школі Генічеського «муніципального округу» урочисто відкрили парту імені вбитого бійця російської армії володимира браги. Батькам окупанта вручили квіти, після чого мати розповіла, що «він завжди був добрим, турботливим, любив сім'ю, життя, батьків». А найбільше, мабуть, любив гроші, які поїхав заробляти на «сво». Першого посидіти за парту пустили відмінника і активіста - учня 7 класу. Хлопчик подякував за «честь». Весь цей спектакль, у якому змусили грати дітей, показали в ефірі окупаційного

телеканалу «Таврия». 12 вересня таку ж парту відкрили і в окупаційній Новомаячанській школі «Ап'юшкінського муніципального округу». Про це у своєму телеграм-каналі повідомила тамтешня окупаційна адміністрація. Причому, сиділи за нею, нібито, відразу двоє окупантів - сергій агєєв і павло бартацак. Право сісти після відкриття першими було надано учням молодших класів. Таким чином, повідомили вчителі-колаборанти, вони об'єднали покоління. Не дай, Боже! Нехай у майбутньому діти ніколи і не згадають, що були колись на нашій землі окупанти. Хоча таке, якщо й дуже намагатимешся, то не забудеш.

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339882-u-shkolah-lvoberezhzhya-vdkrivayut-parti-lkvdovanim-okupantam.html>

13.09.2024 На несвоєчасну виплату заробітної плати масово скаржаться співробітники підконтрольних російським окупантам установ і підприємств на Херсонщині. Подеколи зарплату їм не платять півроку і більше. Невдоволені такою ситуацією колаборанти і працівники окупаційних установ потихеньку звільняються і виїжджають – хто до росії, хто до інших країн. Про це з посиланням на власні джерела повідомляє Центр журналістських розслідувань. Скаржаться на борги по зарплаті працівники окупаційної установи «Многофункциональный центр предоставления государственных и муниципальных услуг» – російського аналога нашого ЦНАП. Вчасно не виплачують обіцяну зарплату в незаконному ТОВ «Специализированный застройщик «ЖК Таврия» з села Генічеська Гірка Генічеського району. На тривалу затримку з виплатою стипендій скаржаться студенти незаконного «Херсонского технического университета», з приводу боргів по зарплаті звертаються співробітники захопленого Дніпрянського психоневрологічного будинку-інтернату, зареєстрованого в місті Гола Пристань Скадовського району підприємства «Облводоканал» і «Управляющей компании «Тандем». Станом на квітень 2024 року незаконна адміністрація Генічеська заборгувала працівникам понад 6 мільйонів рублів. На додачу до цього окупанти заборгували по компенсації за несвоєчасно виплачену зарплату 887 співробітникам її структурних підрозділів майже 2 мільйони рублів. Водночас найбільш

неохоче загарбники виплачують зарплату і всі необхідні види допомоги тим, хто звільняється. Обіцяних грошей люди можуть чекати не один місяць після звільнення. Одним із лідерів із заборгованості на тимчасово окупованій частині Херсонщини є незаконно створене ТОВ «Приазовье Инвест» – будівельна компанія, представників якої загарбники називали інвесторами з обіцяного будівництва в Генічеську нового житлового кварталу. Відомо, що ТОВ «Приазовье Инвест» не виплачувало зарплати 29 своїм підлеглим понад півроку. З листопада 2023 року по квітень 2024 року сума заборгованості становила понад 18 мільйонів рублів. А за травень 2024 підприємство нарахувало, але своєчасно не виплатило майже 2,5 мільйонів рублів. Тим часом окупанти й досі не виплачують вчасно зарплату. В місцевих чатах співробітники установ окупаційної адміністрації Каховки скаржаться, що не бачили зароблених грошей понад два місяці. «Багато хто з колаборантів дуже незадоволений і падінням рівня зарплат, і її несвоєчасною виплатою. Тому вони звільняються і виїжджають, хто куди – хто до росії, хто до Європи. Тому в окупаційних структурах досі великий дефіцит кадрів і тому в захоплених школах окупанти змушені призначати, приміром, вчителями географії трактористів», – розповіли ЦЖР мешканці Генічеського району.

<https://khersonline.net/lenta/339891-okupanti-na-hersonschin-masovo-ne-viplachuyut-zarobtn-plati-svoyim-pdleglim.html>

14.09.2024 Окупанти навчатимуть дітей на лівобережжі Херсонщини “Моральним основам сімейного життя”. Саме такий предмет з’явиться у всіх школах підконтрольній росіянам частини регіону. Курс включатиме такі теми, як «Значення дітей у житті сім’ї», «Ієрархічність сімейних відносин» та «Дружина — хранителька домівки». Сам предмет є сумішшю шовіністичної пропаганди та церковної догматики. Про це повідомляють кореспонденти “ІРС-Південь” з посиланням на російські ЗМІ. “Найближчим часом у школах Херсонщини буде запущено курс «Моральні засади сімейного життя». Його вестимуть педагоги та фахівці, які пройшли навчання. Цей курс є одним із найнадійніших, реалізується у 63 регіонах країни”, – повідомляють росіяни. Цікаво, що включення предмета до шкільної програми активно критикується самими ж росіянами. Наприклад, у підручнику з “Моральних основ сімейного життя” написано, що жінки не мають голосно сміятися або бути більш освіченими за чоловіка. Дівчата, на думку авторів підручника, мають народжувати дітей до 25 років, головою сімейства має бути чоловік, а рівноправ’я в родині називається “фантазмагорією”. Одночасно в курсі абсолютно відсутнє сексуальне виховання, адже воно нібито “призводить до психічних розладів”. Викладати “Моральні основи сімейного життя”, за словами херсонських колаборантів, дітям будуть “досвідчені педагоги”. Наприклад, до викладання “сімейних цінностей” намагаються залучити дружину ліквідованого самими ж росіянами херсонського колаборанта кирила стремоусова – оксану.

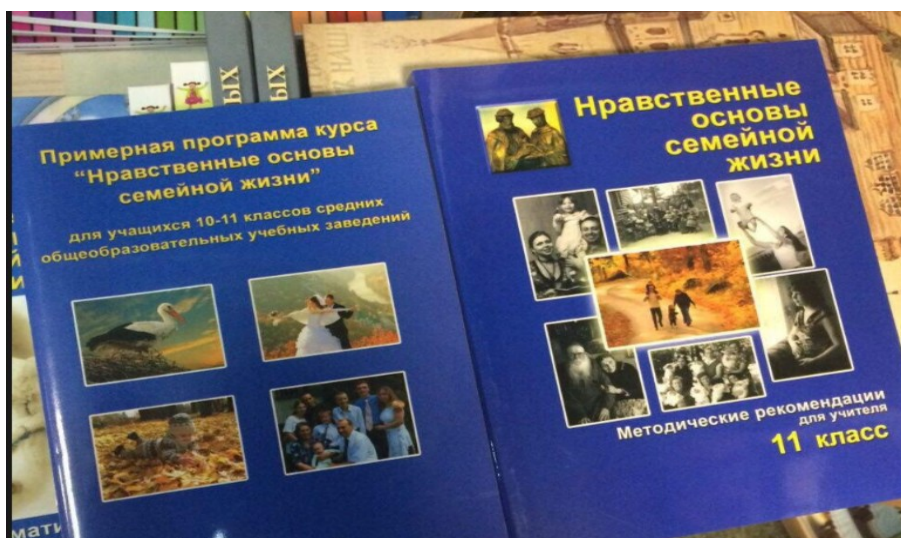

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/339922-shkolyarv-na-lvoberezhzh-hersonschini-navchatimut-patrarhalnih-osnov-smeynogo-zhittya.html>

14.09.2024 Окупанти не довіряють учителям-колаборантам і пропагандистські уроки для учнів окупаційних шкіл Херсонщини «Розмови про важливе» викладають самі. Щопонеділка першим уроком в окупаційних школах є «Розмови про головне». Про що розмовляють? Окупаційна адміністрація Каланчацького «муніципального округу» пише про це так: «Головні теми пов'язані з ключовими аспектами життя людини у сучасній росії». Там розповідати дітям про «головне» направили представників окупаційної організації «Єдиної росії» в окупаційній районній раді. А от фейковий депутат фейкової Херсонської обласної думи енвер абдураїмов на подібний урок потрапив вперше. «Тепер щопонеділка проводитимуть церемонію підняття прапора і виконання гімну російської федерації», - написав він про урок у Генічеській школі № 3. Подібні «ритуали» в окупаційних школах проводять вже третій навчальний рік. «Подібні заняття провели депутати від партії «Єдина росія» у Генічеському, Скадовському, Чаплинському, Каланчацькому, Іванівському, Альошкінському, Нижньосірогозькому, Верхньорогачицькому і Голопристанському районах», - написали пропагандисти. А в окупаційну Ольгинську школу Горностаївського «округу» «єдинороси» передали, як повідомив окупаційний телеканал «Таврия», «десятки томів навчальної і художньої літератури російською мовою». «Ми дуже раді, тому що школа тільки відкрилась», - розповіла пропагандистам окупаційна директорка світлана кузьомінська. «Відкриття місцевої школи - довгоочікувана подія, про яку просили місцеві жителі, - написало окупаційне «Херсонское агентство новостей». - Заклад вдалось запустити за підтримки регіонального відділення «Єдиної росії» і сенатора від Херсонської області ігоря кастюкевіча». Окупант кастюкевіч і його підлеглі зі шкіри пнуться, аби додати своїй незаконній присутності на українській території «правдоподібності», але насправду у них не дуже добре виходить.

<https://khersonline.net/lenta/339924-okupanti-yedinorosi-rozmovlyayut-z-shkolyarami-pro-golovne.html>

Інформація про евакуацію цивільного населення та підприємств з міста Херсон та Херсонської області

10.09.2024 З тимчасово окупованого лівобережжя Херсонщини повернули двох дівчат 14 і 16 років. Про це повідомив начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін у Телеграмі. "З поки що окупованого лівобережжя Херсонщини повернули ще двох дівчаток. Дітям – 14 та 16 років. Наразі вони перебувають у безпеці, ними опікуються лікарі та психологи", - йдеться у повідомленні. Прокудін зазначив, що це стало можливим завдяки праці волонтерів організації "Save Ukraine". Загалом цього року вдалося евакуювати з тимчасово окупованого лівобережжя 192 дитини.

https://khersonline.net/top/339720-na-pdkontrolnu-ukrayin-teritoryu-povernuli-sche-dvoh-dtey.html#google_vignette

10.09.2024 Офіс Омбудсмана продовжує роботу з евакуації громадян, які залишилися на ТОТ України. Так, нещодавно вдалося успішно повернути ще одну жінку похилого віку, яка через стан здоров'я не могла самостійно пересуватися, тому перебувала на території тимчасово окупованої Херсонщини. До нас звернулися рідні жінки. Офіс Омбудсмана спільно з партнерами оперативно організував безпечне перевезення жінки на підконтрольну Уряду України територію. Завдяки скоординованим зусиллям та турботі про її стан, жінка успішно евакуйована до Харківської області, де вже возз'єдналася з родиною і зараз отримує належну медичну допомогу та підтримку.

Фото: Омбудсман Лубінець Дмитро

https://t.me/dmytro_lubinetzs/6678

12.09.2024 З Бериславської громади вдалося евакуювати ще одну літню мешканку. Спільним зусиллям місцевої влади та небайдужих мешканців громади вдалося вивезти 85-річну жительку Новоберислава. Безпекова ситуація тут продовжує залишатися критичною. Ворог щодня атакує цей населений пункт. Літню жінку доставили до села Аджамка в Кіровоградській області. Тепер вона буде у безпеці і отримає необхідну медичну та соціальну допомогу.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

Інформація щодо розмінування території Херсонської області

12.09.2024 Триває розмінування правобережної Херсонщини. На інфографіці — динаміка робіт за минулий тиждень.

Фото: Херсонська ОВА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

Запорізька область

Інформація щодо злочинів та геноциду проти громадян України, які знаходяться на тимчасово окупованій території Запорізької області

08.09.2024 окупанти відправили дітей з тимчасово окупованих територій Запорізької області у так звані «просвітницькі екскурсії» на території росії з метою поширення кремлівської пропаганди. Про це повідомив так званий «міністр із молодіжної політики Запорізького регіону» егор логунов російським ЗМІ. Повідомляється, що 13 активістів молодіжних організацій в тимчасово окупованій Запорізькій області вперше взяли участь у пропагандистському проекті «Потяг героїв». Разом з дітьми інших регіонів їх відправили у віддалені і не досить популярні міста рф такі як: Новосибірськ, Тюмень, Уфа, Саратов, Волгоград, ростов- на-Дону. Так зване турне триватиме протягом 15 днів. «Діти ближче дізнаються про культуру та традиції народів росії», – наголосив Логунов. Такі «екскурсії» представники окупаційної влади організовують задля того, аби сформувати в мешканців окупованих регіонів «патріотизм», героїзувати російських військових та поширювати пропаганду серед дітей. Попри Конвенцію про права дитини машина російської пропаганди активно працює. окупанти використовують різні способи викорінення самоідентичності та належності до українського народу, та особливо вони зробили акцент на українських дітях, які разом з батьками вимушено опинилися під владою російського агресора.

<https://lokatormedia.online/okupanty-vidpravlyly-ditej-z-tot-zaporizkoi-oblasti-na-ekskursiiu-po-rf>

09.09.2024 Опозиційне видання «Контур», яке виходить російською та англійською мовами й активно протистоїть російській пропаганді за кордоном, зокрема, у США, написало про заручницю кремля, викрадену волонтерку з Мелітополя Маргариту Харенко. Раніше в місті ходили чутки, що дівчини вже немає серед живих і її вбили в рашистських катівнях. Маргарита Харенко - мешканка окупованого Мелітополя, яка вже півтора року перебуває у ворожому полоні. На момент захоплення міста військами рф у 2022 році Маргарита працювала фармацевтом. І коли на початку повномасштабної війни в Мелітополі відбувався хаос, а люди мали великий запит на ліки, професія Маргарити стала в пригоді. Вона разом зі своїми друзями почала волонтерити, допомагаючи місцевим жителям, які потребували медикаментів. У квітні 2024 року росіяни засудили Маргариту за шпигунство, причетність до організації "Січ", звинуватили її в тому, що вона нібито причетна до замаху на російського військового. російський суд присудив Харенку 20 років колонії загального режиму. Після судилища, яке росіяни провели над Маргаритою, рідні та друзі не знають, де вона перебуває та як почувається, відомо лише, що полонена перебувала в ростові-на-Дону. За словами однієї з викрадених дівчат, якій вдалося вийти на свободу, утримують українських полонених у жахливих умовах. Про це повідомила подруга заручниці кремля Єлизавета російському опозиційному виданню «Контур». «Вона так і продовжує сидіти у в'язниці в Ростові там, де отримала вирок. Вона сидить у камері ще з двома дівчатами. На вулицю їх не виводять, годують їх раз на день якоюсь незрозумілою кашею і дають склянку води». За словами Єлизавети, Маргариту викрали просто з дому 9 січня 2023 року. На початку повномасштабного вторгнення подруги допомагали місцевим

жителям, які потребували ліків, і намагалися їх привезти з підконтрольної Україні території. У Мелітополі проукраїнську активістку звинувачують у підриві російських військових об'єктів. За інформацією з різних джерел, Маргариту викрали, «за одними даними, військові, за іншими - фсб», каже Єлизавета.

Фото: ria-m.tv

Пред'явлені їй звинувачення були безглуздими. «Спочатку прокурори говорили, що Маргарита є головою партизанського руху. Що вона організувала 40 підривів, які були в місті. Потім була інша інформація, що вона була призвідницею терористичного акту», - розповіла Єлизавета. У Маргарити була сторінка в соцмережах з публікаціями на українській мові. «Її хтось здав. І, найімовірніше, перша й основна причина арешту - її українська позиція», - вважає Єлизавета. Колишня ув'язнена впевнена, що для окупантів такі кримінальні справи слугують насамперед для пропагандистських цілей і залякування інакомислячих, які залишилися на українських окупованих територіях.

[https://ria-m.tv/ua/news/359498/goduyut-raz-na-den-nezrozumiloyu-kasheyu-i-dayut-sklyanku-vodiyak-utrimuyut-u-rostovi-vikradenu-fsb-shnikami-jitelku-melitopolya-\(foto\).html](https://ria-m.tv/ua/news/359498/goduyut-raz-na-den-nezrozumiloyu-kasheyu-i-dayut-sklyanku-vodiyak-utrimuyut-u-rostovi-vikradenu-fsb-shnikami-jitelku-melitopolya-(foto).html)

09.09.2024 У тимчасово захопленому Бердянську Запорізької області окупаційна влада провела збори так званих військово-патріотичних організацій для дітей. Про це сьогодні, 9 вересня, повідомила очільниця Бердянської МВА Вікторія Галіціна. "До участі долучили понад 70 дітей зі складу російських пропагандистських та воєнізованих угруповань, зокрема "Юнармії", "Добровольчої молодіжної варти", кадетів росгвардії та "Всеросійського студентського корпусу рятувальників", — йдеться в повідомленні.

Фото: Telegram/Вікторія Галіціна

Зі слів Галіціної, в рамках обміну досвідом з опанування військово-тактичних навичок, дітей із кожної організації росіяни змусили продемонструвати набуті знання та провели черговий матч зі страйкболу: "Таким чином, російські окупанти продовжують нав'язувати дітям мілітаристську ідеологію та культуру насильства, приправляючи такі заняття "профілактичними бесідами" про викривлені поняття тероризму та екстремізму", — додала очільниця МВА.

Фото: Telegram/Вікторія Галіціна

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/832527-u-timcasovo-okupovanomu-berdansku-rosiani-proveli-zbori-vijskovo-patrioticnih-organizacij-dla-ditej-galicina>

10.09.2024 В тимчасово захопленому Мелітополі Запорізької області російські загарбники винесли вирок 37-річному чоловіку, який нібито «закликав до збору відомостей про дислокацію військової техніки зс рф». Йому призначили три роки та шість місяців тюремного ув'язнення. Про це повідомляють російські пропагандистські ресурси з посиланням на так звану «прокуратуру Запорізької області». окупанти стверджують, що на початку червня чоловік під постом у проукраїнському каналі залишив коментар. Він нібито «публічно закликав збирати інформацію про місця дислокації військової техніки збройних сил рф, які використовуються у зоні проведення

спеціальної військової операції». Мелітопольця «визнали винним за ч. 2 ст. 280.4 КК рф». Його доставлять у колонію загального режиму.

<https://1news.zp.ua/okkupanty-prigovorili-zhitelya-melitopolya-k-trem-s-polovinoj-godam-tyurmy-za-komentarij-v-internete>

12.09.2024 Трьох мешканців Токмака Владислава Водолазького, Віталія Дзюбу та Сергія Федосенка окупанти викрали, а потім знущалися над ними в одній із катівень Мелітополя. Їх за матеріалом фейкової кримінальної справи звинувачують у незаконному виготовленні вибухових речовин і «підготовці терористичного акту» - нападу на блокпост російських військ влітку 2022 року. Про це повідомляє російська опозиційна організація «Меморіал» (заборонена в рф). За даними правозахисників, трьох українських захисників окупанти затримали в Токмаку влітку 2022 року. Чоловіки нібито виготовили вибухівку для нападу на блокпост російських військових. На період слідчих дій українців утримували в «ІТТ в Мелітополі». На суді в Ростові українці розповідали, що окупанти катували їх з метою отримання необхідних свідчень. Так, 3 вересня на допиті Владислав Водолазький зазначив, що він підписав свідчення після того, як російські карателі в Мелітополі застосували до нього електричний струм. Чоловік боявся, що рашисти знову будуть його катувати, якщо він не робитиме те, чого вони вимагають. “Скільки я перебуваю в СІЗО жодного разу лікар не прийшов, на прогулянки не виводять, у мене головні болі постійно, зір сідає”, - розповів Водолазький. Під час засідання 6 червня Сергій Федосенко, відповідаючи на уточнювальні запитання свого адвоката, розповів, що давав свідчення у військовій комендатурі Бердянська за сім днів до формального моменту затримання. Під час опитування у нього був на голові мішок. Федосенко і Водолазький заявили у суді про фальсифікацію справи і тортури, за їхніми словами, жодних слідчих дій у Мелітополі взагалі не проводили. Викрадених українців нікуди не виводили за межі слідчого ізолятора. Цікаво, що адвокат викрадених мешканців Токмака заявив, що перевірити ці відомості не може, оскільки немає поштового сполучення із захопленою частиною Запорізької області. На справді в місті працює пошта «Таврії». Тому такий аргумент призначеного росією захисника можна розцінювати, як не бажання професійно захищати українців і підігрування слічим оранам рф (думка автора). За даними російських ЗМІ, напад на блокпост окупантів планувалося здійснити 20 серпня 2022 року - коли чоловіки попрямували до блокпоста, їх затримали.

Фото: російська опозиційна організація «Меморіал»

Сергій Федосенко у суді розповів, що виготовив вибухівку з метою самооборони, а Водолазький про це навіть не знав. Він додав, що запали до вибухівки він отримав від Дзюби, однак останній не знав для чого вони призначені. Розгляд справи здійснюють карателі у Південному окружному військовому суді. На наступному засіданні 18 вересня, планується допит Віталія Дзюби. Раніше Водолазький і Федосенко дали детальні свідчення суду, зокрема про застосування до них тортур електричним струмом з метою отримання зізнань у фейковій справі. Під тортурами, Федосенко заявив, що виготовив СВУ з метою самооборони, Водолазький про це не знав, нібито Дзюба дав йому два запали УЗРГ, але не знав, для чого вони призначені.

[https://ria-m.tv/ua/news/359809/u-rostovi-sudyat-troh-ukrainskih-zahisnikiv-yakih-katuvali-v-itt-melitopolya-za-pidozroyu-v-terakti-\(foto\).html](https://ria-m.tv/ua/news/359809/u-rostovi-sudyat-troh-ukrainskih-zahisnikiv-yakih-katuvali-v-itt-melitopolya-za-pidozroyu-v-terakti-(foto).html)

Інформація щодо наслідків екогеноциду рф у Запорізької області

11.09.2024 Після підриву Каховської ГЕС рівень води у водоймах парку «Дубовий гай» значно знизився. У «великій» водоймі наразі фіксують зниження рівня води на 2,5-3,5 м, у «малій» - на 2-2,5 м. Про це повідомили в Запорізькій міській раді. Рівень води в обох водоймах парку пов'язаний з рівнем води у р. Мокра Московка та р. Дніпро. «Наразі, після підриву росіянами Каховської ГЕС, рівень води у р. Мокра Московка та р. Дніпро значно знизився. Це призвело до пониження рівня ґрунтових вод, які були одним із джерел наповнення водойм парку «Дубовий гай», - повідомили в мерії. Через це штучне наповнення водойм парку водою може дати лише короточасний ефект і є недоцільним. Водойми не мають рибогосподарського значення, а крижні та лебеді при необхідності перелітають на інші водойми у пошуках корму та місць гніздування.

Фото: Запорізька міська рада

<https://www.061.ua/news/3830079/v-merii-zaporizza-poasnili-situaciu-z-obmilinnam-vodojm-v-dubovomu-gau>

13.09.2024 З 24 лютого 2022 року фахівці Державної екологічної інспекції Південного округу розрахували суму збитків по майже 100 фактам забруднення ґрунтів та засмічення земель внаслідок бойових дій в Запорізькій області. Про це повідомляє Державна екологічна інспекція Південного округу. Станом на 1 вересня 2024 року шкода, завдана докільню будівельними відходами та уламками бойових частин ракет і снарядів, перевищує 15 мільярдів 763 мільйони 239 тисяч гривень. Всі матеріали щодо розрахунків передані правоохоронним органам для дослідження у рамках кримінальних проваджень та до Оперативного штабу при Державній екологічній інспекції України. Їх планують використати для проведення подальших розслідувань та притягнення винних до відповідальності.

<https://1news.zp.ua/v-zaporozhskoj-oblasti-ushherb-prichinennyj-okruzhayushhej-srede-iz-za-boevyh-dejstvij-prevyshaet-15-milliardov-griven>

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами рф по місту Запоріжжя та населеним пунктам Запорізької області

08.09.2024 Вчора, 7 вересня, внаслідок російських обстрілів у Запорізькій області виникли шість пожеж: горіли житлові будинки, надвірні споруди, автомобіль та суха трава. Рятувальники ліквідували загоряння. Про це сьогодні, 8 вересня, повідомили в ГУ ДСНС України у Запорізькій області. Так, внаслідок російських атак у Пологівському, Василівському та Запорізькому районах виникли шість пожеж: місто Гуляйполе — внаслідок масованого обстрілу виникли пожежі за чотирма адресами: горіли дев'ять житлових будинків, 30 надвірних споруд, один автомобіль та суха трава на площі 300 м²; місто Орхів — внаслідок атаки армією рф загорілися один житловий будинок, дві господарчі споруди на площі 180 м² та суха трава площею понад 300 м²; селище Степногірськ — внаслідок російських обстрілів

виникли пожежі у двох дачних будинках на площі 50 м² та сухій траві площею понад 900 м².

Фото: ГУ ДСНС України у Запорізькій області

Фото: ГУ ДСНС України у Запорізькій області

<https://suspihne.media/zaporizhzhia/831711-na-zaporizzi-vnaslidok-rosijskih-obstriliv-vinikli-sist-pozez-dsns/>

10.09.2024 9 вересня російські військові здійснили 314 обстрілів Запорізької області. Обійшлося без поранених. Про це повідомляє Національна поліція Запорізької області. Упродовж доби росіяни атакували 16 населених пунктів Запорізької області. Завдали 15 авіаударів по Степногірську, Кам'янському, Лобковому, Оріхову, Новоандріївці, Новоданилівці, Білогір'ю, застосували 149 безпілотників по Гуляйполю, Роботиному, Малій Токмачці, Малинівці, Полтавці та Приморському, здійснили 150 обстрілів з артилерії та РСЗВ по цих та інших містах і селах Василівського та Пологівського районів. Внаслідок обстрілів пошкоджені житлові помешкання Пологівського та Василівського районів. В оселях вибило шибки та двері, побиті дахи, зруйновані прибудинкові території та гаражі. Слідчі поліції та СБУ відкрили кримінальні провадження, правова кваліфікація — ч. 1 ст. 438 (Порушення законів та звичаїв війни) Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://1news.zp.ua/okkupanty-nanesli-po-zaporozhskoj-oblasti-314-udarov-posledstviya-vrazheskih-obstrelov-9-sentyabrya-foto>

12.09.2024 Вчора рятувальники гасили займання будинку у прифронтовому місті Оріхів Запорізької області. Про це повідомляє обласна ДСНС. Впродовж 11 вересня ДСНС ліквідувало одну пожежу у Пологівському районі, яка сталася внаслідок

обстрілу. У місті Оріхів виникло займання житлового будинку. Загальна площа пожежі склала 60 м². У прифронтові райони Запорізької області рятувальники доставили 38 тонн технічної води.

<https://www.061.ua/news/3830516/v-orihovi-vnaslidok-obstrilu-zagorivsa-zitlovij-budinok>

13.09.2024 12 вересня внаслідок ворожого артобстрілу отримала акубаротравму та поранення лівої руки жителька прифронтового села Пологівського району Запорізької області. Їй надав допомогу медичний розрахунок ДСНС. Про це повідомляє ДСНС у Запорізькій області. Фахівці медичного розрахунку оглянули 67-річну мешканку та на спецавтомобілі доставили її до медичного закладу Запоріжжя. Як повідомив голова Запорізької ОВА Іван Федоров, подія сталася у Малій Токмачці. Постраждалу з осколковими пораненнями лівого плеча доправили до Запорізької обласної клінічної лікарні. Того ж дня через російські обстріли у Степногірську загорілися два балкони та квартира. Пожежа охопила площу у 60 квадратних метрів. Її згасили рятувальники. Також сапери ДСНС знищили залишок від безпілотного літального апарату та один ручний гранатомет, які знайшли у Запорізькому районі.

Фото: ДСНС Запріжжя

<https://1news.zp.ua/okkupanty-obstrelyali-maluyu-tokmachku-ranena-zhenshhina-ee-dostavili-v-bolniczu-foto>

14.09.2024 У Запорізькій області 14 вересня пролунали вибухи. росія обстріляла сільськогосподарське підприємство в Гуляйпільській громаді; загинули троє цивільних. Голова ОВА (ОДА) Іван Федоров повідомив у Telegram, що всі загиблі – співробітники постраждалої компанії. "Співчуття рідним загиблих. росія – країна, яка не має права на існування", – написав чиновник. Пресслужба Гуляйпільської міської територіальної громади уточнила у Facebook, що ворог вдарив по території сільськогосподарського товариства КАБами. Загиблі – місцеві мешканці. "Це не перший випадок, коли наші трударі полів гинуть від ворожих обстрілів... Висловлюємо щирі співчуття родинам загиблих. Витримки вам і сил пережити це горе", – написали представники місцевої влади.

<https://incident.obozrevatel.com/ukr/crime/vojna-protiv-rossii/vorog-vgativ-po-pidpriemstvu-na-zaporizhzi-zaginuulo-troe-lyudej.htm>

14.09.2024 Вороги атакували Запорізьку область з авіації та артилерії. Зруйновані житлові помешкання, гаражні та господарські споруди, майно громадян. Про це повідомила Нацполіція Запоріжжя. "13 вересня росіяни вдарили з авіації по Нестерянці, Новоандріївці та Новопавлівці, завдали п'ять ударів із РСЗВ по Гуляйполю, Роботиному та Малинцівці, здійснили 195 БпЛА-атак та 115 ударів із артилерії", - йдеться у повідомленні. Також у Степногірську внаслідок артобстрілу пошкоджено декілька квартир у багатоповерхівках, адмінбудівлю лікарні та учбового закладу.

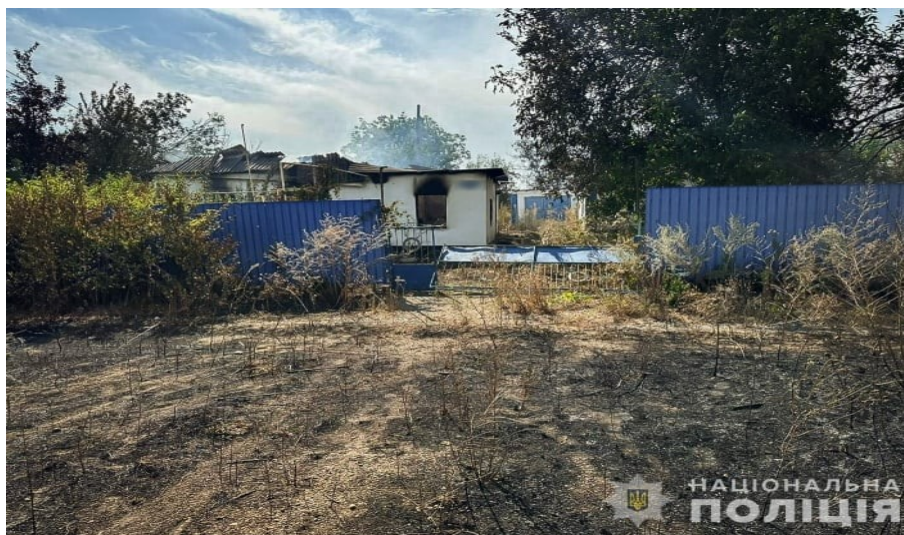

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Крім того, в Новопавлівці в результаті удару керованою авіабомбою повністю зруйнований будинок. Поліцейські та рятувальники з-під завалів дістали загиблого 48-річного чоловіка. Слідчими поліції та УСБУ зібрані докази воєнних злочинів, відкриті кримінальні провадження. Правова кваліфікація – ч. 1 ст. 438 (Порушення законів та звичаїв війни) КК України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

[https://ria-m.tv/ua/news/360084/vprodovj-dobi-viyska-rf-potsilili-po-9-naselenih-punktah-zaporizkoi-oblasti-\(foto\).html](https://ria-m.tv/ua/news/360084/vprodovj-dobi-viyska-rf-potsilili-po-9-naselenih-punktah-zaporizkoi-oblasti-(foto).html)

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Запоріжжю та населеним пунктам Запорізької області з боку країн партнерів

09.09.2024 Минулого тижня до команди проєкту "Невідкладне реагування на війну в Україні, зокрема на звільнених територіях" (Норвегія), завітали колеги з Карітасу України з моніторинговим візитом. Відвідали громади Запорізької області, де проєкт реалізує програму з відновлення децентралізованої системи водопостачання - Новоолександрівську, Комишуваську та Новомиколаївську громади. Наразі в громадах ведуться масштабні та важливі роботи, серед яких: встановлення 9 потужних фільтраційних станцій; ремонт 3 помпових станцій; заміна водонапірної вежі; буріння 5 нових свердловин; відкриття 19 точок видачі безпечної питної води; доставка питної води малорухливим людям у Запоріжжі. Проєкт реалізується у партнерстві з Карітасом України та Карітасом Норвегії.

https://www.facebook.com/caritas.zp/?locale=uk_UA

Інформація про життя громадян України у прифронтовій зоні та на тимчасово окупованій території Запорізької області

08.09.2024 Ворог розпочав перереєстрацію нерухомості тимчасово окупованих територій Запорізької області через «многофункціональні центри» у Ростовській області. Як зазначається, на території Ростовської області створили 16 таких центрів і вони розпочали роботу з 1 вересня. Місцеві жителі тимчасово окупованих територій Запорізької області через небажання співпрацювати з окупаційною владою виїжджають та залишають своє майно. Після цього окупанти спільно із колаборантами обстежують території для виявлення так званого «безхазяйного» майна. окупанти його конфісковують та переводять у муніципальну власність і називають цей процес «націоналізацією». Конфісковані в українців квартири російські загарбники планують продавати за пільговими кредитними ставками. «Громадян України, які хочуть повернути своє майно на ТОТ, представники окупаційної влади змушують проходити складні процеси переоформлення. Українці змушені звертатися до незаконно створених на ТОТ органів та до російських міністерств. В них, для припинення визнання майна «безгосподарним», українці мають надати паспорт країни-агресора, довіреність (для представників) від російського нотаріуса/консула та документи на право власності», — йдеться в повідомленні. Ці вимоги є частиною масштабної російської стратегії, спрямованої на те, щоб змусити українців отримати російські документи через загрозу втрати власності.

<https://akzent.zp.ua/rosiyani-pereoforulyuyut-neruhomist-zaporozhtsiv-z-tot-na-zhiteliv-rostovskoyi-oblasti/>

08.09.2024 Провайдер «О-нет» попередив мешканців тимчасово окупованої частини Запорізької області, що вони вимикатимуть інтернет тим, хто не оформив з ними договір. Про це повідомляє «Бердянськ Сьогодні». Договір з провайдером можна оформити лише за наявності російських документів. Тобто, провайдер буде вимикати інтернет українцям, які не оформили ворожі паспорти. «Відповідно до законодавства росії, право на отримання послуг доступу до мережі інтернет мають лише абоненти, які уклали договір з інтернет-провайдером. Найближчим часом відбудеться відключення

абонентів без підписаних договорів. Для підписання договору достатньо мати при собі оригінал паспорта громадянина РФ», – повідомив провайдер. Ймовірна так сама ситуація буде й з абонентами інших провайдерів.

<https://1news.zp.ua/zhitelyam-zaporozhskoj-oblasti-ne-oformivshim-vrazheskie-pasporta-budut-vyklyuchat-internet/>

08.09.2024 В тимчасово окупованому Бердянську керівники ОСББ вимагають від мешканців будинків надати копії російських паспортів та документів на житло, аби підтвердити право власності на квартиру. Якщо цього не зробити, то вони погрожують передати житло до «всероссийской системы ГИС как безхозное». Про це повідомляє «Бердянськ Сьогодні». На скріншоті, яке опублікувало видання, вказано, що до 1 листопада люди мають надати копії паспорта, страховий номер індивідуального особового рахунку, свідоцтво про право власності на житло, технічну документацію. Це потрібно начебто для відновлення реєстру власників. «Такі самі повідомлення, як нам стало відомо, отримали мешканці й деяких інших будинків у Бердянську. Чи змусила це робити керівників ОСББ окупаційна влада, чи це тільки прояви завзятого ентузіазму від окремих прихильників рашизму, поки невідомо», – пише видання. Відповідно до так званого закону, на який посилається голова ОСББ, подавати інформацію про начебто «безхазяйне» майно може хто завгодно. Тож прикриваючись окупантами будь-хто може шантажувати людей та вимагати що завгодно.

<https://1news.zp.ua/berdyansku-glavi-osbb-vimagayut-shhob-meshkanczi-budinku-nadali-rosiiski-dokumenti-inakshe-zanesut-zhitlo-do-pereliku-bezhazyainogo/>

Щоденні обстріли і пожежі. Відсутність усіх комунікацій. Зачинені аптеки та магазини. В таких умовах на Запоріжжі вже понад два роки виживають жителі Оріхова. Але попри усе – люди не хочуть виїздити. Не полишають навіть розбиті російськими снарядами оселі. Місцеві кажуть, що їм нікуди їхати. У місті тепер – здебільшого одні пенсіонери. Як виживають жителі прифронтового Оріхова – бачив журналіст "5 каналу" Денис Розенков. Пенсіонер Григорій Григорович стоїть у черзі по гуманітарну допомогу. Чоловік живе в Оріхові і пояснює, зараз – година затишшя. Тут рідко трапляється, щоб поруч не вибухали ворожі снаряди. "Стріляють багато, особливо вночі. Ночами не дають спати, одні вистрели. І під утро, й з вечора, і в 12-ть часів оце. Одні обстріли", – розповів житель Оріхова Григорій Кириленко. В Оріхові не працює жодна крамниця чи аптека. Ліки та хліб для мешканців міста – привозять рятувальники ДСНС. Люди у черзі нервують, поспішають. Щохвилини може розпочатися черговий обстріл. "Дуже багато. Бувало чотири, бувало шість прильотів. Літять й літять. Через мій двір от недавно чотири штуки полетіло. Як літак. Бабах, упало! Бабах, одна – дві", – каже житель Оріхова Іван Іванович. Дві хлібини в руки на одну людину на тиждень. Ті, хто тут залишилися, виживають за рахунок власних городів та гуманітарної допомоги. Валентина Петрівна крокує додому, як сама каже – із головним пенсіонерським транспортом – велосипедом. Він у неї вже також з історією. На своїй вулиці пані Валентина залишилася одна. Всі сусіди виїхали до безпечніших міст. Переважно, розповідає жінка, доводиться жити у підвалі. Від місцевої влади отримала матрац та спальний мішок. Тож влаштувала собі під землею імпровізоване ліжко. Тут і всі запаси Валентини Петрівни на прийдешню зиму. Минулу, каже пенсіонерка – витримала. Тож, запевняє, впорається й тепер. Усі рідні та діти Валентини Петрівни з Оріхова виїхали з початком повномасштабних бойових дій. Зараз підтримують зв'язок лише телефоном.

Втім, поговорити телефоном – справа не злегких. Як і всі жителі Оріхова, які залишаються у прифронтовій зоні, кудись виїжджати жінка не планує. Каже, поки залишатимуться стіни від рідної оселі, житиме тут. Бо це - рідній дім.

Фото: 5.ua

Фото: 5.ua

<https://www.5.ua/regiony/vidsutni-vsi-komunikatsii-ta-zakryti-mahazyny-iak-vzhe-dva-roky-vyzhyvaiut-meshkantsi-orikhova-334052.html>

09.09.2024 окупанти не припиняють обстрілювати мирні населені пункти в Запорізькій області. Майже після кожного обстрілу тут спалахують пожежі. Тим, хто погоджується на евакуацію, допомагають поліцейські. Але, попри щоденну небезпеку, багато людей залишаються у своїх, понівечених війною оселях. У будинку пані Галини з Гуляйполя немає жодного вцілілого місця. Там, де колись був вхід, тепер лише отвір від розриву російського снаряду. Жінці 77 років. Майже все життя вона прожила тут. У цій хаті ростила дітей. Звідси й ходила на роботу на місцеву ферму. Зараз від минулого залишилися лише понівечені стіни. Через щоденні обстріли пенсіонерка вирішила евакуюватися до Запоріжжя. Довго зволікала, але тепер – зважилася. Сама звернулася по допомогу до представників поліції. Каже, що в обласному центрі їй пообіцяли надати кімнату в гуртожитку. На вулиці, де мешкає пані Галина, залишається ще п'ять родин. Сусідка Валентина каже – поки виїжджати з Гуляйполя не планує. Хоча з кожним днем тут стає дедалі страшніше. "Чим б'ють? Та чим попало, і танк от тут приїжджає, близько стає, або гармати, САУ, я ж не знаю їх усі. І ракети, і снаряди летять. Тут усе летить", – розповіла пані Валентина. Місцеві розповідають, зараз зрідка ховаються в погребях – тому що бояться бути засипаними після обстрілу. Майже після кожного обстрілу в місті спалахують пожежі. За словами правоохоронців, останнім часом росіяни активно застосовують боєприпаси саме із запалювальними зарядами – щоб випалити якомога більше будинків цивільного населення. "За останній тиждень, ось кожного дня відбувається обстріл із РСЗВ "Град". Це як прості фугасні заряди, так і з запалювальними частинами. Внаслідок чого по місту Гуляйполе відбуваються масові пожежі. В один день у нас було до 30 пожеж по помешканнях громадян", – заявив начальник Пологівського районного відділу поліції Віталій Куцак. Наразі в Гуляйполі залишається ще близько 90 мешканців. Кожен день у цьому прифронтовому місті – страшна лотерея, яка невідомо що може принести наступної години. Утім, більшість їхати звідси не хоче.

<https://www.5.ua/regiony/u-pohreb-ne-lizemo-shchob-ne-zasypalo-iak-zhyteli-huliaipolia-na-zaporizhzi-zhyvut-pid-obstrilamy-video-334131.html>

09.09.2024 окупаційна влада т.о. Приморська Запорізької області продовжує змінювати етнічний склад населення й наразі заселяє курортне місто вихідцями з Кавказу, що приїжджають з території країни-агресора. Про це повідомила начальниця Приморської міської військової адміністрації Світлана Македонська. Зазначається, що військовослужбовців рф у місті поменшало, а населення побільшало. "На даний час кількість населення збільшилась у порівнянні з 2022 роком за рахунок людей, які приїхали туди жити. Можливо, це родини військових або тих людей, які приїхали працювати на окуповану територію. Це переважно мешканці Кавказу. В місті дуже багато цивільних незнайомих людей", – заявила чиновниця. Македонська припускає, що зменшення кількості російських військових у Приморську пов'язане з подіями на Курщині.

<https://ria-m.tv/ua/news/359638/zagarbniki-zaselyayut-okupovaniy-primorsk-kavkaztsyami.html>

11.09.2024 У Запорізькій області ворожа пропаганда поширила повідомлення про те, що росія нібито відновлює в тимчасово окупованому Бердянську історичне запорізьке військо, яке покликане боротися з «українськими нацистами». Про це повідомляє «Перший Запорізький» в огляді дезінформації, яку російські окупанти поширювали у Запорізькій області упродовж другої половини серпня. 20 серпня прокремлівські телеграм-канали повідомили, що рф створює підрозділи запорожців в окупованому Бердянську. пропагандистські ресурси зазначили, що новостворене військо нібито є «справжнім» та «православним», а псевдо хоругву освятили священники РПЦ. Воно буде служити на захопленій території Запорізької області та боротиметься з начебто проявами нацизму, додають окупанти. Насправді подібними пропагандистськими акціями кремль вкотре намагається привласнити українську історію та паразитувати на ній. «Фейкове «запорозьке військо» не має жодного стосунку ані до українського народу, ані до українських військових традицій, і є одним з підрозділів окупаційної армії рф на території України», – наголосили в Центрі протидії дезінформації при РНБО. Насправді москва створює такі підрозділи та об'єднання з метою чинити тиск на проукраїнське населення тимчасово окупованих територій, аби запровадити свій тотальний контроль.

<https://1news.zp.ua/v-zaporozhskoj-oblasti-rossiyane-sozdali-fejkovoe-kazaczkoje-vojsko-obeshhayut-borotsya-s-nacizmom-v-okkupaczii>

12.09.2024 Сьогоднішній Оріхів — це місто, яке щодня стикається з новими руйнуваннями. Ворожа артилерія, авіаційні бомби та ракетні удари безжально «розбирають» будинки, перетворюючи їх на купи уламків. Тут немає спокою: щось постійно вибухає, і гул артилерії став звичною частиною життя. Опубліковано нове відео, як зараз виглядає місто Запорізької області: На вулицях міста панують руйнування: вибиті вікна, зруйновані стіни, розкидані уламки. Замість колись житлових та комерційних будівель — скелети конструкцій, понівечені обстрілами та бомбардуваннями.

Скріншот з відео: akzent.zp.ua

Скріншот з відео: akzent.zp.ua

Скріншот з відео: akzent.zp.ua

<https://akzent.zp.ua/yak-viglyadaye-orihiv-sogodni-svizhe-video>

12.09.2024 В Запорізькій області налічується 1 млн 880 тисяч га ріллі, з яких на підконтрольній Україні території - 380 тисяч га (тобто, близько 20% від загального обсягу). Відповідно, під окупацією залишається 1,5 млн га. Ще одна болюча тема - заміновані площі та ворожі обстріли, які знищують і поля з врожаєм, і техніку, і елеватори. Картина невтішна та навіть за таких умов аграрії говорять, що здатні забезпечити населення хлібом. Ще на початку весни вони наголошували на тому, що головними проблемами є нестача кадрів, складна логістика та низькі ціни на їхню продукцію. “Фронт дуже протяжний по всій території області. В цілях безпеки розмінування може проводитися не ближче 20 км від лінії фронту. Наприклад, в минулому році ДСНС розмінували 1235 га, а в цьому році роботи проводили точково”, - говорить заступник директора Департаменту агропромислового розвитку Запорізької ОДА Олександр Ясинецький. Він додає, що для зберігання зібраного врожаю в регіоні є 7 елеваторів, два з них - мають чималі обсяги. Також сільгоспвиробники мають свої потужності. “Є проблема з кадрами через те, що війна і багато мобілізованих. Щодо техніки, то вона є. Але вона дуже сучасна і аби на ній працювати, треба вчитися мінімум півроку. Сьогодні цим займаються учбові заклади. В минулому році тільки 300

людей навчили. Тож, треба працювати в цьому напрямку”, - каже посадовець. Працювати на полі, через війну, нікому. За словами Романа, середній вік механізаторів сягає далеко за 50 років. “Молодих кадрів, на жаль, немає”, - додає. В ОВА кажуть, що держала нині намагається підтримувати виробників. Мовляв, понад півсотні запорізьких підприємств взяли кредитні кошти на техніку в рамках урядової програми “5-7-9%”. Проте, як і минулого року, підприємства, які знаходяться ближче ніж 50 км від лінії розмежування, не можуть отримувати кредити. “Основна проблема - відсутність рентабельності, ціни низькі. Люди працюють на грані збитковості. Портфель міцності, який у них був, закінчується”, - кажуть в ОВА. У той же час, сільгоспвиробники зізнаються, що сіють пшеницю не для заробітку, а виключно для того, аби забезпечити країну хлібом. В ході розмови Роман вкотре наголошує, що найбільша проблема - це реалізація продукції. “До війни ми 80-90% реалізовували через порти, а далі - великими кораблями вивозилось на експорт. Це оптимальна логістика була. Зараз Дніпро закритий, навігація закрыта і всі перейшли на залізну дорогу чи автотранспорт і ціни геть інші. Ми не можемо реалізовувати те, що вирощуємо”, - говорить співрозмовник. Аграрії також бідкаються, що ворожа армія гатить по полях, де від снарядів залишаються величезні вирви. “Є прильоти на полях. Завозили ґрунт своїми силами, вирівнювали і засівали знову”, - розповідає агроном підприємства і додає, - “Головне, що люди не постраждали”. Аграрії кажуть, що спілкуються з колегами, чії поля зовсім близько із фронтом і намагаються підтримати один одного. Одні - надають місце для зберігання врожаю, інші - дають техніку для того, аби зібрати врожай.

<https://www.061.ua/news/3829785/vazko-virostiti-a-realizuvati-se-vazce-ak-vizivaut-zaporizki-agrarii-v-umovah-vijni>

12.09.2024 псевдо-губернатор Запорізької області балицький знову потрапив у скандал. російські пропагандисти і військові вщент «рознесли» дрони та станції управління, які російській армії постачає головний зрадник Мелітополя. За їхніми словами, все обладнання виготовлене з дешевих матеріалів і не несе ніякої користі на фронті. Один із російських пропагандистів, який часто буває на позиціях, близьких до «нуля», написав у себе в ТГ-каналі цілий пост, присвячений дронам ВТ-40 та НСУ 2.0., які армії через «благословення» міністерства оборони постачають "судоплатовці". Іншими словами, балицький та його кишеньковий добровольчий батальйон. За словами воєнкору романова, судоплатовці під заступництвом мо готувалися стати монополістами, що дозволило б їм «розпилити» 120 мільярдів бюджетних рублів. Крім цього, пропагандист попросив одного з представників окупаційної армії поділитися своєю думкою про поставлені балицькі дрони і наземні станції. «Виглядати це буде як РЛС, тобто дуже масивно. Ще в комплекті дроти – вони дуже дешеві. І це все офіційно відбувається через міністерство оборони. Плюс, трапляються такі випадки, коли не працюють «входи». У деяких комплектах майстер-пульт не працює. Їм доводиться запитуватися напряму. Тобто, постачається непрацююче обладнання... Обладнання у них сире, і вони про це знають», - ділиться думкою російський окупант про НСУ 2.0. Дрон ВТ-40 недалеко пішов від станції щодо надійності та якості. Все зроблено нашвидкуруч з дешевих матеріалів. «Що до дрона ВТ-40. Постачаються із проблемним відеопередавачем. 5-6 разів ти злітаєш, і відеопередавач від коротких перегрівів

починає виходити з ладу. Одноразовий, насправді. А ще проблема в тому, що дрони йдуть на занижених частотах. І ось із усім цим обладнанням вони не поєднуються. Траплялися випадки, отримали комплект, починають злітати, дрон не пролетів і 100 метрів, і починає падати. Щоб їх перепрошити, нам потрібні інтернет, вихідні файли, а це весь час. За словами росіянина, дрони продовжують постачати на одній і тій же частоті, яку вже давно прорахували українські військові, та успішно «глушать» ФПВ. «Вони напихають звичайним ТБС на стандартних частотах. Компанія скинула супротивникові всі паролі та вихідний код. Тому цей «птах» не летить. Ми її запускаємо на звичайному ТБС. "Пташка" ловить сигнал дидарма і просто падає. Вона просто марна». Але це ще не всі проблеми диво-техніки від фейкового губернатора. Проблеми з майстер-пультом, на якому не працює кнопка калібрування, не працює бездротовий зв'язок, в антенах використовується максимально дешеве китайське обладнання, вони йдуть без підсилювачів, проблеми з поляризацією антен. Ось такими новинками «балує» росіян на фронті їхній «вірний» сподвижник євген балицький. За такі речі за Сталіна вже б розстріляли (авт.). Останні кілька місяців навіть російські пропагандистські ТГ-канали і ЗМІ пишуть про те, що справи у балицького йдуть не дуже, що під ним конкретно хитається крісло.

[https://ria-m.tv/ua/news/359827/droni-sudoplativtsiv-balitskogo-rozstrilyuvali-svoyu-pozitsiyu-na-melitopolskomu-napryamku-voenkor-rf-\(video\).html](https://ria-m.tv/ua/news/359827/droni-sudoplativtsiv-balitskogo-rozstrilyuvali-svoyu-pozitsiyu-na-melitopolskomu-napryamku-voenkor-rf-(video).html)

12.09.2024 росіяни не тільки крадуть медичні препарати, а ще й на цьому заробляють. Йдеться про препарати, які залишилися на складах приватних підприємців, у різних аптеках і медорганізаціях у захоплених рф регіонах України. Про це повідомляє видання "РІА-Мелітополь". Зробили це окупанти через рішення роскомнадзору, і цього навіть не приховують. Крім ліків перепродають й обладнання. Цим похизувався так званий керівник територіального органу росздоровнагляду в Республіці Крим, місті Севастополі, Запорізькій і Херсонській областях Василь Клімов. "Эти препараты до истечения срока годности могут обращаться на новых территориях. А вот вывезти их и использовать в других регионах нельзя. То же самое касается и медицинских изделий вплоть до рентген-оборудования и томографов", — сказав Клімов. Тим самим рашисти визнали, що не лише крадуть будівлі і українські ліки, медтехніку, обладнання, а ще й заробляють на цьому промислі.

<https://zprz.city/news/view/v-okupovanomu-melitopoli-rosiyani-legalizovali-torgivlyu-vikradenimi-v-ukraini-likami-ta-medtehnikoyu-podrobitsi>

13.09.2024 У Токмаку та селах поблизу Токмака та Мелітополя окупанти змушують людей встановлювати супутникові антени «російський світ», які дозволять цілодобово обробляти людей пропагандою. Поплічники окупантів оминають кожен двір та кожную квартиру. Якщо бачать супутникову антену в когось, її знімають, а ставлять свою «тарілку». Кажуть, що це наказ «згори», — розповідають наші інформатори. Ймовірно, таким чином окупаційна влада вирішила позбавити українців можливості дивитися українське телебачення та «годувати людей» російськими інформаційними поміями, які складаються виключно з пропаганди. Крім того, на тимчасово окупованому півдні України росіяни розпочали проект "книга додому". Ворог здійснює обхід мешканців регіону та роздає пропагандистську літературу. Про це повідомляє Центр національного спротиву. За даними інформаційного ресурсу, проект реалізують активісти молодіжного крила партії російського диктатора

володимира путіна "єдина росія". Їх привезли із інших регіонів. При обході мешканців на окупованих територіях активістів супроводжують працівники окупаційних адміністрацій. Зокрема, вони роздають книги з історії росії, які написані у найкращих традиціях пропаганди та заперечують існування української нації. "Також є "художні твори" про загарбницьку війну кремля, які героїзують убивць та окупантів", - йдеться у повідомленні. У ЦНС зазначили, що відмова від книг дозволена, але присутність працівника окупаційної адміністрації натякає на те, що росіяни таким чином виявлятимуть нелояльне населення.

<https://ria-m.tv/ua/news/359974/totalna-propaganda-na-melitopolschini-okupanti-vstanovlyuyut-antenta-rozdayut-knigi.html>

14.09.2024 На ТОТ Запорізької області російські загарбники збирають український соняшник. Наразі, за інформацією окупантських джерел, вони зібрали вже майже 124 тис. тонн зерна. Як заявляють рашисти, урожай збирається з площі понад 96 тис. га, що становить 20% території, в якій планується врожай. Однак, попереджають, що сезон посухи вплинув на кінцевий результат. Весь врожай, як і минулого року, окупаційна влада планує привласнити – скупити за ціною, яка встановлена штучно та є набагато нижче риночної. Керує цей процес так зване «міністерство агропромислового комплексу та продовольчої політики Запорізької області». Таким чином рф продовжує переслідувати свою ціль – забезпечити власну продовольчу безпеку та створити штучний голод в інших країнах світу, влада яких йому не підконтрольна. Очільником «ГЗО» із 18 червня 2024 року є алексей єфремов. Він також є чинним керівником іншої незаконно створеної установи «Мелітопольская железная дорога». На окуповану територію Запорізької області його привезли з території, підконтрольній терористичній організації «днр».

<https://lokatormedia.online/okupanty-zibraly-124-tys-tonn-soniashnyka-na-tot-zaporizkoi-oblasti>

Інформація про евакуацію цивільного населення та підприємств з міста Запоріжжя та Запорізької області

10.09.2024 З тимчасово окупованих територій Херсонської, Запорізької, Донецької областей та АР Крим вдалося повернути шістьох дітей. Про це повідомив засновник Save Ukraine, уповноважений президента України з прав дитини у 2014-2021 роках Микола Кулеба. Він розповів, що дітей вдалося повернути завдяки злагодженій командній роботі Save Ukraine та Bring Kids Back UA. Кулеба, зокрема, розповів історію 17-річного Мирослава (ім'я змінено) з Приазов'я, який боявся, що окупанти змусять його піти в армію рф, як уже робили з іншими неповнолітніми. Хлопець розповів, як окупанти виводили дітей з його школи до старих пам'ятників воїнам Другої світової війни, де вчителі-колаборанти говорили, що "радянська армія захищала народ від нацистів, і саме так зараз росіяни захищають і їх". Мирослав намагався не ходити в російську школу та під час уроків не виходив із дому. За словами Кулеби, виїзд хлопця з окупації був нелегким. На кордоні співробітники фсб звинувачували хлопця у шпигунстві та наголошували на тому, що в Україні "хаос", а в них - "спокій". "Історія Мирослава підтверджує головну причину, чому Україна продовжує докладати зусиль для порятунку дітей з тимчасової окупації. Щоб агресор не дістався до цих дітей і не

перетворив їх на військові машини, які воюють проти власного народу", - йдеться у повідомленні.

<https://espreso.tv/viyna-z-rosiyeyu-na-pidkontrolnu-teritoriyu-ukraini-povernuli-6-ditey-z-tot-khersonshchini-zaporizhzhya-donechchini-ta-krimu>

11.09.2024 Поліцейським вдалося евакуювати літню жінку з прифронтового Гуляйполя. Про це повідомили у пресслужбі Нацполіції у Запорізькій області. Ситуація у Гуляйполі залишається небезпечною. Як розповідає керівник поліції Гуляйполя Віталій Куцак, окупанти найчастіше б'ють по місту дронами ти з РСЗВ "Град". Найбільше від обстрілів страждають приватні будівлі. Через посуху, часто займаються пожежі, які перекидаються й на інші будівлі. Неможливо передбачити, коли ворог завдасть новий удар по місту, але містяни вже навчилися відрізняти дальність польоту снаряда та можливі подальші руйнування. Поліцейські продовжують заохочувати місцевих евакуюватися до більш безпечних регіонів. Днями до правоохоронців звернулася 77-річна Галина Іванівна. Її будинок зруйнували окупанти, тому певний час вона жила в сусідки. Поліцейські та місцева влада знайшли для жінки тимчасовий прихисток у запорізькому гуртожитку. Галині Іванівні допомогли зібрати необхідні речі, доїхати та облаштуватися на новому місці. "Буду жити одна, тож взяла з собою всі речі першої необхідності. Авжеж, не хочу покидати своє гніздечко, їду і серце крається. Але ж знаю, що це - єдиний вихід, щоб зберегти своє життя", - розповіла літня жінка під час евакуації.

Фото: Національна поліція

<https://zprz.city/news/view/politsejski-evakuyovali-litnyu-zhinku-z-gulyajpolya-yak-zaraz-zhive-ta-viglyadae-prifrontove-misto>

Інформація стосовно ситуації на Запорізькій атомній станції

08.09.2024 Постраждала внаслідок пожежі градирня на окупованій Запорізькій АЕС не придатна для використання, тому у майбутньому її, ймовірно, знесуть. Про це під час візиту на АЕС заявив генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Гроссі, "До сьогодні ми не могли дістатися до цієї точки високо у вежі, тому ми можемо набагато краще оцінити завдані збитки. Ця велика споруда непридатна для використання у майбутньому, тому її, ймовірно, колись знесуть", – наголосив він. Зазначається, що

очільник МАГАТЕ відвідав сховище ядерного палива Запорізької АЕС, провів інспекцію насосної станції та оглянув ядерні паливні стрижні.

<https://www.061.ua/news/3828664/gradirna-na-zaporizkij-aes-so-postrazdala-pid-cas-pozezi-mae-buti-znesena-magate>

09.09.2024 Генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Гроссі заявив, що допоки існує загроза для безпеки тимчасово окупованої Запорізької АЕС, її реактори мають лишатися у стані "холодної зупинки". Про це він сказав у вступному слові на відкритті засідання Ради керуючих агентства у понеділок у Відні, інформує Укрінформ. Гроссі наголосив, що ситуація на Запорізькій АЕС наразі залишається нестабільною. Регулярні вибухи, атаки безпілотників, обстріли, неодноразові перебої з зовнішнім електропостачанням, серед інших проблем, підвищують ризик ядерної аварії. Гендиректор МАГАТЕ нагадав, що 11 серпня всередині однієї з градирень станції спалахнула пожежа і через отримані пошкодження її, можливо, доведеться знести. "Наразі градирні не потрібні як частина механізму охолодження, оскільки всі шість реакторних блоків ЗАЕС залишаються в стані холодної зупинки. Відповідно до рекомендацій Агентства, є зрозумілим, що жоден реактор не буде перезапущено доти, доки конфлікт продовжуватиме загрожувати ядерній та фізичній ядерній безпеці станції", - зазначив Гроссі. За його словами, продовження роботи агентства на ЗАЕС залишається важливою для зменшення ймовірності ядерної аварії. Окремо очільник МАГАТЕ наголосив на тому, що Агентство має тепер "більш проактивну позицію та моніторить критично важливі електричні підстанції України, які мають вирішальне значення для безпеки її атомних електростанцій".

<https://espreso.tv/svit-magate-ne-rekomendue-perezapuskati-zhoden-reaktor-na-zaes-doki-trivae-viyna-grossi>

13.09.2024 російська окупаційна адміністрація Запорізької АЕС продовжує обмежувати доступ присутньої на станції місії МАГАТЕ, зокрема, експертів знову не пустили до західної частини машинного залу. Як передає Укрінформ, про нове обмеження повідомляється в опублікованому у п'ятницю звіті Міжнародного агентства з атомної енергії. "Команда МАГАТЕ провела обхід електрощитової, контрольно-вимірювальних приладів і блочного щита управління 4-го енергоблоку, а також турбінних залів 1-го і 2-го енергоблоків. Доступ до західної частини машинного залу знову не був наданий", - йдеться у звіті. Зазначається, що загалом ситуація з ядерною та фізичною ядерною безпекою в Україні залишається нестабільною через "збройний конфлікт", а співробітники МАГАТЕ "продовжують чути звуки військових дій поблизу деяких об'єктів". Зокрема, повідомляється про те, що цього тижня команда МАГАТЕ на ЗАЕС запросила і отримала доступ до транспортного цеху за чотири кілометри від станції після повідомлення про атаку безпілотника 7 вересня. Експерти побачили дірку в даху та дві вантажівки, які зазнали незначних пошкоджень. "Команда не побачила жодних пошкоджень, пов'язаних з ядерною та фізичною ядерною безпекою", - йдеться у звіті. Також повідомляється, що на початку цього тижня команда МАГАТЕ провела переговори з окупаційними російським "керівництвом" ЗАЕС щодо нового аварійного плану, який, як очікується, набуде чинності до кінця вересня, а також щодо

запланованих на наступний тиждень протиаварійних навчань. Як і під час попередніх навчань на ЗАЕС, команда МАГАТЕ буде спостерігати за ними.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3905473-rosiani-znovu-obmezili-magate-dostup-do-obektiv-zaporizkoi-aes.html>

Інформація щодо розмінування території Запорізької області

14.09.2024 Сапери ДСНС знищили у Пологівському та Запорізькому районах: два касетних елементи; дві одиниці залишків боєприпасів від реактивної системи залпового вогню "Смерч"; один снаряд калібром 122 мм від реактивної системи залпового вогню "Град"; вісім одиниць суббоєприпасів; один дрон-камікадзе.

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/836283-na-zaporizzi-vnaslidok-rosijskih-obstriliv-vinikla-pozeza-u-gulajpoli-dsns>

Донецька область

Інформація щодо злочинів та геноциду рф проти громадян України які знаходяться на тимчасово окупованій території Донецької області

13.09.2024 В окупованому Донецьку так званий "суд дnr" засудив полоненого 31-річного морпіха Олександра Маловичка. окупанти звинуватили українського військового у начебто вбивстві жителя Маріуполя. Про це повідомила генеральна прокуратура рф. окупанти стверджують, що у березні 2022 року він "розстріляв із гвинтівки мирного жителя". Все нібито трапилось на вулиці Алтайській у Кальміуському районі Маріуполя. окупанти засудили Олександра Маловичка до 24 років позбавлення волі з відбуванням покарання у виправній колонії суворого режиму.

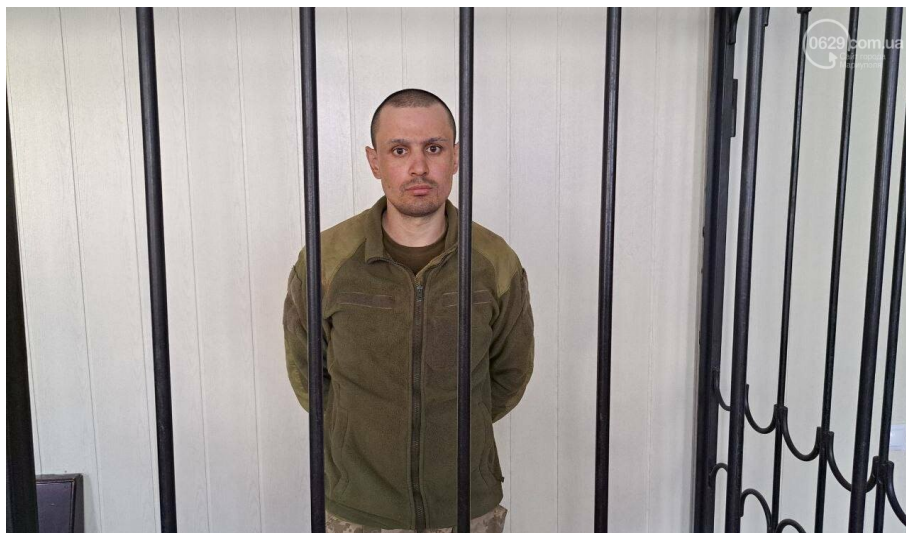

Фото: 0629.com.ua

В окупованих росією частинах Донецької та Луганської областей українських військовополонених звинувачують та судять за однаковими сценаріями: або за нібито вбивство цивільних через ворожість, або нібито замах на вбивство чи пошкодження майна.

<https://www.0629.com.ua/news/3831052/v-dnr-zahisnika-mariupola-zasudili-na-24-roki-kolonii-suvorogo-rezimu-foto>

Інформація про життя громадян України на тимчасово окупованій території Донецької області

08.09.2024 Підвали маріупольських будинків, у тому числі зведених окупантами новобудов, потерпають від затоплень, але комунальники не реагують на скарги містян. Про це міська рада українського Маріуполя повідомила в Телеграмі, передає Укрінформ. «Жителі будинку б'ють тривогу. Вже дві доби під напором тече вода під фундамент під'їзду будинку. Люди бояться, що це призведе до руйнування фундаменту. Але аварійні служби не реагують», - йдеться в повідомленні. Зазначається, що маріупольці неодноразово зверталися до всіх аварійних служб міста, «заявка зафіксована, але результату немає». Тим часом підвали в новобудові у кварталі Невському продовжує затоплювати з каналізації. Це триває з початку літа. Мешканці скаржаться на запах та теж бояться, що фундамент буде пошкоджено, хоча будівлі ввели в експлуатацію лише рік тому.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-tymchasovo-okupovani/3903325-zagarbniki-ignoruut-skargi-mariupolciv-pro-pidtoplenna-budinkiv-miskrada.html>

09.09.2024 Всі маріупольці чоловічої статі зобов'язані стати на військовий облік в окупованому місті. Але ніхто з містян добровільно ставати на облік до військомату не хотів, тому росіяни з перших місяців окупації почали вигадувати методи тиску на місцевих мешканців, для того щоб всіх загнати до військоматів. Навчальні заклад (школи, фейкові університети та технікуми) змусили організовано виводити молодь до військоматів. Хочеш вчитися – вимушений йти та реєструватися. При прийомі на роботу відділи кадрів зобов'язали брати тільки тих чоловіків, які стали на військовий облік. Вже восени 2022 року стали з'являтися повідомлення про те, що ті чи інші люди після постановки на військовий облік направлялися на фронт. Яким чином людей змушували – не відомо. 35-річний К., працівник Міськводоканалу, був призваний на військову службу, про це повідомили його колеги. колаборант андрій кіор написав що студента його «школи журналістики» раптом забрали на війну. «Формально молодих людей забирали на строкову службу, але потім якимось чином їх переконали підписати контракт. І це не поодинокі випадки», - розповів 0629 маріуполець Володимир, який зараз знаходиться на окупованій території. Чим їх залякують – не ясно (нам не вдалося поспілкуватися з батьками таких хлопців), проте українські спецслужби називають три основних способи затягнути молоду людину на контракт: або підкидають наркотики, або ловлять на дрібному порушенні, а потім шантажують, або заманюють грошима. Ситуація стала змінюватися приблизно пів року тому. Вочевидь, рф стало складно виконати обсяги набрання нових контрактників за рахунок своїх депресивних регіонів, і вони, з одного боку, почали підвищувати до неймовірних показників розміри гонорарів в центральних регіонах рф, а з іншого, стали проводити агресивну агітаційну кампанію за вступ до війська на окупованих територіях. «Я знаю, у нас всі комунальні підприємства отримали норми – скільки людей вони мають відправити на контракт. Ну

і всі керівники крутяться, агітують, - розповідає Володимир. – У мене є знайомі, на Лівому березі живуть. Троє дітей в родині. Весь березень 22-го на Лівому ховалися, таке пережили – жах. В березні виїхали в Бердянськ, в кінці квітня повернулися. Діти не могли спати, сіпалися від кожного шуму. Чоловік казав, ніколи не пробачимо, ніколи не забудемо. А зараз він на фронті. Бо туди-сюди помикався, роботи немає. А там запропонували зарплату в 210 тисяч. Ну і пішов, бо родину треба утримувати. А на будівництві, куди він спочатку влаштувався, втричі менша зарплата, і затримують її». Останні пів року агітація за вступ на контракт до війська стала дуже агресивною. По місту розвішали білборди із запрошенням до військоматів. Місцеві пропагандистські телеканали та телеграм-канали заповнені афішами із переліком пільг, які отримає потенційний військовослужбовець у разі підписання контракту (ще на початку року нічого подібного не відбувалося). Але головне – обіцяють «вдячність від держави і гордість – від родини». Звісно, що всі ці «подарунки» з боку держави-агресорки будуть надаватися після закінчення служби. Окрім грошей – їх мали б виплачувати одразу. Але і з цими грошима не все ладно. В соціальних мережах ширяться повідомлення про те, як чоловік пішов на війну, гроші за це йому пообіцяли заплатити протягом першого місяця. Не заплатили. Через 2 місяці на фронті людина гине. рф відмовляється взагалі сплачувати гроші. І родини оббивають пороги, доводячи своє право на ці рублі. «Маріупольцям стільки не платять, скільки в росії, - розповіла 0629 маріупольчанка Надія. – Тому і бажаючих небагато. У нас чоловіки не дурні, щоб собою ризикувати, навіть за гроші. Он коли розмінування було, постійно набирали людей, нормальні гроші платили, але ніхто не хотів йти з місцевих, бо кожного дня щось вибухало. Тому не вийде у них тут багато людей зібрати. Хоча напевно, когось змусять, переконають – знайдуть для цього аргументи».

<https://www.0629.com.ua/news/3829184/hto-v-mariupoli-okupantsku-rodinu-jde-zahisati-foto>

10.09.2024 окупанти хочуть до кінця навчального року подвоїти кількість учнів нахімовського училища у Маріуполі. Про це повідомив Центр національного спротиву. “2 вересня у казарми мілітарного закладу заселилося 240 дітей віком від 10 до 13 років. У 2025 році таких дітей вже має бути 560”, - йдеться у повідомленні. Зазначається що російські окупанти наразі активно займаються мілітаризацією дітей. Під виглядом патріотичного виховання дітей залучають до військових програм, пропагандистських заходів та таборів, де їх навчають основам військової справи, використанню зброї та ідеологічно обробляють. Відбувається це на усіх тимчасово окупованих територіях України. Таким чином через сім років загарбники планують отримати повноцінних військових, готових за наказом вбивати мирних жителів, у тому числі й українців.

<https://www.0629.com.ua/news/3829564/militarizacia-ditej-trivae-okupanti-hocut-navcati-u-nahimovskomu-ucilisi-pivtisaci-mariupolciv>

10.09.2024 Чергове звернення до місцевої влади записали мешканці окупованого Маріуполя, які втратили своє житло через російську агресію. Містяни обурені, на що на місці їхнього зруйнованого будинку будують дороге комерційне житло, а вони вже понад два роки залишаються без даху над головою. Маріупольці порівнюють себе з бомжами і зазначають, що місцева влада їх не вважає за людей. Одна з мешканок Маріуполя зізналася, що до російської окупації міста вона вийшла на пенсію і була найбагатшою людиною, а сьогодні вона - жебрачка...

Скріншот з відео: [ostro.org](https://www.ostro.org)

На початок російської агресії в Маріуполі було 2 327 багатоквартирних житлових будинків і 49 343 приватних. Через пошкодження відновленню не підлягають 517 багатоквартирних будинків і 7 929 приватних. Лише 261 багатоповерхівка і 10 802 приватних будинки залишилися недоторканими. Жителям Маріуполя, які втратили дах над головою, пропонують купувати житло за програмою пільгової іпотеки. Вартість однокімнатної квартири в деяких новобудовах становить близько 70 тисяч доларів.

<https://www.ostro.org/news/my-bomzhuyemo-mistsevi-zhyteli-mariupolya-pomityly-shho-okupatsijna-vlada-yih-za-lyudej-ne-vvazhaye-i490071>

10.09.2024 В Маріуполі у всіх школах провели навчання, як правильно читати повідомлення ТАСС. В усіх школах окупованої Донеччини 9 вересня пройшли пропагандистські заняття "Разговори о важном" за однаковою темою - «Століття інформації. 120 років інформаційному агентству росії ТАСС». Дітей зібрали в школах, щоб розповісти їм про "принципи та стандарти" роботи російських пропагандистів. Агенція ТАСС є джерелом поширення дезінформації не тільки про події в Україні. Вони також розповсюджують фейкові новини на території ЄС. Тобто агенція вже давно перестала бути засобом масової інформації, відійшла від стандартів журналістики. Але тепер дітей в окупованій росіянами Україні вчать сприймати пропаганду як правду. Дітям всунули в руки газети і стали розповідати, як правильно брехати в ім'я "великої країни".

Фото: 0629.com.ua

"Разом із педагогами хлопці вивчали історію агентства, говорили про відповідальність за поширення інформації та значення професійних стандартів журналістики, про важливість медіаграмотності, а також інформаційну безпеку", - йдеться у повідомленні одного з пропагандистських телеграм-каналів.

<https://www.0629.com.ua/news/3829353/v-mariupoli-u-vsih-skolah-proveli-navcanna-ak-pravilno-citati-povidmlenna-tass-foto>

11.09.2024 Проблеми з каналізацією в Маріуполі поширились на все місто. За оцінками (звісно, що вони не точні) місцевих мешканців, кожен третій будинок в Маріуполі має проблеми з каналізацією. Люди тижнями не можуть вирішити проблему. Каналізаційні стоки підтоплюють як старі, так і нові будинки, тому що проблема не в самих будинках, а у відсутності роботи системи як такої. З початку окупації ніхто не ремонтував каналізаційно-насосні станції, а центральний каналізаційний колектор на Митрополитській був розбомблений під час захоплення Маріуполя російськими військами. Тож так тепер виглядає підвал будинку по вулиці Володимирській і площа Кірова. "У нас велика проблема з каналізацією, я розумію що зараз це у багатьох така проблема, у нас 12 день ллється каналізація з іншого будинку по опалювальному лотку прямо до нас у підвал, вже підходить до входу, дзвонили в ЖЕК, той передав заявку у водоканал, дзвоню у водоканал щодня, відповідають що заявка прийнята, але сьогодні не в обробці, чекайте, а каналізація прибуває і прибуває", - скаржаться місцеві мешканці.

Фото: 0629.com.ua

<https://www.0629.com.ua/news/3829992/mariupol-plosa-pidtoplenna-kanalizacijnimi-stokami-rozsiuetsa-video>

12.09.2024 Будівлі, що належать кондитерській фабриці у Маріуполі, окупанти визнали безхазяйними. Про це повідомляється в Реєстрі безгосподарського майна на сайті “міністерство будівництва та жкг днр”. 14 споруд на вулиці Миколаївській, 89 вже визнані загарбниками "безхазяйним майном". Під час жорстоких боїв весною 2022 року кондитерська фабрика вціліла, там перехувувались маріупольці. Рятувалися та готували їжу на вогнищі.

Фото: Фото: 0629.com.ua

У травні цього року була інформація про те, що на території кондитерської фабрики базувалися окупанти та їх підірвали. Тепер окупанти визнали кондитерську фабрику безхазяйною.

<https://www.0629.com.ua/news/3830788/okupanti-viznali-bezhazajnimi-budivli-mariupolskoi-konditerskoi-fabriki-foto>

14.09.2024 В окупованому Маріуполі місцеві вже неодноразово знаходили вибухонебезпечні пристрої на дитячих майданчиках, у дворах, на пляжах та навіть у пошкоджених квартирах. Особливо гостра ситуація в Лівобережному районі міста. Про це повідомляє Маріупольська міська рада. Цей район росіяни щільно обстрілювали, проте розмінувати росіяни за понад два роки окупації так і не змогли. "Зокрема, маріупольці зафіксували боєприпаси на перетині вулиць Азовстальської та Володимирської. Також знайшли вибухонебезпечний предмет біля водної станції. Раніше два боєприпаси були знайдені на лівобережному пляжі. У Маріуполі вже кілька разів повідомлялося про поранення дітей внаслідок детонації боєприпасів. Але окупаційна псевдоадміністрація й надалі закриває очі на проблему", — йдеться у повідомленні.

Фото: Маріупольська міська рада

<https://v-variant.com.ua/v-okupovanomu-mariupoli-livoberezhzhia-usiiane-boieprypasamy-video-foto>

14.09.2024 окупаційна влада в Маріуполі планує масштабне будівництво 3,5 тисячі квартир для росіян на землях, де раніше стояли багатоповерхівки, зруйновані під час бойових дій. Більшість із цих земель є місцями масових поховань маріупольців, чийі тіла були захоронені разом із будівельним сміттям під час демонтажу знищених будинків. Про це повідомив радник мера Маріуполя Петро Андрющенко у своєму Telegram-каналі. Станом на зараз російська влада офіційно зареєструвала 32 інвестиційні договори на будівництво іпотечних квартир у Маріуполі, що фінансуються за рахунок бюджету російської федерації. Усі ці житлові комплекси зводяться виключно для росіян, а їхні місця розташування обираються в престижних або потенційно престижних районах міста. Зокрема, ці квартири будуть доступні тільки через іпотечні програми, що унеможлиблює доступ до житла для українських маріупольців. Ці цифри ставлять під сумнів усі заяви про "відродження" Маріуполя, адже на тлі 3,5 тисячі запланованих іпотечних квартир вже демонтовано близько 35 тисяч зруйнованих житлових одиниць, і ще стільки ж чекають на демонтаж. Реальний рівень відновлення міста, за оцінками, складає лише 10% від того, що було знищено. На додаток, супутникові знімки центру Маріуполя, зокрема району "Кіровського", зроблені 20 серпня 2024 року (OnGeo Intelligence), чітко демонструють масштаб руйнувань і нове будівництво. На карті помаранчевим позначені знесені багатоповерхові будинки, тоді як червоним відзначені

нові іпотечні комплекси. Співвідношення показує, що будівництво іпотечних квартир становить лише малу частку від знищеного житлового фонду міста.

Фото: t.me/andriyshTime/27242

<https://mrpl.city/news/view/u-mariupoli-okupanti-buduyut-zhitlo-na-mogilah-shho-vidbuvaetsya>

Інформація про події, які відбуваються в портах на тимчасово окупованій території міста Маріуполь Донецької області

12.09.2024 російські загарбники хочуть налагодити пасажирське сполучення водним транспортом між окупованим Маріуполем та російським Ростовом-на-Дону. Як повідомляють місцеві z-канали, днями до окупованого Маріуполя приїхали заступник губернатора Ростовської області - міністр транспорту віталій кушнар'єв та директор Маріупольського порту олександр солдат'єв. За їхніми словами, у Ростові для цього вже будують причали та придбали 2 судна на підводних крилах типу "Валдай". У Маріуполі окупанти оглянули пірс - хочуть саме там облаштувати причали для пасажирських перевезень. Не оминули загарбники й Маріупольський порт.

Фото: 0629.com.ua

окупанти кажуть, що чекають “мирного життя” щоб розвивати маршрут Маріуполь-Ростов як туристичний напрямок, а також як альтернативу автомобільним та залізничним сполученням. Зазначимо, що про водне сполучення між Ростовом та Маріуполем окупанти теревенять вже рік, але все залишається тільки на рівні балачок - проект досі залишається не реалізованим.

<https://www.0629.com.ua/news/3831037/okupanti-znov-zgadali-pro-morski-rejsi-z-rostova-do-mariupola-foto>

АР Крим

Інформація щодо злочинів та геноциду рф проти громадян України які знаходяться на тимчасово окупованій території АР Крим

09.09.2024 Станом на 9 вересня окупанти незаконно ув'язнили 219 осіб, з них 133 — кримські татари. Із загальної кількості 43 — арештовані (з них 28 кримські татари), 151 — ув'язнені (з них 97 кримських татар), 26 — без статусу (з них 6 кримські татари). Зафіксовано 966 випадків надходження матеріалів складених за ст. 20.3.3 КпАП рф до т.зв. “судів” на території тимчасово окупованого Криму. З них у 862 випадках було винесено постанову про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу або приєднано до іншої справи за іншою статтею та винесено сукупне рішення. У 16 випадках розгляд матеріалів продовжується.

<https://ppu.gov.ua/press-center/operativna-informatsiia-shchodo-sytuatsii-na-tymchasovo-okupovaniy-terytorii-avtonomnoi-respubliki-krym-ta-mista-sevastopolia-standom-na-9-veresnia-2024-roku>

09.09.2024 Насильницька мобілізація: відбулися поховання щонайменше 932 солдатів російської армії. 742 із них, ймовірно, були громадянами України. Кількість поховань може бути більшою, оскільки значна частина відбувається без висвітлення. Підтверджено взяття в полон щонайменше 48 військовослужбовців рф з окупованого Криму, більшість з яких, ймовірно, є громадянами України.

<https://ppu.gov.ua/press-center/operativna-informatsiia-shchodo-sytuatsii-na-tymchasovo-okupovaniy-terytorii-avtonomnoi-respubliki-krym-ta-mista-sevastopolia-standom-na-9-veresnia-2024-roku>

09.09.2024 Затриманого в анексованому росією Джанкої представника релігійної організації «Свідки Єгови» Віктора Урсу відпустили з-під домашнього арешту, повідомляється на порталі організації. Зазначається, що 59-річного Урсу було затримано 28 липня 2023 року. У будинку, де він живе з дружиною та літніми батьками, силовики рф провели огляд приміщення, яке тривало з шостої ранку. Фактично, це був обшук, вважають віруючі. російські силовики якийсь час не дозволяли Урсу та його дружині одягнутися. Правоохоронці відмовилися пред'явити посвідчення, їх було озброєно. У сім'ї вилучили всі електронні пристрої та носії інформації. Два тижні Урсу пробув у ізоляторі тимчасового тримання. Його дружині не давали побачитися з чоловіком і передати йому необхідні речі, продукти та ліки. 7 серпня 2023 року Урсу звільнили, але одразу затримали, доставили до управління Слідчого комітету рф, а потім знову до ІТТ. Проти нього порушили кримінальну справу за статтею про організацію діяльності екстремістської організації (ч. 1 ст. 282.2 КК рф).

<https://ua.krymr.com/a/news-svidki-iegovy-djankoi-arrest-krym/33113244.html>

09.09.2024 Підконтрольний росії Севастопольський міський суд заочно засудив 37-річного уродженця Севастополя до 16 років позбавлення волі та 400 тисяч рублів штрафу за статтею про «державну зраду». Про це повідомляє російська прокуратура Севастополя. Згідно з повідомленням, чоловік нібито вступив до Збройних сил України у березні 2023 року та брав участь у боях за Бахмут. Ім'я та прізвище севастопольця не називається.

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/news/okupanti-zasudili-sevastopolcya-za-te-shho-vin-voyuvav-u-baxmuti.html>

09.09.2024 Засуджений до 19 років ув'язнення кримськотатарський громадський журналіст Ремзі Бекіров зазнає тиску від адміністрації виправної колонії №33 у місті Абакані Республіки Хакасія. Після того, як його відправили до колонії на початку серпня цього року, чоловіка декілька разів необґрунтовано поміщали в ШЗО, забороняли писати листи та телефонувати рідним. Про це адвокат журналіста Еміль Курбедінов повідомив громадській організації "Кримська солідарність". За його словами, сім'я Ремзі Бекірова не може приїхати до нього на побачення, оскільки він перебуває в понад 4 тисячах кілометрах від свого дому — у виправній колонії в Республіці Хакасія. Крім того, чоловік стикнувся там з "викликом для здоров'я" через клімат, який значно відрізняється від клімату в Криму.

Фото: Кримська солідарність

<https://suspilne.media/crimea/832485-krimskij-tatarin-remzi-bekirov-zaznae-tisku-vid-administracii-vipravnoi-kolonii>

10.09.2024 Учасник «Білогірської групи» Різа Омеров, засуджений на 13 років позбавлення волі, розповів про проблеми із зором та авітамінозом. Про це повідомила його дружина Севіля, яка приїхала до нього на довгострокове побачення до колонії Цивільська Республіки Чувашія (росія). За словами Різи, часом на його очах утворюється плівка, і він бачить чорні крапки. Поки що кримський татарин не звертався до офтальмолога, але «хоче, щоб лікар його оглянув». Окрім цього, родина Омерових витратила 54 тис. російських рублів на оплату лікування у приватного стоматолога,

який приходив до Ризи до колонії. Також політв'язень розповів про плями білого кольору, що з'явилися у нього на тілі. Він пов'язує їхню появу з авітамінозом, тому що «харчування [наприкінці] дуже слабе». Дружина Севіля додала, що за п'ять років чоловік «сильно змінився», але «не падає духом». Нині він працює у швейному цеху. Різу Омерова затримали 10 червня 2019 року. Він ставився за організацію та участь у діяльності політичної ісламської партії «Хізб ут-Тахрір», яка в росії заборонена з 2003 року. На території України та більшості країн організація діє без обмежень на рівні національних законодавств.

Фото: Пресс-служба ЮОБС

<https://ua.krymr.com/a/news-riza-omerov-zakluchenie-krym-tyrma/33114236.html>

11.09.2024 За час повномасштабного вторгнення понад 1000 українців у Криму зазнали переслідувань за підтримку України. Україна та партнери працюють над звільненням незаконно ув'язнених громадян. Понад 219 громадян з Криму досі перебувають у незаконному ув'язненні. За час повномасштабного вторгнення, понад 1000 українських громадян зазнали переслідувань за спротив окупації та війні, за підтримку України, українську національну символіку та погляди. Про це повідомила постпред Президента України в АРК Таміла Ташева під час саміту Кримської платформи.

<https://unn.ua/news/ponad-219-ukrainskykh-hromadian-z-krymu-dosi-uviaznenni-tasheva>

11.09.2024 У ході допиту дружина одного з фігурантів другої Джанкойської групи "у "справі Хізб ут-Тахрір" заявила про підкинуті книги під час обшуків. Вона стверджує, що ці книги стали підставою для обвинувачення її чоловіка, і що обшуки були проведені з порушенням правових норм. Про це громадській організації "Кримська солідарність" розповіла адвокатка Ліля Гемеджі. 11 вересня 2024 року дружина фігуранта справи Лемана Зекеряєва — Зера Джелілева дала свідчення. Вона розповіла, що під час обшуків у їхньому домі, були підкинуті книги. У справі їх використовували як доказ проти її чоловіка. За її словами, вилучені книги не мали жодного стосунку до звинувачення. Крім того, Зера Джелілева вказала на численні порушення з боку правоохоронців під час обшуку. Вона зазначила, що жодному з членів родини не були роз'яснені їхні права та обов'язки. Постанова на проведення обшуку, хоч і була зачитана двічі, звучала настільки тихо і нечітко, що Джелілева не змогла розібрати її змісту.

<https://suspilne.media/crimea/833835-druzina-figuranta-drugoi-dzankojskoi-grupi-u-spravi-hizb-ut-tahrir-rozpovila-pro-pidkinuti-pid-cas-obsukiv-knigi>

12.09.2024 У четвер, 12 вересня, в окупованому Ак'ярі (Севастополі) російські силовики затримали 51-річного чоловіка, який начебто хотів підірвати залізничний міст. Про це повідомляє російська фєб півострова. «Його завербували за допомогою листування в месенджері для виконання розвідувальних завдань зі збору відомостей про об'єкти зс рф, дислоковані в місті, а також об'єкти транспортної інфраструктури з метою здійснення терактів», – стверджують окупанти. Чоловік начебто за завданням куратора «вилучив зі схованки вибухові речовини і вибухові пристрої, за допомогою яких він мав здійснити терористичний акт – підірив залізничного моста на території Севастополя». Щодо нього порушено кримінальні справи за кількома статтями. Чоловікові загрожує довічне позбавлення волі.

<https://ctrcenter.org/uk/okupanty-v-krymu-zatrymaly-cholovika-yakyj-nachebto-hotiv-pidirvaty-zaliznychnyj-mist>

12.09.2024 Понад 40 ув'язнених, яких утримують у Криму, потребують термінової медичної допомоги, проте її не надають, заявив представник Уповноваженого з прав жителів АРК Ельвін Кадиров. «Ці люди рахують не строк свого незаконного тюремного ув'язнення, а строк свого життя. Політв'язням не надають медичну допомогу, позбавляють у праві на гідність та людське ставлення», – зазначив він у перебігу дискусії «Крим та Формула миру: гуманітарний аспект». Особливу увагу Кадиров звернув на стан здоров'я Тофіка Абдулгазієва, який втратив 40 кг у російській в'язниці, Амета Сулейманова та Ірини Данилович.

<https://ua.krymr.com/a/news-40-viazniv-kremlia-v-krymu-vazhkokhvoriv/33117235.html>

12.09.2024 Підконтрольний росії Нахімовський райсуд Севастополя засудив жителя міста до року ув'язнення в колонії за «екстремістську діяльність», повідомляє російська прокуратура Севастополя. «Судом встановлено, що в січні та березні 2023 року чоловік у груповому листуванні в месенджері опублікував повідомлення, що містять заклики до здійснення насильницьких дій щодо групи людей певної національності», – заявила російська прокуратура. Повідомляється, що 54-річного жителя Севастополя засудили за ч. 2 ст. 280 КК рф (публічні заклики до здійснення екстремістської діяльності, вчинені з використанням мережі Інтернет). Чоловіка засудили до 1 року та 1 місяця позбавлення волі у виправній колонії загального режиму. Також йому заборонили займатися адмініструванням сайтів в інтернеті протягом 2,5 років.

<https://ua.krymr.com/a/news-sevastopol-sud-ekstremizm-krym/33117678.html>

13.09.2024 Фігуранту четвертої Бахчисарайської групи у "справі Хізб ут-Тахрір" Олександр Сізікову з інвалідністю першої групи по зору 13 вересня апеляційний військовий суд рф залишив у силі вирок у 17 років ув'язнення. Це означає, що незабаром чоловіка відправлять росіяни до в'язниці. Про це повідомила адвокатка даної групи "справи Хізб ут-Тахрір" Лілі Гемеджі у коментарі громадській організації "Кримська солідарність". Такий термін ув'язнення апеляційний суд затвердив під час фінального розгляду скарги сторони захисту на вирок Південного окружного

військового суду рф щодо Аліма Суф'янова, Сейрана Хайредінова та Олександра Сізікова. В останнього — повністю відсутній зір і він не може обходитися без сторонньої допомоги. Адвокатка вважає, що це не просто жорстоко щодо людини з інвалідністю, а й ще є незаконно. Сторона захисту планує подавати клопотання у ФСІН, суд та інші інстанції щодо вироку Сізікову.

Фото: Кримська солідарність

<https://suspihne.media/crimea/835935-krimskomu-politvaznu-z-invalidnistu-po-zoru-sizikovu-rosijskij-sud-zalisiv-u-sili-virok-u-17-rokiv-vaznici>

13.09.2024 Засудженого росією громадянського журналіста з Криму Ремзі Бекірова шість разів поспіль поміщали до штрафного ізолятора виправної колонії №33 міста Абакан (Республіка Хакасія, росія) з надуманих причин. Про це виданню ZMІNA стало відомо зі своїх джерел. Бекіров прибув до колонії 12 серпня, і його одразу помістили в карантин. Проте вже за пів дня чоловіка перевели до штрафного ізолятора (ШІЗО). Відтоді він звідти практично не виходить: його тримають там по п'ять, шість, десять днів. За даними ZMІNA, на сьогоднішній день Бекірова поміщали в ШІЗО вже шість разів поспіль. Серед причин утримання кримського татарина в ШІЗО – не вдягнув головний убір, не привітався з кимось зі співробітників колонії, не був на спальному місці, а читав молитву.

<https://ua.krymr.com/a/news-remzi-bekirov-shizo-rf-krym/33118970.html>

13.09.2024 Верховний суд рф у москві розглянув касаційну скаргу на вирок у справі «другої бахчисарайської групи» та залишив у силі терміни, призначені кримським татарам – Ернесту Ібрагімову та Олегу Федорову. Вони продовжать відбувати термін у 13 років кожному. Про це "Кримській солідарності" повідомила юрист Ліля Гемеджі. Як зазначила Гемеджі, сторона захисту в суді наводила докази про незаконність рішень першої та другої інстанції, оскільки вони ґрунтуються на законі від 2003 року, який втратив чинність. Захисниця вважає, що вирок підлягає скасуванню, а Ернест Ібрагімов та Олег Федоров мають бути виправдані. Однак суд ці докази проігнорував і залишив вирок чинним.

Фото: Кримська солідарність

https://crimean-solidarity.org/news/2024/09/13/verxovnyj-sud-rf-ostavil-v-sile-prigovor-ernestu-ibragimovu-i-olegu-fedorovu-3014?fbclid=IwY2xjawFSLCpleHRuA2FlbQIxMQABHR3pyO38TcJUva00w6Ki3IQyUOIPd_1L1mRfRk11C6Rx4cn7Qqs_g10-og_aem_MojUthbrp3SNyxDf6zZmdg

14.09.2024 Сьогодні, 14 вересня, співробітники поліції Бахчисарайського району Криму відвезли в невідомому напрямку політв'язня з інвалідністю за зором Олександра Сізікова. З липня 2020 року під час попереднього та судового слідства він перебував під домашнім арештом за місцем проживання, але вчора апеляційний суд затвердив йому термін у 17 років ув'язнення. Про це повідомила юрист Ліля Гемеджі. Щойно мені надійшов дзвінок від Олександра Сізікова та його мами. Мені повідомили, що до них прибули співробітники мвс, аби виконати вирок суду. На прохання мами показати їм ухвалу апеляційного військового суду з печаткою вони сказали, що такої ухвали у них немає», - повідомила Гемеджі. У травні 2023 року Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив Сізікова до 17 років у колонії суворого режиму. Апеляційний суд залишив його вирок чинним. Гемеджі назвала дії співробітників поліції незаконними. Крім того, вони погрожували застосувати до Сізікова силу і притягнути до відповідальності за «невиконання законних вимог співробітників поліції».

Фото: Кримська солідарність

<https://crimean-solidarity.org/news/2024/09/14/sotrudniki-policii-vzyali-pod-strazhu-nezryachego-aleksandra-sizikova-i-uvezli-v-neizvestnom-napravlenii-3017>

14.09.2024 У тимчасово окупованому Севастополі російський суд засудив до 16 років ув'язнення чоловіка, звинуваченого у підготовці теракту проти командування Чорноморського флоту рф. Також 40-річного чоловіка оштрафували на 300 тисяч рублів. «Чоловік за вказівкою СБУ вів спостереження за місцем проживання офіцера Чорноморського флоту і готувався вчинити теракт щодо представника командного складу», – заявили окупанти.

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/news/okupanti-zasudili-zhitelya-sevastopolya-do-16-rokiv-za-pidgotovku-teraktu-proti-komanduvannya-chf-rf.html>

Інформація про життя громадян України на тимчасово окупованій території АР Крим

08.09.2024 російська влада в Криму вимагає від керівників бюджетних установ звітувати про кількість співробітників, які проголосували на незаконних російських виборах. Про це повідомив заступник постійного представника президента України в Автономній Республіці Крим Денис Чистіков. Такі заходи, за його словами, пов'язані з низькою явкою, яка, своєю чергою, є свідченням падінням підтримки російської влади населенням анексованого Криму. «Вже зараз надходить інформація про те, що вимагають від бюджетників, щоб вони з'явилися [на вибори – КР]. «Вибори» тривають три дні, але вимагають від керівників бюджетних установ відзвітувати скільки сьогодні було. При цьому звіти надходять лише вищому керівництву, а самі співробітники мають публікувати фото у соціальних мережах про те, що вони підтримують окупаційну владу. Тобто це такі важелі створення уявлення про підтримку окупаційної влади», – заявив Чистіков. Також, за словами Чистікова, до представництва президента України в АРК надходить інформація про зіпсовані бюлетені та висловлення невдоволення російською владою, а також про підтримку України.

<https://ua.krymr.com/a/news-chistikov-byudzhetniki-rf-vybory-krym/33111599.html>

08.09.2024 В анексованій Ялті влада рф під приводом повітряної тривоги намагалася на якийсь час усунути спостерігачів з виборчої дільниці організованих нею

незаконних виборів. Про це повідомляє рух «Жовта стрічка» із посиланням на свою активістку. «У нас у дворі школа, в якій проводять «вибори». Півгодини тому приїхала поліція, вивели людей зі школи. Я спитала що сталося, дід який там був сказав їх вигнали з приміщення, мов треба піти в укриття, бо є загроза обстрілу. Він був дуже обурений, бо він як виявилось не виборець, а спостерігач. Пустили назад швидко, десь за хвилин 10. Поліція одразу поїхала. Укриття до речі було закрите», – розповіла активістка. Вона додала, що перевірила новини і ніде про загрозу обстрілу не повідомлялося.

<https://ua.krymr.com/a/news-yalta-tryvoha-sposterihachi-krym/33111552.html>

08.09.2024 російська влада в Криму заявила про участь більш ніж півмільйона людей у голосуванні на організованих рф незаконних виборах депутатів російського парламенту Криму, а також міських та сільських рад. Такі дані навів голова російської Виборчої комісії у Криму Михайло Малишев. «Проголосувало 519 249 виборців, що загалом становить 35,21%. Така явка у нас на 10 ранку», – заявив Малишев. Раніше повідомлялося, що в незаконних виборах за даними російської влади братимуть участь майже 1,5 млн жителів півострова. По Криму відкрито 1129 виборчих дільниць. Загалом у Криму проходять 265 виборчих кампаній, заміщатимуться 2 979 депутатських мандатів, 75 з яких – до російського парламенту Криму.

<https://ua.krymr.com/a/news-vybory-yavka-rosia-krym/33111431.html>

08.09.2024 Активісти руху "Жовта стрічка" показали на відео своє ставлення до так званих виборів до окупаційного парламенту та "місцевих рад". Про це йдеться в новому дописі на каналі руху "Жовта стрічка" в Telegram. У Севастополі активіст викинув агітаційну листівку до смітника.

Фото: Telegram "Жовта стрічка"

<https://susplne.media/crimea/831625-krimcani-pokazali-svoe-stavlenna-do-psevdoviboriv>

09.09.2024 9 вересня "вибори", організовані в окупованому Криму, завершилися. Для підвищення явки російська влада дозволила голосувати протягом трьох днів. Про це повідомив заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелал

на своїй сторінці у Facebook. Дзелял зазначив, що в п'ятницю, 6 вересня, співробітників бюджетних установ навіть відпустили з роботи, щоб забезпечити їхню участь у "голосуванні". Він додав, що керівники підприємств активно дзвонили своїм співробітникам і вимагали надіслати фотодокази їхнього "добровільного" волевиявлення. "За підсумками двох перших днів голосування явка склала лише 26%. Нарешті, доклавши протягом трьох днів всіх зусиль, нашкрябали в усьому Криму 44,51% "охочих" та "змушених". У самому лише Севастополі 49,05%," — пише Дзелял. Ще він повідомив про тиск на спостерігачів і заборону на фото- та відеофіксації, а також відмову у наданні інформації. Вважає, що окупаційна влада спробує пояснити низьку явку "демократичністю" виборів, хоча це, за його словами, є брехнею. Дзелял підкреслює, що з моменту перших "виборів" в Криму в 2014 році, Меджліс кримськотатарського народу закликав бойкотувати такі вибори.

<https://suspilne.media/crimea/832033-dzelal-vibori-v-okupovanomu-krimu-zaversilisa-z-nizkou-avkou-ta-primusom>

09.09.2024 В анексованому Криму активно залучали до незаконних російських виборів електорат «партії влади» з-поміж бюджетників, але не докладали зусиль для забезпечення високої явки «інших виборців». Такою думкою поділилися у відділенні міжнародного руху за деокупацію Криму #LiberateCrimea. За даними активістів, це пов'язано з розчаруванням великої кількості кримчан політикою кремля та його кримських чиновників із партії влади. «Партія влади зробила те, що їй було потрібно, а саме – забезпечила максимум явки свого електорату, при цьому не особливо наполягаючи на явці інших. Якби вони боролися за високу явку, то отримали б набагато менший відсоток голосів за «Єдиную россию», тому що розчаровані в російських реаліях не голосували б за партію влади, а скоріше віддали свої голоси комуністам чи «Новим людям». А це точно не потрібно єдиноросам, які вже розподілили місця своїм людям у всіх депутатських корпусах нового скликання по Криму», – розповіли у кримському відділенні. #LiberateCrimea. Активісти зазначили, що на березневих виборах 2024 року президента сусідньої рф, коли російська влада Криму справді була зацікавлена у загальній явці, вона склала в Криму, за офіційними даними російського виборчого, 89,76%.

<https://ua.krymr.com/a/news-rosvlasti-yvka-vyvory-krym/33112986.html>

09.09.2024 російська влада оголосила результати організованих ними незаконних виборів в анексованому Криму. Голова російської Виборчої комісії Криму Михайло Малишев заявив, що до російського парламенту Криму пройшли партії «Єдина росія» (74,87% голосів), ЛДПР (5,71% голосів) та КПРФ (5,15% голосів). Підсумкова явка, за твердженням Малишева, склала 47,61%, у голосуванні взяв участь 702 141 виборець.

<https://ua.krymr.com/a/news-vybory-rf-krym/33113257.html>

09.09.2024 1. Явка була дуже низькою, незважаючи на всі спроби росіян залучити людей. Окупаційна адміністрація залучала масовку. На третій день росіяни змушені були вдаватися до тимчасового усунення спостерігачів - ймовірно, щоб вкинути до урн фейкові бюлетені. 2. До нас надійшло більше 130 відео та світлин зі знищенням російської агітації. На хвилі "виборів" до руху "Жовта Стрічка" доєдналися декілька нових активістів. 3. Разом із спаленням російської агітації, ми розповсюджували українську. Найбільш масові акції проходили в Сімферополі

https://t.me/yellowribbon_ua/9469

10.09.2024 В анексованому Криму під час проведення російських незаконних виборів місцева влада, мнс рф та силовики проводили мінімум заходів щодо реагування на повідомлення про мінування виборчих дільниць. Про це Крим.Реалії розповіли у відділенні міжнародного руху за деокупацію Криму #LiberateCrimea. За даними активістів це пов'язано з тим, що російська влада заздалегідь вважала такі повідомлення хибними. «За нашою інформацією керівників та членів дільничних та територіальних комісій заздалегідь проінструктували, що можуть бути «неправдиві повідомлення про мінування». Тому при надходженні дзвінків про мінування обходилися мінімальними діями – викликали фахівців із відповідних служб, які приїжджали з тренуванням на виявлення вибухонебезпечних речовин собакою. При цьому евакуації та інших дій, передбачених інструкцією на такі випадки, не проводилося», – розповіли в активісти. Голова російського виборчого Криму Михайло Малишев раніше заявляв, що помилкові повідомлення про мінування не вплинули на проведення виборів у Криму.

<https://ua.krymr.com/a/news-vybor-krym-minyvannya-rf/33114587.html>

11.09.2024 Жіночий партизанський рух "Зла Мавка" розповсюдив 3000 банкнот із зображенням звільненого Криму та Збройних Сил України на тимчасово окупованих територіях України. Про це учасниці руху повідомили на сторінці "Зла Мавка" у Telegram. За повідомленням активісток, банкноти вже потрапили до рук мешканців таких міст, як Севастополь, Сімферополь, Керч, Мелітополь та Луганськ. Купюри, виконані у спеціальному дизайні, нагадують місцевим жителям про неминучість повернення цих територій під контроль України. За словами партизанок, хтось збереже ці банкноти як пам'ять про майбутню деокупацію, а для окупантів вони стануть нагадуванням про кінець їхньої присутності в Україні.

Фото: Telegram "Зла Мавка"

<https://suspilne.media/crimea/833929-kupuri-zi-zvilnenim-krimom-ta-zsu-posiriv-ruh-zla-mavka-na-okupovanih-teritoriah>

11.09.2024 Доки на високому політичному рівні відбувається саміт Кримської платформи, наші люди у Криму на місцях нагадують, що АРК – це Україна. Сімферополь, Севастополь, Євпаторія, Ялта, Джанкой, Армянськ. Активісти "Жовтої Стрічки" виказують солідарність із усіма тими, хто, як і вони, борються за український Крим.

Фото: Telegram «Жовта стрічка»

https://t.me/yellowribbon_ua/9497

12.09.2024 Окупаційного главу Криму сергія аксьонова втретє "переобрали" на "посаду" так званого очільника півострова. Вчергове призначили "головою" окупаційного кримського парламенту й володимира константинова. Такі рішення ухвалили на першій сесії "кримського парламенту". Про це повідомило російське пропагандистське інформгентство РІА "Новости Крым" у Telegram". сергій аксьонов, який підозрюється у держзradі, зокрема, вперше був обраний відразу після захоплення півострова російськими окупантами — 27 лютого 2014 року. Тоді він обіймав "посаду" голови Ради міністрів". Вже 9 жовтня того ж року він став "головою" Криму. Водночас володимир константинов, обвинувачений в Україні у державній зradі, від 2010 по 2014 рік обіймав "посаду" голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Проте після захоплення півострова його призначили "головою" окупаційного кримського парламенту.

<https://suspilne.media/crimea/835007-aksonov-ta-kostantinov-vtrete-pospil-obijnali-posadi-v-okupovanomu-krimu>

12.09.2024 Міністерство юстиції росії виступило за позбавлення статусу 22 нотаріусів анексованого Криму, через те що вони є громадянами України. За даними відомства, з 2014 до 2020 року 23 нотаріуси, у тому числі 22 чинні, перетинали кордон росії за українськими паспортами. У зв'язку з цим відомство запропонувало підконтрольній росії нотаріальній палаті Криму звернутися до суду для позбавлення 22 нотаріусів їх статусу та обґрунтувало це тим, що наявність іноземного громадянства суперечить нормам законодавства рф про нотаріат. При цьому відомство «просить

федеральну нотаріальну палату проконтролювати» звернення підконтрольної рф кримської нотаріальної палати до суду.

<https://ua.krymr.com/a/news-ukraina-rosia-krym-notariusy/33116383.html>

12.09.2024 У кримському відділенні міжнародного руху за деокупацію Криму #LiberateCrimea вважають, що російський глава Криму сергій аксьонов звільнив з посади голову Держкомітету у справах міжнаціональних відносин у російському уряді Криму айдера тіппу через низьку явку кримських татар на незаконних виборах до російського парламенту Криму та місцевих рад. Такою думкою активісти #LiberateCrimea поділилися з кореспондентом Крим.Реалії. За даними активістів, айдеру тіппі було поставлене завдання забезпечити явку виборців щонайменше 50% у місцях компактного проживання кримських татар, але явка виявилася на рівні 30%. «За нашою інформацією від джерел у російському Держкомітеті у справах міжнаціональних відносин Криму аксьонов поставив жорстку умову айдеру тіппі – або він забезпечує підвищення явки кримських татар, або після виборів звільняється за власним бажанням. Незважаючи на всі зусилля з підключенням проросійського муфтіяту та примусовим голосуванням бюджетників результат знову не порадував проросійських колаборантів. Наприклад, у Сари-Су явка становила лише 33%, майже пів сотні зіпсованих бюлетенів. Час Аксьонову зрозуміти, що ні Тіппа, ніхто інший не змусять кримських татар стати проросійськими», – розповіли у кримському відділенні #LiberateCrimea.

<https://ua.krymr.com/a/news-aider-tippa-zviltennia-akyvisty-krym/33117552.html>

13.09.2024 На сайті окупаційної влади Криму оприлюднений указ «про наділення Героя росії юрія Петровича німченка повноваженнями сенатора російської федерації – представника від виконавчого органу державної влади Республіки Крим». Документ підписаний гауляйтером Криму сергієм аксьоновим. Нагадаємо, що німченко служив строкову за спеціальністю «механік-водій танка» у Збройних силах України. У 2005 році, закінчивши строкову службу, перейшов на контрактну та був направлений до військової частини в Криму, де у 2014 зрадив присязі та перейшов на службу до окупантів. Він особисто приймав участь у російсько-українській війні, за що і отримав героя росії. У 2024 був довіреною особою путіна на виборах. Також в «сенатори» рф від окупованого Криму потрапив шахіст та колишній громадянин України сергія карякіна, який до цього був «депутатом» так званого кримського парламенту від партії «Єдина росія». Нагадаємо, що карякін до 2009 року на різних шахових турнірах представляв Україну, потім змінив громадянство на російське. Він відкрито підтримує війну росії проти України, про що неодноразово висловлювався публічно.

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/news/dvoye-kolaborantiv-stali-senatorami-rf-vid-krimu.html>

13.09.2024 Активісти «Жовтої стрічки» провели нову акцію в анексованому Криму. Відповідний пост було опубліковано у телеграм-каналі руху. Як стверджується, символи спротиву, з'явилися в Сімферополі, Севастополі, Євпаторії та Гурзуфі. «Ми продовжуємо публікувати фото з Криму, адже Ми Є в кожному тимчасово окупованому місті нашої країни», – зазначили учасники руху.

Фото: Telegram Жовта стрічка

<https://ua.krymr.com/a/news-my-ye-zhovta-strichka-nova-aktsia/33119009.html>

14.09.2024 Пільгові ліки не доходять до кримських пацієнтів через «особливості закупівель». Затримки постачання пільгових лікарських препаратів в окупованому Криму обумовлені процедурою їхніх закупівель. Таку причину під час пресконференції в Сімферополі навів окупаційний чиновник василій клімов, який очолює «територіальний орган федеральної служби нагляду в галузі охорони здоров'я по республіці Крим, місту Севастополю, Запорізькій та Херсонській областях». За словами, клімова, у Криму вже переглянуто форму закупівлі пільгових препаратів, регулювання логістики та маршрутизації постачань. «Мінус у тому, що на закупівлю товар виставляється за мінімальною ціною, яка складається на ринку. Якщо ціна не влаштовує постачальника, закупівля не йде. Наступна процедура – ціну збільшують, знову виставляють на закупівлю. І ця процедура займає 20 робочих днів. Через це йдуть скарги, люди не отримують медикаменти вчасно», – повідомив василій клімов, відзначивши, що в окремих ситуаціях у ці процедури мусять втручатися окупаційні «суди» та «лікарські комісії».

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/news/pilgovi-liko-ne-doxodyat-do-krimskix-pacijentiv-cherez-osoblivosti-zakupivel.html>

14.09.2024 Мешканці окупованого Криму повідомили, що у суботу вранці, 14 вересня, відновив свою роботу відеохостинг YouTube. Він не працював з початку серпня. Водночас з 10 вересня почалися ремонтні роботи мереж вночі, через що на півострові у цей час не працює мобільний інтернет. Про це повідомили місцеві жителі. "Сьогодні почав зранку працювати YouTube. Вчора ввечері перевіряв, то ще не працював і довго вантажився. Все працює добре без VPN. У нас кожен ніч зараз виключають інтернет на ремонт. Можливо це з цим пов'язано", — зазначив мешканець Євпаторії. Те ж саме підтверджують в Ялті на південному березі Криму. Водночас у Севастополі YouTube працює лише з мобільного інтернету.

<https://susplne.media/crimea/836105-u-krimu-vidnoviv-robotu-youtube-miscevi-ziteli>

Придністровський регіон

08.09.2024 Україна має намір збудувати нову ЛЕП, яка забезпечить електроенергією південь країни. Про це повідомив голова Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер в інтерв'ю "Укрінформу". За його словами, це спрямоване на консолідацію критичної інфраструктури регіону та забезпечення енергетичної незалежності від мережі МолдДРЕС, яку контролює Придністровський регіон Республіки Молдова. «Нашу систему електропостачання побудовано ще за радянських часів і розраховано на те, щоб частина нашого регіону постачалася електроенергією з Молдови. Ми хочемо покласти цьому кінець, щоб не залежати від молдавської електромережі у Придністров'ї. Сьогодні вже ведуться роботи щодо будівництва нової лінії, яка пройде через Паланку», - сказав Кіпер. При цьому голова Одеської обласної військової адміністрації зазначив, що в районі Паланки планується збудувати додаткову дорогу, яка не забезпечуватиме транзит до Молдови, а призначена для обслуговування Білгород-Дністровської області. Щодо фінансування проекту, Кіпер зазначив, що лінію електропередачі буде "Укренерго", а дорогу збудують за рахунок національних коштів.

Фото: intent.press

Кореспондентка Інтента подорожуючи південною частиною області побачила будівництво. Зокрема наразі встановлюються опори ЛЕП у плавнях біля села Маяки. Йдеться про ЛЕП ПЛ 330 кВ «Новоодеська-Арциз», будівництво якої було заплановане у 2022 році. У грудні 2022 року Одеська обласна рада змінила межі території заповідного урочища місцевого значення «Дністровські плавні». Зокрема депутати вилучили 65 гектарів урочища, які проходять під повітряною лінією 110 кВ "Староказаче-Канал" дозволить, на думку авторів проекту, перевлаштувати її у двоколову ЛЕП ПЛ 330 кВ "Новоодеська-Арциз". Натомість територію урочища "Дністровські плавні" розширили шляхом включення до нього земельних ділянок державної власності загальною площею 822 гектари, розпорядником яких є Одеська обласна військова адміністрація. Ці землі що входять до водно-болотного угіддя міжнародного значення "Північна частина Дністровського лиману" об'єкту Смарагдової мережі Європи.

<https://point.md/ru/novosti/v-mire/ukraina-planiruet-otkazat-sia-ot-zakupaemoi-v-pridnestrov-e-elektroenergii>

<https://intent.press/news/economy/2024/na-odeshini-pochali-tyagnuti-lep-cherez-plavni>

09.09.2024 До 2022 року Молдова отримувала весь свій газ із Росії та переважну більшість електроенергії з електростанції в сепаратистському Придністров'ї, яка досі повністю постачається російським газом. Ця домовленість давала Росії щорічну можливість домагатися молдовських поступок або страждати від наслідків через ціни на газ і обсяги газу, що постачається. Але восени 2022 року Молдова позбулася повномасштабної залежності від російського газу, і станом на кінець 2023 року молдовський газ не імпортувався з Росії. Ця диверсифікація поставок газу є лише першим кроком до енергетичної незалежності Молдови. Це не змінює складну структуру власності газової промисловості Молдови, яка все ще залишає Росії контроль над газовою інфраструктурою Молдови, а також не вирішує складності ролі Придністров'я в енергетичній картині Молдови. Але постійний розвиток і стабільність цього сектора мають ключове значення для загальної траєкторії зростання Молдови.

Яка історія газопостачання Молдови в пострадянський період?

У період між здобуттям Молдовою незалежності в 1992-2022 роках більшість молдавського газу надходила з Росії. У газовій промисловості Молдови історично існували три основні проблеми. По-перше, це модель ціноутворення та її гнучкість, а також зобов'язання постачати — усе це Росія змінюватиме та коригуватиме як геополітичний важіль впливу на Молдову. Друге питання — борг, який нібито має Кишинів, і графік погашення, обидва вони оскаржуються. Третє головне питання стосується галузевої реструктуризації, включно з зобов'язанням Молдови щодо відокремлення в рамках Третього енергетичного пакету Європейського Союзу. Швидка диверсифікація газового сектора Молдови з 2022 року пом'якшила деякі проблеми щодо постачання. Але хоча жоден газ Кишинєва не імпортується з Росії, весь газ для Придністров'я досі постачається Росією і також поставляється безкоштовно протягом останніх 15 років. Вартість цього «безкоштовного» газу вартістю приблизно 9 мільярдів доларів потім виставляється державній газовій компанії Молдови «Молдовагаз». «Безкоштовні» витрати на газ складають один із двох потоків передбачуваних боргів, які Молдова нібито має перед Росією. Другий потік боргів складається з грошей, які «Молдовагаз» винен Росії за газ, поставлений решті Молдови (не включаючи Придністров'я). У 2023 році було проведено перевірку цього другого потоку, в результаті якого було встановлено, що уряд Молдови заборгував приблизно 8,6 мільйона доларів США, на відміну від 709,0 мільйона доларів, які стверджувала Росія. Зауважимо, що «Газпром» не надав жодного документа на підтвердження цього фінансового огляду. («Газпром» є російською державною газовою компанією, яка також має право власності на найбільшу газову компанію Молдови «Молдовагаз», про яку йтиметься далі в цьому матеріалі). Росія заявила, що оскаржить цю перевірку, яка не включає борги, які Росія стверджує Кишинів заборгував за газ, поставлений Придністров'ю. Вирішення цих боргів є одним із ускладнюючих факторів у прогресі Молдови в реформуванні газового сектору, оскільки уряд погодився не продовжувати розділення, доки борг не буде врегульований.

Як Придністров'я вписується в картину газопостачання Молдови?

Як згадувалося, Придністров'я вже давно отримує субсидований газ з Росії. Уряд Придністров'я покладається на доходи від продажу цього газу для бюджету регіону, а

бізнес-моделі по всьому Придністров'ю ґрунтуються на цінах на газ, нижчих за ринкові. Примітно також, що найбільша електростанція Молдови знаходиться в Придністров'ї і досі живиться російським газом. Історично всі молдавські газові та електричні лінії проходили через Придністров'я, оскільки до своєї незалежності Молдова була в основному залежною від сходу. Навіть якщо Молдова зможе забезпечити всі свої потреби в електроенергії із заходу, відмова від купівлі придністровської електроенергії може серйозно вплинути на економіку Придністров'я, потенційно призводячи до колапсу. У грудні 2024 року, коли закінчується термін дії російського контракту з Україною на транспортування газу по трубопроводах територією України, незрозуміло, як російський газ потраплятиме до Придністров'я. Існують альтернативні маршрути, але ще невідомо, чи скористається Росія цими альтернативами. Також незрозуміло, хто буде платити за цей газ, включаючи плату за транзит та інші витрати, пов'язані з доставкою газу. Якщо Придністров'я більше не отримуватиме безкоштовний або значно субсидований російський газ, швидше за все, відбудуться банкрутства придністровських підприємств і колапс державних послуг. Не в інтересах ні Кишинєва, ні Придністров'я вдаватися до перепалки з питань енергетики, що потенційно може призвести до гуманітарної кризи в Придністров'ї. Придністров'я має залишатися частиною планування розвитку енергетичного сектору в цілому, щоб гарантувати, що ці реформи не лише підтримають тих, хто зараз живе в Придністров'ї, але й структурують реформи для підтримки ширших зусиль з реінтеграції.

Тепер, коли Кишинєв імпортує свій газ повністю з неросійських джерел, які є відкриті питання щодо Газпрому?

У середині 1990-х газова промисловість Молдови була приватизована, використовуючи низку сумнівних і ймовірно корупційних маневрів. Це призвело до того, що російський державний «Газпром» отримав 50 відсотків акцій «Молдовагазу». Решта власності Moldovagaz розділена: 35 відсотків належить уряду Молдови в Кишинєві та 15 відсотків належать уряду в Тирасполі, столиці Придністров'я. Частина власності Росії через "Газпром" є ще одним геополітичним інструментом для володіння Молдовою, не кажучи вже про ще один спосіб отримати прибуток від газового сектору Молдови. Крім того, газ у Придністров'я постачає дочірня компанія «Молдовагаз». Ця компанія займається газовою інфраструктурою Придністров'я. Молдова також диверсифікувала своє постачання газу, зменшивши залежність від Moldovagaz і, отже, частку власності Газпрому в Moldovagaz. Тепер вона постачається через Energocom, ще одну молдовську державну компанію, яка також є державним трейдером електроенергії. Хоча постачання Energocom припинило контроль власності Газпрому над цією частиною газового бізнесу Молдови, це не обов'язково створило середовище, яке стимулює участь приватного сектора. Наприклад, нещодавні переговори щодо укладення контрактів з постачальниками були непрозорими, без публічного розкриття обсягів або цін. Державній установі, яка веде бізнес у такий спосіб, бракує як підзвітності перед молдавськими платниками податків, так і привабливості для залучення приватного сектору в короткостроковій чи довгостроковій перспективі.

<https://www.csis.org/analysis/moldovas-gas-futures>

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ЩОДО ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ ТА
ПІДРОЗДІЛАМИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ НА ПІВДЕННИХ
НАПРЯМКАХ ,ЧОРНОМОРСЬКІЙ І АЗОВСЬКІЙ ОПЕРАЦІЙНИХ ЗОНАХ,
РІЧКАХ ДУНАЙ І ДНПРО ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
ТА ПОДІЇ У ОДЕСЬКОЇ, МИКОЛАЇВСЬКОЇ, ЗАПОРІЗЬКОЇ, ХЕРСОНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ, МІСТІ МАРІУПОЛЬ, АР КРИМ ТА ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ
РЕГІОНІ
Частина II
(08.09.- 14.09.2024)

Науково-дослідний центр Збройних Сил України “Державний океанаріум”
Інституту Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська
морська академія”, 2024